

องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มของนักเรียน
ระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียนพณิชยการสยาม
เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร

ปริญญานิพนธ์
ของ
พระมหาสมควร ชุนภิบาล

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา
มีนาคม 2550

องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มของนักเรียน
ระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียนพณิชยการสยาม
เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร

ปริญญานิพนธ์
ของ
พระมหาสมควร ชุนภิบาล

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา
มีนาคม 2550
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดีก็เพราะได้รับความเมตตากรุณาอย่างยิ่งจาก รองศาสตราจารย์เวชณี กรีทอง ประธานกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ อาจารย์นันทวิทย์ เผ่า มหاناคณะกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรรณรัตน์ พลอยล้อมแสง และ อาจารย์ ดร.พาสนา จุลรัตน์ กรรมการที่ได้รับแต่งตั้งเพิ่มเติมในการสอบปากเปล่าปริญญานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำปรึกษา ให้แนวคิด ข้อเสนอแนะ ตลอดจนตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ อันเป็น ประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ด้วยความกรุณา จนกระทั่งปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วง เรียบร้อยสมบูรณ์ ผู้วิจัยขอเจริญพรขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพรขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรหมจิตา แสนคำเครือ อาจารย์ ดร. พาสนา จุลรัตน์ และอาจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา ที่กรุณาให้คำแนะนำและเป็นผู้ทรงคุณวุฒิใน การตรวจเครื่องมือในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ตลอดจนคณาจารย์ในภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยา การศึกษาทุกท่าน ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ และประสบการณ์ชีวิตแก่ผู้วิจัย ตลอดจน

ขอขอบพระคุณอาจารย์พระมหาวิฑูรย์ แดงสวัสดิ์ ที่คอยให้กำลังใจ และคอยให้ความ ช่วยเหลือในเรื่องต่าง ๆ เป็นอย่างดี

ขอขอบใจพระมหาสุชาติ ใหมอ่อน ที่ได้ร่วมทุกข์ร่วมสุขกันมาตลอด และคอยให้กำลังใจ อยู่เสมอ และเพื่อนนิสิตจิตวิทยาการศึกษารุ่นปีการศึกษา 2549 ทุกคน ที่คอยให้กำลังใจ ตลอดเวลา

ขอเจริญพรขอบคุณผู้อำนวยการ อาจารย์ใหญ่ และคณาจารย์ ตลอดจนนักเรียนโรงเรียน พณิชยการสยาม เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร ที่ได้ให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็น อย่างดี

ขอเจริญพรขอบคุณ คุณโยมพีสมพงศ์ ขุนภิบาล และภรรยา ตลอดจนคุณโยมพี ๆทุก ท่านทุกคนที่คอยสนับสนุนในเรื่องปัจจัยการศึกษาเล่าเรียน และขอขอบใจคุณกันตยา เล็กสำราญ และเพื่อน ๆ ที่ได้ช่วยเหลือในเรื่องการเก็บรวบรวมข้อมูล รวมทั้งโยมศักรินทร์ พรหมเอี่ยม และ ภรรยา ที่ได้ให้ความสนับสนุนในเรื่องปัจจัยในการเรียน และการซื้ออุปกรณ์ต่าง ๆ

และที่สำคัญอย่างยิ่งขอกราบขอบพระคุณคุณโยมพ่อเคล้า คุณแม่ฉ้าย ขุนภิบาล ที่ได้ให้ กำเนิดข้าพเจ้ามา และได้สั่งสอน ตลอดจนเป็นแรงใจ และเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจของข้าพเจ้ามาตั้งแต่ ต้น จนถึงปัจจุบัน ซึ่งทำให้ข้าพเจ้าได้มาถึงจุดนี้

สำหรับปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ลุล่วงลงได้ก็เพราะท่านที่มีพระคุณดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ดังนั้นคุณประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ข้าพเจ้าขอมอบแต่ท่านผู้มีพระคุณ ท่าน บุพการี ที่กล่าวมาแล้ว ณ ข้างต้น ตลอดจนบูรพาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิทยาการ ความรู้ให้กับข้าพเจ้าผู้วิจัยตั้งแต่เริ่มแรกจนถึงปัจจุบัน

พระมหาสมควร ขุนภิบาล

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ.....	1
	ภูมิหลัง	1
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	3
	ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า.....	4
	ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	4
	ประชากรที่ใช้ในการศึกษาและกลุ่มตัวอย่าง	4
	ตัวแปรที่ศึกษา	4
	นิยามศัพท์เฉพาะ	5
	กรอบแนวคิดในการศึกษาค้นคว้า.....	7
	สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า.....	8
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่ม.....	9
	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่ม.....	9
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่ม.....	23
	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	27
	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบด้านส่วนตัว	27
	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบด้านครอบครัว	47
	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบด้านสิ่งแวดล้อม	
	ทางการเรียน.....	56
	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนพณิชยการสยาม เขตบางพลัด	
	กรุงเทพมหานคร.....	61
3	วิธีการดำเนินการดำเนินการวิจัย.....	67
	การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	67
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	68
	วิธีการสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพเครื่องมือ.....	68
	การเก็บรวบรวมข้อมูล	85

สารบัญ(ต่อ)

บทที่	หน้า
3 (ต่อ) วิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้า	
การวิเคราะห์ข้อมูล	86
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	86
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	87
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	87
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	88
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	88
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	97
ความมุ่งหมาย,สมมติฐาน, และวิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	97
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	98
การเก็บรวบรวมข้อมูล, การวิเคราะห์ข้อมูล.....	99
สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล	100
อภิปรายผลการวิจัย	101
ข้อเสนอแนะ	109
ข้อเสนอแนะทั่วไป.....	109
ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป.....	112
บรรณานุกรม	113
ภาคผนวก	125
ภาคผนวก ก แบบสอบถาม.....	126
ภาคผนวก ข การหาคุณภาพเครื่องมือ.....	142
ประวัติย่อผู้วิจัย	151

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ.....	67
2 แสดงจำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของนักเรียน.....	89
3 แสดงระดับอายุและค่าร้อยละ ของนักเรียน.....	90
4 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานขององค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการ ความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่ม.....	91
5 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อ ความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่ม.....	93
6 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่ม.....	95
7 แสดงผลการวิเคราะห์องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความรับผิดชอบ ในการทำงานกลุ่มของนักเรียน.....	95
8 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามบุคลิกภาพ.....	143
9 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ทางการเรียน.....	144
10 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถาม การตระหนักรู้แห่งตน.....	145
11 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามนิสัยทางการเรียน.....	146
12 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามการเลียนแบบตัวแบบ ความรับผิดชอบภายในครอบครัว.....	146
13 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ภาระงานที่ได้รับมอบหมายภายในบ้าน.....	147
14 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่าง นักเรียนกับเพื่อน.....	148
15 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามภาระงานที่ได้รับ มอบหมายภายในโรงเรียน.....	149
16 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามความรับผิดชอบใน การทำงานกลุ่ม.....	150

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการศึกษาค้นคว้า.....	7
2 แสดงขั้นตอนของการเรียนรู้โดยการเลียนแบบ.....	48
3 แสดงส่วนประกอบของการเรียนรู้ขั้นการรับมาซึ่งการเรียนรู้.....	48
4 แสดงกระบวนการเรียนรู้โดยการสังเกต.....	49
5 แผนภูมิโครงสร้างการบริหารงานของโรงเรียนพณิชยการสยาม.....	65
6 กราฟแสดงจำนวนเพศชายและเพศหญิง.....	89
7 กราฟแสดงระดับอายุกลุ่มตัวอย่าง.....	90

องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มของนักเรียน
ระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียนพณิชยการสยาม
เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร

บทคัดย่อ
ของ
พระมหาสมควร ชุนภิบาล

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา
มีนาคม 2550

พระมหาสมควร ขุนภิบาล (2550). องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความรับผิดชอบในการทำงาน กลุ่มของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียนพนิชยการสยาม เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร. ปรินญาณพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม :
รองศาสตราจารย์เวรณี กรีทอง, อาจารย์นันท์วิทย์ เฟ้ามหาคะ.

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียนพนิชยการสยาม เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร องค์ประกอบที่ศึกษาแบ่งเป็น 3 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบด้านส่วนตัว ได้แก่ เพศ อายุ บุคลิกภาพ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน การตระหนักรู้แห่งตน และนิสัยทางการเรียน องค์ประกอบด้านครอบครัว ได้แก่ การเลียนแบบตัวแบบความรับผิดชอบภายในครอบครัว และภาระงานที่ได้รับมอบหมายภายในบ้าน และองค์ประกอบด้านสิ่งแวดล้อมทางการเรียน ได้แก่ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน และภาระงานที่ได้รับมอบหมายภายในโรงเรียน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เป็นนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียนพนิชยการสยาม เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร ประจำปีการศึกษา 2549 จำนวน 350 คน เป็นนักเรียนชาย 114 คน และนักเรียนหญิง 236 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ แบบสอบถามองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่ม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ

ผลการศึกษา พบว่า

1. องค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียนพนิชยการสยาม เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร มีดังนี้

1.1 องค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียนพนิชยการสยาม เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 3 ด้าน 6 องค์ประกอบ ดังนี้

1.1.1 องค์ประกอบด้านส่วนตัว มี 2 องค์ประกอบ ได้แก่ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการเรียน (X_5) และนิสัยทางการเรียน (X_7)

1.1.2 องค์ประกอบด้านครอบครัว มี 2 องค์ประกอบ ได้แก่ การเลียนแบบตัวแบบความรับผิดชอบภายในครอบครัว (X_8) และภาระงานที่ได้รับมอบหมายภายในบ้าน (X_9) และ

1.1.3 องค์ประกอบด้านสิ่งแวดล้อมทางการเรียนมี 2 องค์ประกอบ ได้แก่ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (X_{10}) และภาระงานที่ได้รับมอบหมายภายในโรงเรียน (X_{11})

1.2 องค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียนพณิชยการสยาม เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มี 1 ด้าน 2 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบด้านส่วนตัว ได้แก่ อายุ (X_3) และ บุคลิกภาพ (X_4)

2. องค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์ทางลบกับความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียนพณิชยการสยาม เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มี 1 ด้าน 1 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบด้านส่วนตัว ได้แก่ เพศ :ชาย (X_1)

3. องค์ประกอบที่ไม่มีความสัมพันธ์กับความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียนพณิชยการสยาม เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร มี 1 ด้าน 2 องค์ประกอบ คือ ด้านส่วนตัว ได้แก่ เพศ : หญิง (X_2) และการตระหนักรู้แห่งตน (X_6)

4. องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่ม ของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียนพณิชยการสยาม เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 5 องค์ประกอบโดยเรียงลำดับจากองค์ประกอบที่มีอิทธิพลมากที่สุดไปหาองค์ประกอบที่มีอิทธิพลน้อยที่สุด ได้แก่ ภาระงานที่ได้รับมอบหมายภายในโรงเรียน (X_{11}) การเลียนแบบตัวแบบความรับผิดชอบภายในครอบครัว (X_8) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (X_{10}) นิสัยทางการเรียน (X_7) และภาระงานที่ได้รับมอบหมายภายในบ้าน (X_9)) องค์ประกอบทั้งห้านี้ สามารถร่วมกันพยากรณ์ความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่ม ของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพโรงเรียนพณิชยการสยาม เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร ได้ร้อยละ 58.50

5. สมการพยากรณ์ที่สามารถพยากรณ์ความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่ม ของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียนพณิชยการสยาม เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยนำค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวพยากรณ์มาเขียนสมการได้ดังนี้

5.1 สมการพยากรณ์ความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียนพณิชยการสยาม เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร ในรูปคะแนนดิบ

$$\hat{Y} = .098 + .286 X_{11} + .205 X_8 + .167 X_{10} + .162 X_7 + .124 X_9$$

5.2 สมการพยากรณ์ ความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่ม ของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียนพณิชยการสยาม เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร ในรูปคะแนนมาตรฐาน ได้แก่

$$Z = .333 X_{11} + .242 X_8 + .215 X_{10} + .206 X_7 + .146 X_9$$

FACTORS AFFECTING ON GROUP WORK RESPONSIBILITY OF
CERTIFICATE STUDENTS AT SIAM COMMERCIAL SCHOOL
IN BANG PHLAT DISTRICT, BANGKOK

AN ABSTRACT
BY
PHRAMAHA SOMKHUAN KHUNPIBAN

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Education Degree in Educational Psychology
at Srinakharinwirot University
March 2007

Phramaha Somkhuang Khunpiban. (2007). *Factors affecting on Group Work Responsibility of Certificate Students at Siam commercial School in Bangphlat District, Bangkok*. Master thesis, M.Ed. (Master of Education degree) in Educational Psychology. Bangkok : Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee : Assoc. Prof. Waythanee Greethong, Instr. Nuntavit Paomahanaka

The purposes of this research were to study the factors affecting on group work responsibility of certificate students at Siam Commercial School in Bangphlat District, Bangkok. The factors were divided into 3 aspects, first of them was personal factor : gender, age, personality, learning achievement motive, learning habit and self awareness, second of them was family factor : modeling of responsibility inside family, Assigned duty in the house and third of them was learning environment factor: interpersonal relationship between students and their peer group and assigned duty in the school.

The 350 samples : 114 males and 286 females were the certificate students at Siam Commercial School in Bangphlat District, Bangkok in academic 2006. The instrument were a questionnaires of factors affecting on group work responsibility. The data was analyzed by The Pearson Product Moment Correlation Coefficient and Stepwise Multiple Regression Analysis.

The results were as follows :

1. There were significantly positive correlation among group work responsibility of certificate students at Siam Commercial School in Bangphlat District, Bangkok and various factors were as follows :

1.1 There were significantly positive correlation among group work responsibility of certificate students at Siam commercial school in Bangphlat District, Bangkok and 3 aspects and 6 factors at .01 level .

1.1.1 Aspect I was personal factor : 3 sub-factors:- Learning achievement motive (X_5) and Learning Habit (X_7) .

1.1.2 Aspect II was family factor : 2 sub-factors:- Imitation of responsibility inside family (X_8) and Assigned duty in the house (X_9) .

1.1.3 Aspect III was learning environment factors : 2 sub- factors:-
Interpersonal relationship between students (X_{10}) and assigned duty in the school (X_{11}).

1.2 There were significantly positive correlation among group work responsibility of certificate students at Siam commercial school in Bangphlat District, Bangkok significantly of statistics and 1 aspect and 2 factors at .05 level .

It was personal factor : age (X_3) and personality (X_4).

2. There was significantly negative correlation between group work responsibility of certificate students at Siam Commercial School in Bangphlat District, Bangkok and 1 aspect : 1 factor was as follow : personal factor gender : male (X_1) at .05 level .

3. There were no significantly correlation among group work responsibility of certificate students at Siam Commercial School in Banaphlat District, Bangkok and 1 aspects and 2 factors : personal factor gender : female (X_2) and the self awareness (X_6).

4. There were 5 factors got significantly affecting on group work responsibility of certificate students at Siam Commercial School in Bangphlat District, Bangkok ranking from the most affecters to the least affecters were assigned duty in the school (X_{11}), modeling of responsibility inside family (X_8), interpersonal relationship between students and their peer group (X_{10}) , learning habit (X_7) and assigned duty in the house. These 5 factors could predicted group work responsibility of certificate students at Siam Commercial School in Bangphlat District, Bangkok about percentage of 58.50 .

5. The predicted equation of group work responsibility of certificate students at Siam Commercial School in Bangphlat District, Bangkok at .01 level were as follows :

5.1 In terms of raw scores were :

$$\hat{Y} = .098 + .286 X_{11} + .205 X_8 + .167 X_{10} + .162 X_7 + .124 X_9$$

5.2 In terms of standard scores were :

$$Z = .333 X_{11} + .242 X_8 + .215 X_{10} + .206 X_7 + .146 X_9$$

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ทรัพยากรมนุษย์ เป็นทรัพยากรที่สำคัญที่สุดในการพัฒนาประเทศ เพราะหากมนุษย์ไร้ศักยภาพเสียแล้วย่อมทำให้สังคมและประเทศต้องเผชิญกับปัญหาในด้านต่าง ๆ และเป็นการยากที่จะพัฒนาประเทศให้บรรลุตามจุดหมายได้ ดังนั้นจุดเริ่มต้นในการพัฒนาต้องเริ่มต้นที่ตัวทรัพยากรมนุษย์เป็นจุดแรก เพราะมนุษย์เป็นทั้งผู้สร้างและผู้ทำลาย ควรที่จะส่งเสริมพฤติกรรมที่เอื้อต่อการพัฒนาประเทศ อันได้แก่ ความมีระเบียบวินัย การเห็นประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตัว และพฤติกรรมที่จำเป็นอย่างยิ่งในการพัฒนาประเทศก็คือพฤติกรรมความรับผิดชอบ ดังที่ จรรยา สุวรรณทัต และ คณะ (วันทนี อุบลแย้ม . 2545 : 1 อ้างอิงจากจรรยา สุวรรณทัต และ คณะ 2521) กล่าวว่า ความรับผิดชอบเป็นคุณธรรมที่สำคัญในการพัฒนาประเทศ เมื่อบุคคลมีความรับผิดชอบ ย่อมแสดงให้เห็นถึงวุฒิภาวะด้านอุปนิสัย และเป็นส่วนประกอบที่สำคัญยิ่งต่อการดำรงชีวิตในสังคม ซึ่งหากทุกคนในสังคมรู้จักรับผิดชอบต่อหน้าที่ต่าง ๆ อย่างดีแล้ว ก็ย่อมจะทำให้เกิดสันติ ตลอดจนความเจริญงอกงามขึ้นในสังคม (วารี ศิริเจริญ.2536 :3) กิจกรรมที่สำคัญย่อมต้องการผู้ที่มีความรับผิดชอบสูง เพราะหากขาดความรับผิดชอบแม้เพียงเล็กน้อย ความเสียหายอันใหญ่หลวงย่อมเกิดขึ้นได้ (ป.มหาพันธ์ .2536:3) ซึ่งสอดคล้องกับสุโท เจริญสุข (2528:190) ที่กล่าวว่า สังคมใดที่มีบุคคลมีความรับผิดชอบสูง เคารพในกฎเกณฑ์กติกา ตรงต่อเวลา มีความรับผิดชอบอย่างเคร่งครัดต่อหน้าที่กันจริง ๆ สังคมนั้นก็必将มีความเจริญก้าวหน้า

เมื่อความรับผิดชอบมีความสำคัญดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ก็ควรที่จะฝึกฝนให้กับเด็กตั้งแต่วัยเล็ก ๆ และกระทำอย่างต่อเนื่องจนถึงวัยรุ่น เพราะจะได้ปลูกฝังให้เป็นอุปนิสัยติดตัวเมื่อเจริญเติบโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่ ความรับผิดชอบจึงเป็นคุณลักษณะหนึ่งที่มีความสำคัญต่อนักเรียนทุกระดับชั้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งความรับผิดชอบต่อตนเองและความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่ม จากพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช ที่ทรงพระราชทานในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อวันที่ 9 กรกฎาคม 2519 ความว่า...

..... การเรียนรู้อาจได้ดี ย่อมเป็นผลมาจากการมีที่เรียนดี มีครูดี มีโอกาสเหมาะสม และตัวเองตั้งใจตั้งใจเล่าเรียน หรืออาจมีเหตุอื่น ๆ มากกว่านี้ออกไป อีกก็ได้ เหตุทั้งหลายนี้ จำแนกได้เป็นสองประเภท คือเหตุต่าง ๆ ที่อยู่นอกตัว เช่น ที่เรียนดี ครูดี จัดเป็นเหตุภายนอกประเภทหนึ่ง กับเหตุที่อยู่ในตัวที่เป็น การกระทำของตัวอันได้แก่การตั้งใจเล่าเรียนจริง ๆ นั้น จัดเป็นเหตุภายใน อีกประการหนึ่ง ขอให้พิจารณา

ทบทวนดูให้ดีจะเห็นว่า เหตุภายนอกทั้งหมด นั้นเป็นเพียงส่วนประกอบ เหตุ
แท้จริงที่จะทำให้รู้วิชาดีนั้นอยู่ที่เหตุภายใน คือการกระทำของตัวเอง.....

(กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ.2540:9)

จากกระแสพระราชดำรัสนี้ จะเห็นได้ว่า การเรียนรู้วิชาได้นั้น เหตุอื่น ๆ ที่จัดเป็นเหตุ
ภายนอกทั้งหมดนั้นเป็นเพียงส่วนประกอบ เหตุแท้จริงที่จะทำให้รู้วิชาดีนั้นอยู่ที่เหตุภายใน คือ การ
กระทำของตัวเองซึ่งจะเห็นว่าความรับผิดชอบเป็นสิ่งที่ต้องมีและพัฒนาปลูกฝังในตัวนักเรียน
(อังคณา ธิรศิลาเวทย์.2548:2)

สำหรับนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ ซึ่งมีอายุระหว่าง 15-20 ปี ซึ่งเป็นวัยที่
อยู่ในช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อระหว่างความเป็นวัยรุ่นกับความเป็นผู้ใหญ่ เด็กวัยนี้จะสับสนในตนเอง
อยากรู้ว่าตนคือใคร เพราะฉะนั้นเด็กวัยนี้ต้องมีความเข้าใจบทบาทของตนในสังคม และความสัมพันธ์
กับสิ่งแวดล้อม หากเด็กวัยนี้ไม่สามารถค้นพบตัวเองได้ก็จะเกิดปัญหาในการปรับตัวกับเพื่อนร่วม
วัย ทั้งเพศชายและเพศหญิง เพราะมีทัศนคติต่อตนในทางลบ ไม่มีความเชื่อมั่นในตนเอง และทำให้
เด็กวัยนี้มีปัญหาในการเรียน ดังที่ ยุวดี เทียรฆประสิทธิ์ (อังคณา ธิรศิลาเวทย์. 2548 : 3
อ้างอิงจากยุวดี เทียรฆประสิทธิ์. 2536) กล่าวไว้ว่า ปัญหาด้านการเรียนเป็นปัญหาหนักอย่างหนึ่ง
สำหรับวัยรุ่น ทั้งนี้เพราะการเรียน จะมีความยากและลึกซึ้งเพิ่มขึ้น เด็กวัยรุ่นจะมีความวิตกกังวล
เกี่ยวกับการเรียน กลัวการสอบ กลัวความล้มเหลวทางการเรียน เพราะการเรียนในระดับนี้มี
เนื้อหาวิชา ระเบียบวินัย หลักสูตร สภาพภายในห้องเรียนและภายนอกห้องเรียน การคบเพื่อน ๆ
และจากครู ฯลฯ แตกต่างไปจากเดิมมาก จึงจำเป็นที่จะต้องได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนให้เด็ก
เจริญเติบโตไปในทางที่ดี ทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ หากเด็กมีพฤติกรรมรับผิดชอบจะทำให้เด็ก
ก้าวไปสู่ความสำเร็จในการเรียน และการทำงานในสังคมได้ดี ตลอดจนเมื่อเติบโตเข้าสู่วัยผู้ใหญ่ก็จะเป็น
พลเมืองที่ดีของประเทศชาติในภายภาคหน้า

จากการที่ผู้วิจัยได้รู้จักกับนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพโรงเรียนพนัสนิคม
สยาม และได้สัมภาษณ์นักเรียนทำให้ทราบถึงปัญหาในการเรียนของนักเรียน โดยพบว่านักเรียนจะ
ไม่ค่อยชอบทำงานเป็นกลุ่ม ไม่ค่อยมีความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่ม ส่งงานกลุ่มให้เพื่อนล่าช้า
ไม่ตรงตามเวลา ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้สำรวจปัญหาในการเรียนของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตร
วิชาชีพ โรงเรียนพนัสนิคมสยาม กรุงเทพมหานคร โดยให้นักเรียนจำนวน 200 คน ตอบ
แบบสอบถามปลายเปิด 2 ข้อ ดังนี้

คำถามข้อที่ 1 ถามว่า ขณะนี้นักเรียนคิดว่านักเรียนมีปัญหาหรือไม่ ถ้ามีเป็นปัญหา
เกี่ยวกับเรื่องใด ผลจากการสำรวจพบว่า ปัญหาที่เด็กนักเรียนตอบมากที่สุดคือ ปัญหาในด้านการ
เรียน จำนวน 111 คน คิดเป็นร้อยละ 55.50 ได้แก่ เรียนไม่ทันเพื่อน และเรียนไม่เข้าใจ
ปัญหาอันดับ 2 ได้แก่ปัญหาด้านสัมพันธภาพระหว่างบุคคล จำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ
26.00 เรียงจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ทำงานกลุ่มไม่ได้ และปรับตัวกับเพื่อนไม่ได้ ปัญหาอันดับ
3 ได้แก่ ปัญหาด้านครอบครัว จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 13.00 ได้แก่ มีเงินไม่พอใช้
และไม่มีปัญหา จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 5.50

คำถามข้อที่ 2 ถามว่า จากปัญหาของนักเรียนในข้อที่ 1 นักเรียนคิดว่าเกิดจากสาเหตุใด ผลจากการสำรวจพบว่า ปัญหาในด้านการเรียน เกิดจากงานเยอะไป เรียนไม่ทัน ปัญหาด้านสัมพันธภาพระหว่างบุคคล เกิดจาก เพื่อน ๆ ไม่ช่วยทำงาน เข้ากับเพื่อนไม่ได้ และปัญหาด้านครอบครัวเกิดจาก ผู้ปกครองมีรายได้น้อย พ่อแม่แยกกันอยู่

จากผลการสำรวจปัญหาเบื้องต้นพอสรุปได้ว่า นักเรียนน่าจะมีปัญหาในด้านการเรียน เนื่องมาจากการที่นักเรียนมีงานมาก เพื่อน ๆ ในกลุ่มไม่ช่วยกันทำงาน เข้ากับเพื่อนไม่ได้ จนทำให้เกิดปัญหาขาดความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่ม ดังที่ วันทนี อุบลแย้ม (2545 : 7) กล่าวถึงความรับผิดชอบว่า หมายถึง การแสดงออกด้วยการปฏิบัติหน้าที่ การงานของตนเองด้วยความสนใจ เอาใจใส่ ไม่ละเลย หรือหลีกเลี่ยง ทอดทิ้งงาน มีความพยายามที่จะทำงานให้บรรลุเป้าหมาย มีความละเอียดรอบคอบ ตรงต่อเวลา ยอมรับผลการกระทำของตน และพยายามปรับปรุงตนให้ดียิ่งขึ้น โดยไม่ต้องมีการบังคับเข้มงวด และพรรณพิศ วาณิชยการ (สมบุญ ณ บุษมาเกษมสุข 2541 : 18. อ้างอิงมาจากพรรณพิศ วาณิชยการ 2528) ได้กล่าวถึงการทำงานกลุ่มว่า การทำกิจกรรมร่วมกันของบุคคลภายในกลุ่ม ซึ่งร่วมกันวางแผนตามเป้าหมายประสงค์ และจัดประสบการณ์ เพื่อก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่พึงประสงค์ทั้งในตัวบุคคลและในกลุ่ม

ดังนั้นความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่ม หมายถึง การร่วมกันทำงานภายในกลุ่ม เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่พึงประสงค์ทั้งในตัวบุคคลและในกลุ่ม โดยการแสดงออกด้วยการปฏิบัติหน้าที่ การงานของตนเองด้วยความสนใจ เอาใจใส่ ไม่ละเลย หรือหลีกเลี่ยง ทอดทิ้งงาน มีความพยายามที่จะทำงานให้บรรลุเป้าหมายมีความละเอียดรอบคอบตรงต่อเวลา ยอมรับผลการกระทำของตน และพยายามปรับปรุงตนให้ดียิ่งขึ้น โดยไม่ต้องมีการบังคับเข้มงวด ซึ่งการเรียนการสอนในปัจจุบันเน้นการทำงานกลุ่มเป็นหลักเพราะเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ดังนั้น ถ้านักเรียนมีปัญหาความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่ม ย่อมทำให้เกิดผลเสียในการเรียน จำเป็นที่จะต้องศึกษาว่ามีสาเหตุจากสิ่งใดบ้าง จะได้หาแนวทางต่อไป

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียนพณิชยการสยาม เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อม กับความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียนพณิชยการสยาม เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร

2. เพื่อศึกษาองค์ประกอบด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียนพณิชยการสยาม เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร

3. เพื่อสร้างสมการพยากรณ์ความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียนพณิชยการสยาม เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลการศึกษาครั้งนี้ ผู้ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ครู อาจารย์ พ่อแม่ และผู้ปกครอง สามารถนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ประกอบการวางนโยบาย ในการสร้างและปลูกฝังให้นักเรียนมีความรับผิดชอบ เพื่อเสริมสร้างและพัฒนาให้นักเรียนให้มีศักยภาพ มีคุณภาพ และให้นักเรียนประสบความสำเร็จในการเรียน เป็นคนมีคุณค่าอยู่ร่วมกับคนในสังคมอย่างมีความสุข

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้านี้เป็นนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียนพณิชยการสยาม เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร จำนวน 1,756 คน เป็นนักเรียนชาย 572 คน และนักเรียนหญิง 1,184 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างใช้ในการศึกษาค้นคว้านี้เป็นนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียนพณิชยการสยาม กรุงเทพมหานคร จำนวน 350 คน เป็นนักเรียนชาย 114 คน และนักเรียนหญิง 236 คน ที่มีความเชื่อมั่นร้อยละ 95 (Yamane.1967 ; 886 – 887) ซึ่งได้มาด้วยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นจากประชากร (Stratified Random Sampling) โดยใช้เพศเป็นชั้น (Strata)

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ แบ่งเป็น 3 ด้านได้แก่

1.1 องค์ประกอบด้านส่วนตัว ได้แก่

- 1.1.1 เพศ
- 1.1.2 อายุ
- 1.1.3 บุคลิกภาพ
- 1.1.4 แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการเรียน
- 1.1.5 การตระหนักรู้แห่งตน
- 1.1.6 นิสัยทางการเรียน

1.2 องค์ประกอบด้านครอบครัว ได้แก่

- 1.2.1 การเลียนแบบตัวแบบความรับผิดชอบภายในครอบครัว
- 1.2.2 ภาระงานที่ได้รับมอบหมายภายในบ้าน

1.3 องค์ประกอบด้านสิ่งแวดล้อมทางการเรียน

- 1.3.1 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

1.3.2 ภาระงานที่ได้รับมอบหมายภายในโรงเรียน

1.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่ม

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่ม หมายถึง การปฏิบัติหน้าที่ของนักเรียนที่ได้รับมอบหมายภายในกลุ่มให้สำเร็จตามเวลาที่กำหนด ได้แก่ ความตั้งใจและเอาใจใส่ทำงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จทันและส่งตามกำหนดเวลาด้วยความเต็มใจ ไม่ละเลยทอดทิ้งหรือหลีกเลี่ยง มีการวางแผนการทำงาน การเตรียมตัวในการทำงาน เพื่อให้งานของกลุ่มประสบความสำเร็จ และมีประสิทธิภาพ

2. องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่ม หมายถึง สิ่งส่งผลต่อความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่ม ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ องค์ประกอบด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ดังมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.1 องค์ประกอบด้านส่วนตัว ได้แก่ เพศ อายุ บุคลิกภาพ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการเรียน การตระหนักรู้แห่งตน และนิสัยทางการเรียน ดังนี้

2.1.1 เพศ ได้แก่ เพศชาย และเพศหญิง

2.1.2 อายุ หมายถึง จำนวนเวลานับเป็นปีเริ่มตั้งแต่ พ.ศ.ที่เกิด จนถึงปัจจุบัน ของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียนพณิชยการสยาม เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร

2.1.3 บุคลิกภาพ หมายถึง ลักษณะนิสัยอันเป็นลักษณะเฉพาะของนักเรียนที่แสดงออกทางด้านอารมณ์ ความรู้สึกนึกคิดและพฤติกรรม เพื่อตอบสนองต่อสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง ซึ่งทำให้เป็นเอกลักษณ์ของนักเรียนเอง ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยแบ่งออกเป็น 2 แบบตามแบบสำรวจการกระทำกิจกรรมของเจนกินส์ (Jenkins's Activity Survey) ดังนี้

2.1.3.1 ลักษณะบุคลิกภาพแบบเอ ได้แก่ นักเรียนที่รักความก้าวหน้า ชอบผจญภัยอุปสรรค มีความก้าวร้าว โกรธง่าย ชอบทำงานให้สำเร็จ และสัมฤทธิ์ผลทำงานด้วยความรวดเร็ว และไม่ชอบการรอคอย

2.1.3.2 ลักษณะบุคลิกภาพแบบบี ได้แก่ นักเรียนที่มีจิตใจเยือกเย็น ค่อนข้างเฉื่อยชา ไม่หวังผลสัมฤทธิ์ในการทำงาน ทำงานไปเรื่อย ๆ อดทนต่อการรอคอยได้ดี และไม่ชอบการผจญภัยอุปสรรค

2.1.4 แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการเรียน หมายถึง ความรู้สึกของนักเรียนที่ต้องการประสบความสำเร็จในการเรียนตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ มีความมุ่งมั่นในการเรียนโดยการกำหนดเป้าหมายที่มีความเป็นไปได้ที่จะทำให้สำเร็จเหมาะสมกับความสามารถของตนเอง มีความมานะพากเพียรพยายาม มีความอดทน และมีความภูมิใจในความสำเร็จของตน

2.1.5 การตระหนักรู้แห่งตน หมายถึง ความรู้สึกนึกคิด

ความสามารถที่นักเรียนเข้าใจตนเองว่า กำลังทำอะไร คิดอะไร รู้สึกอย่างไร รวมทั้งการประเมินความสามารถในสถานการณ์ที่เกิดขึ้นกับตนเองได้ อันเป็นผลมาจากการเรียนรู้จากประสบการณ์ที่ได้รับจากการมีปฏิสัมพันธ์กับสังคม และสิ่งแวดล้อม

2.1.6 นิสัยทางการเรียน หมายถึง การกระทำของนักเรียนที่ให้เป็น

ประจำเกี่ยวกับการเรียน ทำให้การเรียนประสบผลสำเร็จ ได้แก่ การวางแผนในการเรียน การแบ่งเวลาในการเรียน ความตั้งใจเรียน การทบทวนบทเรียน การค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม และการทำงานที่ได้รับมอบหมาย

2.2 องค์ประกอบด้านครอบครัว ได้แก่ การเลียนแบบตัวแบบความ

รับผิดชอบภายในครอบครัว และภาระงานที่ได้รับมอบหมายภายในบ้าน ดังมีรายละเอียดดังนี้

2.2.1 การเลียนแบบตัวแบบความรับผิดชอบภายในครอบครัว

หมายถึง การที่นักเรียนเลียนแบบพฤติกรรมความรับผิดชอบได้แก่การตรงต่อเวลา ตั้งใจทำงาน เอาใจใส่ในงานที่ทำ มีสมาธิในการทำงาน มีการเตรียมตัวในการทำงาน และมีความมุ่งมั่นในความสำเร็จในงานของตน ของสมาชิกในครอบครัว ได้แก่ ปู่ ย่า ตา ยาย พ่อ แม่ พี่ น้อง ลุง ป้า น้า และอา

2.2.2 ภาระงานที่ได้รับมอบหมายภายในบ้าน หมายถึง งานที่นักเรียน

ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติจากสมาชิกในครอบครัว ได้แก่ การช่วยพ่อแม่หรือผู้ปกครองทำงานบ้าน การทำความสะอาดบ้าน ซักเสื้อผ้า และการช่วยทำภารกิจของพ่อแม่หรือผู้ปกครอง

2.3 องค์ประกอบด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับ

เพื่อน และภาระงานที่ได้รับมอบหมายภายในโรงเรียน มีรายละเอียดดังนี้

2.3.1 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน หมายถึง การปฏิบัติตน

ของนักเรียนและเพื่อนที่มีต่อกันทั้งในและนอกห้องเรียน เพื่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ได้แก่ การช่วยเหลือพึ่งพาส่งกันและกันด้านการเรียน การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันทางการเรียน ความห่วงใยใกล้ชิดสนิทสนมซึ่งกันและกัน การทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกันในกลุ่มเพื่อนเพื่อให้เกิดความสำเร็จด้านการทำงานกลุ่ม

2.3.2 ภาระงานที่ได้รับมอบหมายภายในโรงเรียน หมายถึง งานที่

นักเรียนได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติในโรงเรียน ได้แก่ การช่วยเหลือคุณครู การรักษาความสะอาดของห้องเรียนและโรงเรียน และการเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียน

กรอบแนวคิดในการศึกษาค้นคว้า



ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการศึกษาค้นคว้า

องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่ม ของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียนพาณิชยการสยาม กรุงเทพมหานคร น่าจะเกิดจากองค์ประกอบ 3 ด้าน ได้แก่ องค์ประกอบด้านส่วนตัว องค์ประกอบด้านครอบครัว และองค์ประกอบด้านสิ่งแวดล้อม ซึ่งแต่ละด้านจะประกอบไปด้วยองค์ประกอบเหล่านี้คือ องค์ประกอบด้านส่วนตัว ได้แก่ เพศ อายุ บุคลิกภาพ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการเรียน การตระหนักรู้แห่งตน และนิสัยทางการเรียน

องค์ประกอบด้านครอบครัว ได้แก่ การเลียนแบบตัวแบบความรับผิดชอบภายในครอบครัว ภาระงานที่ได้รับมอบหมายภายในบ้าน และองค์ประกอบด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน และ ภาระงานที่ได้รับมอบหมายภายในโรงเรียน ผู้วิจัยจึงขอตั้งสมมติฐาน ดังนี้

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. องค์ประกอบด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อม มีความสัมพันธ์กับความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียนพนัสนิคมการสยาม เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร
2. องค์ประกอบด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อม มีอิทธิพลต่อความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียนพนัสนิคมการสยาม เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่ม
 - 1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่ม
 - 1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่ม
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า
 - 2.1 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบด้านส่วนตัว
 - 2.2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบด้านครอบครัว
 - 2.3 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบด้านสิ่งแวดล้อมทางการเรียน
3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนพณิชยการสยาม เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่ม

1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่ม

1.1.1 ความหมายของความรับผิดชอบ

พระพุทธทาสภิกขุ (2520 : 376 – 377) กล่าวว่า iva ความรับผิดชอบ หมายถึง การยอมรับรู้แล้วกระทำการตอบสนองด้วยความสมัครใจต่อสิ่งที่ต้องทำ ในฐานะที่เป็นหน้าที่ของตน ไม่ใช่เพียงแต่คิดหรือรับรู้ภายในใจ

เชสเตอร์ (สบโชค พูลนอม.2523 : 9 ; อ้างอิงจาก Chester. 1962) กล่าวว่า iva ความรับผิดชอบ หมายถึง สภาพทางอารมณ์ของบุคคลที่มีความรู้สึกเสียใจ ไม่พอใจเมื่อไม่ได้ในสิ่งอันควรหรือไม่ละเว้นในสิ่งอันควรเว้น เป็นความรู้สึกด้วยตนเองว่าสิ่งใดถูก สิ่งใดควรในเชิงศีลธรรมและคุณธรรมตามสภาพที่บุคคลเป็นสมาชิกอยู่ ผู้นำที่ดีย่อมยินดีรับผิดชอบเมื่อพลาดและเต็มใจรับคำตำหนิขณะเดียวกันเมื่อรับหน้าที่ใดมาแล้วจะบากบั่นทำหน้าที่นั้นอย่างดีที่สุดโดยไม่ทอดทิ้ง แม้จะมีอุปสรรคนานาประการมาเกี่ยวข้อง

กระทรวงศึกษาธิการ (2524 : 22) ได้ให้ความหมายของความรับผิดชอบไว้ว่า หมายถึง ความรู้สึกนึกในจิตใจ เมื่อทำอะไรหรือมีหน้าที่อะไรแล้วต้องทำให้สำเร็จและได้ผลดี และจะต้องรับผลที่เกิดขึ้นทั้งผิดและชอบ ไม่ใช่รับแต่ชอบอย่างเดียวแล้วโยนความผิดให้ผู้อื่น ผู้ปฏิบัติหน้าที่โดยสมบูรณ์เรียกว่า ผู้มีความรับผิดชอบ

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2525 : 679) ได้ให้ความหมายของความรับผิดชอบไว้ว่า หมายถึง ยอมตามผลที่ดีหรือไม่ดีในกิจการที่ได้กระทำไป

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (2526 : 32 – 92) ให้ความหมายของความรับผิดชอบไว้ว่า มีความมุ่งมั่นตั้งใจปฏิบัติหน้าที่การงานให้บรรลุผลสำเร็จตามความมุ่งหมาย

ยอมรับผลการกระทำ และพยายามปรับปรุงการปฏิบัติหน้าที่ให้ดียิ่งขึ้นด้วยความมานะพากเพียร ไม่ย่อท้อต่อปัญหาและอุปสรรคใด ๆ

สุโท เจริญสุข (2528 : 45) ได้อธิบายไว้ว่า ความรับผิดชอบ ตรงกับคำในภาษาอังกฤษว่า “Responsibility” ซึ่งมาจากคำ 2 คำ คือ “Response” และคำว่า “Ability” หมายถึง ความสามารถที่จะทำ จะแสดงออกมาเองให้เหมาะสมตามหน้าที่การงานที่ได้รับมอบหมายในสังคม อันเป็นไปตามหลักเกณฑ์ กฎ ระเบียบ วินัย ฯลฯ

จากเอกสารดังกล่าวมาแล้วข้างต้น พอสรุปได้ว่า ความรับผิดชอบหมายถึง การที่บุคคลรับรู้หน้าที่ของตน แล้วปฏิบัติตามหน้าที่ของตนด้วยความเต็มใจ ตั้งใจ และมุ่งมั่นที่จะปฏิบัติหน้าที่ของตน ด้วยความรัก ความเพียรพยายาม รู้จักตรึกตรองวางแผน มีความละเอียดลออ สุขุม รอบคอบ และพิจารณาหาเหตุผลในการทำงาน เพื่อปรับปรุงแก้ไขในส่วนที่ไม่ดีให้ดีขึ้น ปฏิบัติงานอย่างมีจุดหมาย เพื่อให้งานนั้นบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย และยอมรับผลการกระทำไม่ว่าจะเป็นผลดีหรือผลเสีย และพร้อมที่จะปรับปรุงแก้ไขให้ดียิ่งขึ้น

1.1.2.1 ประเภทของความรับผิดชอบ

คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (2526 : 42-121) ได้แบ่งความรับผิดชอบออกเป็น 3 ด้าน คือ ความรับผิดชอบต่อตนเอง ความรับผิดชอบต่อครอบครัว และความรับผิดชอบต่อสังคม

1. ความรับผิดชอบต่อตนเอง หมายถึง รู้จักหน้าที่ของตนเอง และปฏิบัติหน้าที่ให้ลุล่วงอย่างดีที่สุด โดยทำงานในหน้าที่ของตนให้ลุล่วงไปอย่างมีประสิทธิภาพและทันเวลา กำหนดฝึกให้เป็นคนตรงต่อเวลาอยู่เป็นนิจ

2. ความรับผิดชอบต่อครอบครัว หมายถึง รู้จักฐานะและหน้าที่ของตนที่มีต่อครอบครัวโดยสามารถปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมแก่ฐานะและหน้าที่ของตนในครอบครัวและร่วมกิจกรรมในครอบครัว

3. ความรับผิดชอบต่อสังคม หมายถึง รู้จักฐานะและหน้าที่ความรับผิดชอบของตนเองที่มีต่อสังคม ปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างถูกต้องเหมาะสมให้เกิดประโยชน์แก่สังคมส่วนรวม โดยให้ตระหนักและยอมรับว่าประโยชน์จะเกิดขึ้นไม่ได้ถ้าขาดประโยชน์ส่วนรวม ไม่ละเลยที่จะเสียสละประโยชน์ส่วนตัว และการกระทำในสิ่งที่จะรักษาหรือยังให้เกิดประโยชน์แก่ส่วนรวม

นกลีกร สุขธินไทย (2531 : 89 – 90) ได้แยกประเภทของความรับผิดชอบออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ ความรับผิดชอบต่อตนเอง และความรับผิดชอบต่อส่วนรวมหรือสังคม โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ความรับผิดชอบต่อตนเอง แยกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

1.1 ความรับผิดชอบต่อหน้าที่ ผู้มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่สูงจะถือว่างานที่ได้รับมอบหมายให้เป็นหน้าที่ของตนนั้นสำคัญที่สุด ซึ่งจะละเลยหลีกเลี่ยงไม่ได้ จะต้องปฏิบัติหน้าที่ของตนให้ดีที่สุด และปฏิบัติตามระเบียบต่าง ๆ ที่วางไว้เป็นแนวทางอย่างเคร่งครัด

1.2 ความรับผิดชอบต่อการกระทำของตน ผู้ที่มีความรับผิดชอบต่อการกระทำของตนย่อมจะยอมรับผลการกระทำของตน ทั้งในแง่ดีและไม่ดี พร้อมทั้งนำข้อบกพร่องในอดีตมาเป็นข้อเตือนใจในการทำงานครั้งต่อไป ซึ่งจะพิจารณาไตร่ตรองอย่างรอบคอบเสียก่อนว่าสิ่งที่ทำต่อไปนั้นจะเกิดผลดีหรือผลเสียอย่างไรหรือไม่

2. ความรับผิดชอบต่อส่วนรวมหรือสังคม เป็นความรับผิดชอบที่ต้องการให้เกิดขึ้นในพลเมืองไทย ซึ่งมักจะเป็นผู้ที่คิดก่อนกระทำเสมอว่าการกระทำของตนจะมีผลกระทบกระเทือนเกิดผลเสียต่อคนอื่นหรือไม่และไม่ถือเอาความพอใจ ความสะดวกสบายของตนแต่เพียงฝ่ายเดียวโดยไม่คำนึงถึงผลร้ายที่จะเกิดขึ้นแก่คนอื่นหรือสังคมส่วนรวม ดังนั้นความรับผิดชอบต่อส่วนรวมจึงมีความสำคัญมากอย่างยิ่งในการพัฒนาประเทศชาติ

ป. มหาจันทร์ (2536 :58) ได้กล่าวถึงความรับผิดชอบไว้ 2 ประเภท คือ

1. ความรับผิดชอบต่อหน้าที่ คือ การปฏิบัติหน้าที่การงานและหน้าที่สังคมหน้าที่อื่น ๆ ทั้งปฏิบัติต่อตนเอง ต่อบิดามารดา ญาติพี่น้อง ต่อบุคคลทั่วไป และต่อประเทศชาติ มนุษย์ต้องรับผิดชอบต่อหน้าที่เหล่านี้ ความรู้สึกรับผิดชอบต่อหน้าที่เป็นลักษณะสำคัญอย่างหนึ่ง ที่ใช้เป็นเกณฑ์ตัดสินว่าบุคคลใดบรรลุวุฒิภาวะมากน้อยเพียงใด

2. ความรับผิดชอบต่อการกระทำของตน ในด้านความรับผิดชอบ ต่อหน้าที่การงานนั้นเนื่องจากทุกคนต้องมีหน้าที่ ที่จะต้องปฏิบัติทั้งของตนเอง และหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในด้านการงาน และในส่วนบุคคลก็ควรจะตั้งใจทำหน้าที่ของตนให้เสร็จสิ้นตามที่ได้รับมอบหมายมา ไม่ละเลยทอดทิ้งไป ผู้ที่มีความรับผิดชอบในการงาน เป็นผู้ที่ยึดเอาใจใส่ในการงานของตน คอยหาทางให้งานของตนก้าวหน้าและหาทางป้องกันไม่ให้เกิดความบกพร่องเสียหายในการงานที่ตนรับผิดชอบอยู่ ผู้รับผิดชอบต่อหน้าที่ย่อมถือว่า งานที่ได้รับมอบหมายให้เป็นหน้าที่ของตนนั้นสำคัญที่สุด ซึ่งจะละเลยหลีกเลี่ยงไม่ได้ จะต้องปฏิบัติหน้าที่ของตนให้ดีที่สุด และปฏิบัติตามระเบียบต่าง ๆ ที่วางไว้ ให้เป็นแนวปฏิบัติสำหรับหน้าที่แต่ละอย่าง

จากเอกสารที่กล่าวมาแล้วข้างต้นพอสรุปได้ว่า ความรับผิดชอบแบ่งออกเป็น 2 ประเภท อันได้แก่ ความรับผิดชอบด้านส่วนตัว และความรับผิดชอบด้านสังคม ดังมีรายละเอียดดังนี้

1. ความรับผิดชอบด้านส่วนตัว หมายถึง การรับรู้ฐานะบทบาทหน้าที่ของตน และปฏิบัติตามฐานะบทบาทหน้าที่ของตน ที่ตนดำรงอยู่ในสถานะที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน รู้ว่าอะไรผิดอะไรถูก อะไรควรทำ อะไรไม่ควรทำ ยอมรับผลการกระทำของตน ทั้งที่เป็นผลดี และผลเสีย และสามารถทำงานในฐานะ ภาวะ บทบาทและหน้าที่ของตนให้ลุล่วงไปอย่างมีประสิทธิภาพ

2. ความรับผิดชอบด้านสังคม หมายถึง การรับรู้ฐานะบทบาทและหน้าที่ของตนที่มีความเกี่ยวข้องกับผูกพันเกี่ยวกับสังคม ตั้งแต่สังคมขนาดเล็ก ๆ จนถึงสังคมขนาดใหญ่ ปฏิบัติหน้าที่อย่างถูกต้องเหมาะสมกับฐานะ และบทบาท เพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อย และความเจริญรุ่งเรืองของสังคม มุ่งผลประโยชน์แก่สังคมส่วนรวม ไม่ถือเอาความพอใจ ความสะดวกสบายของตนฝ่ายเดียว โดยไม่คำนึงถึงผลร้ายที่จะเกิดขึ้นแก่คนอื่นหรือสังคมส่วนรวม

1.1.3 ความสำคัญของความรับผิดชอบ

กระทรวงศึกษาธิการ (2520 : 12) ได้กล่าวถึงผลดีของบุคคลที่มีความรับผิดชอบไว้ว่า

1. คนที่มีความรับผิดชอบย่อมจะทำงานทุกอย่างสำเร็จตามเป้าหมายทันเวลา
2. คนที่มีความรับผิดชอบย่อมได้รับการสรรเสริญและเป็นคุณประโยชน์ทั้งต่อ

ตนเองและสังคม

3. ความรับผิดชอบเป็นสิ่งที่เกื้อหนุนให้บุคคลปฏิบัติงานสอดคล้องกับกฎ จริยธรรม และหลักเกณฑ์ของสังคม โดยไม่ต้องมีผู้อื่นมาบังคับ

4. ไม่เป็นต้นเหตุของความเสื่อมและความเสียหายแก่ส่วนรวม
5. ทำให้เกิดความก้าวหน้า สงบสุข เรียบร้อยแก่สังคม

วรวิทย์ วสันตสารกร (2522 : 175) กล่าวถึงความสำคัญของความรับผิดชอบไว้ว่า ความรับผิดชอบมีความสำคัญยิ่งในการพัฒนาสังคม เพราะการขาดความรับผิดชอบเป็นสาเหตุ ประการหนึ่งของปัญหาต่าง ๆ ในสังคม

กรมการศาสนา (2525 : 2) กล่าวว่า ความรับผิดชอบเป็นคุณลักษณะของคนไทย อย่างหนึ่งที่จะต้องปลูกฝังให้กับคนไทยนอกจากความมีระเบียบวินัยความซื่อสัตย์สุจริต ความ ขยันประหยัด เสียสละ ฯลฯ การปลูกฝังให้คนไทยมีสำนึกในหน้าที่และความรับผิดชอบต่อสังคมและ ประเทศชาติก็เป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะความรับผิดชอบเป็นลักษณะของความเป็นพลเมืองดี เป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยให้สังคมเป็นระเบียบและสงบสุข

ทองคูณ หงษ์พันธุ์ (2535 : 122) ได้กล่าวถึงอานิสงส์ของผู้ที่มีความรับผิดชอบไว้ว่า

1. ได้รับความเชื่อถือและไว้วางใจจากผู้อื่น
2. การงานสำเร็จเรียบร้อยได้ผลดี
3. เกิดความเชื่อมั่นในตนเอง เพราะได้ปฏิบัติหน้าที่อย่างถูกต้องครบถ้วน
4. เกิดความมั่นคงในสังคมและประเทศชาติ
5. สังคมและประเทศชาติสามารถพัฒนาไปสู่ความเจริญได้รวดเร็ว
6. มีความสะดวกสบายและร่มเย็นเป็นสุขเกิดขึ้นในสังคมและประเทศชาติ

จากเอกสารที่กล่าวถึงความสำคัญของความรับผิดชอบที่กล่าวมาแล้วนั้น สรุปได้ว่า ความรับผิดชอบเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง เพราะบุคคลที่มีความรับผิดชอบจะมีความเพียรพยายาม อดทน ตั้งใจ ทำงานให้สำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ อีกทั้งลักษณะนิสัยและทัศนคติของบุคคลที่มีความ รับผิดชอบ เป็นเครื่องผลักดันให้บุคคลปฏิบัติตามระเบียบ เคารพสิทธิผู้อื่น ทำตามหน้าที่ของ ตน และมีความซื่อสัตย์สุจริต อีกทั้งความรับผิดชอบยังเป็นสิ่งที่เกื้อหนุนให้บุคคลปฏิบัติงาน สอดคล้องกับกฎจริยธรรมและหลักเกณฑ์ของสังคม เป็นเหตุให้เกิดความก้าวหน้าสงบสุข เรียบร้อย แก่สังคม และประเทศชาติย่อมพัฒนาไปได้อย่างรวดเร็ว เนื่องมาจากบุคคลในชาติมีความรับผิดชอบ

1.1.4 ลักษณะของบุคคลที่มีความรับผิดชอบ

บราวเน (Browne.1968 : 59) ได้กล่าวถึงลักษณะของบุคคลที่มีความรับผิดชอบไว้ว่า เป็นผู้ที่ไว้วางใจได้มีความคิดริเริ่ม มีความไม่ท้อถอยต่ออุปสรรค ทำงานแข็งขัน มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความปรารถนาที่จะทำงานดีขึ้นกว่าเดิม สามารถปฏิบัติงานให้สำเร็จลุล่วงตามเป้าหมาย มีความซื่อสัตย์สุจริต และตรงเวลา

กอกซ์ (Gough.1969 : 10) ได้อธิบายถึงลักษณะของบุคคลที่มีความรับผิดชอบว่า มีอารมณ์มั่นคง มีความรู้สึกผิดชั่วดี เป็นคนที่ชอบวางแผนก่อนลงมือทำงาน มีความรับผิดชอบในงาน มีความคิดก้าวหน้า มีความสามารถ มีความเป็นอิสระ พึ่งตนเองได้ ชอบคิด มีลักษณะตื่นตัวอยู่ตลอดเวลา

แซนฟอร์ด (Sanford.1970 : 65) ได้อธิบายถึงลักษณะของผู้ที่มีความรับผิดชอบว่า สามารถปฏิบัติหน้าที่การงาน หน้าที่ทางสังคม หน้าที่อันพึงปฏิบัติต่อตนเอง ต่อบิดามารดา ญาติพี่น้อง บุคคลทั่วไป และต่อประเทศชาติอย่างดีที่สุดเต็มความสามารถ

กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2522:10) ได้กล่าวถึงลักษณะของผู้ที่มีความรับผิดชอบต่อตนเองไว้ว่า เป็นผู้ตรงต่อเวลา รู้จักหน้าที่ของตน รู้จักคุ้มครองตนเอง รู้จักควบคุมความประพฤติของตน และรู้จักรักษาสุขภาพอนามัย

สาโรช บัวศรี (2522:129) ได้อธิบายถึงลักษณะของผู้ที่มีความรับผิดชอบว่า ได้แก้ไขข้อบกพร่องที่การงานอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อผลงานนั้น ๆ ซื่อสัตย์ต่อหน้าที่โดยไม่คำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนตัว เคารพต่อระเบียบกฎเกณฑ์และมีวินัยในตน มีอารมณ์หนักแน่นเมื่อเผชิญกับอุปสรรค รู้จักหน้าที่และการกระทำตามหน้าที่เป็นอย่างดี มีความเพียรพยายาม มีความละเอียดรอบคอบ ใช้ความสามารถอย่างเต็มที่ ปรับปรุงงานในหน้าที่ให้ดีขึ้นทั้งของตนเอง และสังคมตรงต่อเวลา และยอมรับผลการกระทำของตน

พระเมธีธรรมาภรณ์ (2533 : 45-46) ได้กล่าวถึงลักษณะของผู้ที่มีความรับผิดชอบว่ามีลักษณะ 3 ประการคือ

1. ทำหน้าที่อย่างสมบูรณ์ไม่บกพร่องต่อหน้าที่
2. ไม่ละทิ้งหน้าที่
3. ไม่ทุจริตต่อหน้าที่

จากเอกสารดังกล่าวมาแล้วข้างต้น สรุปลักษณะของบุคคลผู้มีความรับผิดชอบได้ว่าเป็นบุคคลผู้มีวินัย ซื่อสัตย์ ตรงต่อเวลา อดทนอดกลั้น ขยันหมั่นเพียร ทำหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มที่และเต็มความสามารถของตน ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค ติดตามผลงานของตนอยู่ตลอดเวลา ปรับปรุงงานที่ได้รับมอบหมายให้ดีขึ้นอยู่เสมอ มีการวางแผนในการทำงาน ไม่ปัดความผิดให้กับผู้อื่น

1.1.5 การปลูกฝังความรับผิดชอบ

กรมการศาสนา (2521:21) ได้เสนอวิธีการปลูกฝังความรับผิดชอบไว้ดังนี้

1.1 หัดไม่ปัดความรับผิดชอบในหน้าที่การงานของตนไปตกแก่ผู้อื่น

1.2 ฝึกหัดให้เกิดนิสัยความรับผิดชอบตั้งแต่เด็กทั้งทางบ้าน และโรงเรียน

1.3 ชี้แจงให้รู้จักขอบเขตหน้าที่การงานของตนว่ามีอะไรบ้าง เมื่อรู้หน้าที่ของตนเองแล้วจะได้ไม่ก้าวล่วงหน้าที่ของผู้อื่น

ประดินันท์ อุปรนัย (2530 : 217-218) ได้กล่าวถึงการปลูกฝังความรับผิดชอบ โดยการฝึกให้เด็กมีความรับผิดชอบนั้น พ่อแม่ควรมีหลักสำคัญที่พึงปฏิบัติ 7 ประการ ดังนี้

1. ทำความเข้าใจกับพัฒนาการของเด็กในแต่ละวัย เพื่อจะได้มีแนวโน้มในการประมาณความสามารถที่จะรับผิดชอบของเด็กได้ และคอยสังเกตว่าเด็กพยายามที่จะทำอะไรด้วยตัวของเขาเอง หรือพยายามที่จะช่วยพ่อแม่เมื่อใด เพื่อจะได้เริ่มต้นสนับสนุนแนะแนวทางให้เขาทำในสิ่งนั้น ๆ ได้ทันที

2. ตระหนักว่าช่วงเวลาสำคัญของการสอนให้เด็กเกิดความรับผิดชอบได้ดีที่สุด คือช่วงเวลาที่เด็กแสดงให้เห็นว่าเต็มใจ และพร้อมที่จะทำสิ่งต่างๆ ด้วยตัวเองเป็นครั้งแรก และเมื่อถึงเวลานั้นจงปล่อยให้ช่วยตัวเอง แม้เด็กจะยังทำไม่ได้ดีในครั้งแรก ๆ แต่การได้มีโอกาสฝึกทำบ่อย ๆ จะทำได้ดีขึ้นและทำจนกลายเป็นกิจนิสัย ซึ่งทำให้เกิดความรับผิดชอบที่จะทำต่อไปโดยถือเป็นการกิจที่พึงกระทำ

3 พยายามที่จะรู้ด้วยการสังเกตอยู่เสมอ ๆ ว่าเมื่อใดเด็กพร้อมที่จะมีความรับผิดชอบมากขึ้น เพื่อจะได้ปล่อยให้รู้จักที่จะรับผิดชอบต่อสิ่งนั้น ๆ เพิ่มขึ้น

4. ฝึกความรับผิดชอบไปพร้อม ๆ กับการฝึกให้เด็กมีความเคารพเชื่อฟังพ่อแม่ เพราะการเคารพเชื่อฟังพ่อแม่จะเป็นพื้นฐานในการสร้างวินัยให้กับเด็ก ซึ่งเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้เด็กมีความรับผิดชอบ ทั้งนี้ เพราะการเชื่อฟังพ่อแม่คือ การที่เด็กต้องพยายามควบคุมความต้องการของตนเองให้เป็นไปตามความต้องการของพ่อแม่ อันเป็นการฝึกควบคุมตนเองเบื้องต้นจนเมื่อเด็กเกิดความเคยชินกับการเชื่อฟังพ่อแม่ ในที่สุดเด็กก็จะเกิดความเคยชินต่อการควบคุมความต้องการของตนเอง

5. สร้างบรรยากาศที่ส่งเสริมการร่วมมือกันในการทำงาน มีการให้อภัย มีการใช้เหตุผล และพยายามให้เด็กรู้ว่าพ่อแม่ไว้วางใจในตัวเด็กเพื่อให้ได้พัฒนาความรับผิดชอบควบคู่ไปกับความเชื่อมั่นในตนเอง

6. ควรยอมรับในความผิดที่ตนทำ ไม่ลังเลที่จะกล่าวคำขอโทษ เพื่อเด็กจะได้รู้สึกว่าการทำผิดพลาดเป็นเรื่องธรรมดาที่เกิดขึ้นได้ และแก้ไขได้

7. พึงตระหนักและระลึกถึงอยู่เสมอว่า เด็กจะเคารพเชื่อฟังพ่อแม่อย่างจริงจัง และมีความรับผิดชอบถ้าพ่อแม่เป็นคนมีเหตุผลและเป็นคนมีความรับผิดชอบ ฉะนั้น การกระทำตนเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับเด็ก จึงเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง

ประสาธ อิศรปริดา (2531:49-50) ได้กล่าวถึงการปลูกฝังความรับผิดชอบ เพื่อก่อให้เกิดการเรียนรู้ และประกอบกิจกรรมต่าง ๆ ได้แก่

1. ฝึกให้เด็กเป็นผู้ที่รู้จักการพึ่งตนเอง ให้เป็นตัวของตัวเอง มีเหตุผล และใช้ความสามารถของตน
2. เปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงความสามารถในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะนำความสำเร็จมาให้แก่ตัวเด็กเอง
3. พยายามกระตุ้นเด็กเป็นบุคคลที่กล้าเผชิญปัญหาที่ต้องใช้ความพยายามและให้เด็กเกิดความเพลิดเพลินในการแก้ปัญหา
4. ฝึกให้เด็กเป็นบุคคลที่ชอบแข่งขันกับตัวเอง โดยยึดมาตรฐานหรือหลักเกณฑ์อันใดอันหนึ่งเป็นหลัก
5. ฝึกให้เด็กเป็นผู้มีความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย
6. เมื่อเด็กประสบความสำเร็จในกิจกรรมใด ๆ ก็ควรจะให้คำยกย่องชมเชย หรือให้รางวัล ซึ่งจะเป็นสิ่งเสริมแรงให้เด็กมีความปรารถนาที่จะทำกิจกรรมอื่น ๆ อย่างต่อเนื่องจนเป็นนิสัย

ทองคุณ หงษ์พันธุ์ (2535:132-133) ได้เสนอวิธีฝึกฝนตนเอง ให้เกิดความรับผิดชอบ ดังนี้

1. พยายามศึกษางานที่เราทำอยู่ว่ามีอะไรบ้าง เรามีบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบอะไรก็พยายามทำความเข้าใจให้ชัดเจนว่าอะไรที่เป็นหน้าที่หลัก อะไรเป็นหน้าที่รอง
2. พยายามจัดทำปฏิทินการปฏิบัติงานของตนเองเป็นรายวัน รายสัปดาห์ และรายเดือน
3. มีสมุดบันทึกนัดหมายกัน
4. พยายามฝึกการตรงต่อเวลา หักตื่นเป็นเวลานานอนเป็นเวลา และปฏิบัติภารกิจต่าง ๆ ให้ตรงตามเวลาที่กำหนดไว้ให้เกิดความคลาดเคลื่อนน้อยที่สุด
5. ดำเนินชีวิตให้มีรูปแบบคงเส้นคงวา ทำอะไรให้เป็นนิสัย
6. อย่าหัดผัดวันประกันพรุ่ง ต้องตัดสินใจให้เด็ดขาด ตัดสินใจลงมือทำทันที
7. สนุกสนานกับงาน

สำนักงานทดสอบทางการศึกษา (2539:2-3) ได้กล่าวถึงหลักในการพัฒนานักเรียนในด้านความรับผิดชอบไว้ ดังนี้

1. โรงเรียนจะต้องมีนโยบายที่จะพัฒนานักเรียนให้มีคุณธรรมอย่างชัดเจน และนำนโยบายไปปฏิบัติอย่างจริงจัง
2. การพัฒนานักเรียนให้มีคุณธรรมใดก็ตามต้องดำเนินการพัฒนาทั้งด้านความรู้ ความคิด ความรู้สึก และการปฏิบัติไปพร้อม ๆ กัน
3. สอดแทรกคุณธรรมไปกับการเรียนการสอน การจัดกิจกรรม และการดำเนินชีวิตประจำวัน

4. บรรยากาศสิ่งแวดล้อมและแบบอย่างที่ดีเอื้อต่อการปลูกฝังสร้างเสริมให้มี

คุณธรรม

5. บุคลากรทุกฝ่ายทั้งในบ้าน วัด โรงเรียน และชุมชนร่วมพัฒนานักเรียน

6. หลักวิชา ทฤษฎี และเทคนิคอย่างหลากหลาย เป็นปัจจัยในการพัฒนานักเรียน

7. การปลูกฝังสร้างเสริมคุณธรรมให้กับนักเรียนต้องทำอย่างต่อเนื่องเป็นระบบ และนำผลมาเป็นข้อมูลในการพัฒนาต่อไป

จากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการปลูกฝังความรับผิดชอบที่กล่าวมาแล้ว สรุปได้ว่าการปลูกฝังความรับผิดชอบสามารถปลูกฝังและส่งเสริมให้เกิดขึ้นได้ตั้งแต่เด็ก โดยการร่วมมือกันทั้งทางบ้านและทางโรงเรียน พ่อแม่และครูอาจารย์ควรเป็นแบบอย่างในเรื่องการมีความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ และความมีระเบียบวินัยแก่เด็ก สร้างความรู้สึกเป็นภาระในการที่จะต้องกระทำสิ่งใด ๆ ให้เกิดขึ้นกับตัวเด็ก โดยวาจาความรู้สึก ตลอดจนการกระทำ ฝึกให้เด็กพึ่งตนเอง และมีเหตุผล การพกฎเกณฑ์และระเบียบของสังคม เปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงความสามารถในการทำกิจกรรมต่าง ๆ โดยเริ่มมอบหมายงานง่าย ๆ ให้เด็กทำก่อน เพื่อให้เด็กมีประสบการณ์ในการทำงานด้วยตนเองเพื่อให้เด็กเกิดความเชื่อมั่น หัดไม่ให้เกิดความรับผิดชอบของตนเองให้กับผู้อื่น ชี้แจงให้เด็กรู้จักขอบเขตหน้าที่การงานของตนว่ามีอะไรบ้างเพื่อไม่ให้ไปก้าวก่ายงานของผู้อื่น ซึ่งทั้งหมดนี้จะเป็นการปลูกฝังให้เด็กเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีความรับผิดชอบ

1.1.6 ความหมายของการทำงานกลุ่ม

กัลลี (Gulley.1960 :62) กล่าวว่า กลุ่มมีความหมายลึกซึ้งกว่าการที่บุคคลจะมารวมอยู่ร่วมกันเฉย ๆ แต่กลุ่มจะต้องประกอบด้วยลักษณะ 3 ประการคือ

1. มีวัตถุประสงค์ร่วมกัน และวัตถุประสงค์นั้นจะต้องสนองความต้องการของสมาชิกแต่ละคนด้วย

2. ผลของการทำงานจะต้องเกิดความร่วมมือของสมาชิกทุกคนในกลุ่ม

3. มีการสื่อสารทางวาจา หรือมีความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกโดยวิธีใดวิธีหนึ่ง

นิภา วิจิตรศิริ (2525:20) และคมเพชร จิตรศุภกุล (2530 : 14) ได้ให้ความหมายการทำงานกลุ่มสอดคล้องกันว่า หมายถึง การนำประสบการณ์มาแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกันเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงตามความต้องการของสมาชิก สมาชิกภายในกลุ่มมีการปฏิสัมพันธ์กัน เพื่อนำไปสู่การวางแผนการทำงานร่วมกัน

นิพนธ์ จิตภักดี (2528 : 3) ให้ความหมายของการทำงานกลุ่มว่า หมายถึง การที่บุคคลหลายคนมาทำงานด้วยกันเพื่อให้บรรลุผลอย่างเดียวกัน ทุกคนในกลุ่มมีความตั้งใจทำงานร่วมกันเพื่อแก้ปัญหาต่าง ๆ ให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์

พรณพิศ วาณิชยการ (2528 :2528 : 133) ได้ให้ความหมายของกลุ่มไว้ว่า กลุ่ม หมายถึง การรวมตัวกันระหว่างบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป ณ สถานที่แห่งใดแห่งหนึ่ง และการรวมตัวของบุคคลดังกล่าวจะต้องมีการพูดจาสื่อความหมายต่อกันและกัน การปฏิบัติต่อกันในลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่งร่วมกัน

ทิศนา แคมมณี (2530 : 17) ได้กล่าวไว้ว่า การทำงานกลุ่ม หมายถึง การที่กลุ่มบุคคลร่วมกันปฏิบัติงานอย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการ การมาร่วมกันปฏิบัติงานนี้จะนำไปอย่างไร้ประสิทธิผลหรือไม่ ย่อมขึ้นอยู่กับปัจจัยและองค์ประกอบหลายประการ การที่บุคคลมารวมกันเป็นกลุ่ม ไม่ใช่เพียงแต่การนำบุคคลหลาย ๆ คนมารวมกันเท่านั้นจำเป็นต้องประกอบไปด้วยสิ่งต่าง ๆ ดังนี้

1. มีเป้าหมายร่วมกัน คือบุคคลที่มารวมกลุ่ม ต้องมีวัตถุประสงค์ว่า จะทำอะไรให้เป็นผลสำเร็จ
2. มีส่วนร่วมในการดำเนินงาน คือ บุคคลที่มารวมกลุ่มต้องมีบทบาท หน้าที่ในการดำเนินงานกลุ่ม ในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง
3. มีการติดต่อสื่อสารกันในกลุ่ม คือ จะต้องมีการสื่อความหมายซึ่งกันและกัน เพื่อให้เกิดความเข้าใจในการทำงานร่วมกัน
4. การร่วมมือประสานงานกัน คือ บุคคลในกลุ่มต้องมีการประสานงานกัน เพื่อให้งานของกลุ่มสำเร็จ
5. มีผลประโยชน์ร่วมกัน ได้แก่ การจัดสรรผลตอบแทนซึ่งกลุ่มจะได้รับจากการทำงานร่วมกัน

จากเอกสารที่กล่าวมาแล้วข้างต้น สรุปได้ว่า การทำงานกลุ่มหมายถึง การที่บุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปมารวมกันแลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน มีเป้าหมายร่วมกัน มีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ทั้งด้านการระดมความคิด และร่วมมือกันกระทำ มีการติดต่อสื่อสารกัน รู้จักหน้าที่ของตน และเคารพสิทธิของสมาชิกในกลุ่ม เพื่อแก้ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นของกลุ่ม เพื่อนำไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ อีกทั้งยังมีผลประโยชน์ร่วมกันด้วย

1.1.7 ความสำคัญของการทำงานเป็นกลุ่ม

เอกชัย เอื้อเฟื้อ (2537 : 276-277) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการทำงานเป็นกลุ่มไว้ดังนี้

1. มนุษย์ทุกคนมีความจำกัดในเรื่องพลังและการทำงานต่าง ๆ ต้องใช้พลังที่แตกต่างกันไป งานใดที่ต้องใช้พลังมากเกินไปความสามารถที่คนคนเดียวที่จะทำได้ การทำงานเป็นกลุ่มจะช่วยให้สามารถทำงานนั้นได้สำเร็จ เพราะเป็นการรวมพลังของคนมาช่วยกันทำงาน
2. มนุษย์ทุกคนมีความจำกัดและความแตกต่างในเรื่องสติปัญญา และความสามารถการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม จะเป็นการระดมความสามารถของคนเหล่านี้ให้มาช่วยกัน

คิด ช่วยกันทำ ทำให้เกิดความคิดที่กว้างขวาง รอบคอบ และความสามารถที่แตกต่างกันในแต่ละบุคคล เมื่อประสานกันอย่างเหมาะสมก็จะช่วยให้การทำงานที่ต้องใช้ความสามารถหลาย ๆ อย่าง ดำเนินไปได้ด้วยดี

3. มนุษย์จำเป็นต้องอยู่ในสังคม จำเป็นต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน ไม่อาจจะอยู่อย่างโดดเดี่ยวตามลำพังได้ การทำงานรวมกันเป็นกลุ่มทำให้มนุษย์มีโอกาสที่จะได้อยู่ร่วมกับคนอื่น มีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับคนอื่น เป็นการตอบสนองความต้องการพื้นฐานที่จำเป็นของมนุษย์

4. ลักษณะของสังคมปัจจุบันการดำรงอยู่และการสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้าให้แก่สังคมจำต้องอาศัยการทำงาน และการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มที่มีอยู่ในทุกระดับทุกองค์การก็จะช่วยให้สามารถทำงานใหญ่ที่มีความสำคัญ และจำเป็นต่อการสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้าให้เกิดแก่สังคมที่มนุษย์อาศัยอยู่ได้มาก

5. การทำงานเป็นกลุ่มให้ผลงานที่ดีกว่าทำงานเป็นรายบุคคล ทั้งนี้เนื่องจากการทำงานเป็นกลุ่ม เป็นการระดมความคิด ความสามารถของคนหลายคนมาสู่การทำงานในลักษณะที่ประสานสอดคล้องกัน ทำให้เกิดความรอบคอบในการคิด และประสานความสามารถของคนเข้าด้วยกัน มีความหมายต่อการทำงานมากกว่าการทำงานโดยอาศัยความสามารถเป็นรายบุคคล

6. การทำงานเป็นกลุ่มร่วมกัน ทำให้บุคคลได้มีโอกาสเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ จากเพื่อนร่วมงานด้วยกัน ทำให้เกิดความเจริญงอกงามในตัวบุคคลและจะมีผลให้กลุ่มได้มีความเจริญงอกงามเข้มแข็ง มีประสิทธิภาพในการทำงานสูงตามขึ้นไปด้วย

จากความสำคัญของการทำงานเป็นกลุ่มที่กล่าวมาแล้วทั้ง 6 ข้อข้างต้น ทำให้เห็นว่าการทำงานเป็นกลุ่มมีความสำคัญ และเป็นสิ่งที่มนุษย์ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ ดังนั้นการพัฒนาให้สมาชิกในกลุ่มให้มีศักยภาพ รู้จักความรับผิดชอบต่อบทบาทและหน้าที่ของตนที่มีต่อกลุ่ม จะทำให้กลุ่มมีศักยภาพในการทำงานสูงขึ้น ทั้งนี้จะได้ช่วยในการแก้ไขปัญหา และร่วมกันสร้างสรรค์ให้สังคม และประเทศชาติได้เจริญรุดเร็วยิ่งขึ้น

1.1.8 พลังกลุ่มและหลักของพลังกลุ่ม

คมเพชร จิตรสุภกุล (2530 :27-28) ได้กล่าวถึงหลักของพลังกลุ่ม หรือพลวัตของกลุ่มว่า ประกอบด้วยลักษณะต่าง ๆ ของสมาชิกและผู้นำ ดังนี้

1. มีความเคารพในสมาชิกของกลุ่มทุกคน เพราะเชื่อว่าทุกคนนั้นมีความสามารถอะไรบางอย่างในตัวของเขาเอง ถ้ามีสิ่งเร้าที่ดีเขาก็แสดงความสามารถออกมาให้ปรากฏแก่กลุ่มได้

2. ประสบการณ์ต่าง ๆ ในกลุ่มช่วยสนองความต้องการของบุคคลในด้านต่าง ๆ เช่น ช่วยให้เป็นที่ยอมรับของกลุ่ม มีความรู้สึกปลอดภัยในการทำงาน ได้รับการยกย่อง เป็นต้น ดังนั้น การดำเนินการในกลุ่มน่าจะช่วยให้ทุกคนได้รับความรู้สึกที่สนองความต้องการ

3. ทุกคนในกลุ่มมีบทบาทเฉพาะของตนเอง ซึ่งบทบาทดังกล่าวมีผลต่อกระบวนการกลุ่ม ถ้าทุกคนเข้าใจในบทบาทของตนเองย่อมจะทำให้กลุ่มดำเนินไปด้วยดี
4. สมาชิกทุกคนต้องมีความรับผิดชอบต่อกิจกรรมในกลุ่ม หัวหน้าต้องช่วยให้ทุกคนได้มีโอกาสร่วมกิจกรรมทุกอย่าง แต่การช่วยต้องไม่ออกมาในรูปของการข่มขู่ด้วยอำนาจ แต่เป็นการส่งเสริมความเป็นไปของกลุ่ม
5. สมาชิกแต่ละคนต้องรู้จักรับฟังคนอื่น ให้การยอมรับและมีความซาบซึ้งกับการที่สมาชิกให้การช่วยเหลือแก่กลุ่ม
6. สมาชิกควรได้รับคำชมเชยจากผู้นำกลุ่มและสมาชิกคนอื่น ๆ บ้าง ถ้าหากงานที่ได้รับมอบหมายไปสำเร็จด้วยดี ดังนั้นการมอบหมายงานก็ควรให้ตรงกับความสามารถเพื่อช่วยให้ได้รับความสำเร็จ
7. การมีสมาชิกที่มีลักษณะเหมือนกันมาก ๆ ทำให้กลุ่มมีความมั่นใจ แต่การที่สมาชิกที่มีลักษณะแตกต่างกันบ้างย่อมมีส่วนช่วยเหลือกลุ่มได้ในด้านต่าง ๆ แตกต่างกันไป ผู้นำกลุ่มต้องมีความเข้าใจในลักษณะดังกล่าว
8. การกระทำดีมาก ๆ ช่วยให้บุคคลแต่ละคนได้มีโอกาสมากขึ้นที่ได้รับประสบการณ์ที่ดี มีประโยชน์ต่อตนเอง
9. กระบวนการในการแก้ปัญหา หรือการทำงานให้สำเร็จต้องได้รับความสนใจมาก ๆ กับผลของการปฏิบัติงานในกลุ่ม
10. ควรนำหลักทางด้านจิตวิทยา เกี่ยวกับการเรียนรู้มาใช้ในการดำเนินกิจกรรมกลุ่ม
11. ความรู้สึกของกลุ่ม และความมั่นคงทางอารมณ์ของแต่ละบุคคล เกิดจากการแสดงปฏิกิริยาตอบสนองของกลุ่ม ดังนั้นสมาชิกแต่ละคนจะมีส่วนรับผิดชอบต่อความเป็นไปของกลุ่มโดยส่วนรวมและต่อบุคคล
12. การที่สมาชิกร่วมกันนั้นจะทำให้กลุ่มสามารถไปถึงจุดหมายของกลุ่มที่ตั้งเอาไว้ ในขณะที่เดียวกันอาจจะช่วยตอบสนองความต้องการที่ซ่อนเร้นในใจของบุคคลได้
13. ถ้าการสื่อสารในกลุ่มไม่ดี จะเป็นสาเหตุทำให้เกิดปัญหาในด้านวินัยของกลุ่ม ผลที่ตามมาคือ ทำให้ประสิทธิภาพของกลุ่มลดลงไป
14. เทคนิคในการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม และการประเมินผลเกี่ยวกับกลุ่มจะทำให้กลุ่มดำเนินไปสู่จุดหมายปลายทางที่ต้องการ

1.1.8 องค์ประกอบของการทำงานกลุ่ม

นิพนธ์ จิตภักดี (2528 : 3-7) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของการทำงานกลุ่ม และ ปัจจัยในการสร้างกลุ่มทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนี้

1. องค์ประกอบของสมาชิกในกลุ่ม สมาชิกในกลุ่มต้องมีคุณสมบัติอย่างน้อย 4 ประการ คือ

- 1.1 มีเจตคติที่ดีและตั้งใจทำงาน
- 1.2 มีทักษะในการทำงานนั้น
- 1.3 มีความร่วมมือประสานงานกันเป็นอย่างดี
- 1.4 มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี

2. องค์ประกอบด้านผู้นำกลุ่ม ประกอบด้วย

- 2.1 มีคุณสมบัติของผู้นำกลุ่มที่ดี
- 2.2 มีความสามารถในการจัดความขัดแย้งในกลุ่ม
- 2.3 มีเทคนิคในการจูงใจสมาชิก
- 2.4 เอาใจใส่กลุ่ม
- 2.5 มีความเข้าใจในพฤติกรรมสมาชิกแต่ละคน
- 2.6 มีความรอบรู้และเข้าใจในการวางแผน การปฏิบัติงาน การติดตามการ

ประเมินผล

3. องค์ประกอบด้านการจัดกลุ่ม ประกอบด้วย

- 3.1 มีเป้าหมายของกลุ่มชัดเจน
- 3.2 มีกลไกย้อนกลับ เพื่อปรับปรุงผลงาน
- 3.3 มีวิธีการทำงานของกลุ่มอย่างมีระบบซึ่งสมาชิกเข้าใจอย่างดี
- 3.4 มีรูปแบบการประสานงานอย่างดี
- 3.5 มีการแสวงหาวิธีที่เหมาะสมอยู่เสมอ
- 3.6 มีการจัดเงื่อนไขในการเสริมพลังกลุ่มอย่างดี

จากเอกสารที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่าการทำงานเป็นกลุ่มนั้นต้องประกอบด้วย องค์ประกอบ 3 อย่าง คือ องค์ประกอบของสมาชิกในกลุ่ม องค์ประกอบด้านผู้นำกลุ่ม และ องค์ประกอบด้านการจัดกลุ่ม การทำงานกลุ่มจะประสบผลสำเร็จมากน้อยเพียงใดก็ขึ้นอยู่กับที่ สมาชิกมีส่วนร่วมในการทำงาน มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ของตน ผู้นำมีเทคนิคในการสร้าง สิ่งจูงใจ เข้าใจพฤติกรรมของผู้ร่วมกลุ่ม และมีการจัดการกลุ่มอย่างมีเป้าหมายและเป็นระบบ มีการ สื่อสารที่ดีต่อกัน มีการวางแผนร่วมกัน ตลอดจนมีเงื่อนไขในการเสริมสร้างพลังของกลุ่ม

1.1.9 ลักษณะของกลุ่มที่มีประสิทธิภาพ

เมืองทอง แชมมณี (2522 : 151-54) ได้จำแนกคุณสมบัติของกลุ่มที่ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพตามลักษณะขององค์ประกอบกลุ่ม คือ สมาชิก ผู้นำ และกลุ่ม ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1. สมาชิกยึดมั่นในอุดมการณ์ของกลุ่ม
2. สมาชิกมีความรักดีต่อกัน
3. สมาชิกยอมรับวัตถุประสงค์ของกลุ่มที่ได้ช่วยกันกำหนดขึ้น
4. สมาชิกพยายามปรับค่านิยม และวัตถุประสงค์ให้กลมกลืนกัน
5. สมาชิกมีความไว้วางใจกัน
6. สมาชิกมีความสามารถที่จะทำงานเป็นกลุ่ม
7. สมาชิกเชื่อในความสามารถของเพื่อนสมาชิก
8. สมาชิกพร้อมที่จะช่วยเหลือกัน
9. สมาชิกพยายามให้ข้อมูลที่ถูกต้องแก่กลุ่ม
10. สมาชิกพยายามให้ข้อมูลที่เพื่อนสมาชิกให้มา
11. สมาชิกมีความมั่นใจในการตัดสินใจด้วยตนเอง
12. สมาชิกผลัดกันมีอิทธิพลเหนือกันได้
13. ผู้นำกลุ่มได้รับการเลือกเฟ้นเป็นอย่างดี
14. ผู้นำกลุ่มยึดมั่นในคุณสมบัติของผู้นำที่ดี
15. กลุ่มตั้งอยู่นานพอสมควร
16. กลุ่มกำหนดวัตถุประสงค์ซึ่งเป็นที่พอใจของสมาชิก
17. กลุ่มแสดงให้เห็นประจักษ์ว่า ค่านิยมของกลุ่มมีความสำคัญ
18. กลุ่มมีบรรยากาศที่มีลักษณะให้การสนับสนุนสมาชิก
19. กลุ่มพยายามช่วยสมาชิกแต่ละคนในการพัฒนาตนเอง
20. กลุ่มกระตุ้นให้สมาชิกมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
21. กลุ่มรู้จักใช้ “การเห็นด้วยอย่างสร้างสรรค์” อย่างถูกกาลเทศะ
22. กลุ่มใช้การติดต่อสื่อสารให้เกิดประโยชน์มากที่สุด
23. กลุ่มใช้กระบวนการกลุ่มเพื่อให้ทุกคนเข้าใจกันดี

ทิสนา แชมมณี และคนอื่น ๆ (2528 : 11-12) ได้กล่าวถึงคุณสมบัติของกลุ่มที่ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ โดยจำแนกลักษณะองค์ประกอบของกลุ่ม คือ ผู้นำ สมาชิก ลักษณะของกลุ่ม และกระบวนการกลุ่มไว้ดังนี้

1. ผู้นำกลุ่มได้รับการคัดเลือกอย่างดี เป็นผู้ที่มีความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ได้ไม่ว่าสถานการณ์ใด

2. ผู้นำกลุ่มมีคุณสมบัติที่ดี คือ มีคุณสมบัติที่ก่อให้เกิดบรรยากาศให้สมาชิกทำงานร่วมกันมากกว่าแข่งขัน คุณสมบัตินี้ คือ ความอดทนและความตั้งใจจริง มีความรับผิดชอบ เปิดโอกาสให้สมาชิกทุกคนร่วมงานและแสดงความคิดเห็น

3. ผู้นำกลุ่มต้องไม่เป็นผู้เผด็จการ ควรให้กลุ่มร่วมกันตัดสินใจ

4. สมาชิกกลุ่มทุกคนมีส่วนร่วมในกิจกรรมทุกอย่างของกลุ่ม แต่ทั้งนี้จะต้องขึ้นอยู่กับลักษณะของกิจกรรมแต่ละอย่างด้วย

5. สมาชิกร่วมกันทำงานเพื่อจุดมุ่งหมายของกลุ่ม ช่วยกันแก้ปัญหาและอุปสรรค

6. สมาชิกต้องฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกันทุกคนมีสิทธิ์ออกความคิดเห็นได้ไม่ถูกความคิดของสมาชิกคนอื่น ๆ ในกลุ่ม ไม่มีใครมีอำนาจเหนือใครทุกคนร่วมมือร่วมใจกันทำงาน แม้ว่าจะมีปัญหาขัดแย้งเกิดขึ้น กลุ่มจะต้องศึกษาสาเหตุอย่างรอบคอบ และพยายามตัดสินใจเลือกหาวิธีการและเหตุผลที่ดีที่สุด เหมาะสมกับสาเหตุเพื่อแก้ปัญหาของกลุ่ม

7. ขนาดของกลุ่มที่พอเหมาะในการทำงานกลุ่ม คือ 5-15 คน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับเนื้อเรื่องกิจกรรมและอุปกรณ์เครื่องมือ ตลอดจนการจัดที่นั่งกลุ่มที่จะทำให้การทำงานเป็นไปตามเป้าหมายที่นิยมคือ สมาชิกนั่งเป็นวงหันหน้าเข้าหากัน

8. บรรยากาศของกลุ่มต้องเป็นกันเอง ไม่เป็นทางการหรือมีระบบระเบียบ

9. จุดมุ่งหมายของกลุ่มต้องชัดเจน และเป็นที่ยอมรับของสมาชิกในกลุ่ม

10. กลุ่มจะต้องร่วมกันวางแผน แบ่งงานกันทำ ตกลงกติกาการทำงานเพื่อให้สมาชิกเข้าใจและปฏิบัติเพื่อให้บรรลุจุดหมายของกลุ่ม

11. กระบวนการตัดสินใจต้องสอดคล้องกับสถานการณ์ มีการตัดสินใจร่วมกัน

12. เน้นการทำงานร่วมกัน ส่งเสริมความสามัคคีในกลุ่ม

13. สมาชิกเป็นผู้ประเมินประสิทธิภาพของกลุ่ม ตัดสินใจว่าจะปรับปรุง และส่งเสริมการทำงานให้ดียังไง

จากเอกสารที่กล่าวมาแล้วข้างต้น สรุปได้ว่า การทำงานกลุ่มที่จะให้มีประสิทธิภาพนั้น กลุ่มจะต้องประกอบด้วยสิ่งต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. กลุ่มจะต้องมีการกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายอย่างชัดเจน และแน่นอน มีทิศทาง
2. ต้องมีการกำหนดบทบาทหน้าที่ของสมาชิกอย่างชัดเจน
3. สมาชิกทุกคนต้องมีความรับผิดชอบในบทบาทหน้าที่ของตน
4. สมาชิกทุกคนมีส่วนร่วมภายในกลุ่มทั้งในด้านความคิด และการกระทำ
5. ความรู้สึกของสมาชิกในขณะทำงานกลุ่ม
6. วิธีการดำเนินงานของกลุ่ม
7. ภาวะผู้นำภายในกลุ่ม
8. การตัดสินใจภายในกลุ่ม
9. การไว้วางใจซึ่งกันและกันของสมาชิกภายในกลุ่ม

1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่ม

1.2.1 งานวิจัยต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบ

วิกกินส์ (Wiggins.1971 : 289) กล่าวถึงการศึกษาของกอฟ (Gough) เกี่ยวกับการควบคุมตนเองของผู้ที่มีปัญหาทางความประพฤติ พบว่า ผู้ที่มีระดับวินัยแห่งตนสูง จะมีความรับผิดชอบสูง ไม่มีความวิตกกังวล มีความอดทนสูง มีเหตุผลที่ดีเป็นของตนเอง และมีความยืดหยุ่นในความคิด และพฤติกรรมทางสังคมที่เหมาะสม

เมอร์ริล (Merrill.1971:1547-A) ศึกษาวิจัยเรื่องความพึงพอใจในการทำงานของครูและครูใหญ่ ระดับประถมศึกษา พบว่า องค์ประกอบที่ทำให้ครูและครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษา มีความพึงพอใจในการทำงานสูง ได้แก่ การมีโอกาสได้ใช้ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การได้รับการยกย่องเป็นผู้มีคุณธรรม ผลสัมฤทธิ์ของงาน ความรับผิดชอบสูง

บัตเตอร์เวิร์ท (Butterworth.1974 : 2043) ศึกษาความรับผิดชอบต่อตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 600 คน โดยสุ่มจากโรงเรียนต่างๆ ในแคลิฟอร์เนีย พบว่า นักเรียนหญิงมีความรับผิดชอบสูงกว่านักเรียนชาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สมาร์ท (Smart.1976 :536-537) ศึกษาเกี่ยวกับพัฒนาการของเด็ก และสัมพันธภาพที่มีต่อครอบครัว พบว่า ความรับผิดชอบจะเริ่มต้นในวัยเด็กและพัฒนาสู่วัยรุ่นและผู้ใหญ่ และพบว่า เด็กหญิงจะมีความรับผิดชอบสูงกว่าเด็กผู้ชาย

ชินเนอร์รี่ (Chinnery.2004 :12821-A) ได้ศึกษาเกี่ยวกับจริยธรรมด้านความรับผิดชอบของนักเรียน โดยมุ่งอธิบายลักษณะของจริยธรรมดังกล่าว โดยมีนักเรียนจากโรงเรียนในอเมริกาเหนือที่ก่อตั้งมานานกว่า 100 ปี เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยพิจารณาด้านความคิดหรือพฤติกรรมทางจริยธรรมเกี่ยวกับคุณลักษณะทางการศึกษาด้านความรับผิดชอบ พบว่า การสร้างจริยธรรมด้านความรับผิดชอบของนักเรียนนั้น ครูต้องกำหนดเค้าโครงการสอนและนำไปใช้ในการเรียนการสอน

กอร์ดอน (Gordon.2004:1578-B) ได้ศึกษาถึงปัจจัยที่สนับสนุนให้เกิดการพัฒนาด้านความรับผิดชอบต่อสังคม ใช้กลุ่มตัวอย่าง 104 คน จากผู้ที่สมัครใจเข้าร่วมศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่เก็บข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะของผู้ปกครองที่มีต่อความรับผิดชอบต่อสังคม การปรับตัวของครอบครัว และสัมพันธภาพภายในครอบครัว ผลการวิจัยพบว่า

1. สัมพันธภาพภายในครอบครัวที่มีความเข้มงวดกวดขัน เด็กจะมีความรับผิดชอบสูงกว่าครอบครัวที่มีการปล่อยปละละเลย
2. รูปแบบหรือมาตรการภายในครอบครัว เป็นตัวพยากรณ์ในสมการพยากรณ์ความรับผิดชอบต่อสังคม
3. ครอบครัวที่มีความคาดหวังของผู้ปกครอง สามารถทำนายความรับผิดชอบต่อสังคมได้

และนอกจากนี้ยังพบอีกว่า รูปแบบหรือมาตรการภายในครอบครัว มีความสำคัญมากต่อความรับผิดชอบ

1.2.2 งานวิจัยในประเทศที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบ

กมลรัตน์ ทวีชาติวิทยากุล (2531 : 176-179) ได้ทำการวิเคราะห์องค์ประกอบความรับผิดชอบต่อหนี้สินปริญาตรี สาขาสังคมศาสตร์ โดยศึกษาจากหนี้สินปริญาตรี สาขาสังคมศาสตร์ และอาจารย์ที่สอนหนี้สินระดับปริญาตรี สาขาสังคมศาสตร์ในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของหนี้สินกับอาจารย์ด้านความรับผิดชอบต่อหน้าที่และการงานและความรับผิดชอบต่อภาระของตนเองมีความแตกต่างกัน

ปณัฏฐา วณิชชานนท์ (2533 : 80) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจในงานกับสมรรถภาพในการปฏิบัติงานของหัวหน้าสถานสื่อนามัยในจังหวัดสงขลา ผลการศึกษาพบว่า หัวหน้าสถานสื่อนามัยมีระดับความพึงพอใจในงานโดยส่วนรวมอยู่ระดับสูง องค์ประกอบปัจจัยด้านความสำเร็จของงาน การยอมรับนับถือความรับผิดชอบและองค์ประกอบปัจจัยโดยส่วนรวมอยู่ในระดับสูง

วิสัย วิมลรัตน์ (2534 : 17) ได้ทำการศึกษาเรื่องรูปแบบที่เหมาะสมในการทำนายความรับผิดชอบต่อการศึกษาเล่าเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 306 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้น พบว่า

1. องค์ประกอบมีวินัยทางสังคม แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ มโนภาพแห่งตน บรรยากาศและสภาพแวดล้อมในโรงเรียน และปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความรับผิดชอบต่อการศึกษาเล่าเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. องค์ประกอบความมีวินัยทางสังคม แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนสามารถอธิบายการแปรผันของความรับผิดชอบต่อการศึกษาเล่าเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ได้ร้อยละ 83

ณัฐพร สตาภรณ์ (2540 :94) ได้ศึกษาองค์ประกอบความมีวินัยในตนเองของนักเรียนทหารและนักเรียนพลเรือน โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นนักเรียนนายร้อยโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้าทุกชั้นปี จำนวน 308 คน และนิสิตศึกษาคณะรัฐศาสตร์ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์และจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำนวน 522 คน รวมทั้งสิ้น 1,030 คน ซึ่งได้จากการสุ่มแบบแบ่งชั้น ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบความมีวินัยในตนเองของกลุ่มตัวอย่างโดยรวมมี 6 องค์ประกอบ คือ การปฏิบัติตามกฎระเบียบของสังคม ความเชื่อมั่นในตนเอง ความรับผิดชอบต่อความตั้งใจจริง ความเป็นผู้นำ และความอดทน โดยมีค่าความแปรปรวนสะสมเท่ากับ 54.2 %

กมลวัฒน์ วันวิชัย (อังคณา ถิรศิลาเวทย์. 2548 : 43 ; อ้างอิงจาก กมลวัฒน์ วันวิชัย.2545) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบต่อการศึกษาเล่าเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสตรีวัดอัปสรสวรรค์ กรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างจำนวน 261 คน ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความรับผิดชอบต่อการศึกษาเล่าเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาตอน

ปลาย โรงเรียนสตรีวัดอัมพรสวรรค์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีปัจจัย 6 ปัจจัย ได้แก่ แผนศิลป์ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน บุคลิกภาพ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบ สรุปได้ว่า ความรับผิดชอบเป็นคุณลักษณะหนึ่งที่สำคัญที่จำเป็นต้องมีในตัวบุคคล และความรับผิดชอบจะขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายด้านของบุคคล ความรับผิดชอบสามารถเสริมสร้างและฝึกฝนให้มีขึ้นในตัวบุคคล โดยต้องฝึกฝนและอบรมตั้งแต่วัยเด็ก และจะพัฒนาไปเรื่อย ๆ จนถึงวัยผู้ใหญ่ เมื่อบุคคลมีความรับผิดชอบเป็นคุณลักษณะประจำตัวแล้ว การพัฒนาในด้านสังคม และประเทศชาติก็จะเจริญรุ่งเรืองยิ่งขึ้น

1.2.3 งานวิจัยต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการทำงานกลุ่ม

สเปรนเจอร์ (Spernger.1973 :15) ได้นำกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ไปใช้สอนวิชาภาษาต่างประเทศที่มหาวิทยาลัยฟุเจน ในไต้หวัน ผลการทดลองพบว่า ผู้เรียนได้รับความรู้อย่างกว้างขวางจากการเรียนเป็นกลุ่มย่อย นอกจากนี้ยังเป็นการทำให้รู้จักการทำงานร่วมกันด้วย และมีความกระตือรือร้นในการติดต่อสื่อสารเป็นอย่างมาก

เดวิดสัน (Davidson.1974 :140) ได้ทดลองสอนด้วยการให้ทำงานกลุ่มกับนักเรียนชั้นประถมศึกษา จำนวน 5 ห้องเรียนของมูลนิธิอเมริกาในเม็กซิโก (The American School Foundation Mexico City,Mexico) โดยสอนวิชาพีชคณิต ผลการทดลองพบว่า นักเรียนมีความพอใจและชอบวิชาการเรียนกลุ่ม แต่ต้องการให้ครูบังคับสมาชิกในกลุ่มให้ทำงานร่วมกันมากขึ้น

เบิร์กเฮาเซอร์ (Birkhauser. 1985 :103) ได้ศึกษาผลของกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ที่มีต่ออัตมโนทัศน์ของนักเรียนในชั้นเรียนระดับประถมศึกษา โดยเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มนักเรียนเกรด 3,4,5 จำนวน 77 คน ซึ่งมีส่วนร่วมอยู่ในชั้นเรียนตามปกติ และนักเรียน 75 คน ซึ่งอยู่ชั้นเรียนไม่เกิน 6 สัปดาห์ พบว่าทั้ง 2 กลุ่ม มีอัตมโนทัศน์แตกต่างกันอย่างไม่นัยสำคัญทางสถิติ

เดวิส (Davis.1988 : 3263) ได้ศึกษาผลการใช้ทักษะกระบวนการกลุ่มในการเรียนคณิตศาสตร์หน่วยการแก้ปัญหามีต่อผลสัมฤทธิ์ และทัศนคติการเรียนวิชาดังกล่าวของนักเรียนเกรด 7 จำนวน 10 คน โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม พบว่าผลสัมฤทธิ์และทัศนคติในการเรียนของนักเรียนทั้ง 2 กลุ่มแตกต่างกันอย่างไม่นัยสำคัญทางสถิติ แต่ในขณะเดียวกันก็พบว่านักเรียนในกลุ่มทดลองมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันดีกว่านักเรียนในกลุ่มควบคุม

กู๊ด และคนอื่น ๆ (Good & others.1989-1990 : 56-62) ได้ศึกษาการทำงานกลุ่มในการทดลองคณิตศาสตร์ ข้อมูลที่รวบรวมจากครูมากกว่า 400 คน ที่ใช้การทำงานกลุ่มในการสอนคณิตศาสตร์มากกว่า 1 ครั้งต่อสัปดาห์ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาจำนวน 15 ห้อง โดยการสุ่มนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ 5 คนแรก สูงสุดและ 5 คนสุดท้าย แล้วสุ่มนักเรียน 2 คน มาสัมภาษณ์ ผลการศึกษาพบว่า การทำงานกลุ่มช่วยเพิ่มแรงจูงใจ ความ

กระตือรือร้น มีความสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อน มีการพัฒนาทักษะการสื่อสารและเพิ่มพูนความคิดเชิงคณิตศาสตร์ นอกจากนี้ยังพบว่า นักเรียนที่มีความสามารถสูงมีแนวโน้มที่ทำงานตามลำพังและสามารถควบคุมกลุ่มได้

1.2.4 งานวิจัยในประเทศที่เกี่ยวข้องกับการทำงานกลุ่ม

ไชยรัตน์ ปราณี (2531 : 79-80) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม และความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนวิชาสังคมศึกษา โดยการสอนแบบซินดิเคทกับการสอนตามคู่มือครู ผลการศึกษาพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนที่เรียนโดยการสอนแบบซินดิเคทกับนักเรียนที่เรียนโดยการสอนตามคู่มือครูแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 พฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียนทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แต่ทั้งสองกลุ่มมีความรับผิดชอบไม่แตกต่างกัน

ชูศักดิ์ สิงห์อุตร (2532 : 70) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและพฤติกรรมทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนวิชาสังคม โดยใช้เทคนิคการสอนแบบศึกษากรณีตัวอย่างกับการสอนตามแนวคู่มือการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่เรียนวิชาสังคมศึกษาโดยใช้เทคนิคการสอนแบบศึกษากรณีตัวอย่างกับการสอนตามแนวคู่มือการสอนของหน่วยนิเทศ กรมสามัญศึกษา มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นักเรียนที่เรียนวิชาสังคมศึกษาโดยใช้เทคนิคการสอนแบบกรณีตัวอย่างมีพฤติกรรมการทำงานกลุ่มด้านผู้นำ ด้านเลขานุการ ด้านสมาชิกกลุ่ม หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนักเรียนที่เรียนวิชาสังคมศึกษา โดยการสอนตามแนวคู่มือการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา มีพฤติกรรมการทำงานกลุ่มด้านผู้นำ ด้านเลขานุการ ด้านสมาชิกกลุ่ม หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สามารถ สุขาวงษ์ (2537 : 96) ได้ทำการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พฤติกรรมการทำงานกลุ่มและความคงทนในการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนวิชาสังคมศึกษา ด้วยการสอนแบบโครงการโดยการใช้การเรียนแบบร่วมมือ ปรากฏว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 พฤติกรรมการทำงานกลุ่มของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และความคงทนในการเรียนรู้ของนักเรียนภายในกลุ่มทดลองและภายในกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการทำงานกลุ่ม สรุปได้ว่า การทำงานกลุ่มสามารถพัฒนาบุคคลให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ได้ เช่น ความสามัคคี ความเป็นผู้นำ ความ

ภาคภูมิใจในตนเอง ความรับผิดชอบ การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การรู้จักบทบาทหน้าที่ของตนเอง การรู้จักร่วมมือร่วมใจ ที่จะช่วยกันพัฒนากลุ่มของตนให้มีความก้าวหน้ายิ่งขึ้น

ดังนั้นสรุปได้ว่า ตัวแปรที่มีความเกี่ยวข้องและสัมพันธ์กับความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มไม่ได้ขึ้นอยู่กับตัวแปรตัวใดตัวหนึ่ง แต่ขึ้นอยู่กับตัวแปรหลาย ๆ ตัว ดังนั้นผู้วิจัยจึงใคร่จะศึกษาองค์ประกอบด้านส่วนตัว องค์ประกอบด้านครอบครัว และองค์ประกอบด้านสิ่งแวดล้อม ว่ามีความสัมพันธ์และมีอิทธิพลต่อความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มประการใด

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

2.1 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบด้านส่วนตัว

2.1.1 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเพศ

2.1.1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับเพศ

ประภาเพ็ญ สุวรรณ (2526 : 95) กล่าวว่า เพศหญิงมีแนวโน้มที่จะเปลี่ยนแปลงมากกว่าเพศชาย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากวัฒนธรรม ผู้หญิงมักเป็นคนที่ชอบประนีประนอมมากกว่าผู้ชาย

สุพัฒนา เดชาดิวงศ์ ณ อยู่ธยา (2526 : 7-8) กล่าวว่า ผู้ชายมีความสามารถในการก่อสร้างและสร้างสรรค์มากกว่าผู้หญิง มีความเชื่อมั่นในตนเองมากกว่า และยังพบว่าผู้ชายมีความสามารถในการเชิงวิเคราะห์แยกแยะดีกว่า แต่ผู้ชายก็สมยอมต่อกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ได้น้อยกว่าผู้หญิง

กันยา สุวรรณแสง (2533 : 161) กล่าวว่า ความแตกต่างในเรื่องเพศเป็นสาเหตุให้คนเราแตกต่างกันในเรื่องการเรียนรู้ ทักษะ เจตคติ ความสนใจ และการแสดงพฤติกรรม และจากการค้นคว้าปรากฏว่า เพศหญิงหรือเพศชาย สามารถเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ได้ทัดเทียมกัน แต่ชายและหญิงจะมีเจตคติหรือความในใจที่แตกต่างกัน ยิ่งเกิดปัญหาและความรู้สึกนึกคิด อุดมคติที่ต่างต่างกัน องค์ประกอบด้านเพศจึงมีความสำคัญมากในการศึกษาค้นคว้า

พรพิมล เจียมนาครินทร์ (2539 : 122) กล่าวว่า เมื่อเข้าสู่ช่วงวัยรุ่น วัยรุ่นชายและหญิงเริ่มมีความสนใจในอาชีพ และเริ่มวางแผนเกี่ยวกับอาชีพในอนาคต วัยรุ่นหญิงจะวางแผนเกี่ยวกับอาชีพน้อยกว่าวัยรุ่นชาย เพราะคิดว่าหลังจากแต่งงานมีครอบครัวแล้ว วิถีชีวิตความเป็นอยู่อาจจะเปลี่ยนไปรวมทั้งอาชีพของตนด้วย ในขณะที่วัยรุ่นชายคิดว่าอาชีพของเขาจะไม่ถูกขัดขวางจากการแต่งงาน

อารี พันธุ์ณี (2544 : 33) กล่าวว่า ความแตกต่างทางเพศ หมายถึง ความแตกต่างในเรื่องต่าง ๆ ทางเพศชายและเพศหญิง ซึ่งวัฒนธรรมเป็นส่วนสำคัญในการกำหนดบทบาทของหญิงและชายให้แตกต่างกัน เช่น บางวัฒนธรรมถือว่า ชายเป็นช้างเท้าหน้า หญิงเป็นช้างเท้าหลังหรือชายเป็นผู้นำ หญิงเป็นผู้ตาม เป็นต้น หรือผู้ชายมีโอกาสก้าวหน้าในหน้าที่การงาน

มากกว่าผู้หญิง เพราะในบางตำแหน่งไม่เปิดให้ผู้หญิงทำงานในตำแหน่งหน้าที่การงานสูงกว่า ซึ่ง
สิ่งเหล่านั้นเป็นการแสดงให้เห็นความแตกต่างระหว่างเพศ โดยมีเรื่องของวัฒนธรรมเข้ามาเกี่ยวข้อง
จากเอกสารที่กล่าวมาแล้วข้างต้นสรุปได้ว่า เมื่อมองถึงความแตกต่างระหว่างเพศ
ชายและเพศหญิงนั้น อาจมีความแตกต่างกันในหลายด้าน อาทิเช่น ด้านสรีระ กล่าวคือสรีระของ
ผู้ชายแข็งแรงกว่าผู้หญิง เพราะฉะนั้นในเรื่องของการทำงานที่ใช้กำลังผู้ชายมักจะได้เปรียบกว่า
ผู้หญิง แต่ในด้านความรู้สึกนึกคิดตลอดจนถึงด้านจิตใจนั้นผู้หญิงมีความละเอียดอ่อนกว่าผู้ชาย
มาก ผู้หญิงมักจะมีอารมณ์สูงกว่ผู้ชาย ประนีประนอมได้ดีกว่าผู้ชาย อยู่ในกฎกติกาได้ดีกว่า
ผู้ชาย อีกประการหนึ่งสิ่งที่สำคัญที่เป็นตัวกำหนดความแตกต่างระหว่างผู้หญิงกับผู้ชายคือ
ขนบธรรมเนียมและวัฒนธรรมของแต่ละสังคม ดังนั้นเพศน่าจะเป็นองค์ประกอบหนึ่งต่อความ
รับผิดชอบในการทำงานกลุ่มของนักเรียน

2.1.1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเพศ

2.1.1.2.1 งานวิจัยต่างประเทศ

โอนิล และมาเรียลี (O'Neill & Marrialli :1976 :477) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความ
ซึมเศร้าในการศึกษาของมหาวิทยาลัยโตรอนโต พบว่า เพศหญิงมีความซึมเศร้ามากกว่าเพศชาย 2
: 1

โฮมสตรอม และคนอื่น ๆ (Holmstrom & other.1987 1-202) ได้ศึกษาอาการ
เจ็บป่วยทางจิต และสุขภาพจิตของนักศึกษาในมหาวิทยาลัยฟินแลนด์ เป็นเวลา 3 ปี และได้
รายงานในปี 1987 พบว่า ความเจ็บป่วยทางจิตมีมากขึ้นตามอายุ เพศชายจะมีมากกว่าเพศหญิง

มังคส์ (Nurmi.1991 : 21 ; citing Monks.1968) ได้ศึกษาการมองอนาคตของ
นักศึกษาชาวต่างชาติ จำนวน 1,424 คน มีอายุระหว่าง 14-21 ปี ผลการศึกษาพบว่าวัยรุ่นมีความ
สนใจในเรื่องการเรียน การประกอบอาชีพ และอนาคตของครอบครัวที่อาศัยอยู่มาก โดยเด็กชาย
สนใจในเรื่องการเรียนและการประกอบอาชีพมาก ในขณะที่เด็กหญิงสนใจเกี่ยวกับอนาคตของ
ครอบครัวและการแต่งงานมาก เด็กชายยังมีความสนใจเกี่ยวกับนโยบายและความเปลี่ยนแปลงทาง
สังคมอีกด้วย

2.1.1.2.2 งานวิจัยในประเทศ

เมธี โพธิพัฒน์ (2523 : 75) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจใฝ่
สัมฤทธิ์ และความซื่อสัตย์ โดยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
และ 4 จำนวน 886 คน ซึ่งเป็นนักเรียนในกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัด พบว่า นักเรียนชายและ
นักเรียนหญิงมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ชุตินา ศรีแก้ว (2546 : 80) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความวิตกกังวลในการ
เรียนของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กลุ่มตัวอย่าง

เป็นนิสิตจำนวน 292 คน ชาย 29 คน หญิงจำนวน 263 คน พบว่า เพศหญิงมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความวิตกกังวลในการเรียน ระดับบัณฑิตศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ณัชวดี จันทรฟอง (2549 : 108) ได้ศึกษาองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการปรับตัวด้านการเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของนักเรียนในระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนมัธยมประชานิเวศน์ เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 219 คน เพศชายจำนวน 77 คน เพศหญิงจำนวน 142 คน พบว่า เพศหญิงมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการปรับตัวด้านการเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากงานวิจัยทั้งต่างประเทศและในประเทศที่กล่าวมาแล้วข้างต้น จะเห็นได้ว่าความแตกต่างด้านเพศทำให้บุคคลต่างกัน จะเป็นไปในเรื่องของการเรียนรู้ เรื่องของลักษณะความสนใจ เรื่องของความมีวินัยความรับผิดชอบ เป็นต้น ดังนั้นตัวแปรด้านเพศจึงเป็นตัวแปรหนึ่งที่น่าจะมีผลต่อความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ

2.1.2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอายุ

2.1.2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับอายุ

แมสเลส (Maslach.1986 : 60) กล่าวว่า ผู้ที่มีอายุมากจะมีประสบการณ์กับบุคคลหลายประเภท มีวุฒิภาวะทางอารมณ์สูงขึ้น มีความสุขุมรอบคอบ รู้จักชีวิต มองชีวิตกว้างไกล และลึกซึ้งมากขึ้น สามารถปรับตัวได้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เป็นจริงได้ดีกว่าผู้ที่มีอายุน้อย และมักมีฐานะเป็นปึกแผ่นมั่นคงทางด้านการเงินและการงาน

นวลอนงค์ ศรีธัญรัตน์ (2534 : 32) กล่าวว่า อายุของบุคคลเป็นสิ่งหนึ่งที่มีความสัมพันธ์โดยตรงกับพัฒนาการและระดับวุฒิภาวะ ซึ่งในคนปกติเมื่อมีอายุมากขึ้น ระดับวุฒิภาวะจะเจริญขึ้นตามวัย และบุคลิกภาพทั้งด้านความคิดและการกระทำ โดยจะค่อย ๆ ปรับเปลี่ยนไปตามวัยบุคคลที่มีอายุมากขึ้นได้ทำงานหลายประการมองโลกกว้างไกล ครอบคลุมลึกซึ้ง ทำให้วุฒิภาวะเพิ่มขึ้น

จากเอกสารที่กล่าวมาแล้วข้างต้นสรุปได้ว่า อายุเป็นองค์ประกอบที่แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของระดับความคิดและเหตุผล ผู้ที่มีอายุมากมักจะมีระดับความคิดและเหตุผลดีกว่าผู้ที่มีอายุน้อย และตามปกติเมื่อบุคคลมีอายุมากขึ้น ย่อมมีประสบการณ์ มีวุฒิภาวะ มีความสุขุมรอบคอบ รู้จักชีวิต สามารถปรับตัวได้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เป็นจริงได้ดีกว่าผู้ที่มีอายุน้อย

2.1.2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวกับอายุ

2.1.2.2.1 งานวิจัยต่างประเทศ

เอสบริดจ์ (Esbridge. 1984 :17-25) ได้สำรวจความวิตกกังวลของครู พบว่า ตัวแปรทางด้านอาชีพ และตัวแปรทางด้านเรื่องส่วนตัวกระตุ้นให้ครูเกิดความเครียด เช่น ครูประถมศึกษาที่มีความเครียดมากกว่าครูมัธยมศึกษา ถึงแม้จะมีการเตรียมพร้อมที่จะประกอบอาชีพ ความเครียดของครูยังเพิ่มขึ้น ครูผู้หญิงมีความเครียดมากกว่าครูผู้ชาย ครูหนุ่มมีความเครียดมากกว่าครูสูงอายุ ครูที่มีช่วงอายุ 31-44 ปี มีระดับความเครียดสูงกว่าครูที่มีอายุต่ำกว่า 30 ปี หรือเหนือกว่า 45 ปี นั่นคือ ครูที่มีอายุระหว่าง 30-45 ปี มีระดับความเครียดสูง ความเครียดขึ้นอยู่กั อายุ

2.1.2.2.2 งานวิจัยในประเทศ

รัชนี้ สังข์สุวรรณ (2547 : 104) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบในการทำงานของข้าราชการสำนักบริหารงานส่งเสริม การศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ กรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างจำนวน 272 คน เป็นชาย 67 คน หญิง 205 คน พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความรับผิดชอบในการทำงาน ของข้าราชการสำนักงานบริหารงานส่งเสริมการศึกษาเอกชน กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 ตามลำดับ มี 10 ปัจจัย ได้แก่ อายุ สถานภาพการสมรส อายุราชการ สุขภาพจิต ทัศนคติการทำงาน สัมพันธภาพระหว่างข้าราชการกับเพื่อนร่วมงาน สัมพันธภาพระหว่างข้าราชการกับผู้บังคับบัญชา และสถานภาพการสมรส ซึ่งยังพบอีกว่า ข้าราชการซึ่งส่วนใหญ่มีอายุเฉลี่ย 42 ปี มีความรับผิดชอบในการทำงานที่ดี

จากงานวิจัยทั้งต่างประเทศและในประเทศที่กล่าวมาแล้วข้างต้น จะเห็นได้ว่า ความรับผิดชอบของบุคคลนั้นขึ้นอยู่กั อายุ ผู้ที่มีอายุมากมักจะมีความรับผิดชอบมาก แต่อย่างไรก็ดีความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มไม่ได้ขึ้นอยู่กั องค์ประกอบด้านอายุเพียงอย่างเดียว อาจจะมี องค์ประกอบอื่นเข้ามาด้วย อาทิเช่น การเลียนแบบตัวแบบของผู้ปกครอง หรือบุคลิกภาพของบุคคลเอง ดังนั้นอายุจึงน่าจะเป็นองค์ประกอบหนึ่งในการแสดงถึงความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ

2.1.3 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพ

2.1.3.1 ความหมายของบุคลิกภาพ

เบอร์นาร์ด (Bernard.1970:110) ได้สรุปความหมายของบุคลิกภาพไว้ว่า บุคลิกภาพเป็นภาพรวมทั้งหมดของลักษณะทางกายภาพ พฤติกรรม แนวโน้มการกระทำ ความสามารถซึ่งอยู่ภายในและที่แสดงออกให้เห็น

กู๊ด (Good.1973 : 417) ได้ให้ความหมายของบุคลิกภาพไว้ว่า เป็นภาพรวมของ พันธุกรรมและประสบการณ์ของแต่ละบุคคล

รุช (ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์.2530 :41 ; อ้างอิงจาก Ruch.1953) ให้ความหมายไว้ว่า บุคลิกภาพ คือ ตัวเราทั้งตัว หรืออัตตะที่แสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ออกมาและพฤติกรรมต่าง ๆ ที่แสดงออกมานั้นเป็นกระจกเงาที่สะท้อนความรู้สึกนึกคิดหรือทัศนคติของบุคคลนั้น ๆ

สุรางค์ โค้วตระกูล (2533 : 3) ได้ให้ความหมายของไว้ว่า บุคลิกภาพคือ คุณลักษณะที่เป็นเอกลักษณ์ของแต่ละบุคคลแสดงออกโดยพฤติกรรมที่บุคคลนั้นมีต่อสิ่งแวดล้อมที่ตนกำลังเผชิญอยู่ และพฤติกรรมนี้จะคงเส้นคงวาเสมอ

นพมาศ อึ้งพระ (2546 :4) กล่าวว่า บุคลิกภาพ หมายถึง โครงสร้างทางจิตวิทยา (psychological construct) เป็นมโนคติที่สลับซับซ้อนซึ่งได้รวมถึงภูมิหลังพิเศษทางยีนส์ของบุคคล (ยกรีนแฟดเหมือน) และประวัติการเรียนรู้ รวมทั้งวิธีที่ความซับซ้อนเหล่านี้รวมองค์ประสานกันทำให้เกิดพฤติกรรมสนองต่อสิ่งเหล่านี้เฉพาะในสิ่งแวดล้อม

จากเอกสารที่กล่าวแล้วข้างต้นสรุปได้ว่า บุคลิกภาพ หมายถึง ลักษณะที่เป็นเอกลักษณ์ของบุคคล ซึ่งเกิดจากการปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม การเรียนรู้ และพันธุกรรม ที่แสดงออกมาทั้งทางด้านความรู้สึกนึกคิดของบุคคลนั้น ๆ ที่เรียกว่าพฤติกรรม ซึ่งรวมไปถึงพฤติกรรมภายใน และพฤติกรรมภายนอก

2.1.3.2 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพ

กาญจนา คำสุวรรณ (2524:194-195) กล่าวว่า ประสบการณ์ที่เกิดจากการเรียนรู้ทางสังคมที่ส่งผลต่อบุคลิกภาพนั้น แบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ

1. ประสบการณ์ร่วมทางวัฒนธรรม เป็นประสบการณ์ที่มีผลให้บุคลิกภาพแตกต่างกัน ซึ่งเกิดจากความเชื่อ ทัศนคติ ประเพณี และคำสอนของสังคมนั้น ๆ

2. ประสบการณ์เฉพาะตัว เป็นอิทธิพล ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดู ของบิดามารดาผู้ปกครองที่แตกต่างกัน มีผลให้บุคคลมีบุคลิกภาพไม่เหมือนกัน ผู้ที่ได้รับการเลี้ยงดูที่เหมาะสม ได้รับความรัก เอาใจใส่ดูแล ให้กำลังใจ ก็จะพัฒนาบุคลิกภาพไปในทิศทางเหมาะสม มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีเหตุผลและมองโลกในแง่ดี ในขณะที่ผู้ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยหรือเข้มงวด จะมีบุคลิกภาพไปในทิศทางตรงกันข้าม มีความก้าวร้าว ไม่ไว้วางใจคน หวาดระแวง และมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อสังคม

ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2530 : 44) กล่าวว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพ ประกอบด้วยพันธุกรรม สิ่งแวดล้อม และช่วงเวลาในชีวิตของบุคคล กล่าวคือ

1. พันธุกรรม สิ่งถ่ายทอดทางพันธุกรรม ส่วนมากเป็นลักษณะทางกายภาพ เช่นความสูงต่ำ ลักษณะเส้นผม สีของผิว ชนิดของโลหิต โรคภัยไข้เจ็บบางชนิด และข้อบกพร่องทางร่างกายบางชนิด เช่นตาบอดสี ศีรษะล้าน นิ้วเกิน มือติดกัน เป็นต้น ซึ่งลักษณะทางกายเหล่านี้เป็นอิทธิพลของพันธุกรรมที่มีต่อบุคลิกภาพของแต่ละบุคคลทั้งสิ้น

2. สิ่งแวดล้อม มีอิทธิพลต่อการพัฒนาของมนุษย์ทั้งพัฒนาการทางกาย ทางจิต และบุคลิกภาพ คือ บุคคลอื่น ๆ รอบตัวเรา ครอบครัว กลุ่มคน และวัฒนธรรม สิ่งแวดล้อมที่เป็นมนุษย์คนอื่น ๆ จะมีอิทธิพลอย่างมากต่อการพัฒนาทางบุคลิกภาพ ทัศนคติ และพฤติกรรมทางสังคมมนุษย์

3. ช่วงเวลาในชีวิตของบุคคล แสดงถึง ระดับพัฒนาการทางร่างกายและจิตใจ อันเกิดจากอิทธิพลร่วมระหว่างพันธุกรรมและสิ่งแวดล้อม ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน และระยะสำคัญของพัฒนาการของมนุษย์ส่วนมากจะอยู่ในช่วงชีวิตเด็กเป็นส่วนใหญ่

ฉลอง ภิรมณ์รัตน์ (2531 : 29-30) กล่าวว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพมี 2 ปัจจัยใหญ่ ๆ คือ

1. องค์ประกอบด้านพันธุกรรม เป็นการถ่ายทอดยีนส์จากพ่อ แม่ หรือบรรพบุรุษไปสู่ลูกหลาน ได้แก่ ลักษณะทางด้านรูปร่าง หน้าตา ท่าทาง ผิวพรรณ อารมณ์ ตลอดจนระบบประสาท และเลือด เป็นลักษณะที่ติดตัวมาแต่เกิด

2. องค์ประกอบทางด้านสิ่งแวดล้อมที่เป็นธรรมชาติและสภาพวัฒนธรรม ประเพณี กฎเกณฑ์ ระเบียบต่าง ๆ ในสังคมที่บุคคลเกี่ยวข้องอยู่ เป็นผลให้เกิดการเรียนรู้ และปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมนั้น ๆ ได้แก่ ดินฟ้าอากาศ ที่อยู่อาศัย อาหาร ตลอดจนที่อยู่ใกล้ชิด องค์ประกอบด้านสิ่งแวดล้อมนี้มีผลให้บุคคลเกิดการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน ส่งผลให้บุคลิกภาพของบุคคลแตกต่างกัน

กันยา สุวรรณแสง (2533 : 9) กล่าวว่า บุคลิกภาพเป็นผลรวมของพันธุกรรมกับสิ่งแวดล้อมซึ่งผลจากพันธุกรรมที่มีต่อบุคลิกภาพมักจะเป็นลักษณะของบุคลิกภาพที่เกี่ยวข้องกับรูปร่าง ลักษณะทางกายและสิ่งแวดล้อม มีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพอันเกิดจากการรับรู้ และการเรียนรู้ทางสังคม

จากเอกสารที่กล่าวไว้แล้วข้างต้น สรุปได้ว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพแบ่งเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ

1. ปัจจัยทางพันธุกรรม ซึ่งเป็นการถ่ายทอดทางยีนส์จากพ่อแม่หรือบรรพบุรุษ ซึ่งเป็นลักษณะทางกายภาพ เช่นลักษณะสีของผม สีของตา โรคภัยไข้เจ็บบางชนิด

2. ปัจจัยทางสภาพแวดล้อม ได้แก่การอบรมเลี้ยงดู การคบหาเข้าสมาคมของบุคคล ดังพระพุทธศาสนาวา คบคนเช่นไรก็เป็นคนเช่นนั้น การรับรู้และการเรียนรู้เป็นต้น มีอิทธิพลต่อการพัฒนาของมนุษย์ทั้งพัฒนาการทางกาย ทางจิต และบุคลิกภาพ กล่าวคือ

สภาพแวดล้อมรอบตัวเรามีอิทธิพลอย่างมากต่อการพัฒนาทางบุคลิกภาพ ทักษะ และ พฤติกรรมทางสังคมมนุษย์

2.1.3.3 ประเภทของบุคลิกภาพ

จุง (Hergenharn.1990 : 55-85 ; citing Jung. n.d.) ได้พิจารณาบุคลิกภาพของ คนโดยยึดถือสังคมเป็นหลัก เขาได้แบ่งบุคลิกภาพของคนออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. บุคลิกภาพที่ชอบเก็บตัว (Introvert) เป็นคนที่ไม่ชอบสูงส่งกับผู้อื่น เกรงครัดต่อระเบียบแบบแผน มีมาตรการและกฎเกณฑ์ที่แน่นอนในการควบคุมอุปนิสัยของตนเอง เชื่อตัวเอง และการกระทำทุกอย่างที่มักจะทำขึ้นอยู่กับตัวเองเป็นใหญ่ บุคคลประเภทนี้จะผูกพันกับ ตนเองมากกว่าที่จะผูกพันกับสังคมหรือบุคคล

2. บุคลิกภาพที่ชอบแสดงตัว (Extrovert) เป็นคนเปิดเผย คุยเก่ง ร่าเริง ปรับตัวได้ดี ในสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ มีความเชื่อมั่นในตนเองบนรากฐานของเหตุและความจริง

เครซเมอร์ (Samuel.1981 :190-191 ; citing Kretschmer.1921) และ เชลดอน (Burger.1986 : 189 ; citing Sheldon.1942) มีความเห็นว่าบุคลิกภาพของคนขึ้นอยู่กับรูปร่าง ลักษณะของคน จึงได้แบ่งบุคลิกภาพของคนตามรูปร่างหรือโครงสร้างทางสรีรวิทยาสอดคล้องกัน เป็น 3 ประเภท คือ

1. ประเภทที่มีร่างกายอ้วนเตี้ย คอโต ร่างกายมีไขมันมาก พุงยื่น (Pygmy หรือ Endomorphy) คนประเภทนี้เป็นคนที่ชอบแสวงหาความสบาย ไม่รีบร้อน ชอบการสังคม สนุกสนานรื่นเริง โกรธง่ายหายเร็ว และกินจุ

2. ประเภทที่มีรูปร่างผอมสูง ตัวยาว แขนยาว อ่อนแอ (Ectomorphy หรือ Ectomorphy) คนประเภทนี้มีลักษณะเคร่งขรึม เอาการเอางาน มีความเครียดทางอารมณ์อยู่เป็นนิจ ชอบสันโดษ ไม่เข้าสังคม

3. ประเภทที่มีรูปร่างสูงใหญ่ แข็งแรง เต็มไปด้วยกล้ามเนื้อ ร่างกายแข็งแรง ชอบออกกำลังกาย (Athletic หรือ Mesomorphy) คนประเภทนี้ชอบทำอะไรแปลก ๆ ขำๆ ไม่ใคร่มีความทุกข์ร้อน ไม่เคยพูดถึงเรื่องความตาย สนุกอยู่เสมอ

ฟรีดแมนและโรเซนแมน (Faemer and others :34 ; citing Friedman and Rosenmen.1974) ได้แบ่งบุคลิกภาพของคนตามลักษณะพฤติกรรมที่แสดงออก โดยแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ บุคลิกภาพแบบเอ และบุคลิกภาพแบบบี รายละเอียดของบุคลิกภาพทั้ง 2 นั้น มีดังนี้

1. บุคลิกภาพแบบ เอ (Type A Personality) เป็นบุคลิกภาพของบุคคลที่มี พฤติกรรมดังต่อไปนี้ (Organ and Hamner. 1982 :272-273 ; Farmer and others.1984 : 35 Smith and Anderson.1986 : 1166-1167 ; Fontana and others.1987 : 177)

1.1 มีความทะเยอทะยาน (Intense Ambition) เป็นบุคลิกภาพที่มีความปรารถนาอย่างแรงกล้าที่อยากจะประสบความสำเร็จ

1.2 ขอบแข่งขัน (Competitive Drive) เป็นบุคคลที่ชอบต่อสู้แข่งขันกับผู้อื่นเพื่อให้ตนเองได้ดีกว่าคนอื่น

1.3 แข่งขันกับเวลา (Time Urgency) เป็นบุคคลที่กระทำสิ่งต่าง ๆ อย่างเร่งด่วนใช้เวลาให้เกิดประโยชน์มากที่สุด ทำงานตามแผนเวลา

1.4 สร้างศัตรู (Hostility) เป็นบุคคลที่ยึดตนเองเป็นที่ตั้ง ชอบแสดงออกนอกทางข่มขู่ผู้อื่น อาฆาตแค้น และขาดความเห็นใจผู้อื่น

1.5 อดทนต่ำ (Impatient) เป็นบุคคลที่มีความอดทนต่ำต่อการรอคอย และอดทนต่ำต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ทนไม่ได้กับความเฉื่อย

1.6 มีความก้าวร้าว (Aggressiveness) เป็นบุคคลที่นิยมใช้ความรุนแรงในการแก้ปัญหาความคับข้องใจ แบ่งเป็นความก้าวร้าวทางวาจา และความก้าวร้าวทางร่างกาย

2. บุคลิกภาพแบบ บี (Type B Personality) เป็นบุคลิกภาพที่มีลักษณะตรงกันข้ามกับบุคลิกภาพแบบ เอ ซึ่งเป็นบุคลิกภาพที่ไม่ทะเยอทะยาน ไม่มุ่งเอาชนะ มีความสงบเสถียร ทำงานไปพักผ่อนไป ไม่รีบร้อน (Greene and others.1985 165 ; Mitchell and Lanson.1987 : 203 ;Robbins.1989 : 511)

2.1.3.4 ประวัติความเป็นมาของการศึกษาบุคลิกภาพแบบเอ และแบบบี

บุคลิกภาพแบบเอ เป็นบุคลิกภาพที่ค้นพบในราวปี ค.ศ.1960 อันเนื่องมาจากนายแพทย์โรเซนแมน (Rosenman) ได้เริ่มสังเกตผู้ป่วยโรคหัวใจว่ามีบุคลิกภาพบางอย่างที่แปลกไปจากผู้ป่วยอื่น ๆ จากการสังเกตเหตุการณ์บางอย่างในคลินิกโรคหัวใจของเขา พบว่า แก้วอี้ที่ผู้ป่วยโรคหัวใจมานั่งตรวจนั้นจะมีรอยสักเฉพาะตรงขอบแก้วอี้เท่านั้น แสดงว่าคนไข้ส่วนใหญ่ของเขานั่งแต่ตรงขอบแก้วอี้ซึ่งทำให้เขาคิดว่าคนเช่นนั้นจะต้องเป็นคนรีบร้อน เพราะคนที่ทำอะไรรีบร้อนมักนั่งแก้วอี้แต่ตรงขอบแก้วอี้จะได้ลุกขึ้นได้รวดเร็ว คล้ายกับเป็นลักษณะของความพร้อมที่จะเคลื่อนไหวได้ทันที จากความคิดนี้ทำให้เขาคิดว่า น่าจะมีบุคลิกภาพบางอย่างที่เป็นปัจจัยเสี่ยงต่อการเกิดโรคหัวใจ ซึ่งสอดคล้องกับการสังเกตของเขาอีกว่า ผู้ป่วยโรคหัวใจบางคนนั้นไม่มีปัจจัยเสี่ยง (Risk Factor) ที่เคยเชื่อกันว่าเป็นสาเหตุสำคัญของโรคหัวใจเลย แต่เดิมนั้นพบว่า การมีโคเรสเตอรอลสูง ความดันโลหิตสูง การสูบบุหรี่ การเป็นเบาหวาน และความอ้วน เป็นปัจจัยที่เสี่ยงต่อการเกิดโรคหัวใจ ดังนั้นเขาจึงใช้เวลานาน 8 ปี ในการร่วมกันศึกษาและวิจัยบุคลิกภาพผู้ป่วยโรคหัวใจและในที่สุดก็พบว่า มีบุคลิกภาพชนิดหนึ่งซึ่งต่อมาเราใช้ชื่อว่าบุคลิกภาพแบบเอ บุคลิกภาพที่มีบุคลิกภาพตรงกันข้ามกันเรียกว่า บุคลิกภาพแบบบี ในการค้นคว้าพบบุคลิกภาพแบบเอ นั้นถือว่าการค้นพบที่สำคัญเพราะบุคลิกภาพแบบเอ เป็นปัจจัยที่เสี่ยงกว่าปัจจัยภายนอกทุกตัว ถ้าเปรียบเทียบระหว่างผู้ป่วยโรคเบาหวาน โรคความดันโลหิตสูง หรือโรคไขมันหลอดเลือดสูงกับคนที่

มีบุคลิกภาพแบบเอแล้ว คนที่มีบุคลิกภาพแบบเอ จะถือว่าเป็นปัจจัยที่เสี่ยงที่สุดของการเกิดโรคหัวใจ (จรรยา เกษมศรีสังข์.2537 : 14)

จากประวัติความเป็นมาของการศึกษาบุคลิกภาพแบบเอ และบุคลิกภาพแบบบี นั้นฟรีดแมนและโรสเซนแมน (จรรยา เกษมศรีสังข์.2537 : 14 ; อ้างอิงจากFriedman and Rosenmen.1974) สรุปลักษณะของบุคลิกภาพแบบเอ และบุคลิกภาพแบบบี ได้ดังนี้

บุคลิกภาพแบบ เอ (Type A Behavior Pattern Personality) หมายถึง บุคคลที่มีบุคลิกภาพรีบร้อน ชอบแข่งขัน และก้าวร้าว ชอบทำงานให้ได้มาก ในเวลาน้อย ๆ มีความรู้สึกที่เวลาผ่านไปอย่างรวดเร็ว มีความมานะพยายามในการทำงาน ชอบฝ่าฟันอุปสรรคต่าง ๆ เพื่อประสบความสำเร็จ ชอบทำงานด้วยความรวดเร็ว ทนไม่ได้กับงานที่ล่าช้า มีความต้องการพักผ่อนน้อยกว่าคนอื่น และถูกกระตุ้นให้เกิดความรู้สึกโกรธและก้าวร้าวได้ง่าย

บุคลิกภาพแบบ บี (Type B Behavior Pattern Personality) หมายถึง บุคคลที่มีบุคลิกภาพที่มีความผ่อนคลาย ไม่รีบร้อน และไม่ก้าวร้าว มีลักษณะเรื่อย ๆ เฉื่อย ๆ ชอบการพักผ่อนดำเนินชีวิตแบบง่าย ๆ และไม่ชอบฝ่าฟันอุปสรรคในการทำงาน

2.1.3.5 การวัดลักษณะบุคลิกภาพแบบเอ และบุคลิกภาพแบบบี

บุคลิกภาพแบบ เอ และบี แบบวัดที่ใช้กันในปัจจุบัน มี 3 แบบ (จรรยา เกษมศรีสังข์.2537 : 15 ; อ้างอิงจาก Friedman and Rosenmen.1974) คือ

1. แบบสัมภาษณ์อย่างมีโครงสร้าง (Structured Interview : SI) ประกอบด้วยข้อคำถาม 25 ข้อ เป็นการถามโดยให้ผู้ตอบรายงานพฤติกรรมตนเองในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่ทำให้คนที่มีบุคลิกภาพแบบ เอ ไม่สามารถทน เช่น สถานการณ์ที่ทำให้เกิดความโกรธ สถานการณ์ที่มีการแข่งขันอย่างมาก แบบสัมภาษณ์นี้เป็นการวัดการแสดงออกทางด้านกายภาพ

2. มาตรฐานวัดลักษณะบุคลิกภาพแบบ เอ ของเฟรมมิงแฮม (Framingham Type A Scale : FTAS) เป็นแบบวัดรายงานตนเอง เช่นเดียวกับแบบที่ 1 ประกอบด้วยคำถาม 10 ข้อ วัดทางด้านแรงมุ่งสัมฤทธิ์ การมีความรู้สึกที่เวลาผ่านไปอย่างรวดเร็วและการรับรู้ว่ามีความกดดันในการทำงาน

3. แบบสำรวจการกระทำกิจกรรมของเจนกินส์ (Jenkins Activity Survey : JAS) และชมพูท พงษ์ศิริ (2535 : 8-9) ได้ปรับปรุงแบบสอบถามด้วยคำถาม 20 ข้อ เป็นแบบสอบถามปรนัย ได้วิเคราะห์คุณภาพแล้ว ปรากฏว่าได้คะแนนจากแบบสอบถามนี้สูง จะเป็นบุคคลที่มีบุคลิกภาพแบบ เอ ส่วนผู้ที่ได้คะแนนวัดนี้ต่ำจะเป็นบุคคลที่มีบุคลิกภาพแบบ บี แบบวัดนี้จะวัดความรู้สึกที่มีต่อสถานการณ์ต่าง ๆ

นอกจากนี้ สตรูป และคนอื่น ๆ (Strube & other.1987) ได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแบบสำรวจกิจกรรมของเจนกินส์ว่า เป็นแบบวัดบุคลิกภาพแบบเอ โดยให้ผู้ตอบรายงานพฤติกรรมตนเอง ว่ามีการแสดงออกอย่างไร และได้ศึกษาพบว่า คนที่มีลักษณะบุคลิกภาพแบบเอ มี

ความเชื่อถือในความสำเร็จของงานมากกว่าความล้มเหลว มีแรงขับในการแข่งขันสูง มุ่งสัมฤทธิ์ และมีความรู้สึกใช้เวลาผ่านไปอย่างรวดเร็ว

2.1.3.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพ

2.1.3.6.1 งานวิจัยต่างประเทศ

เคลลี และฮุสตัน (Kelly & Houston.1985 : 634) ได้ศึกษาบุคลิกภาพแบบเอ และแบบบี จำแนกตามความแตกต่างด้านลักษณะชีวิตสังคม ภูมิหลัง และการทำงาน กลุ่มตัวอย่าง เป็นหญิงที่ทำงานนอกบ้าน จำนวน 200 คน โดยแบ่งกลุ่มออกเป็น 2 กลุ่ม ผลการศึกษาพบว่า หญิง ที่ทำงานนอกบ้านมีลักษณะบุคลิกภาพแบบเอ มีระดับการศึกษาสูงกว่า ระดับสถานภาพทางอาชีพ สูงกว่า มีชั่วโมงการทำงานมากกว่า มีปริมาณที่ทำงานมากกว่า มีความสับสนในบทบาทการทำงาน ความเครียดในการทำงานและต้องการประสบการณ์การทำงานมากกว่าบุคคลที่มีลักษณะบุคลิกภาพ แบบบี

ไคลเออร์ และไวต์เนอร์ (Kleiwer & Weidner.1987 : 204) ได้ศึกษาเรื่อง บุคลิกภาพแบบเอ และระดับความมุ่งมั่น โดยศึกษาจากการตั้งเป้าหมายของความสำเร็จของเด็ก และผู้ปกครอง กลุ่มตัวอย่าง เป็นเด็กชาย จำนวน 32 คน และเด็กหญิงจำนวน 41 คนมีอายุระหว่าง 9-12 ปี โดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็นเด็กที่มีลักษณะบุคลิกภาพแบบเอและบี พบว่า เด็กทั้งสอง กลุ่มได้ตั้งเป้าหมายความสำเร็จแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แต่พฤติกรรมในการทำงาน ของเด็กที่มีบุคลิกภาพแบบเอ จะทำงานสำเร็จมากกว่า และมีความเพียรพยายาม เพื่อให้ประสบความสำเร็จมากกว่า

สตรูป และโบลันด์ (อัจฉรา วงศ์วัฒนามงคล.2533 : 19-20 ; อ้างอิงจาก Stru and Boland) ได้ทำการทดลองเพื่อรับรู้สาเหตุของการกระทำ และความเพียรในการทำงานของ บุคคลที่มีบุคลิกภาพแบบเอ และแบบบี ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มที่มีบุคลิกภาพแบบเอมีความเชื่อมั่น ในความสำเร็จในการทำงานมากกว่าล้มเหลว

ชวาทซ์ และคณะ (ปิยาภรณ์ กิจอุดมทรัพย์.2539 : 24 ;อ้างอิงจาก Schwarty ;& others.1986) ได้ศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมของบุคคลที่มีลักษณะบุคลิกภาพแบบเอ และบี ที่ประสบความสำเร็จในสถานการณ์ที่ไม่มีผู้ใดเคยประสบความสำเร็จ และในสถานการณ์ที่มีบางคนประสบความสำเร็จ ผลการศึกษาพบว่า คนที่มีลักษณะบุคลิกภาพแบบเอ มีความมุ่งมั่น ความสำเร็จในสถานการณ์ที่มีโอกาสประสบความสำเร็จได้ แต่จะไม่เอาตัวไปผูกมัดกับงานที่ไม่มี โอกาสประสบความสำเร็จในการทำงานมากกว่าล้มเหลว ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างความยากของ งานกับความเพียรในการทำงานนั้น พบว่า มีความสัมพันธ์กันทางลบ กล่าวคือ ถ้างานมีความยาก มากขึ้น บุคคลจะมีความเพียรในการทำงานลดลง แต่จะมีความเพียรในการทำงานที่ยากปานกลาง แต่บุคคลที่มีบุคลิกภาพแบบ บี นั้น มีความเชื่อถือในความสำเร็จและความล้มเหลวไม่ต่างกัน ส่วน ความยากของงาน และความเพียรพยายามมีความสัมพันธ์กันทางบวก

2.1.3.6.2 งานวิจัยในประเทศ

อัจฉรา วงษ์วัฒนมงคล (2533 : 126-127) ได้ศึกษาตัวแปรทางพฤติกรรมศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาต่อในระดับบัณฑิตศึกษา กลุ่มตัวอย่าง เป็นนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร จำนวน 240 คน เป็นผู้ที่มีการศึกษาต่อจำนวน 120 คน และไม่มีพฤติกรรมการศึกษาต่อจำนวน 120 คน ตัวแปรที่ศึกษาคือจิตลักษณะพื้นฐานของบุคคล โดยศึกษาบุคลิกภาพแบบเอ และบุคลิกภาพแบบบี และสภาพแวดล้อมที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการศึกษาต่อ ผลการศึกษาพบว่า บุคคลที่มีพฤติกรรมการศึกษาต่อ มีบุคลิกภาพแบบเอ อายุน้อย มีความเครียดในการทำงานสูง มีความกลัวความสำเร็จสูง เป็นโสดมีทัศนคติที่ดีต่อการศึกษาต่อ มีสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมค่อนข้างสูง และมีความรับรู้ความมั่นคงในการทำงานสูง

ชมพูท พงษ์ศิริ (2535 : 73-74) ได้ศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความวิตกกังวลในการฝึกปฏิบัติงานบนหอผู้ป่วยของนักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทย กรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 2,3 และ 4 วิทยาลัยพยาบาลกาชาดไทย กรุงเทพมหานคร จำนวน 230 คน ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 3 มีความวิตกกังวลสูงกว่านักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 2 และ 4 และนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 2 มีความวิตกกังวลต่ำที่สุด ส่วนนักศึกษาที่มีบุคลิกภาพแบบเอ จะมีความวิตกกังวลสูงกว่านักศึกษาที่มีบุคลิกภาพแบบบี

ศิริลักษณ์ ตันชัยสวัสดิ์ (2535 : 62-63) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับความเครียดของพยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาลสงขลานครินทร์ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล พบว่า พยาบาลส่วนใหญ่ที่มีบุคลิกภาพแบบบี มีระดับความเครียดอยู่ในระดับปานกลาง และพยาบาลที่มีบุคลิกภาพต่างกันมีความเครียดต่างกัน โดยพยาบาลที่มีบุคลิกภาพแบบเอ มีความเครียดสูงกว่าพยาบาลที่มีบุคลิกภาพแบบบี ปัจจัยส่วนบุคคลได้แก่ อายุ และประสบการณ์การทำงานมีความสัมพันธ์กับความเครียด ด้านสัมพันธภาพกับบุคคลอื่นในการปฏิบัติงานด้านโครงสร้างและบรรยากาศองค์กรมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความเครียด บุคลิกภาพและกลยุทธ์การเผชิญปัญหาไม่มีความสัมพันธ์กับความเครียด

จรรยา เกษมศรีสังข์ (2537 : 105-107) ได้ศึกษาวิธีเผชิญปัญหาของนักเรียนนายร้อยตำรวจ พบว่านักเรียนนายร้อยที่มีบุคลิกภาพแบบเอ มีวิธีการเผชิญปัญหาแบบสู้ปัญหา ยกเว้นวิธีการเผชิญปัญหาด้านการเรียนรู้ภาคปฏิบัติ ส่วนนักเรียนนายร้อยตำรวจที่มีบุคลิกภาพแบบบี มีวิธีการเผชิญปัญหาด้านต่าง ๆ แบบรวมยอม

จากงานวิจัยทั้งต่างประเทศและในประเทศดังที่กล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า บุคลิกภาพแบบเอ จะมีความเพียรพยายาม มีความตั้งใจสูงในการทำงาน มุ่งมั่นในการทำงาน มีความเชื่อมั่นในการทำงาน และจะมีความวิตกกังวลในการทำงานสูง กว่าบุคคลที่มีบุคลิกภาพแบบบี เพราะลักษณะของบุคคลที่มีลักษณะบุคลิกภาพแบบเอ จะเป็นคนร่าเริง และก้าวร้าว ชอบทำงานให้ไ้ได้มาก ชอบแข่งกับเวลาและกับผู้อื่น มีความมานะพยายามในการทำงาน ชอบฝ่าฟันอุปสรรคต่าง ๆ เพื่อประสบความสำเร็จ สำหรับบุคคลที่มีบุคลิกภาพแบบบี จะมีความเครียดในการทำงานต่ำ

กว่า ทั้งนี้เนื่องมาจากผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบบีเป็นบุคคลที่มีบุคลิกภาพที่มีความอ่อนคลาย ไม่ร้อน ร้อน และไม่ก้าวร้าว มีลักษณะเรื่อย ๆ เฉื่อย ๆ ชอบการพักผ่อนดำเนินชีวิตแบบง่าย ๆ และไม่ชอบ ฝ่าฝืนอุปสรรคในการทำงาน เมื่อบุคคลมีบุคลิกภาพที่แตกต่างกันก็อาจมีความรับผิดชอบที่ต่างกัน ด้วย ดังนั้นองค์ประกอบด้านบุคลิกภาพทั้งสองแบบนี้จะมีอิทธิพลต่อความรับผิดชอบในการทำงาน กลุ่มของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ

2.1.4 อภิสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับช่องแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการเรียน

2.1.4.1 ความหมายของแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

สุชาดา สุธรรมารักษ์ (2531 : 186-187) ได้ให้ความหมายของแรงจูงใจใฝ่ สัมฤทธิ์ไว้ว่าเป็นความมุ่งหวังที่จะประสบความสำเร็จ ความพยายามฝ่าฝืนอุปสรรคในการทำสิ่ง ใดสิ่งหนึ่ง เพื่อเอาชนะคนอื่น หรือเพื่อความต้องการที่จะเพิ่มศักดิ์ศรีของตนเอง ซึ่งความต้องการ เหล่านี้เป็นแรงจูงใจให้เกิดการกระทำและนำมาซึ่งสัมฤทธิ์ผล

พระเทพเวที (2532 : 48-50) กล่าวว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ มี 2 แบบ คือ

1. เป็นการใฝ่ความเป็นเลิศที่สนับสนุนการแข่งขัน
2. เป็นการใฝ่ความเป็นเลิศแท้ซึ่งประกอบด้วยลักษณะ 3 ประการ คือ
 - 2.1 ถ้าทำก็ทำให้ดีเลิศให้ดีที่สุดเต็มที่แห่งงานนั้น ๆ
 - 2.2 มีความเป็นเลิศเพราะดีที่ สุดเต็มที่แห่งความสามารถของเรา และ
 - 2.3 สิ่งนั้นมีความเป็นเลิศโดยเป็นสิ่งที่ ดีที่สุด เกื้อกูลที่สุด เป็นประโยชน์

ที่สุดแก่ชีวิตและสังคม

งามตา วณิชทานนท์ (2535 : 345) ให้ความหมายของแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ว่า หมายถึง ความต้องการสัมฤทธิ์ผลซึ่งเป็นลักษณะภายในที่ผลักดันให้บุคคลเกิดความพากเพียร พยายามที่จะทำงานจนสำเร็จลงด้วยมาตรฐานอันดีเยี่ยม

สุรางค์ ไคว์ตระกูล (2544 : 172) กล่าวว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ หมายถึง แรงจูงใจที่เป็นแรงขับให้บุคคลพยายามที่จะประกอบพฤติกรรมที่จะประสบสัมฤทธิ์ผลตามมาตรฐาน ความเป็นเลิศ (Standard of Excellence) ที่ตนเองตั้งไว้ บุคคลที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์จะไม่ทำงาน เพราะรางวัล แต่ทำเพื่อจะประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2546 : 299) ได้ให้ความหมายของแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ไว้ว่า เป็นแรงจูงใจที่จะทำสิ่งต่าง ๆ ให้ประสบความสำเร็จ บุคคลที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงจะมีความ มานะพยายาม อดทน ทำงานมีแผน ตั้งระดับความหวังไว้สูง และพยายามเอาชนะอุปสรรคต่าง ๆ เพื่อให้งานสำเร็จลุล่วงไปได้

จากเอกสารที่กล่าวมาแล้วข้างต้น สรุปได้ว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการเรียน หมายถึง แรงจูงใจที่เป็นแรงขับ ให้บุคคลขับเคลื่อนผลักดันตนเอง ให้เกิดความเพียรพยายาม

ความมานะพากเพียร ความอดทน ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคที่ขัดขวาง เพื่อนำตนเองไปสู่ความสำเร็จตามที่ตนเองได้มุ่งหวังและตั้งใจไว้ อย่างดีเยี่ยม

2.1.4.2 ลักษณะของบุคคลที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

เฮอร์แมน (Herman.1970 : 354) ได้รวบรวมลักษณะของผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ไว้ 10 ประการ ดังนี้

1. มีระดับความทะเยอทะยานสูง (Aspiration Level)
2. มีความหวังอย่างมากว่า ตนจะประสบความสำเร็จถึงแม้การกระทำนั้นจะขึ้นอยู่กับโอกาส (Risk-Taking Behavior)

3. มีความพยายามไปสู่ฐานะที่สูงขึ้น (Upward Mobility)
4. อดทนทำงานที่ยากได้เป็นเวลานาน (Persistence)
5. เมื่องานที่กำลังทำถูกขัดจังหวะหรือถูกรบกวนจะพยายามทำต่อไปให้สำเร็จ (Task Tention)

6. รู้สึกว่าเวลาเป็นสิ่งที่ไม่หยุดนิ่งและสิ่งต่าง ๆ เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว (Time Perception)

7. คำนึงถึงเหตุการณ์ในอนาคตมาก (Partner Perspective)
8. เลือกเพื่อนร่วมงานที่มีความสามารถมากเป็นอันดับแรก (Partner Choice)

9. ต้องการให้เป็นที่ยอมรับจากผู้อื่นโดยพยายามทำงานของตนให้ดีขึ้น (Recognition Behavior)

10. พยายามปฏิบัติสิ่งต่าง ๆ ของตนเองให้ดีเสมอ (Achievement Behavior)

ไวเนอร์ (Weiner.1972 : 203-215) ได้สรุปลักษณะเด่นของผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง เปรียบเทียบกับผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ ไว้ดังนี้

1. ผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงนั้นจะตั้งใจทำงานดีกว่า อดทนต่อความล้มเหลวได้มากกว่า ชอบเลือกทำงานที่ยากและซับซ้อนมากกว่าผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ
2. ผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงชอบริเริ่มกระทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยความคิดของตนเองมากกว่าผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ

แม็คเคนแลนด์ (สฺรารงค์ โค้วตระกูล. 2544 : 174 ; อ้างอิงจาก McClelland :1985) ได้สรุปคนที่มีลักษณะแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงไว้ดังนี้

1. เป็นผู้มีความรับผิดชอบพฤติกรรมของตนและตั้งมาตรฐานความเป็นเลิศ (Standard of Excellence) ในการทำงาน
2. เป็นผู้ที่ตั้งวัตถุประสงค์ที่จะมีโอกาสจะทำได้สำเร็จ 50-50 หรือเป็นผู้ที่มีความเสี่ยงปานกลาง

3. พยายามที่จะทำงานอย่างไม่ทอดยจนถึงจุดหมายปลายทาง
4. เป็นบุคคลที่มีความสามารถในการวางแผนระยะยาว
5. ต้องการข้อมูลย้อนกลับของผลงานที่ทำ
6. เมื่อประสบความสำเร็จมักจะอ้างสาเหตุภายใน เช่นความสามารถและ

ความพยายาม

พรรณิ (ชูชัย) เจนจิต (2533 : 312) ได้กล่าวถึงลักษณะของผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงและต่ำไว้ดังนี้

1. ลักษณะของผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง ประกอบด้วย
 - 1.1 เป็นคนที่มีความบากบั่น พยายามที่จะเอาชนะความล้มเหลวต่าง ๆ พยายามที่จะไปให้ถึงจุดหมายปลายทาง
 - 1.2 เป็นผู้ทำงานมีแผน
 - 1.3 เป็นผู้ที่ตั้งระดับความคาดหวังสูง
2. ลักษณะของผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ ประกอบด้วย
 - 2.1 เป็นผู้ที่ทำงานแบบไม่มีเป้าหมาย
 - 2.2 ตั้งเป้าหมายในวิถีทางที่จะหลีกเลี่ยงความล้มเหลว อาจตั้งเป้าหมายที่ยากหรือง่ายเกินไป

จากเอกสารที่กล่าวไว้แล้วข้างต้น สรุปลักษณะของบุคคลผู้มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ได้ดังนี้

1. มีการวางแผนในการทำงาน
2. มีความทะเยอทะยาน ความพยายามสูง
3. มีความรับผิดชอบ ชยัน และอดทน
4. ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคและปัญหาที่เกิดขึ้น ทำงานจนลุล่วงสำเร็จ
5. ตั้งใจปฏิบัติงานของตนจนเต็มความสามารถ หวังให้งานของตนออกมาดีเยี่ยม และเป็นเลิศ

2.1.4.3 ความสำคัญของแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

เพราพรรณ เบลิยนภู (2542 : 326) ได้กล่าวถึงความสำคัญของแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มีความเกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ เพราะเป็นสิ่งที่คอยกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดพลัง กล่าวคือ มีความกระตือรือร้น กระฉับกระเฉง มีความพยายาม ตั้งใจเรียน และมีความตั้งใจอย่างแรงกล้าที่จะทำกิจกรรมให้ได้รับความสำเร็จ

แม็คเคนแลนด์ (ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. 2546 : 233 ; อ้างอิงจาก McClelland :1961) กล่าวว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ถือว่าเป็นสิ่งจูงใจที่สำคัญที่สุดของมนุษย์ และมีอิทธิพลต่อความเจริญก้าวหน้าของตนเอง เป็นความต้องการที่จะทำงานให้ประสบความสำเร็จ และมีอิทธิพลต่อ

ความสำเร็จของตนเอง เขามีความคิดว่าการอบรมเลี้ยงดูและวัฒนธรรมของสังคมที่เน้นความสำเร็จ คือที่มาของสังคมที่ประสบความสำเร็จ ทั้งนี้เพราะวัฒนธรรมในสังคมที่เห็นความสำเร็จจะทำให้พ่อแม่อบรมเลี้ยงดู ฝึกให้เด็กช่วยเหลือตัวเอง ฝึกการคิดแก้ปัญหาและให้การเสริมแรงพฤติกรรมที่มุ่งความสำเร็จในการเรียน และการทำงาน การอบรมเลี้ยงดูดังกล่าวจะพัฒนาให้เด็กเติบโตเป็นคนที่ต้องการความสำเร็จ มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงด้วย

อังคณา อิศริลาเวทย์ (2548 : 19) ได้สรุปความสำคัญของแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ไว้ว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์เป็นลักษณะของผู้ที่มุ่งมั่นทำในสิ่งต่าง ๆ ที่สนใจซึ่งกระตุ้นให้บุคคลเกิดพลัง มีความกระตือรือร้น มีความพยายาม และมีความตั้งใจอย่างแรงกล้าและเป็นแรงผลักดันให้บุคคลนั้นต้องทำงานให้ประสบความสำเร็จ

จากเอกสารที่ได้กล่าวไว้แล้วข้างต้น สรุปความสำคัญของแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ได้ว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์เป็นพลังผลักดันให้บุคคลประสบความสำเร็จ ทำให้บุคคลเกิดความมานะ พากเพียร เกิดความรับผิดชอบ เกิดความบากบั่น ความอดทน ความตั้งใจ ความมุ่งมั่น และ ความทะเยอทะยาน ที่จะให้ตนเองประสบความสำเร็จ จะเป็นในเรื่องของการศึกษาเล่าเรียน หรือการทำงาน

2.1.4.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการเรียน

2.1.4.4.1 งานวิจัยต่างประเทศ

โรเซน (Rosen.1961 : 574-585) ได้ศึกษาถึงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบด้านโครงสร้างของครอบครัว และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ พบว่า มารดาของเด็กที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง เน้นการฝึกความต้องการผลสัมฤทธิ์ มีความสนใจงานของเด็ก ตั้งเป้าหมายสำหรับเด็ก และคอยดูแลในการแก้ปัญหาของเด็ก เขายังพบว่า ชั้นของสังคมมีความสัมพันธ์กับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ จากข้อมูลแสดงให้เห็นว่าเด็กชายในสังคมชั้นกลางมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงกว่าเด็กชายในสังคมชั้นต่ำ และเด็กชายที่มาจากครอบครัวเล็กมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงกว่าเด็กชายที่มาจากครอบครัวใหญ่

2.1.4.4.2 งานวิจัยในประเทศ

มาริสา รัฐปัตย์ (2532 : 82-85) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ พบว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยมีความสัมพันธ์ทางบวกกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ แต่การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน แบบรักและตามใจ และแบบปล่อยปละละเลยมีความสัมพันธ์ทางลบกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยที่พ่อแม่มีบทบาทนำ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

กุซงค์ เลาสศิริวงศ์ (2535 : 99-100) ได้ศึกษาเปรียบเทียบสภาพปัญหาในการปรับตัว และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ที่ศึกษาในระบบโรงเรียน และกึ่งโรงเรียน พบว่า นักเรียนชาย และนักเรียนหญิงในระบบการศึกษาแบบกึ่งโรงเรียนมีแรงจูงใจ

ใฝ่สัมฤทธิ์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ 2 ที่ศึกษาในระบบการศึกษาแบบกึ่งโรงเรียน มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ประกายทิพย์ พิชัย (2539 : 55-58) ได้ศึกษาถึงตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนดอนเมืองทหารอากาศบำรุง กรุงเทพมหานคร พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน สัมพันธภาพในครอบครัว บรรยากาศทางการเรียน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สมพร พรหมจรรย์ (2540 : 78-79) ได้ศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า ตัวแปรด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมทางการเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการเรียนของนักเรียน

จากงานวิจัยทั้งต่างประเทศและในประเทศ ที่กล่าวไว้ข้างต้น สรุปได้ว่าแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สามารถที่จะปลุกฝังให้เกิดขึ้นได้แก่บุคคล ดังจะเห็นได้ว่าบุคคลที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงมักจะประสบผลสำเร็จทั้งการเรียนและการงาน มากกว่าบุคคลที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ และผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงจะทำงานด้วยความตั้งใจ และมุ่งหวังให้งานของตนสำเร็จตามที่ตนได้ตั้งเป้าหมายเอาไว้ อีกทั้งบุคคลที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงมักจะปรับตัวได้ง่ายกว่าบุคคลที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ

2.1.5 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการตระหนักรู้แห่งตน

2.1.5.1 ความหมายของการตระหนักรู้แห่งตน (Self Awareness)

ฟินิกสไตน์ เชียร์และบัสส์ (Fenigstein, Scheier and Buss.1975 :522-527) ได้ให้ความหมายของการตระหนักรู้แห่งตนว่า เป็นกระบวนการรับรู้ที่เกี่ยวข้องกับการมุ่งความสนใจไปที่การรับรู้ของตนเอง โดยเป็นการมุ่งตนเองที่ถูกเหนี่ยวนำจากภายนอก

คอฟฟิกา (สุขฤดี รัชตฤงคารกุล.2542 :91 ; อ้างอิงจาก Koffka :1978) ได้ให้ความหมายของการตระหนักรู้แห่งตนว่า การตระหนักรู้มีความหมายเหมือนกับความสำนึก ซึ่งเป็นภาวะทางจิตที่เกี่ยวกับความรู้สึก ความคิด และความปรารถนาต่าง ๆ เกิดจากการรับรู้และสำนึกเป็นสภาวะที่บุคคลได้รับรู้ หรือได้ประสบการณ์ต่าง ๆ แล้วมีการประเมินค่า และตระหนักถึงความสำคัญที่ตนเองมีต่อสิ่งนั้น ๆ ซึ่งเป็นเรื่องสภาวะตื่นตัวของจิตต่อเหตุการณ์ หรือสถานการณ์นั้น ๆ ซึ่งหมายความว่าระยะเวลา หรือประสบการณ์ และสภาพแวดล้อม รวมทั้งสิ่งเร้าภายนอกเป็นปัจจัยที่ทำให้บุคคลเกิดความตระหนักในตนเองขึ้น

กีแคส และโรเซนเบิร์ก (Kinney & others.2001 : 245-275 ; Citing Gecas.1982 and Rosenberg.1979) ได้ให้ความหมายของการตระหนักรู้แห่งตนว่า เป็นผลรวมของ ความคิดและความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อตนเอง

สุภาพร ดาวดี (2537 : 40) ได้ให้ความหมายของการตระหนักรู้แห่งตนว่า หมายถึง การรู้ตัวหรือการรู้สัมผัสเกี่ยวกับตนเองของบุคคล ในสถานการณ์ที่ถูกกระตุ้นจากสิ่งเร้า คือ รู้ว่าตนเองกำลังคิดอะไร รู้สึกอย่างไร และกำลังทำอะไรในขณะนั้น โดยอาศัยการมุ่งความสนใจ เข้าสู่ตน

สุขฤดี รัชตฤงการสกุล (2543:91) ได้สรุปความหมายของการตระหนักรู้แห่งตนว่า หมายถึง การรู้สัมผัสเกี่ยวกับตนเอง บุคคลอื่น และสิ่งแวดล้อมในขณะนั้น สามารถเข้าใจตนเองว่า ตนเองกำลังทำอะไร คิดอะไร รู้สึกอย่างไร รวมทั้งสามารถที่จะประเมินสถานการณ์ที่เกิดขึ้นกับ ตนเองได้

ณัชวดี จันทร์ฟอง (2549 :63) ได้สรุปความหมายของการตระหนักรู้แห่งตนว่า หมายถึง ความสามารถที่บุคคลรู้เท่าทันอารมณ์ ความรู้สึกของตนเอง รู้ว่าอารมณ์และความรู้สึกนั้น เกิดมาจากสาเหตุใด สามารถที่จะเข้าใจความคิด ความสนใจ ความต้องการ ความปรารถนาของ ตนเอง มีสติรู้ตัวอยู่ตลอดเวลา สามารถที่จะสำรวจ และประเมินตนเองได้ตรงตามเป็นจริง ยอมรับ สภาพ จุดเด่น จุดด้อยของตนเองได้ มีความมั่นใจในตนเอง รวมทั้งสามารถรู้ผู้อื่น หรือสังคม มีความคิดเกี่ยวกับตนเองอย่างไร และจะปฏิบัติตนอย่างไรเพื่อให้ผู้อื่น และสังคมพอใจ

จากเอกสารที่กล่าวไว้ข้างต้น สรุปได้ว่าความตระหนักรู้แห่งตน หมายถึง การที่ บุคคลสามารถรับรู้ภาวะของตนเองที่เป็นอยู่ทั้งด้านสภาวะจิตใจ และด้านพฤติกรรม กล่าวคือ เป็นผู้ สามารถรู้เท่าทันอารมณ์ ทั้งสาเหตุและการตอบสนองที่เหมาะสมต่ออารมณ์นั้น สามารถประเมิน ตนเองได้ตามความเป็นจริง รู้ระดับความสามารถของตนเองว่ามีมากน้อยเพียงใด มีความมั่นใจ ตนเอง เชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง และเห็นคุณค่าในตนเอง

2.1.5.2 ลักษณะของผู้ที่มีการตระหนักรู้แห่งตน

โกเมน (ทศพร ประเสริฐสุข.2543 : 101-105 ; อ้างอิงจาก Goleman.1998) ได้ กล่าวถึงลักษณะของผู้ที่มีการตระหนักรู้ในตนเองไว้ว่า ประกอบไปด้วย

1. เป็นผู้รู้เท่าทันอารมณ์ของตนเอง รู้ถึงสาเหตุที่ทำให้เกิดความรู้สึกนั้น ๆ และคาดคะเนผลที่จะเกิดตามมาได้
2. สามารถประเมินตนเองได้ตามความเป็นจริง รู้จุดเด่นจุดด้อยของตนเอง
3. มีความมั่นใจในตนเอง เชื่อมั่นในความสามารถ และมีคุณค่าในตนเอง
4. สามารถจัดการกับความรู้สึกภายในตนได้ โดยให้อยู่ในสภาวะที่พอเหมาะ

พอดี

อุมาพร ตรังคสมบัติ (2544 : 20-21) ได้กล่าวถึงลักษณะของผู้ที่มีความเข้าใจตนเอง (การตระหนักรู้ในตนเอง) ไว้ว่า

1. มีความตระหนัก และเข้าใจในอารมณ์ของตน คือรู้ว่าตนกำลังรู้สึกอย่างไร และเพราะอะไรจึงมีความรู้สึกแบบนั้น
2. รู้ความคิด ความรู้สึก และการกระทำนั้นเกี่ยวพันกันอย่างไร
3. รู้ว่าความรู้สึกของตนมีผลกระทบต่อการปฏิบัติหน้าที่ของตนอย่างไร
4. ประเมินตนเองได้อย่างถูกต้อง รู้ว่าตนมีจุดแข็งและจุดอ่อนอะไรบ้าง พยายามพัฒนาจุดแข็งให้แข็งแรงขึ้น และเปลี่ยนจุดอ่อนที่มีอยู่ให้กลายเป็นจุดแข็ง

จากเอกสารที่กล่าวมาแล้ว สรุปได้ว่าลักษณะของผู้ที่มีการตระหนักรู้แห่งตน ต้องประกอบไปด้วย เป็นผู้รู้เท่าทันอารมณ์ของตนเอง สามารถยับยั้งการตอบสนองต่ออารมณ์ที่ไม่เหมาะสมได้เป็นอย่างดี สามารถประเมินตนเองได้ตามความเป็นจริง ยอมรับจุดเด่นจุดด้อยของตนเอง เชื่อมั่นในความสามารถ และระดับความสามารถที่จะกระทำการสิ่งใดสิ่งหนึ่งได้เป็นอย่างดี เห็นคุณค่าในตนเอง และสามารถจัดการกับความทุกข์ภายในตนได้ โดยให้อยู่ในสภาวะที่พอเหมาะพอดี

2.1.5.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการตระหนักรู้แห่งตน

ณิชาดี จันทรฟอง (2549 : 101) ได้ศึกษาองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการปรับตัวด้านการเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของนักเรียนในระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนมัธยมประชานิเวศน์ เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 จำนวน 219 คน เป็นชาย 77 คน เป็นหญิง 142 คน พบว่า องค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการปรับตัวด้านการเรียนเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง อาชีพของผู้ปกครองที่รับราชการครู แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน การตระหนักรู้แห่งตน ความคาดหวังของผู้ปกครอง ลักษณะกายภาพด้านการเรียน สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากงานวิจัยที่ได้กล่าวไว้แล้วข้างต้น จะเห็นว่าการตระหนักรู้แห่งตน มีความสำคัญในด้านของลักษณะบุคคล หากบุคคลมีความตระหนักรู้แห่งตนที่ดี ย่อมที่จะปรับตัวหรือมีความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นได้ง่าย ดังนั้นการตระหนักรู้แห่งตนน่าจะเป็นตัวแปรหนึ่งที่สำคัญต่อความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ

2.1.6 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนิสัยทางการเรียน

2.1.6.1 ความหมายของนิสัยทางการเรียน

จาโคโบวิทส์ (Jakobovits.1971 : 150) กล่าวว่า นิสัยทางการเรียนเป็นองค์ประกอบหนึ่งของยุทธวิธีการเรียน ซึ่งเป็นองค์ประกอบในตัวผู้เรียน

อีเซนค์,อาณอลด์ และไมล์ลี (Eysenck,Arnold & Meili. :1972 : 40)ได้ให้ความหมายของนิสัยทางการเรียนไว้ว่า คำว่า “นิสัย” คือ แนวโน้มของบุคคลในการแสดงพฤติกรรมจนเป็นนิสัย และเป็นไปอย่างอัตโนมัติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อได้รับการฝึกฝนหรือประสบการณ์

ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2530:1) กล่าวว่า นิสัยทางการเรียน หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกอย่างสม่ำเสมอ เป็นพฤติกรรมที่แสดงถึงความพึงพอใจ และมุ่งมั่นที่จะศึกษาหาความรู้ให้บรรลุผลสำเร็จ ซึ่งพฤติกรรมดังกล่าวประกอบไปด้วย ความตั้งใจ และเอาใจใส่ในการเรียน การวางแผน การเรียนและการจัดระบบการเรียน ความมุ่งมั่นที่จะแสวงหาความรู้ และพัฒนาการเรียนให้ดีขึ้นเรื่อย ๆ โดยไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค มีความคิดริเริ่ม ขยัน อดทน รับผิดชอบ พึ่งตนเอง และมีความภูมิใจในผลการเรียนของตน

ในพระไตรปิฎก อังคุตตรนิกาย ปัญจกนิบาต (พระพรหมคุณาภรณ์. 2548 : 171 ; อ้างอิงจาก พระไตรปิฎก อังคุตตรนิกาย ปัญจกนิบาต.22/87/129) ได้กล่าวถึงองค์พหุสูตร คือผู้ที่มีปัญญามากต้องประกอบไปด้วย

1. พหุสสุตา เป็นผู้ฟังมาก คือ เล่าเรียนสดับฟังไว้มาก
2. ธตา เป็นผู้จำได้ คือ จับหลักหรือสาระได้จำความไว้มั่นยำ
3. วจสา ปริจิตา คล่องปาก คือท่องบท หรือใช้พูดอยู่เสมอจนแคล่วคล่องชัดเจน
4. มนसानุเปกขิตา เฟื่องชื่นใจ คือใส่ใจนึกคิดพิจารณาจนเจนใจ นึกถึงครั้งใดก็ปรากฏเนื้อความสว่างชัด
5. ทิฏฐิยา สุปฏิวิทธา ขบได้ด้วยทฤษฎีหรือแทงตลอดดีด้วยทฤษฎี คือมีความเข้าใจลึกซึ้ง มองเห็นประจักษ์แจ้งด้วยปัญญา ทั้งในแง่ความหมายและเหตุผล

จากเอกสารที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้นสรุปได้ว่า นิสัยทางการเรียนหมายถึง พฤติกรรมที่บุคคลแสดงออกอย่างสม่ำเสมอ เป็นพฤติกรรมที่บุคคลทำจนเป็นนิสัยในด้านการเรียน ซึ่งประกอบไปด้วย การตั้งใจ ใส่ใจมุ่งมั่นในการเรียน มีการวางแผนในการเรียน ทบทวนบทเรียน สำหรับนิสัยทางการเรียนที่ดีในทางพระพุทธศาสนาท่านได้กล่าวไว้ว่า ต้องประกอบไปด้วย ธรรม 4 ประการคือ สุ จิ ปุ ลิ ได้แก่ สุตัง ต้องมีการฟังมาก ฟังตั้งใจ ฟัง มีสมาธิในการฟัง จิตตัง คือ คิดตามและพิจารณาหาเหตุผล ปุจฉา คือ ถามเมื่อไม่เข้าใจเนื้อความที่เรียน หรือเข้าใจไม่ชัดเจน และ ประการสุดท้าย คือ ลิขิต คือ ต้องจดบันทึกเนื้อหาสาระเอาไว้ เพื่อนำมาทบทวนอีกครั้งหนึ่ง

2.1.6.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนิสัยทางการเรียน

2.1.6.1.1 งานวิจัยต่างประเทศ

คอยโว (Koivo.1983 : 2524-A) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ด้านการรับรู้ของนักเรียนในเรื่องนิสัยและทัศนคติในการเรียน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการศึกษาพบว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงมีนิสัยและทัศนคติในการเรียนดีกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ

2.1.6.1.2 งานวิจัยในประเทศ

อัจฉรา วงศ์โสธร และคนอื่น ๆ (2529 : 95-98) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างวิธีการเรียนรู้และความสำเร็จในการเรียนภาษาอังกฤษของผู้เริ่มเรียน โดยศึกษาองค์ประกอบต่าง ๆ ได้แก่ ความถนัดทางการเรียน ทัศนคติ แรงจูงใจ และนิสัยทางการเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็น นักเรียนที่เริ่มเรียนภาษาอังกฤษจากโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย จำนวน 97 คน พบว่า ทัศนคติ แรงจูงใจ นิสัยในการเรียนมีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการเรียนภาษาอังกฤษตามความสามารถของแต่ละบุคคล

เบญจามา สุทรพินทุ (2536 : 66) ได้ศึกษาเรื่องสาเหตุของการสูญเปล่าทางการศึกษา พบว่า การสูญเปล่าทางการศึกษาเกิดจากการที่นักเรียนนักศึกษาปรับตัวเข้ากับสภาพการเรียนไม่ได้ ขาดการวางแผนการเรียนที่ดี ไม่มีวิธีแก้ไขข้อบกพร่องทางการเรียนของตนเอง

พิไลวรรณ แดงขาว (2545 : 68-70) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อปัญหาของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ พบว่า นิสัยทางการเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับปัญหาของนักเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากงานวิจัยทั้งต่างประเทศและในประเทศที่กล่าวไว้ข้างต้น จะเห็นได้ว่า นิสัยทางการเรียนของนักเรียนมีความเกี่ยวข้องกับการปรับตัวด้านการเรียนของนักเรียน นักเรียนที่มีนิสัยทางการเรียนดี จะปรับตัวได้ดี และนิสัยทางการเรียนก็มักจะโยงไปถึงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กล่าวคือนักเรียนที่มีนิสัยทางการเรียนดีมักจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดี ดังนั้นนิสัยทางการเรียนน่าจะเป็นองค์ประกอบที่สำคัญประการหนึ่งของความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มของนักเรียน และน่าจะส่งผลต่อระดับความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ

2.2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบด้านครอบครัว

2.2.1 การเลียนแบบตัวแบบความรับผิดชอบภายในครอบครัว

2.2.1.1 ความหมายของการเลียนแบบตัวแบบความรับผิดชอบภายในครอบครัว

เมด (Kando.1971 : 178 ; อ้างอิงจาก Mead.1934) กล่าวว่า จากการปฏิสัมพันธ์เด็กจะเกิดการเรียนรู้ที่จะสวมบทบาทของบุคคลที่อยู่ใกล้ชิด เริ่มต้นด้วยการสวมบทบาทของบิดามารดาโดยเด็กจะยอมรับเอาลักษณะของบิดามารดา และยึดถือเป็นโลกของเขา ขณะเดียวกันก็เรียนรู้บทบาทของตัวเอง ด้วยการที่บิดามารดากำหนดให้

แบนดูรา (พาสนา จุลรัตน์. 2548 :165 ; อ้างอิงจาก Bandura 1986) อธิบายถึงการเรียนรู้ว่า บุคคลสามารถเรียนรู้พฤติกรรมใหม่ ๆ มากมาย โดยจากการสังเกตจากพฤติกรรมหรือการกระทำของบุคคลอื่นที่ตนได้มีโอกาสปฏิสัมพันธ์ด้วย เช่น พ่อแม่ ญาติพี่น้อง เพื่อน ครู หรือบุคคลทั่วไปในสังคม ดังที่ ดวงกมล เวชบรรยงรัตน์ (2531 : 556-559) ได้กล่าวไว้ว่า การทำตัวเป็นแบบอย่าง เป็นบทบาทของครอบครัวที่มีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับการส่งเสริมพัฒนาการของเด็ก พ่อแม่และสมาชิกคนอื่น ๆ ในครอบครัวทุกคนจึงควรตระหนักตลอดเวลาว่า เด็กกำลังมองดูและเลียนแบบ ถ้าต้องการให้เด็กมีพฤติกรรมอย่างไร ก็รีบทำตัวเป็นตัวอย่างก่อน ก็จะได้พฤติกรรมเช่นนั้นจากเด็ก

พิริยา ธาราพรพิสุทธิกุล (2533 : 148) กล่าวว่า แบบอย่างของพ่อแม่ เป็นสิ่งสำคัญยิ่ง ถ้าพ่อแม่ไม่เห็นความสำคัญของการรักษาความสะอาด ทั้งขยะลงบนถนนโดยขาดความรับผิดชอบ เด็กก็จะไม่เห็นความสำคัญของการรักษาความสะอาดเช่นกัน ดังนั้น ต้องให้เด็กได้เห็นแบบอย่างที่ถูกต้อง โดยพ่อแม่ต้องกระทำให้เป็นแบบอย่างที่ดีด้านความรับผิดชอบก่อน ทั้งความรับผิดชอบต่อตนเองต่อครอบครัว ต่อสังคมและต่อประเทศชาติ เด็กก็จะเรียนรู้แบบอย่างความรับผิดชอบจากพ่อแม่ เมื่อเด็กกระทำในสิ่งที่ดี และเป็นที่ถูกต้องก็ควรให้แรงเสริม เพื่อเป็นการยืนยันให้เด็กทราบว่า พฤติกรรมนั้นพ่อแม่ต้องการให้กระทำต่อไปอีก

วราภรณ์ รักวิจัย (2533 : 174) ได้เสนอแนวทางในการปลูกฝังความรับผิดชอบให้แก่เด็กไว้ดังนี้

1. กิจกรรมของพ่อแม่ พ่อแม่จะเป็นกรอบชี้นำตลอดจนสิ่งกระตุ้นต่อพฤติกรรมของลูกในด้านความรับผิดชอบมาก เพราะเด็กมักจะใช้เวลาส่วนใหญ่อยู่กับพ่อแม่เนื่องจากมีความสนิทสนมและคุ้นเคยกัน ถ้าหากพ่อแม่เป็นคนที่ระเบียบวินัย มีความรับผิดชอบ ก็จะเป็นการเปิดโอกาสให้ได้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมที่มีความรับผิดชอบต่อพ่อแม่ด้วย ซึ่งจะเป็นการปลูกฝังความรับผิดชอบให้แก่เด็กไปในตัว

2. กิจกรรมและปรากฏการณ์ภายในบ้านจะเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดในการหล่อหลอม หรือปลูกฝังความมีระเบียบและความรับผิดชอบในตัวเด็กมากที่สุด หากพ่อแม่มีกำหนดเวลากิจวัตรประจำวันเป็นหลักที่ค่อนข้างแน่นอนและชัดเจน เช่น เวลารับประทานอาหาร

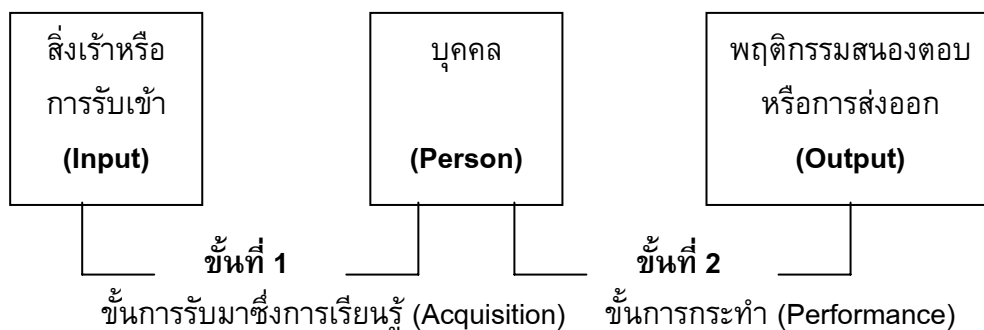
เวลาทำงาน เวลาพักผ่อนหรือเวลาเข้านอน เป็นต้น ประสบการณ์ที่เกิดขึ้นเป็นประจำจากการสัมผัส หรือรับรู้ผ่านกิจกรรมร่วม สามารถสะสมความรู้สึกมีระเบียบ และความรับผิดชอบต่อเด็กได้อย่างช้า ๆ ต่อเนื่อง หากพ่อแม่หรือผู้ที่แวดล้อมมีกิจวัตร และกิจกรรมประจำวันที่ไม่แน่นอน จนกระทั่งลูกไม่สามารถสัมผัสและรับรู้ได้ ก็ยากที่จะบอกให้ลูกเป็นคนมีระเบียบและมีความรับผิดชอบ

3. การสร้างความรับผิดชอบในตัวเอง พ่อแม่ควรเน้นที่จะสร้างความรู้สึกร่วม เพราะเป็นภาระการที่จะต้องกระทำการใด ๆ ให้เกิดขึ้นในตัวลูก โดยอาจจ ความรู้สึก ตลอดจนการกระทำ เช่นหากพ่อแม่รับปากว่าจะซื้อหรือกระทำการใดให้ลูก ก็ควรให้กระทำไปเป็นไปตามนั้นเสมอ หากมีอุปสรรคหรือไม่เหมาะสมจนเกินไปที่จะกระทำขึ้นมา ก็ควรมีการชี้แจงให้ลูกได้เข้าใจและยอมรับ

2.2.1.2 ขั้นของการเรียนรู้โดยการสังเกตหรือเลียนแบบ

แบนดูรา (สจวร์ต ไรต์สเกล, 2544 : 239) กล่าวว่า การเรียนรู้ทางสังคมด้วยการรู้คิดจากการเรียนแบบมี 2 ขั้น คือ ขั้นแรก เป็นขั้นการได้รับมาซึ่งการเรียนรู้ (Acquisition) ทำให้สามารถแสดงพฤติกรรมได้ ขั้นที่ 2 เรียกว่าขั้นการกระทำ (Performance) ซึ่งอาจจะกระทำหรือไม่กระทำก็ได้ การเรียนรู้ที่แบ่งออกเป็น 2 ขั้นอาจจะแสดงด้วยแผนผัง (Figure) ดังต่อไปนี้

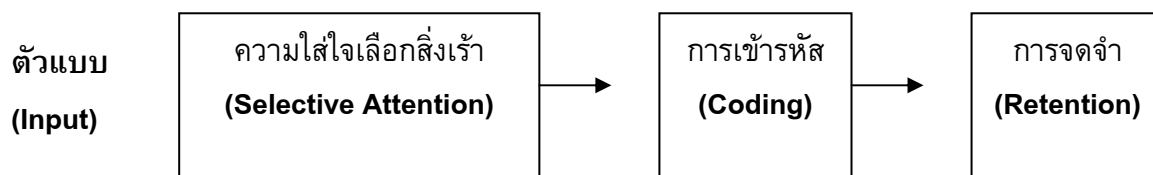
แผนผังที่ 1 ขั้นของการเรียนรู้โดยการเลียนแบบ



ภาพประกอบ 2 แสดงขั้นของการเรียนรู้โดยการเลียนแบบ

ขั้นการรับมาซึ่งการเรียนรู้ ประกอบด้วยส่วนประกอบที่สำคัญเป็นลำดับ 3 ลำดับ ดังแสดงในแผนผังที่ 2

แผนผังที่ 2 ส่วนประกอบของการเรียนรู้ขั้นการรับมาซึ่งการเรียนรู้



ภาพประกอบ 3 แสดงส่วนประกอบของการเรียนรู้ขั้นการรับมาซึ่งการเรียนรู้

จากแผนผังจะเห็นว่า ส่วนประกอบทั้ง 3 อย่างของการรับมาซึ่งการเรียนรู้เป็น กระบวนการทางพุทธิปัญญา (Cognitive Processes) ความใส่ใจที่เลือกสิ่งเร้ามีบทบาทสำคัญในการ เลือกตัวแบบ

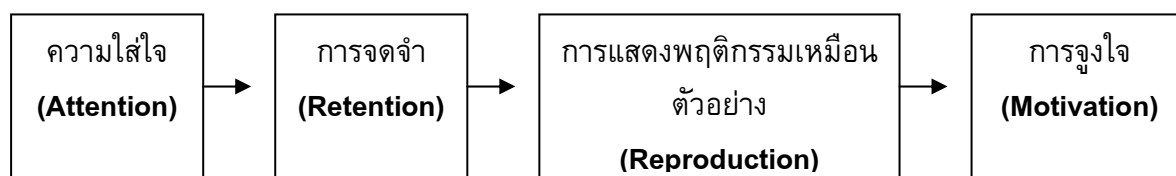
สำหรับขั้นการกระทำ (Performance) นั้นขึ้นอยู่กับผู้เรียน เช่น ความสามารถ ทางด้านร่างกาย ทักษะต่าง ๆ รวมทั้งความคาดหวังที่จะได้รับแรงเสริมซึ่งเป็นแรงจูงใจ

2.2.1.3 กระบวนการเรียนรู้โดยการสังเกต

แบนดูรา (พาสนา จุฬรัตน์.2548 :167 ;อ้างอิงจาก Bandura.1968) ได้อธิบาย กระบวนการสำคัญในการเรียนรู้โดยการสังเกตจากตัวแบบว่ามี 4 กระบวนการคือ

1. กระบวนการใส่ใจ
2. กระบวนการจดจำ
3. กระบวนการแสดงพฤติกรรมเหมือนตัวแบบ
4. กระบวนการจูงใจ

ดังแสดงในแผนผังข้างล่างนี้ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้



ภาพประกอบ 4 แสดงกระบวนการเรียนรู้โดยการสังเกต

ซึ่งจะได้แสดงรายละเอียดของแต่ละขั้น ดังต่อไปนี้

1. กระบวนการใส่ใจ (Attentional Process)

ความใส่ใจของผู้เรียนเป็นสิ่งสำคัญ บุคคลจะไม่สามารถเลียนแบบจากการสังเกตได้ ถ้าขาดความใส่ใจที่เกี่ยวข้องกับลักษณะของตัวแบบและกิจกรรมของตัวแบบ เพราะจะทำให้ไม่มีแบบแผนในการเลียนแบบตัวแบบนั้น ดังนั้นการเรียนรู้นี้ ความใส่ใจจึงเป็นสิ่งแรกที่คุณเรียนจะต้องมี มิฉะนั้นแล้วการเรียนรู้โดยการสังเกตหรือเลียนแบบก็绝不会เกิดขึ้น

2. กระบวนการจดจำ (Retention Process)

การที่คุณเรียนหรือผู้สังเกตสามารถที่จะเลียนแบบหรือแสดงพฤติกรรมเหมือนตัวแบบได้ก็เป็นเพราะคุณเรียนบันทึกสิ่งที่ตนสังเกตจากตัวแบบไว้ในความจำระยะยาว แบบดูราพบว่า ผู้สังเกตสามารถอธิบายพฤติกรรม หรือการกระทำของตัวแบบด้วยคำพูด หรือสามารถมีภาพสิ่งที่ตนสังเกตไว้ในใจ จะเป็นผู้ที่สามารถจดจำสิ่งที่เรียนรู้โดยการสังเกตได้ดีกว่าผู้ที่เพียงแต่ดูเฉย ๆ หรือทำงานอื่นในขณะที่สังเกตตัวแบบไปด้วย สรุปแล้วผู้สังเกตหรือผู้เรียนที่สามารถระลึกถึงสิ่งที่สังเกต

ได้ในรูปรหัสภาพในจินตนาการ (Imaginal Code) และรูปรหัสภาษา (Verbal Code) จะเป็นผู้ที่สามารถแสดงพฤติกรรมเลียนแบบจากตัวแบบได้แม้ว่าเวลาจะผ่านไปนาน ๆ

3. กระบวนการแสดงพฤติกรรมเหมือนตัวแบบ (Reproduction Process)

กระบวนการแสดงพฤติกรรมเหมือนตัวแบบเป็นกระบวนการที่ผู้เรียนแปรรหัสภาพในจินตนาการ (Imaginal Code) หรือรหัสภาษา (Verbal Code) ที่ได้บันทึกไว้ในสมองส่วนความจำระยะยาวมาเป็นพฤติกรรม โดยผู้สังเกตแสดงการกระทำให้เหมือนกับพฤติกรรมของตัวแบบ ที่จดจำไว้ ผู้สังเกตอาจกระทำได้ใกล้เคียงกับตัวแบบ เหมือนกับตัวแบบ หรือทำได้ดีกว่าตัวแบบก็ได้ ซึ่งต้องอาศัยกระบวนการทางความคิดในการเปรียบเทียบการกระทำของตนเองกับตัวแบบที่เคยสังเกตมา สิ่งที่เป็นในกระบวนการขั้นนี้คือเมื่อผู้สังเกตแสดงพฤติกรรมไปแล้ว ต้องได้รับข้อมูลย้อนกลับในการกระทำของตน แบบดูราได้ให้คำแนะนำแก่ผู้ที่มีหน้าที่เป็นตัวแบบ เช่น พ่อแม่ หรือครูว่าควรให้ข้อมูลย้อนกลับที่สามารถตรวจสอบแก้ไขได้ (Correcting Feedback) เพราะข้อมูลนี้จะช่วยให้ผู้เรียนหรือผู้สังเกตมีโอกาสทบทวนว่าการแสดงพฤติกรรมของตัวแบบมีอะไรบ้าง หรือพยายามแก้ไขให้ถูกต้อง

4. กระบวนการจูงใจ (Motivational Process)

เมื่อบุคคลเกิดการเรียนรู้จากการสังเกตแล้ว บุคคลจะแสดงพฤติกรรมออกมาหรือไม่ขึ้นอยู่กับปัจจัยจูงใจ กล่าวคือเมื่อผู้สังเกตคาดหวังว่าการเลียนแบบจะนำประโยชน์มาให้ เช่น การได้รับแรงเสริม หรือรางวัล หรือสิ่งที่มีคุณค่าที่สังคมยอมรับเหมือนกับตัวแบบได้รับภายหลังการแสดงพฤติกรรมหนึ่งแล้ว ก็ย่อมจูงใจให้ผู้สังเกตมีความสนใจ จดจำ และพยายามแสดงพฤติกรรมให้เหมือนกับตัวแบบให้มากขึ้น ส่วนการถูกลงโทษ ความเดือดร้อน หรือความไม่พึงพอใจที่ตัวแบบได้รับภายหลังการแสดงพฤติกรรมใด ผู้สังเกตก็จะพยายามหลีกเลี่ยง หรือหลีกเลี่ยงการแสดงพฤติกรรมนั้น

จากเอกสารที่ได้กล่าวไว้แล้วข้างต้น สรุปได้ว่า ตัวแบบหรือการกระทำตัวเป็นแบบอย่างของพ่อแม่ และสมาชิกภายในครอบครัวมีความสำคัญเป็นอย่างมากในการปลูกฝังความรับผิดชอบให้กับเด็ก เพราะเด็กจะเรียนรู้พฤติกรรมและจดจำพฤติกรรมที่พ่อแม่แสดงออกเอาไว้ และก็จะแสดงพฤติกรรมนั้นเมื่อมีโอกาส และสถานการณ์ที่ประจวบเหมาะ หากพ่อแม่แสดงพฤติกรรมที่สื่อให้เห็นถึงความไม่มีความรับผิดชอบ เด็กก็จะจดจำและลอกเลียนแบบพฤติกรรมความไม่ความรับผิดชอบนั้นไป หากไม่ได้รับการแก้ไขก็จะกลายเป็นนิสัยติดตัวเด็กตลอดไป ดังนั้นพ่อแม่ และสมาชิกภายในครอบครัวควรเป็นแบบอย่างในการมีความรับผิดชอบจะเป็นไปในเรื่องของการตรงต่อเวลา การรับผิดชอบต่อเวลา การรับผิดชอบต่อการกระทำ การรับผิดชอบต่อภารกิจในบ้าน เป็นต้น เพื่อให้เป็นแบบอย่างหรือตัวแบบที่ดีแก่เด็ก และเด็กก็จะจดจำพฤติกรรมเหล่านั้น และจะแสดงพฤติกรรมเหล่านั้น จนกระทั่งเป็นนิสัยของเด็ก เมื่อเด็กมีนิสัยเป็นคนมีความรับผิดชอบแล้ว เชื่อได้เลยว่าเด็กจะพัฒนาตนเอง สังคมและประเทศชาติได้เจริญยิ่งขึ้น

2.2.1.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเลียนแบบตัวแบบความรับผิดชอบ ภายในครอบครัว

2.2.1.4.1 งานวิจัยต่างประเทศ

ฮอร์นาย (ประมวล คิตคินสัน.2520 :44-45 ; อ้างอิงจาก Harney : 1956) ได้ศึกษาพบว่า เด็กที่เติบโตในครอบครัวที่พ่อแม่ปล่อยปละละเลย ชอบบ่นจู้จี้ ไม่เอาใจใส่ ก็จะปลูกฝังทัศนคติเดียวกัน ทำให้เด็กกลายเป็นคนที่ขาดความเคารพนับถือตนเอง ขาดระเบียบแบบแผนในการทำงาน เฉื่อยชา ไม่กระตือรือร้น ไม่มีความทะเยอทะยาน ไม่มีความรับผิดชอบ

2.2.1.4.2 งานวิจัยในประเทศ

วันทนี อุบลแย้ม (2545 : 109) ได้ศึกษาปัจจัยลักษณะพื้นฐานและสภาพแวดล้อมที่มีผลต่อพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อตนเองของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ หอวัง นนทบุรี กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียน 290 คน พบว่า การปฏิบัติในการรับผิดชอบของบิดามารดามีความสัมพันธ์ทางบวกกับความรับผิดชอบต่อตนเอง 3 ด้านของนักเรียนคือ ด้านความรับผิดชอบต่อการเล่าเรียน ด้านการดูแลสุขภาพสุขภาพ และด้านการประพฤติตนที่เหมาะสม มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากงานวิจัยทั้งต่างประเทศและในประเทศที่กล่าวมาแล้วข้างต้น เห็นได้ว่าตัวแบบภายในครอบครัว ซึ่งได้แก่ บิดามารดา หรือญาติพี่น้อง จะมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคล กล่าวคือ บุคคลจะลอกเลียนแบบตามตัวแบบที่ใกล้ชิดกับตัวเขา หากตัวแบบเป็นตัวแบบที่ดี พฤติกรรมของบุคคลก็จะออกมาในด้านที่ดี ที่พึงประสงค์ ดังนั้นตัวแบบความรับผิดชอบภายในครอบครัวน่าจะมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมความรับผิดชอบของนักเรียน

2.2.2 ภาระงานที่ได้รับมอบหมายภายในบ้าน

2.2.2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับภาระงานที่ได้รับมอบหมายภายในบ้าน

ภาระงานที่ได้รับมอบหมายภายในบ้าน หมายถึง ภาระหน้าที่ของบุคคลที่ต้องกระทำ ดูแลและรับผิดชอบในเรื่องต่าง ๆ ภายในบ้านให้สัมพันธ์กับบทบาทและหน้าที่ของตนภายในบ้าน เช่น บทบาทหน้าที่ของบิดามารดา มีหน้าที่อบรมบุตร และเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับบุตร รับผิดชอบเกี่ยวกับการศึกษาของบุตร เป็นต้น ส่วนหน้าที่บทบาทของบุตรที่ต้องกระทำภายในบ้าน อาทิเช่น ให้ความเคารพนับถือบิดามารดา การช่วยทำงานบ้าน ทำความสะอาดบ้านหรือบริเวณบ้าน ช่วยงานบิดามารดา หรือสมาชิกภายในครอบครัว เท่าที่ตัวเองจะมีความสามารถทำได้ช่วยได้

ประยูรศรี มณีสร (2532 : 152-157) กล่าวว่า บิดามารดาควรให้เด็กมีส่วนร่วมในการทำงาน และรับผิดชอบในภาระงานบ้านบ้าง ตามสมควร โดยเฉพาะในเวลาที่ได้กพอจะทำได้ เช่น ตอนเช้า เย็นและในวันหยุด ควรหางานให้เด็กทำเอง บิดามารดาควรให้เด็กรู้สึกเสมอว่าตนเป็นสมาชิกที่สำคัญคนหนึ่งในบ้าน และให้รู้จักรับผิดชอบในกิจกรรมบ้านเรือนพอสมควร เพื่อฝึกให้

เด็กรู้จักตัดสินใจด้วยตนเอง โดยบิดามารดาเป็นผู้แนะนำเพื่อเป็นแนวทางที่เด็กจะได้รู้จักตัดสินใจ ปัญหาสำคัญ ๆ ต่อไป

ยูดี้ เทียร์มปริสทรี (2536:78) กล่าวว่า นักจิตวิทยาครอบครัวมีบทบาทสำคัญยิ่งในการพัฒนาบุคลิกภาพ สามารถช่วยกล่อมเกล้าให้เด็กมีความเจริญเติบโตสมบูรณ์ทั้งกายและใจ มีความเชื่อมั่นในตนเองที่มั่นคง ไม่อ่อนไหวง่าย มีความหนักแน่นและเห็นคุณค่าของตนค้นพบลักษณะอันพึงประสงค์จากต้นแบบที่ดี เด็กจะต้องมีคุณสมบัติต่าง ๆ เหมือนผู้ใหญ่ เช่น มีอำนาจ ความมีพลังกำลัง ความสามารถและได้รับการยกย่องจากผู้อื่น หากครอบครัวมีความมั่นคง อบรมเด็กให้เด็กมีบุคลิกภาพต่าง ๆ จากการเรียนรู้ สภาพแวดล้อมและบรรยากาศภายในและภายนอกครอบครัว การเรียนรู้เหล่านี้ดำเนินต่อเนื่องเรื่อยไปตามลำดับของชีวิต ซึ่งการเจริญเติบโตและมีประสบการณ์ในการทำงาน

ป. มหาพันธ์ (2536 : 96-98) ได้กล่าวถึง แนวทางที่สามารถใช้เป็นเกณฑ์ในการมอบหมายความรับผิดชอบได้อย่างเหมาะสมกับวัยและความสามารถ ไว้ว่า

1. เด็กทุกคนจำเป็นต้องรับผิดชอบอย่างใดอย่างหนึ่งในบ้าน พ่อแม่จะต้องจัดสรรงานให้แก่สมาชิกในบ้าน เพื่อให้แต่ละคนรับผิดชอบในงานดังกล่าว การมอบหมายภารกิจให้เด็กจึงเป็นการพัฒนาความรับผิดชอบให้เกิดขึ้นแก่เด็ก

2. เด็ก ๆ ต้องการการทำงาน และการเล่นที่มีความสมดุลกัน เด็ก ๆ ต้องมีเวลาเป็นของตนเองและงานทั้งสองส่วนนี้ต้องมีความสมดุลกันมากขึ้นเมื่อเด็กเจริญเติบโตขึ้น เด็กเล็ก ๆ อาจไม่อยากทำงานให้กับพ่อแม่ แต่อยากทำงานที่เป็นของตนเอง ส่วนเด็กที่โตขึ้นก็จะทำงานให้พ่อแม่มากขึ้น อย่างไรก็ตามงานทั้งสองส่วนนี้จะต้องเป็นสัดส่วนกันตามความเหมาะสม การจัดสรรงานส่วนนี้ให้มีความสมดุลกัน จะนำไปสู่การฝึกให้เด็กมีความรับผิดชอบทั้งต่อตนเอง และรับผิดชอบต่อผู้อื่นได้อย่างเหมาะสม

3. ความยากของงานที่ดี มาตรฐานของการทำงานที่ดี ที่จะให้เด็กทำย่อมมีการปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสม ในบางช่วงเวลาเด็กอาจมีภารกิจพิเศษที่ต้องการทำนอกบ้าน ดังนั้นความรับผิดชอบที่บ้านอาจต้องเปลี่ยนแปลงไป เช่น มีการฝึกดนตรีที่โรงเรียนเวลาเย็น ดังนั้นการตัดหญ้าหรือการรดน้ำต้นไม้ จึงต้องเปลี่ยนเวลาไปในเวลาอื่น เป็นต้น เด็กจำเป็นต้องมีประสบการณ์ที่กว้างของเด็กที่ต้องการเรียนรู้ทางด้านมนุษยสัมพันธ์และประสบการณ์อื่น ๆ นอกบ้าน การเปิดโอกาสให้เด็กรับผิดชอบงานนอกบ้าน เป็นการฝึกให้เด็กได้เรียนรู้ในการพบปะกับผู้อื่น การทำงานร่วมกับผู้อื่น การรู้ความต้องการของผู้อื่นเหล่านี้ จะเป็นการช่วยให้เด็กมีความรับผิดชอบที่ดียิ่งขึ้น ดังนั้น การสร้างความสมดุลระหว่างความรับผิดชอบนอกบ้านและในบ้านจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับเด็กในการเรียนรู้เรื่องความรับผิดชอบ

4. พ่อแม่จะต้องกำหนดความมุ่งหวังของการทำงานของเด็กให้ชัดเจน การกำหนดความมุ่งหวังที่ชัดเจน ทำให้สามารถกำหนดเวลาไว้ล่วงหน้าได้ตามความเหมาะสมในวันหนึ่ง ๆ การจัดสรรเวลาทั้งกิจกรรมนอกบ้านและในบ้าน ช่วยเพิ่มสมรรถภาพให้แก่เด็ก ให้สามารถทำงานได้ดีขึ้น เมื่อภารกิจและเวลาที่มีความชัดเจน และเมื่อเด็กมีความมุ่งมั่นที่จะทำงานให้สำเร็จ เด็กจะมี

ความรับผิดชอบในการจัดสรรเวลาของตนเอง ไม่ให้งานด้านใดด้านหนึ่งต้องเสียหายหรือเกิดความขัดแย้งระหว่างความรับผิดชอบในบ้านกับงานของตนเอง ดังนั้น การจัดสรรเวลาและการทำงานเพื่อความเหมาะสมจึงเป็นสิ่งจำเป็น

กรมสามัญศึกษา (จุริรัตน์ นันทยทวิกุล. 2538 : 18 ; อ้างอิงจาก กรมสามัญศึกษา.2526) กล่าวว่า การที่นักเรียนตั้งใจช่วยเหลืองานต่าง ๆ ภายในบ้านเพื่อแบ่งเบาภาระซึ่งกันและกันตามความสามารถของตนและรู้จักแสดงความคิดเห็นและปฏิบัติตนเพื่อความสุข ชื่อเสียงของครอบครัว ช่วยแก้ปัญหาของสมาชิกในครอบครัวที่ไม่เข้าใจกันเมื่อมีปัญหาที่ปรึกษาและให้พ่อแม่รับทราบแก้ปัญหาของตนเองทุกเรื่องช่วยครอบครัวประหยัดไฟฟ้า น้ำ อาหาร สิ่งของเครื่องใช้ภายในบ้านและอื่น ๆ

วัชรินทร์ โกสินเจริญชัย และปณิษฐา มีชอบธรรม (2544 :2-3) กล่าวว่า บ้านหรือครอบครัวเป็นหน่วยสังคมที่เล็กที่สุด เป็นที่รวมของสมาชิกทุกคนในครอบครัว หากสมาชิกทุกคนในครอบครัวปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่รับผิดชอบ ก็จะทำให้ทุกคนมีความสุข ความเจริญ และเป็นพลเมืองดีของสังคม ซึ่งจะส่งผลต่อความเจริญก้าวหน้าของประเทศชาติ และยังได้กล่าวบทบาทหน้าที่ของบุตรไว้ดังนี้

1. ให้ความเคารพนับถือและเชื่อฟังคำสั่งสอนของบิดามารดา
2. ตั้งใจศึกษาเล่าเรียนให้เต็มกำลังความสามารถ
3. ช่วยเหลืองานบ้านด้วยความเต็มใจ
4. รู้จักใช้และเก็บออมทรัพย์สินที่บิดามารดามอบให้
5. ปฏิบัติตนอยู่ในระเบียบวินัย มีกิริยามารยาทงดงามเหมาะสมกับทุกโอกาส
6. ดูแลบิดามารดาเมื่อท่านแก่ชรา

จากเอกสารที่ได้กล่าวไว้แล้วข้างต้น สรุปได้ว่า ภาระงานที่ได้รับมอบหมายภายในบ้าน เป็นภาระหน้าที่ของบุคคลที่ต้องกระทำ ดูแลและรับผิดชอบในเรื่องต่าง ๆ ภายในบ้านให้สมกับบทบาทและหน้าที่ของตนซึ่งเป็นสมาชิกภายในบ้าน เช่น บทบาทหน้าที่ของบิดามารดา มีหน้าที่อบรมบุตร และเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับบุตร รับผิดชอบเกี่ยวกับการศึกษาของบุตร เป็นต้น ส่วนหน้าที่บทบาทของบุตรที่ต้องกระทำภายในบ้าน อาทิเช่น ให้ความเคารพนับถือบิดามารดา การช่วยทำงานบ้าน ทำความสะอาดบ้านหรือบริเวณบ้าน ช่วยงานบิดามารดา หรือสมาชิกภายในครอบครัวเท่าที่ตัวเองจะมีความสามารถทำได้ช่วยได้และภาระที่ได้รับมอบหมายภายในครอบครัวนั้นต้องไม่ขัดแย้งกับเวลาหรืองานของตนเอง ส่วนในทางพระพุทธศาสนาท่านกล่าวไว้ว่าบุตรมีหน้าที่ ๆ ต้องทำ หรือมีภาระหน้าที่ต้องปฏิบัติให้สมกับเป็นบุตรไว้ดังนี้

1. พ่อแม่เลี้ยงเรามาแล้วเราต้องเลี้ยงท่านตอบ
2. ช่วยทำกิจของท่าน คือ ช่วยทำงานท่านตามที่ท่านมอบหมายให้

รับผิดชอบอย่างเต็มที่เต็มความสามารถ

3. ดำรงวงศ์ตระกูล กล่าวคือ ต้องสืบทอดวงศ์ตระกูล ไม่ทำตัวให้เสื่อมเสีย หรือทำวงศ์ตระกูลให้เสียหาย หรือทำให้วงศ์ตระกูลต่างพร้อย

4. ทำตัวให้สมกับได้ทรัพย์มรดก กล่าวคือ ต้องเป็นคนประหยัด รู้จักพอเพียง และรู้จักการใช้จ่ายทรัพย์ และ

5. เมื่อท่านเสียชีวิตไปแล้ว ต้องทำบุญอุทิศส่วนกุศลไปให้

2.2.2.2 ลักษณะของเด็กที่มีความรับผิดชอบต่อการงานที่ได้รับมอบหมาย

ป. มหาชนธ์ (2536 : 102-104) ได้กล่าวว่า เด็กที่มีความรับผิดชอบจะปฏิบัติภารกิจดังนี้

1. ปฏิบัติภารกิจโดยปกติสม่ำเสมอ โดยมีต้องมีการบอกทุกครั้ง การที่เด็กทำงานโดยที่มีผู้บอกเป็นการปฏิบัติตามคำสั่ง โดยเด็กไม่ได้ตัดสินใจด้วยตนเอง ไม่ใช่เป็นการทำอย่างรับผิดชอบ

2. มีเหตุผลที่เด็กสามารถอธิบายสิ่งที่เด็กกระทำได้ การมีเหตุผลแสดงว่าเด็กกระทำไปด้วยความสมัครใจของตนเอง มิใช่กระทำตามคำสั่งหรือถูกบังคับให้ทำ

3. ไม่กล่าวตำหนิตีติคนอื่น เมื่อปรากฏว่าผู้อื่นกระทำผิดพลาดหรือไม่กระทำผิดพลาด หรือไม่กระทำตามความต้องการของตน เด็กจะไม่กล่าวตำหนิตีติคนอื่นทั้งนี้เพราะเด็กถือว่าเป็นเหตุผลของผู้อื่น เป็นการตัดสินใจของผู้อื่น ที่มีความแตกต่างไปจากของตน

4. มีความสามารถในการเลือกอย่างเหมาะสม ระหว่างตัวเลือกสองตัวเลือก จากประสบการณ์ของเด็ก จากคำบอกเล่าของผู้ใหญ่ เด็กสามารถประเมินตัวเลือกต่าง ๆ และสามารถตัดสินใจเลือกตัวเลือกได้อย่างเหมาะสมที่จะนำมาปฏิบัติ

5. สามารถทำงานหรือเล่นได้ด้วยตนเองโดยไม่มีความเบื่อหน่าย หรือไม่สบายใจ หากที่เด็กมีโอกาสตัดสินใจเลือกด้วยตนเอง ทำให้เด็กสามารถเลือกทำงานหรือเล่นได้ตามความพอใจ จึงไม่เป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดความเบื่อหน่าย

6. มีความสามารถในการตัดสินใจ อันเป็นการตัดสินใจที่แตกต่างไปจากคนอื่นในกลุ่ม การตัดสินใจที่แตกต่างไปจากผู้อื่นนี้ แสดงให้เห็นว่าเด็กมีความคิดที่เป็นอิสระไม่ขึ้นอยู่กับผู้อื่น

7. มีจุดหมายปลายทาง หรือมีความสนใจที่แน่นอนที่ทำให้เด็กตั้งใจทำงาน จุดหมายปลายทาง หรือความสนใจทำให้เด็กมีเป้าหมายในการทำงาน อันจะช่วยให้เด็กทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

9. ให้เกียรติ ให้ความเคารพนับถือและยอมรับในข้อจำกัดของพ่อแม่ ไม่เหยียดหยามไม่ตำหนิตีติคนอื่นว่า แสดงให้เห็นว่าเด็กยอมรับในความแตกต่างระหว่างบุคคล ยอมรับในผู้อื่น รวมทั้งพ่อแม่ของตนเอง

10. เมื่อบอกว่าจะทำสิ่งใดแล้วจะทำงานนั้นจนสำเร็จ แม้จะมีปัญหาหรืออุปสรรคใด ๆ ก็จะไม่อ้างเหตุผลที่จะละทิ้งงาน แต่จะหาวิธีการใหม่ ๆ มาทำงานนั้นให้เสร็จไม่เลิ้งงานไปให้ผู้อื่นทำ

11. ยอมรับความผิดพลาดโดยไม่แก้ตัว เด็กที่มีความรับผิดชอบเมื่อตัดสินใจปฏิบัติภารกิจไปแล้ว เกิดความผิดพลาดขึ้น จะยอมรับความผิดพลาดนั้น ๆ โดยที่ไม่พยายามหาเหตุผลมาแก้ตัว หรือโยนความผิดไปให้ผู้อื่น

จากเอกสารที่กล่าวมาแล้วข้างต้นสรุปได้ว่า ลักษณะของเด็กที่มีความรับผิดชอบประกอบไปด้วย การปฏิบัติภารกิจโดยปกติสม่ำเสมอ มีเหตุมีผลที่เด็กสามารถอธิบายสิ่งที่ตนกระทำได้ ไม่กล่าวตำหนิตัวผู้อื่น สามารถทำงานโดยไม่มีความเบื่อ มีความสามารถในการตัดสินใจ มีจุดหมายปลายทาง ให้เกียรติ ให้ความเคารพนับถือและยอมรับในข้อจำกัดของพ่อแม่ เมื่อบอกว่าจะทำสิ่งใดแล้วจะทำงานนั้นจนสำเร็จ ยอมรับความผิดพลาดโดยไม่แก้ตัว

2.2.2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการะงานที่ได้รับมอบหมายภายในบ้าน

วันนี้ อุบลเยี่ยม (2545 : 109) ได้ศึกษาปัจจัยลักษณะพื้นฐานและสภาพแวดล้อมที่มีผลต่อพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อตนเองของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ หอวัง นนทบุรี กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียน 290 คน พบว่า การมอบหมายงานให้ปฏิบัติจากบิดามารดามีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อตนเองของนักเรียนด้านการประพฤติตนที่เหมาะสม ด้านการศึกษาเล่าเรียน และด้านการดูแลรักษาสุขภาพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากงานวิจัยที่ได้กล่าวไปแล้ว เห็นได้ว่า การมอบหมายงานให้นักเรียนปฏิบัติภายในบ้านเป็นการฝึกความรับผิดชอบแก่เด็ก ดังนั้นองค์ประกอบด้านครอบครัวในเรื่องภาระงานที่ได้รับมอบหมายภายในบ้านน่าจะมีอิทธิพลต่อความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มของนักเรียน โรงเรียนพณิชยการสยาม กรุงเทพมหานคร

2.3 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบด้านสิ่งแวดล้อม ทางการเรียน

2.3.1 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

2.3.1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

นพพร พาณิษฐ (2526 : 70) ได้เสนอแนะวิธีการที่พึงปฏิบัติต่อกันในการทำงานร่วมกับเพื่อน ไว้ดังนี้

1. ความเป็นผู้มีอัธยาศัยไมตรีอันดีต่อกัน เป็นองค์สำคัญและจำเป็นที่ต้องสร้างให้เกิดในการทำงานร่วมกัน ควรพูดคุยสนทนาด้วยถ้อยคำที่สุภาพ ไพเราะอ่อนหวานนุ่มนวล และยิ้มแย้มแจ่มใส

2. ความสามัคคีของหมู่คณะหรือของเพื่อนร่วมงาน ความสามัคคีจะเกิดขึ้นได้ก็เมื่อสมาชิกแต่ละคนมีทัศนคติ และความรู้สึกที่ดีต่อกัน เห็นความสำคัญของกันและกัน เห็นความสำคัญของกลุ่ม

3. ความเป็นผู้นำมีการออมชอมหรือตกลงกัน ในการทำงานร่วมกันนั้นเป็นธรรมดาที่สมาชิกแต่ละคนอาจมีความคิดเห็นไม่ตรงกัน อย่างไรก็ตามในการทำงานร่วมกันนั้นสมาชิกแต่ละคนควรจะได้รับฟังความคิดเห็นของบุคคลอื่น มีเหตุผลเห็นอารมณ์และปราศจากอคติ

4. ความเป็นผู้ช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน ตามความสามารถและตามโอกาส ทั้งนี้เพราะมนุษย์เราจำเป็นต้องมีการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน พึงพาอาศัยกัน ดังคำโบราณว่า “น้ำพึ่งเรือ เสือพึ่งป่า” เพราะชีวิตนี้ไม่แน่นอน วันหนึ่งข้างหน้าเราอาจจะต้องพึ่งพาอาศัยกันโดยไม่รู้ตัวจึงไม่ควรมองข้ามเห็นว่าไม่มีความสำคัญ สิ่งใดที่เราพอจะให้ความช่วยเหลือได้ถ้าเรามีโอกาสก็ควรจะให้การช่วยเหลือกัน

5. ความอิสระ สมาชิกจะต้องมีความอิสระในการคิด การแสดงความคิดเห็นในการทำงานกับบุคคลอื่นที่มีความแตกต่างกันทั้งตำแหน่ง สถานภาพ หรือบทบาท หรืออื่น ๆ อาจจะให้มีการผูกขาดการใช้อำนาจ หรือมีความเกรงใจ ซึ่งอาจจะทำให้สมาชิกที่ร่วมกันทำงานขาดอิสระในการใช้อำนาจ หรือมีความเกรงใจกัน ซึ่งอาจจะทำให้สมาชิกที่ร่วมกันทำงานขาดอิสระในการแสดงความคิดเห็น ซึ่งความคิดเห็นเหล่านั้นอาจจะเป็นประโยชน์ต่อกลุ่มก็ได้ ดังนั้นสมาชิกที่ทำงานร่วมกันควรตระหนักว่าสมาชิกแต่ละคนต่างก็มีอิสระที่จะแสดงความคิดเห็น

6. เป็นผู้มีความจริงใจ คุณลักษณะข้อนี้ของสมาชิกจะก่อให้เกิดการช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน เรื่องของความจริงใจปัจจุบันเป็นสิ่งที่ค่อนข้างหาได้ยาก แม้ว่าทุกคนต่างก็เรียกร้องหา เรามักจะพบว่าแต่ความอิจฉาริษยาแก่งแย่งชิงดีชิงเด่น เพราะมนุษย์นั้นมีกิเลส คือ โลภ โกรธ หลง อันเป็นรากฐานที่ทำให้เกิดความจริงใจลดน้อยลง เพราะต่างคนต่างสวมหน้ากาก และแสดงละครเข้าหากัน ด้วยเหตุนี้ความจริงใจจึงเป็นรากฐานที่สำคัญประการหนึ่งในอันจะก่อให้เกิดความร่วมมือร่วมใจในการทำงานร่วมกัน

7. หลีกเลี่ยงการวิพากษ์วิจารณ์เพื่อนร่วมงาน การวิพากษ์วิจารณ์เพื่อนร่วมงานสมาชิกทุกคนต้องระลึกว่าสักวันหนึ่งคำพูดจะต้องไปถึงหูเพื่อนร่วมงาน และที่สำคัญไม่เป็นการยุติธรรมต่อเพื่อนร่วมงาน ถ้าเราด่วนวิพากษ์วิจารณ์สมาชิกเพื่อนร่วมงานฝ่ายเดียวทั้ง ๆ ที่เราไม่รู้จักเขาดีพอหรือได้ข้อมูลของเขามาผิด ๆ นอกจากนี้สมาชิกที่ทำงานกันไม่ควรจะนินทากันและกัน ทั้งนี้เพราะว่าการวิพากษ์วิจารณ์หรือแม้แต่การนินทามีได้ก่อให้เกิดประโยชน์ในการสร้างความสามัคคี หรือการร่วมมือร่วมใจแต่ประการใด

8. ยกย่องชมเชยเพื่อนสมาชิกที่ร่วมงานด้วยกันเมื่อมีโอกาสอันควร พฤติกรรมเช่นนี้เป็นสิ่งที่พึงประสงค์ของทุกคน แต่ก็ไม่ควรทำพร่ำเพรื่อจนเกินไป การยกย่องชมเชยทั้งต่อหน้าและลับหลังด้วยความภาคภูมิใจ และมีเหตุผลต่อเพื่อนร่วมงาน เป็นการสร้างกำลังใจให้แก่ผู้ถูกชม การจะขอความร่วมมือจากเพื่อนสมาชิกในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ก็จะสะดวกขึ้น

ชัยพร วิชชาวุธ (2530 : 69) กล่าวว่า สัมพันธภาพระหว่างบุคคลเป็นปฏิสัมพันธ์ตอบโต้ระหว่างบุคคล เนื่องจากมนุษย์อยู่เป็นสังคม การกระทำของมนุษย์แต่ละคนจึงสัมพันธ์กับการกระทำของคนอื่น ๆ ในสังคม ซึ่งเกิดขึ้นทันทีเมื่อการกระทำของคนหนึ่งมีกระทบต่อผลกรรมที่อีกคนหนึ่งจะได้รับ

กันยา สุวรรณแสง (2533 : 61-65) กล่าวไว้ว่า การที่จะทำให้บุคคลสามารถปฏิบัติตนกับเพื่อนได้อย่างถูกต้องเหมาะสมและเพื่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันควรปฏิบัติ ดังนี้

1. แสดงกิริยาที่ยิ้มแย้มแจ่มใส เพราะรอยยิ้มเป็นการแสดงออกถึงความรัก ที่มีความหมายมากที่สุด และลงทุนน้อยที่สุด
2. แสดงความสนใจกับบุคคลอื่น เช่น การทักทาย การไต่ถามทุกข์สุข
3. ตั้งใจฟังบุคคลอื่นพูด หากท่านกำลังทำงาน เมื่อมีบุคคลอื่นมาสนทนาด้วยก็ควรจะเก็บงานที่ทำเอาไว้ชั่วคราวก่อน อย่าทำงานไปด้วยสนทนาไปด้วย เพราะเป็นกิริยาที่ไม่เหมาะสม อันแสดงถึงการไม่ให้ความสนใจบุคคลนั้น
4. แสดงกิริยารับฟังข้อคิดเห็น หรือข้อเสนอแนะของบุคคลอื่น
5. ทำตนให้เป็นคนมองโลกในแง่ดี อย่าจ้องจับผิดบุคคลอื่น จะทำให้เกิดความหวาดระแวงซึ่งกันและกัน หากบุคคลอื่นทำอะไรก็ให้มองในแง่ดีไว้ก่อน อย่าคอยจ้องแต่นินทา
6. แสดงความเกรงใจต่อบุคคลอื่น เนื่องจากความสนิทสนมเกินไป อาจทำให้ไม่เกิดความเกรงใจกัน
7. รู้จักระงับอารมณ์ ในการคบหาสมาคมกับบุคคลอื่น ๆ นั้นอาจมีสิ่งที่ทำให้เกิดไม่พอใจขึ้น ดังนั้นหากเราเกิดอารมณ์ก็ควรระงับอารมณ์เอาไว้บ้าง เพราะการเป็นคนเจ้าอารมณ์ไม่ได้ก่อให้เกิดอะไรดีขึ้นเลย นอกจากจะทำลายความสัมพันธ์ที่เคยมีมาก่อน
8. วางตัวอยู่ในฐานะที่เหมาะสม ไม่แสดงกิริยาอาการโอ้อวด ยกตนข่มท่าน ไม่ว่าบุคคลใดก็ตามไม่มีใครชื่นชมคนที่ข่มให้เขาต่ำลง

9. รู้จักปฏิเสธคำขอร้องที่ไม่มีเหตุผลของผู้อื่น ด้วยการแสดงใบหน้าปกติ น้ำเสียงเรียบดังชัดเจน มองสบสายตาเพื่อน เพื่อแสดงให้เห็นความจริงใจที่ต้องการให้เพื่อนทราบความรู้สึกที่แท้จริง

10. จัดจำข้อมูลเล็ก ๆ น้อย ๆ ของเพื่อนไว้ แสดงความเอาใจใส่ ความสนใจ เพื่อแสดงความยินดีในวาระสำคัญ แสดงความห่วงใยเมื่อเพื่อนมีความทุกข์

จากเอกสารที่ได้กล่าวไว้ข้างต้น สรุปได้ว่า การสร้างสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างมากในการอยู่ร่วมกันและการทำงานร่วมกัน ซึ่งการสร้างสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนนี้เป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ ที่บุคคลต้องฝึกและต้องสร้างให้เป็นนิสัยติดตัวแก่บุคคลเอง เพื่อให้เกิดการประสานงาน ติดต่อกันที่ดีต่อกัน และเกิดความรักความสามัคคี ความสมานฉันท์ต่อกันและกัน อันหนึ่งเมื่อบุคคลมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกันแล้วการทำงานร่วมกัน และการอยู่ร่วมกันย่อมมีแต่ความสุขความสำเร็จ สังคมเกิดการช่วยเหลือซึ่งกันและกันเพราะต่างคนต่างมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกันและกัน ซึ่งได้มีปราชญ์ท่านได้กล่าวไว้ว่า การสร้างสัมพันธภาพที่ดีต้องประกอบด้วยลักษณะดังนี้ คือ

“ยิ้มแย้มแจ่มใส ตั้งใจเจรจา
พูดจาไพเราะ สงเคราะห์เกื้อกูล”

2.3.1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

2.3.1.2.1 งานวิจัยต่างประเทศ

อาห์มาด และฮูด (Ahmad & Hood.1948 :498-502) ศึกษาพัฒนาของสัมพันธภาพระหว่างบุคคลของมหาวิทยาลัยโอไฮโอ ปีการศึกษา 1977-1981 พบว่า นักศึกษามีการพัฒนาสัมพันธภาพเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักศึกษาที่เข้าร่วมกิจกรรมนอกหลักสูตร

เดอคอสเตอร์ (Decoster.1971:5789-A) ได้ศึกษาความพึงพอใจในความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนในชั้นเรียนของนักเรียนโรงเรียนมัธยม พบว่า นักเรียนที่มีความพึงพอใจในความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนในชั้นเรียน มีแนวโน้มของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่มีความพอใจในการความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนในชั้นเรียนต่ำ

เลย์แมน (Layman.1975 : 7210) ได้ศึกษาทัศนคติของนักศึกษาใหม่ที่มีต่อสภาพแวดล้อมในมหาวิทยาลัยแห่งรัฐโอกาโฮมา ผลการศึกษาพบว่า ความเป็นเลิศทางวิชาการและการมีมนุษยสัมพันธ์ดีมีความสัมพันธ์กับนักศึกษาที่ตั้งใจเรียนมากกว่านักศึกษาที่ไม่ตั้งใจเรียน และการจัดสภาพแวดล้อมในมหาวิทยาลัยจะส่งผลต่อบุคลิกภาพของนักศึกษา ทั้งด้านความเป็นเลิศทางวิชาการและความมีระเบียบวินัย

บอยด์ (Boyd.1979:175) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการวัดผลสัมฤทธิ์และความก้าวหน้าทางวิชาการของนักศึกษาผิวดำ จำนวน 800 คน จากมหาวิทยาลัย 40 แห่ง ในช่วงเวลา 10 ปี (ระหว่างปี ค.ศ.1970-1979) พบว่า ความเปลี่ยนแปลงของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของ

นักศึกษาที่ชัดเจนในช่วง 10 ปีนั้นวัดได้จากลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มเพื่อน การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของมหาวิทยาลัย

2.3.1.2.2 งานวิจัยในประเทศ

รัตนา ดวงแก้ว (2527 :155) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างชาวปัญญาสภาพแวดล้อมทางปัญญา และฐานะทางสังคมมีติดกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิตที่กำลังศึกษาในระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 3 คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำนวน 314 คน ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มเพื่อนมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

รัตนา ศิริพาณิชย์ (2530 : 60) ได้ศึกษาปัญหาการปรับตัวของนักศึกษาไทยมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 1 มีปัญหาในการปรับตัวด้านการเรียนการสอนมากที่สุด คือมีความรู้สึกว่ามีภาระงานในเวลาที่เรียน และรู้สึกว่าตนเองไม่อบอุ่นมั่นคง รองลงมาคือ ปัญหาด้านการปรับตัวด้านสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษาด้วยกันกับเพื่อน คือ รู้สึกว่าตนเองว่าเหวเมื่อขาดเพื่อน เมื่อไปขอความช่วยเหลือ รู้สึกว่าเพื่อนไม่จริงใจต่อกัน

สุใจ ตั้งทรงธรรม (2532 : 75) ศึกษาการคบเพื่อนผู้ให้ความช่วยเหลือในกลุ่มเพื่อเพิ่มความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ผลการศึกษาพบว่า หลังจากการทดลองนักเรียนที่ได้รับการช่วยเหลือในกลุ่มมีความภาคภูมิใจในตนเองสูงขึ้นกว่าก่อนรับการช่วยเหลือ และนักเรียนที่ได้รับการช่วยเหลือจากเพื่อนผู้ให้การช่วยเหลือในกลุ่มมีความภาคภูมิใจในตนเองสูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการช่วยเหลือจากเพื่อนผู้ให้ความช่วยเหลือในกลุ่ม

วัฒนา พุ่มเล็ก (2535 : 97) ได้ศึกษาถึงอิทธิพลขององค์ประกอบที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พบว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำจะประสบปัญหาการคบเพื่อนมากกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง

จากงานวิจัยทั้งต่างประเทศและในประเทศที่กล่าวมาแล้ว แสดงให้เห็นว่า การมีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนมีอิทธิพลต่อการเรียน พฤติกรรม และการทำงานของบุคคลเป็นอันมาก กล่าวคือ หากบุคคลมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อเพื่อนแล้วย่อมจะได้รับความช่วยเหลือจากกลุ่มเพื่อน และมีความภาคภูมิใจในตัวเองสูง มักจะประสบความสำเร็จทั้งการงานและการเรียน ซึ่งแตกต่างกับบุคคลที่มีสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนไม่ดี มักจะมีความคับข้องใจ ยากในการปรับตัว ความสำเร็จในการเรียน และการงานต่ำ

2.3.2 ภาระงานที่ได้รับมอบหมายภายในโรงเรียน

2.3.2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับภาระงานที่ได้รับมอบหมายภายในโรงเรียน

ภาระงานที่ได้รับมอบหมายภายในโรงเรียนหมายถึง การกระทำหรือพฤติกรรมที่ช่วยกิจกรรมของโรงเรียน ให้ความร่วมมือในกิจกรรมของโรงเรียน ช่วยเหลือครูอาจารย์ ดูแลรักษาความสะอาดในโรงเรียน

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ โดยอนุกรรมการ (2526 : 11-113) จัดทำคู่มือการปลูกฝังค่านิยมของกลุ่มนักวิชาการ นักบริหาร กลุ่มสื่อมวลชน กลุ่มสมาคมมูลนิธิและกลุ่มพัฒนากำลังคน ได้เสนอคุณลักษณะความรับผิดชอบต่อสถานศึกษาไว้ว่า คือการที่นิสิต นักศึกษามีส่วนร่วมในกิจกรรมของสถาบัน รักษาผลประโยชน์ เกียรติยศ ชื่อเสียงของสถาบัน ตลอดจนสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้าให้แก่สถาบันโดยแสดงพฤติกรรมดังนี้ ไม่ขีดเขียนโต๊ะเรียน แต่งกายเครื่องแบบถูกต้อง ไม่ทะเลาะวิวาทกัน ไม่ทำลายสิ่งของในสถาบัน เข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาชุมชนที่ทางสถาบันจัดขึ้น คอยตักเตือนเพื่อนเมื่อเพื่อนหลงผิด สอดส่องดูแลเมื่อเห็นคนส่อพิรุณเข้ามาในสถาบัน เป็นต้น

กระทรวงศึกษาธิการ (2529 : 3) กล่าวถึงภาระความรับผิดชอบต่อสถานศึกษาว่า หมายถึง การที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา การรักษาชื่อเสียงของสถานศึกษา การช่วยกันรักษาความสะอาดของสถานศึกษา การไม่ทะเลาะวิวาทกับสถานศึกษาอื่น เต็มใจช่วยเหลือและให้ความร่วมมือกับกิจกรรมต่าง ๆ ในสถานศึกษาและคอยตักเตือนเพื่อนที่หลงผิด อันทำให้เสียชื่อเสียงต่อสถานศึกษา

จากเอกสารที่กล่าวมาแล้วข้างต้น สรุปได้ว่า ภาระงานที่ได้รับมอบหมายภายในโรงเรียน เป็นพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อของนักเรียนที่ต้องกระทำหรือปฏิบัติต่อโรงเรียน ในเรื่องต่าง ๆ ที่ได้รับมอบหมายภายในโรงเรียน เช่นการรักษาความสะอาดของโรงเรียน การเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่โรงเรียนจัดขึ้น อย่างเต็มที่เต็มความสามารถของตน

3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนพณิชยการสยาม กรุงเทพมหานคร

3.1 ประวัติ

โรงเรียนพณิชยการสยาม ในพระราชอุปถัมภ์สมเด็จพระเจ้าภคินีเธอเจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุดาสิริโสภาพัฒน์วดี

ได้ก่อกำเนิดขึ้นโดยความดำริของคุณประเสริฐ เทพพิทักษ์ และคุณสงวน เทพพิทักษ์ พ่อค้านักธุรกิจจิตกุศลแห่งจังหวัดฉะเชิงเทรา เนื่องจากในปี พ.ศ.2509 - 2510 นั้นปัญหาใหญ่ในสังคมที่รัฐบาลหนักใจที่สุดคือ การไม่มีที่เรียนเพียงพอให้แก่เยาวชน คุณประเสริฐและคุณสงวน ได้มีความเห็นร่วมกันว่า ถ้าจะได้จัดตั้งโรงเรียนขึ้น คงจะช่วยแบ่งเบาภาระของรัฐบาลและเป็นประโยชน์แก่ประเทศชาติหาหน่อยไม่ และโรงเรียนประเภทที่เยาวชนต้องการในขณะนั้นมากที่สุด คือ โรงเรียนอาชีวะ แผนกพณิชยการ จึงได้นำความคิดนี้ไปปรึกษากับอาจารย์ธรรมบุญ อัครพานิช อาจารย์ใหญ่โรงเรียนพณิชยการพระนครในสมัยนั้น หรือผู้อำนวยการวิทยาลัยพณิชยการพระนครขณะนั้น

อาจารย์ธรรมบุญ อัครพานิช เห็นด้วยและยินดีให้การสนับสนุนเต็มที่ เพราะสิ่งที่เห็นประจักษ์อยู่ด้วยตนเองนั้นก็คือ มีนักเรียนสนใจสมัครเข้าเรียนโรงเรียนสายอาชีวะสายอาชีวะแผนกพณิชยการมากขึ้นจนโรงเรียนพณิชยการของรัฐบาลรับไว้ไม่หมด โดยเฉพาะที่โรงเรียนพณิชยการพระนครมีผู้มาสมัครแต่ละปีหลายพันคน แต่โรงเรียนรับไว้ได้เพียง 200-300 คนเท่านั้น คุณประเสริฐ และคุณสงวน เทพพิทักษ์ จึงตัดสินใจดำเนินงาน ตามความคิดนั้นทันทีโดยได้ซื้อที่ดินเนื้อที่ 8 ไร่เศษของคุณทวี กาญจนบุญชูรเป็นที่ยังตั้งโรงเรียนได้ปรับปรุงสวนผลไม้ให้เป็นพื้นที่ตึกหลังแรกเริ่มสร้างขึ้น คือ ตึกเรียน 2 ชั้น และห้องธุรการ แล้วก็โรงอาหาร

อาจารย์ธรรมบุญ อัครพานิช ได้ให้การสนับสนุน โดยจัดตั้งกรรมการขึ้นชุดหนึ่ง เพื่อเป็นที่ปรึกษาในด้านการบริหารและด้านวิชาการเรียกว่า คณะกรรมการบริหารโรงเรียนพณิชยการสยาม ประกอบด้วย

- | | | |
|-----------------------|------------|---------------------|
| 1. อาจารย์ธรรมบุญ | อัครพานิช | ประธานกรรมการ |
| 2. อาจารย์ต่อ | ทับทิมทอง | กรรมการ |
| 3. อาจารย์ปัญญา | โชติคุณ | กรรมการ |
| 4. อาจารย์สุทัศน์ | จุลชาติ | กรรมการ |
| 5. อาจารย์เพิ่มศักดิ์ | วรลยางกูร | กรรมการ |
| 6. อาจารย์วิศิษฐ์ | สุรเกียรติ | กรรมการ |
| 7. อาจารย์สำลี | บุษสาย | กรรมการและเลขานุการ |

โดยมี คุณประเสริฐ เทพพิทักษ์ เป็นเจ้าของและผู้จัดการ และได้เชิญอาจารย์เจิม เมียงมุกต์ ข้าราชการบำนาญ อดีตอาจารย์ใหญ่โรงเรียนอาชีวะวัดแก้วฟ้ามาเป็นอาจารย์ใหญ่อุปสรรคอันแรกที่เกิดขึ้นก็คือ ในการยื่นหนังสือขออนุญาตจัดตั้งโรงเรียนพณิชยการสยามนั้นได้ถูกคัดค้านจากโรงเรียนอาชีวะแผนกพณิชยการแห่งหนึ่งชื่อนี้ไปฟ้องหรือคล้ายคลึงกับโรงเรียนของเขา กระทรวงศึกษาธิการจึงไม่ยอมอนุญาตจนกว่าจะเปลี่ยนชื่อใหม่หรือ ถอนคำคัดค้านไป

คณะกรรมการบริหารจึงได้ประชุมพิจารณาเรื่องนี้และมีมติให้เพิ่มค่าเข้าท้ายชื่อพณิชยการสยามเป็นพณิชยการสยามานุสรณ์ ชื่อโรงเรียนพณิชยการสยามานุสรณ์จึงเป็นที่รู้จักกันทั่ว ๆ ไปทั้งในวงการและประชาชนตั้งแต่บัดนั้น

โรงเรียนได้ใช้ชื่อนี้มาเป็นเวลา 2 ปี ครั้นต่อมาโรงเรียนที่คัดค้านเดิมเลิกล้มไป และถอนคำคัดค้านท่านผู้จัดการร่วมกับคณะกรรมการบริหารจึงมีมติให้ขออนุญาตใช้ชื่อในความดำริเดิมโดยเปลี่ยนชื่อจาก พณิชยการสยามานุสรณ์ เป็น พณิชยการสยาม

ในการขออนุญาตเปิดโรงเรียนครั้งแรกได้ขออนุญาตเปิดเพียง 9 ห้องเรียน แต่พอเปิดรับสมัครนักเรียนปรากฏว่ามีนักเรียนมาสมัครมากมายเกินความคาดหมายชั่วเวลาไม่กี่วันก็เต็มหมดทั้ง 9 ห้องเรียน หลังจากนั้นก็ยังมาสมัครอีกเป็นจำนวนมาก แต่ทางโรงเรียนก็ต้องปฏิเสธไปยิ่งใกล้วันเปิดเรียน นักเรียนก็ยิ่งเพิ่มจำนวนมาสมัครมากขึ้นเป็นลำดับ จนทางโรงเรียนทนอำนวนของท่านผู้ปกครองไม่ไหวจึงได้รับดำเนินการขออนุญาตเปิดห้องเรียนเพิ่มอีก และกระทรวงฯ อนุญาตให้เปิดเพิ่มได้อีกเพียง 2 ห้องเรียน รวมเป็น 11 ห้องเรียน

ในปีแรกนี้ จึงมีนักเรียนทั้งหมด 500 คน แบ่งออกเป็น 11 ห้องเรียนและมีอาจารย์ประจำ 22 คน อาจารย์พิเศษ 13 คน อาจารย์ประจำชุดแรกคือชุดบุกเบิก โรงเรียนพณิชยการสยาม มีดังนี้

- | | |
|---------------------|---------------|
| 1. อาจารย์เจิม | เมียงมุกต์ |
| 2. อาจารย์ภักดี | ศาสนภักดี |
| 3. อาจารย์แคล้ว | เจริญวงศ์ |
| 4. อาจารย์ประสงค์ | อุตตโมท |
| 5. อาจารย์ชัชกุล | คชวงศ์ |
| 6. อาจารย์ราพูน | มากปรี |
| 7. อาจารย์อารีย์ | พานิชพัฒน์ |
| 8. อาจารย์เตือนใจ | พิชัยกุล |
| 9. อาจารย์เกษรี | วิทยานนท์ |
| 10. อาจารย์นิภา | วัฒนาร |
| 11. อาจารย์ลัดดา | ปานุทัย |
| 12. อาจารย์สุภาพ | โกเมนกุล |
| 13. อาจารย์อรพรรณ | ห้องสังวาลย์ |
| 14. อาจารย์พันทิพย์ | เสถียรสวัสดิ์ |
| 15. อาจารย์รุจิกร | ทัศนสุวรรณ |
| 16. อาจารย์สุขสมาน | กาญจนลักษณ์ |
| 17. อาจารย์ก่องกุล | ศิวัศิรียนนท์ |
| 18. อาจารย์สมจินตนา | ปลั่งอุดม |
| 19. อาจารย์สุนันทา | จุลหุ่น |

- | | |
|-------------------|--------------|
| 20. อาจารย์ธเนศร์ | หงส์ประสาธน์ |
| 21. อาจารย์กำธร | เวชสุนทร |
| 22. อาจารย์ศิริพร | ศิริเชะ |

ในปี พ.ศ. 2512 ท่านผู้จัดการได้ก่อสร้างตึกเรียนขึ้นอีกหลังหนึ่ง เป็นตึก 4 ชั้น มี 32 ห้องเรียน จึงย้ายนักเรียนทั้งหมด ไปเรียนตึกหลังใหม่ และใช้ตึกหลังเก่าเป็นห้องปฏิบัติสำนักงาน และบางส่วนเป็นหอพักหญิงและปรับสนามหน้าตึก 4 ชั้น ให้เป็นสนามฟุตบอลสำหรับฝึกซ้อม

ในปี พ.ศ. 2513 เป็นปีแรกที่โรงเรียนได้ส่งนักเรียนตัวประโยค คือ ชั้น ม.ศ. 6 เข้าสอบในสนามสอบของกระทรวงศึกษาธิการและเป็นปีที่กระทรวงศึกษาฯ ได้เปลี่ยนระเบียบการวัดผลใหม่ จึงทำให้สอบขลุ่ยหลักกว่าจะประกาศผลได้เนิ่นช้าแต่เมื่อประกาศผลปรากฏว่านักเรียนพนิชยการสยามสอบตกเพียง 2 คนเท่านั้น

พอสิ้นปีการศึกษา 2515 คือวันที่ 30 เมษายน 2516 อาจารย์เจิม เมียงมุกต์ อาจารย์ใหญ่ก็ลาออก ท่านผู้จัดการและคณะบริหารจึงมีมติแต่งตั้งอาจารย์แคล้ว เจริญวงศ์ รับตำแหน่งต่อมาจนถึงวันที่ 30 เมษายน 2538 อาจารย์แคล้ว เจริญวงศ์ อาจารย์ใหญ่ได้ลาออก ท่านผู้จัดการและอาจารย์ใหญ่จึง มีมติแต่งตั้งอาจารย์นันทนารถ ปัทมะทินรับตำแหน่งอาจารย์ต่อมา ปัจจุบันอาจารย์ประทีป อุ่นสำราญ ดำรงตำแหน่งอาจารย์ใหญ่

3.2 สถานที่ตั้ง

ตั้งอยู่ที่ 664/47 ซอยจรัญสนิทวงศ์ 56 ถนนจรัญสนิทวงศ์ แขวงบางพลัด กรุงเทพมหานคร โทร. 0-2883-1901-5 , แฟกซ์ 0-2883-1901-5 ต่อ 111

3.3 ผู้ดำเนินการ

ผู้ดำเนินการ โรงเรียนพนิชยการสยาม มีอาจารย์ประเสริฐ เทพพิทักษ์ เป็นผู้รับใบอนุญาต ตั้งแต่ต้นจนถึงปัจจุบัน

อาจารย์เจิม เมียงมุกต์ เป็นอาจารย์ใหญ่ตั้งแต่ปี 2511-2515 และอาจารย์แคล้ว เจริญวงศ์ เป็นอาจารย์ใหญ่ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2516 –2538

ปี พ.ศ. 2538 - 2546 อาจารย์นันทนารถ ปัทมะทิน รับตำแหน่งอาจารย์ใหญ่

ต่อมาปีพ.ศ. 2547 จนถึงปัจจุบัน อาจารย์ประทีป อุ่นสำราญ รับตำแหน่งอาจารย์ใหญ่

3.4 เนื้อที่ของโรงเรียนพนิชยการสยาม

บริเวณโรงเรียนกรรมสิทธิ์ที่ดินอันเป็นที่ตั้ง โรงเรียนพนิชยการสยาม เป็นของนายประเสริฐ เทพพิทักษ์ มีเนื้อ ที่บริเวณโรงเรียน 10,724 ตารางเมตร เป็นพื้นที่สนามหรือที่เล่นประมาณ 800 ตารางเมตร

3.5 เวลาทำการสอน

เวลาทำการสอนในปีการศึกษา 2511-2519 ได้รับอนุญาตให้เปิดการสอนตั้งแต่เวลา 9.00-16.00 น. เรียนวันละ 7 คาบ มีวันหยุดประจำสัปดาห์ 2 วัน คือ วันเสาร์-อาทิตย์ และวันนักขัตฤกษ์
ครั้นปี พ.ศ.2520 ได้รับอนุญาตให้เปิดสอนเป็น 2 รอบ คือรอบเช้า เวลา 07.30-13.30 น. รวม 6 คาบ รอบบ่าย 13.30-19.00 น. รวม 6 คาบ หยุดวันอาทิตย์ 1 วัน

ปีพ.ศ.2524-ปัจจุบัน ได้รับอนุญาตให้เปิดสอนตั้งแต่เวลา 7.00 – 21.00 หยุดเสาร์-อาทิตย์ และวันนักขัตฤกษ์

3.6 การประเมินผลการศึกษา

การประเมินผลในปี พ.ศ. 2511 – 2517 ใช้ระบบการวัดผลเป็นคะแนนรวมคิดผลรวมออกมาเป็นเปอร์เซ็นต์

ครั้นในปี พ.ศ. 2518 ได้เปลี่ยนจาก คะแนนรวมมาเป็นระบบหน่วยกิต ให้โรงเรียนจัดสอนและวัดผลสอบเองทั้งหมด โดยกระทรวงศึกษาธิการไม่ต้องดำเนินการสอบดังที่เคยมา โดยเริ่มใช้ระบบนี้ในชั้น ม.ศ. 4 ในปี พ.ศ. 2518 ชั้น ม.ศ. 5 ในปี พ.ศ. 2519 และชั้น ม.ศ. 6 หรือ ปวช.

ในปี พ.ศ. 2520 กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศให้เรียกชั้น มศ. 4-5 เดิมว่าชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายและเรียกชั้น ม.ศ. 6 เดิมว่า ชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ หรือ ปวช. และในปี 2523 ได้ขยายหลักสูตรได้เมื่อวันที่ 16 พฤษภาคม 2523

ในปี พ.ศ. 2524 กระทรวงศึกษาธิการ ได้ประกาศใช้หลักสูตรอาชีวะแผนกพาณิชยกรรมได้ยกเลิกชั้น ม.ศ.4-5 เดิมแล้วประกาศใช้เป็นหลักสูตรประกาศนียบัตรตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วย การจัดการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2524 เป็นหลักสูตร 3 ปี เรียกว่าชั้น ปวช. 1 ปวช. 2 ปวช. 3

ในปี พ.ศ. 2533 ทางโรงเรียนได้ขออนุญาตเปลี่ยนหลักสูตรชั้น ปวช. โดยไปใช้หลักสูตรตามระเบียบวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา พ.ศ. 2528 จนถึงปัจจุบันนี้ โดยเรียกย่อ ๆ ว่า หลักสูตรวิทยาลัยเทคโนโลยี

ในปี พ.ศ. 2534 เป็นครั้งแรกที่โรงเรียนได้จัดพิธีพระราชทานประกาศนียบัตรที่จบชั้น ปวช. ชั้น ปวส. และชั้น ปวท. อย่างยิ่งใหญ่และมีเกียรติ กล่าวคือ ได้ทูลเชิญสมเด็จพระเจ้าภคินีเธอ เจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุดาสิริโสภาพัฒน์วัฒนาเป็นองค์ประธาน พระราชทานประกาศนียบัตรแก่นักเรียนนักศึกษา

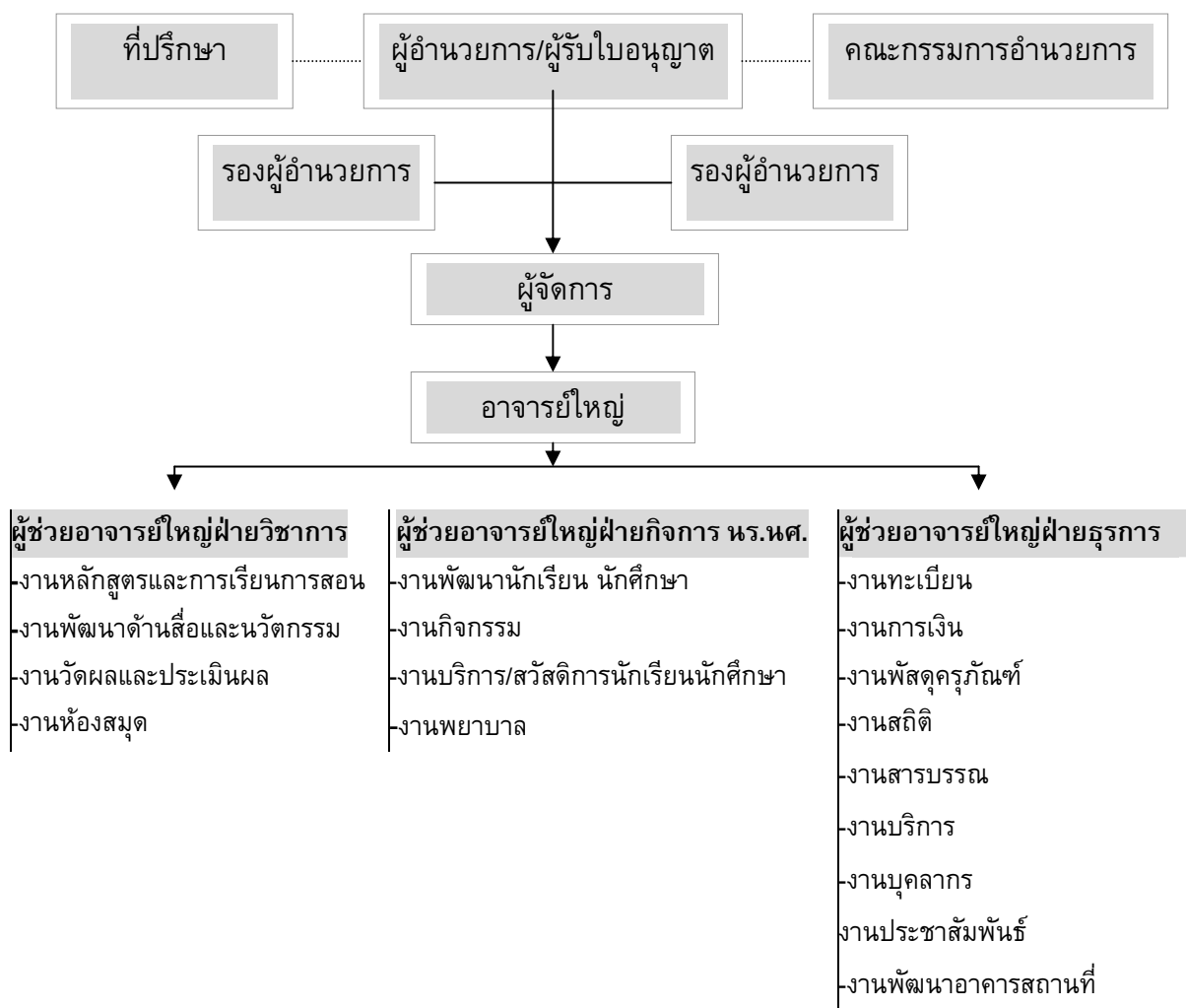
ในปี พ.ศ.2535 ทางโรงเรียนได้เพิ่มห้องเรียนคอมพิวเตอร์ขึ้นจากเดิม และได้จัดสร้างปรับปรุงห้องโสตทัศนศึกษาให้ทันสมัย มีอุปกรณ์การเรียนครบครัน

ในปี พ.ศ. 2538 สมเด็จพระเจ้าภคินีเธอ เจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุดาสิริโสภาพัฒน์วัฒนา ทรงพระกรุณา โปรดเกล้ารับโรงเรียนพาณิชยการสยามไว้ในพระอุปถัมภ์ ฯ โดยมีชื่อโรงเรียนเต็มว่า

“โรงเรียนพณิชยการสยามในพระอุปถัมภ์สมเด็จพระเจ้าภคินีเธอเจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุดา สิริโสภาพัณณวดี” หรือชื่อย่อว่า “โรงเรียนพณิชยการสยามในพระอุปถัมภ์”

3.7 โครงสร้างการบริหารงานโรงเรียนพณิชยการสยาม

แผนภูมิโครงสร้างการบริหารงานโรงเรียนพณิชยการสยาม



ภาพประกอบ 5 แผนภูมิโครงสร้างการบริหารงานของโรงเรียนพณิชยการสยาม

เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร

3.8 วิสัยทัศน์และพันธกิจ

3.8.1 วิสัยทัศน์

โรงเรียนพณิชยการสยามในพระอุปถัมภ์ ฯ มุ่งมั่นพัฒนาคุณภาพโรงเรียน คุณภาพการเรียน เพื่อตอบสนองความต้องการของสังคม

3.8.2 พันธกิจ

1. โรงเรียนพัฒนาหลักสูตรให้เหมาะสม และสอดคล้องกับตลาดแรงงาน
2. โรงเรียนพัฒนาการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มุ่งมั่นเสริมสร้างทักษะ และประสบการณ์ตรงทันความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยี
3. โรงเรียนพัฒนาระบบการวัดผล ประเมินผล ให้หลากหลาย
4. โรงเรียนสนับสนุนและส่งเสริมให้บุคลากรทุกระดับ ได้มีการพัฒนาไปสู่คุณภาพตามเกณฑ์เอื้อต่อการเรียนรู้
5. โรงเรียนพัฒนาอาคาร สถานที่ และสิ่งแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน ให้มีสภาพที่เอื้อต่อการเรียนรู้
6. โรงเรียนส่งเสริมและพัฒนาด้านกิจการนักเรียน นักศึกษา และจัดกิจกรรมการสอน ที่หลากหลายให้สอดคล้องกับปรัชญาของโรงเรียน
7. โรงเรียนสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน ให้ได้รับความร่วมมือจากองค์กรภายนอก
8. โรงเรียนจัดสรรทรัพยากร เพื่อการเรียนรู้ให้เพียงพอ จัดการบริหารที่ทันสมัย มีการวางแผนและการตรวจสอบ ประเมินผลและรายงานการปฏิบัติงานที่ชัดเจน

3.9 ปรัชญาของโรงเรียน

ระเบียบวินัยดี มีคุณธรรม นำหน้าวิชาชีพ

3.10 คติพจน์ของโรงเรียน

สุสสุส ลมเต ปลูก ผู้ฟังด้วยดียอมได้ปัญญา

3.11 สาขาที่เปิดสอนในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ

(Certificate of Vocational Education) หลักสูตร 3 ปี

1. คอมพิวเตอร์ธุรกิจ (Business Computer)
2. การบัญชี (Accounting)
3. การตลาด (Marketing)
4. การขาย (Selling)
5. การโรงแรมและการท่องเที่ยว (สาขางานการท่องเที่ยว)

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การกำหนดประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียน พณิชยการสยาม เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร จำนวน 1,756 คน เป็นนักเรียนชาย 572 คน และนักเรียนหญิง 1,184 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียน พณิชยการสยาม เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร จำนวน 350 คน เป็นนักเรียนชาย 114 คน และนักเรียนหญิง 236 คน ที่มีความเชื่อมั่นร้อยละ 95 (Yamane.1967 ; 886 – 887) ซึ่งได้มา ด้วยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นจากประชากร (Stratified Random Sampling) โดยใช้เพศเป็นชั้น (Strata) โดยมีขั้นตอนการสุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1. ผู้วิจัยแบ่งประชากรจำนวน 1,756 คน เป็นนักเรียนชาย 572 คน และนักเรียนหญิง 1,184 คน
2. ผู้วิจัยประมาณขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ได้สัดส่วนประชากร : กลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 5:1 ผู้วิจัยจึงสุ่มตัวอย่างได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 350 คน เป็นนักเรียนชาย 114 คน และนักเรียนหญิง 236 คน ดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ

เพศ	ประชากร (คน)	กลุ่มตัวอย่าง(คน)
ชาย	572	114
หญิง	1,184	236
รวม	1,756	350

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียนพณิชยการสยาม กรุงเทพมหานคร ซึ่งแบ่งออกเป็น 10 ตอนดังนี้

- ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว
- ตอนที่ 2 แบบสอบถามบุคลิกภาพ
- ตอนที่ 3 แบบสอบถามแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน
- ตอนที่ 4 แบบสอบถามการตระหนักรู้แห่งตน
- ตอนที่ 5 แบบสอบถามนิสัยทางการเรียน
- ตอนที่ 6 แบบสอบถามการเลียนแบบตัวแบบความรับผิดชอบภายในครอบครัว
- ตอนที่ 7 แบบสอบถามภาระงานที่ได้รับมอบหมายภายในบ้าน
- ตอนที่ 8 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน
- ตอนที่ 9 แบบสอบถามภาระงานที่ได้รับมอบหมายภายในโรงเรียน
- ตอนที่ 10 แบบสอบถามความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่ม

วิธีการสร้างเครื่องมือ และการหาคุณภาพเครื่องมือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว

แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว ได้แก่ เพศ และอายุ

ตัวอย่างแบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของนักเรียน เมื่อนักเรียนอ่านข้อความแล้วโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ และเติมข้อความลงในช่องว่าง.....ให้ตรงความเป็นจริง

1. เพศ

☐ ชาย

☐ หญิง

2. อายุ.....ปี

ตอนที่ 2 แบบสอบถามบุคลิกภาพ

ผู้วิจัยมีขั้นตอนการสร้างดังนี้

2.1 ผู้วิจัยศึกษานิยามศัพท์ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพ แล้วนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2.2 ผู้วิจัยศึกษาแบบสอบถามบุคลิกภาพของ อัจฉรา วงษ์พัฒนามงคล (2533 : 32)

2.3 ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามบุคลิกภาพโดยใช้ความรู้จากข้อ 2.1 และ 2.2 ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคอร์ท (Likert Scale Type) ได้แก่ จริงที่สุด จริง จริงบ้าง จริงน้อย และจริงน้อยที่สุด

2.4 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามบุคลิกภาพที่สร้างขึ้นจำนวน 20 ข้อ ให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คน ได้แก่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรหมธิดา แสนคำเครือ อาจารย์ ดร.พาสนา จุฬรัตน์ และอาจารย์ วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา ตรวจสอบความเหมาะสมทั้งด้านเนื้อหาและภาษาที่ใช้ในข้อคำถามให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

2.5 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามซึ่งปรับปรุงแก้ไขแล้วจำนวน 20 ข้อ ไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพโรงเรียนสายประสิทธิ์พาณิชย์การ จำนวน 100 คน ซึ่งมิใช่กลุ่มตัวอย่าง จากนั้นจึงตรวจให้คะแนนจากเกณฑ์ที่กำหนด เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ โดยใช้เทคนิค 25% กลุ่มสูง-กลุ่มต่ำ แล้วทดสอบด้วย t-test และคัดเลือกข้อที่มีค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ ที่มีค่า t ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มาเป็นแบบสอบถามในการวิจัย ได้จำนวน 20 ข้อ ซึ่งมีค่า t อยู่ระหว่าง 2.261 – 8.972

2.6 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่คัดเลือกแล้วในข้อ 2.5 มาหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ.4274

ตัวอย่างแบบสอบถามบุคลิกภาพ

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้ประกอบด้วยข้อความเกี่ยวกับกิจกรรมในชีวิตประจำวันของนักเรียน ขอให้นักเรียนพิจารณาว่าข้อความนั้นตรงกับสิ่งที่ตนเป็นจริงที่สุดในตัวนักเรียน แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องขวามือช่องใดช่องหนึ่งเพียงช่องเดียว กรุณาตอบให้ครบทุกข้อ โดยพิจารณาดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความตรงกับสิ่งที่ตนเป็นจริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความตรงกับสิ่งที่ตนเป็นจริงของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความตรงกับสิ่งที่ตนเป็นจริงของนักเรียนบ้าง ไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความตรงกับสิ่งที่ตนเป็นจริงของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความตรงกับสิ่งที่ตนเป็นจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
0	นักเรียนเป็นคนที่เริ่มต้นทำอะไรแล้วต้องทำให้สำเร็จ					
00	รู้สึกไม่สบายใจ ถ้างานของนักเรียนดำเนินไปอย่างล่าช้า					

เกณฑ์การให้คะแนน

ผู้วิจัยให้คะแนนตามความหมายของคำถามในแต่ละข้อ ดังต่อไปนี้

ระดับความจริง	เกณฑ์การให้คะแนน	
	ข้อความทางบวก	ข้อความทางลบ
จริงที่สุด	5	1
จริง	4	2
จริงบ้าง	3	3
จริงน้อย	2	4
จริงน้อยที่สุด	1	5

เกณฑ์การแปลความหมาย

ใช้เกณฑ์การแปลความหมายของอัจฉรา วงษ์พัฒนามงคล (2533 :32) ในการวิจัยครั้งนี้แปลผลได้ดังนี้

คะแนนสูงกว่า 51 - 100 หมายถึง มีบุคลิกภาพแบบ เอ
 คะแนนต่ำกว่า 20 - 50 หมายถึง มีบุคลิกภาพแบบ บี

ตอนที่ 3 แบบสอบถามแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน

ผู้วิจัยมีขั้นตอนการสร้างดังนี้

3.1 ผู้วิจัยศึกษานิยามศัพท์ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนแล้วนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

3.2 ผู้วิจัยศึกษาแบบสอบถามแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนของ รัชวดี จันทร์ฟอง (2549 :142-143)

3.3 ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้ความรู้จากข้อ 3.1 และ 3.2 ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคอร์ท (Likert Scale Type) ได้แก่ จริงที่สุด จริง จริงบ้าง จริงน้อย และจริงน้อยที่สุด

3.4 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สร้างขึ้นจำนวน 12 ข้อ ให้ท่านผู้ทรงคุณวุฒิชุดเดิมตรวจสอบความเหมาะสมทั้งด้านเนื้อหาและภาษาที่ใช้ในข้อคำถามให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

3.5 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วจำนวน 12 ข้อไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพโรงเรียนสายประสิทธิ์วิทยการ จำนวน 100 คน ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จากนั้นจึงตรวจให้คะแนนจากเกณฑ์ที่กำหนด เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อโดยใช้เทคนิค 25% กลุ่มสูง-กลุ่มต่ำ แล้วทดสอบด้วย t-test และคัดเลือกข้อที่มีค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ ที่มีค่า t ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มาเป็นแบบสอบถามในการวิจัยได้จำนวน 12 ข้อ ซึ่งมีค่า t อยู่ระหว่าง 2.370 – 6.495

3.6 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่คัดเลือกแล้วในข้อ 3.5 มาหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ.6531

ตัวอย่างแบบสอบถามแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการเรียน

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องขวามือช่องใดช่องหนึ่งเพียงช่องเดียว ที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด กรุณาตอบให้ครบทุกข้อโดยพิจารณาดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความตรงกับสิ่งที่จริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความตรงกับสิ่งที่จริงของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความตรงกับสิ่งที่จริงของนักเรียนบ้าง ไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความตรงกับสิ่งที่จริงของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความตรงกับสิ่งที่จริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
0	ข้าพเจ้าลอกการบ้านเพื่อนถ้าทำการบ้านไม่ได้					
00	ข้าพเจ้าต้องการประสบผลสำเร็จทางการเรียน					

เกณฑ์การให้คะแนน

ผู้วิจัยให้คะแนนตามความหมายของคำถามในแต่ละข้อ ดังต่อไปนี้

ระดับความจริง	เกณฑ์การให้คะแนน	
	ข้อความทางบวก	ข้อความทางลบ
จริงที่สุด	5	1
จริง	4	2
จริงบ้าง	3	3
จริงน้อย	2	4
จริงน้อยที่สุด	1	5

เกณฑ์การแปลความหมาย

ใช้เกณฑ์การแปลความหมายของวิเชียร เกตุสิงห์ (2538:9) ในการวิจัยครั้งนี้ แปลผลได้ ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	3.67-5.00	หมายถึง	มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มาก
คะแนนเฉลี่ย	2.34-3.66	หมายถึง	มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย	1.00-2.33	หมายถึง	มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์น้อย

ตอนที่ 4 แบบสอบถามการตระหนักรู้แห่งตน

ผู้วิจัยมีขั้นตอนการสร้างดังนี้

4.1 ผู้วิจัยศึกษานิยามศัพท์ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการตระหนักรู้แห่งตน แล้วนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

4.2 ผู้วิจัยศึกษาแบบสอบถามการตระหนักรู้แห่งตน ของณัฏฐาดี จันทรพงษ์ (2549 :143-145)

4.3 ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามการตระหนักรู้แห่งตน โดยใช้ความรู้จากข้อ 4.1 และ 4.2 ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5

ระดับ ตามแนวคิดของลิเคอร์ท (Likert Scale Type) ได้แก่ จริงที่สุด จริง จริงบ้าง จริงน้อย และจริงน้อยที่สุด

4.4 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามการตระหนักรู้แห่งตนที่สร้างขึ้นจำนวน 16 ข้อ ให้ท่านผู้ทรงคุณวุฒิชุดเดิมตรวจสอบความเหมาะสมทั้งด้านเนื้อหาและภาษาที่ใช้ในข้อคำถามให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

4.5 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วจำนวน 16 ข้อไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพโรงเรียนสายประสิทธิ์พณิชยการ จำนวน 100 คน ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จากนั้นจึงตรวจให้คะแนนจากเกณฑ์ที่กำหนด เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อโดยใช้เทคนิค 25% กลุ่มสูง-กลุ่มต่ำ แล้วทดสอบด้วย t-test และคัดเลือกข้อที่มีค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ ที่มีค่า t ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้จำนวน 13 ข้อมาเป็นแบบสอบถามในการวิจัย ซึ่งมีค่า t อยู่ระหว่าง 2.370 – 6.495

4.6 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่คัดเลือกแล้วในข้อ 4.5 มาหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .7125

ตัวอย่างแบบสอบถามการตระหนักรู้แห่งตน

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามการตระหนักรู้แห่งตนของนักเรียน โดยให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องขวามือช่องใดช่องหนึ่งเพียงช่องเดียว ที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด กรุณาตอบให้ครบทุกข้อ โดยพิจารณาดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความตรงกับสิ่งที่จริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความตรงกับสิ่งที่จริงของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความตรงกับสิ่งที่จริงของนักเรียนบ้าง ไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความตรงกับสิ่งที่จริงของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความตรงกับสิ่งที่จริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
0	ข้าพเจ้ารู้ข้อบกพร่องของตนเองจากการที่เพื่อนบอก					
00	ข้าพเจ้าต้องการประสบผลสำเร็จทางการเรียน					

เกณฑ์การให้คะแนน

ผู้วิจัยให้คะแนนตามความหมายของคำถามในแต่ละข้อ ดังนี้

ระดับความจริง	เกณฑ์การให้คะแนน	
	ข้อความทางบวก	ข้อความทางลบ
จริงที่สุด	5	1
จริง	4	2
จริงบ้าง	3	3
จริงน้อย	2	4
จริงน้อยที่สุด	1	5

เกณฑ์การแปลความหมาย

ใช้เกณฑ์การประเมินค่าความหมายตามแนวคิดของวิเชียร เกตุสิงห์ (2538 : 9) ในการวิจัยครั้งนี้แปลผลได้ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	3.67-5.00	หมายถึง	มีการตระหนักรู้แห่งตนดี
คะแนนเฉลี่ย	2.34-3.66	หมายถึง	มีการตระหนักรู้แห่งตนดีพอใช้
คะแนนเฉลี่ย	1.00-2.33	หมายถึง	มีการตระหนักรู้แห่งตนไม่ดี

ตอนที่ 5 แบบสอบถามนิสัยทางการเรียน

ผู้วิจัยมีขั้นตอนการสร้างดังนี้

5.1 ผู้วิจัยศึกษานิยามศัพท์ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนิสัยทางการเรียน แล้วนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

5.2 ผู้วิจัยศึกษาแบบสอบถามนิสัยทางการเรียน ของพระมหาภักดี เกตุเณร (2547 :144-145)

5.3 ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามนิสัยทางการเรียน โดยใช้ความรู้จากข้อ 5.1 และ 5.2 ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคอร์ท (Likert Scale Type) ได้แก่ จริงที่สุด จริง จริงบ้าง จริงน้อย และจริงน้อยที่สุด

5.4 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามนิสัยทางการเรียนที่สร้างขึ้นจำนวน 13 ข้อ ให้ท่านผู้ทรงคุณวุฒิชุดเดิมตรวจความเหมาะสมทั้งด้านเนื้อหาและภาษาที่ใช้ในข้อคำถามให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

5.5 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วจำนวน 13 ข้อไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพโรงเรียนสายประสิทธิ์พัฒนวิชาการ จำนวน 100 คน ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จากนั้นจึงตรวจให้คะแนนจากเกณฑ์ที่กำหนด เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อโดยใช้เทคนิค 25% กลุ่มสูง-กลุ่มต่ำ แล้วทดสอบด้วย t-test และคัดเลือกข้อที่มีค่า

อำนาจจำแนกเป็นรายข้อ ที่มีค่า t ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้ทั้ง 13 ข้อมาเป็นแบบสอบถามในการวิจัย ซึ่งมีค่า t อยู่ระหว่าง 3.547 – 9.465

5.6 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่คัดเลือกแล้วในข้อ 5.5 มาหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8645

ตัวอย่างแบบสอบถามนิสัยทางการเรียน

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามนิสัยทางการเรียนของนักเรียนโดยให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องขวามือช่องใดช่องหนึ่งเพียงช่องเดียว ที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด กรุณาตอบให้ครบทุกข้อ โดยพิจารณาดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความตรงกับสิ่งที่เป็จริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความตรงกับสิ่งที่เป็จริงของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความตรงกับสิ่งที่เป็จริงของนักเรียนบ้าง ไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความตรงกับสิ่งที่เป็จริงของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความตรงกับสิ่งที่เป็จริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
0	ข้าพเจ้าวางแผนการเรียนเป็นประจำ					
00	ข้าพเจ้าไม่เคยทบทวนบทเรียนหลังจากกลับจากโรงเรียน					

เกณฑ์การให้คะแนน

ผู้วิจัยให้คะแนนตามความหมายของคำถามในแต่ละข้อ ดังนี้

ระดับความจริง	เกณฑ์การให้คะแนน	
	ข้อความทางบวก	ข้อความทางลบ
จริงที่สุด	5	1
จริง	4	2
จริงบ้าง	3	3
จริงน้อย	2	4
จริงน้อยที่สุด	1	5

เกณฑ์การแปลความหมาย

ใช้เกณฑ์การประเมินค่าความหมายตามแนวคิดของวิเชียร เกตุสิงห์ (2538 : 9) ในการวิจัยครั้งนี้แปลผลได้ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	3.67-5.00	หมายถึง	มีลักษณะนิสัยทางการเรียนดี
คะแนนเฉลี่ย	2.34-3.66	หมายถึง	มีลักษณะนิสัยทางการเรียนดีพอใช้
คะแนนเฉลี่ย	1.00-2.33	หมายถึง	มีลักษณะนิสัยทางการเรียนไม่ดี

ตอนที่ 6 แบบสอบถามการเลียนแบบตัวแบบความรับผิดชอบภายในครอบครัว

ผู้วิจัยมีขั้นตอนการสร้างดังนี้

6.1 ผู้วิจัยศึกษานิยามศัพท์ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเลียนแบบตัวแบบความรับผิดชอบภายในครอบครัว แล้วนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

6.2 ผู้วิจัยศึกษาแบบสอบถามการเลียนแบบตัวแบบความรับผิดชอบภายในครอบครัวของวันทนี อุบลรัมย์ (2545 : 148)

6.3 ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามการเลียนแบบตัวแบบความรับผิดชอบภายในครอบครัว โดยใช้ความรู้จากข้อ 6.1 และ 6.2 ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคอร์ท (Likert Scale Type) ได้แก่ จริงที่สุด จริง จริงบ้าง จริงน้อย และจริงน้อยที่สุด

6.4 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามการเลียนแบบตัวแบบความรับผิดชอบภายในครอบครัวที่สร้างขึ้นจำนวน 11 ข้อ ให้ท่านผู้ทรงคุณวุฒิชุดเดิมตรวจสอบความเหมาะสมทั้งด้านเนื้อหาและภาษาที่ใช้ในข้อคำถามให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

6.5 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วจำนวน 11 ข้อไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพโรงเรียนสายประสิทธิ์พัฒนวิชาการ จำนวน 100 คน ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จากนั้นจึงตรวจให้คะแนนจากเกณฑ์ที่กำหนด เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อโดยใช้เทคนิค 25% กลุ่มสูง-กลุ่มต่ำ แล้วทดสอบด้วย t-test และคัดเลือกข้อที่มีค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ ที่มีค่า t ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้จำนวน 7 ข้อมาเป็นแบบสอบถามในการวิจัย ซึ่งมีค่า t อยู่ระหว่าง 3.632 – 9.593

6.6 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่คัดเลือกแล้วในข้อ 6.5 มาหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8645

ตัวอย่างแบบสอบถามตัวแบบความรับผิดชอบภายในครอบครัว

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามการเลียนแบบตัวแบบความรับผิดชอบภายในบ้านของนักเรียน โดยให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องขวามือช่องใดช่องหนึ่งเพียงช่องเดียว ที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด กรุณาตอบให้ครบหมดทุกข้อ โดยพิจารณา ดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความตรงกับสิ่งที่เป็จริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความตรงกับสิ่งที่เป็จริงของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความตรงกับสิ่งที่เป็จริงของนักเรียนบ้าง ไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความตรงกับสิ่งที่เป็จริงของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความตรงกับสิ่งที่เป็จริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
0	หากทำอะไรไม่เสร็จพ่อแม่จะไม่ยอมเลิก					
00	พ่อแม่ของฉันเป็นคนลักษณะเรื่อย ๆ อะไรก็ได้					

เกณฑ์การให้คะแนน

ผู้วิจัยให้คะแนนตามความหมายของคำถามในแต่ละข้อ ดังนี้

ระดับความจริง	เกณฑ์การให้คะแนน	
	ข้อความทางบวก	ข้อความทางลบ
จริงที่สุด	5	1
จริง	4	2
จริงบ้าง	3	3
จริงน้อย	2	4
จริงน้อยที่สุด	1	5

เกณฑ์การแปลความหมาย

ใช้เกณฑ์การประเมินค่าความหมายตามแนวคิดของวิเชียร เกตุสิงห์ (2538 : 9) ในการวิจัยครั้งนี้แปลผลได้ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 3.67-5.00 หมายถึง มีการเลียนแบบตัวแบบความรับผิดชอบภายในครอบครัวมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.34-3.66 หมายถึง มีการเลียนแบบตัวแบบความรับผิดชอบ
ภายในครอบครัวปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.00-2.33 หมายถึง มีการเลียนแบบตัวแบบความรับผิดชอบ
ภายในครอบครัวน้อย

ตอนที่ 7 แบบสอบถามภาระงานที่ได้รับมอบหมายภายในบ้าน

ผู้วิจัยมีขั้นตอนการสร้างดังนี้

7.1 ผู้วิจัยศึกษานิยามศัพท์ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาระงานที่ได้รับมอบหมายภายในบ้าน แล้วนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

7.2 ผู้วิจัยศึกษาแบบสอบถามภาระงานที่ได้รับมอบหมายภายในบ้านของวันทนี อุบลแย้ม (2545 :149)

7.3 ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามภาระงานที่ได้รับมอบหมายภายในบ้าน โดยใช้ความรู้จากข้อ 7.1 และ 7.2 ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคอร์ท (Likert Scale Type) ได้แก่ จริงที่สุด จริง จริงบ้าง จริงน้อย และจริงน้อยที่สุด

7.4 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามภาระงานที่ได้รับมอบหมายภายในบ้าน ที่สร้างขึ้นจำนวน 12 ข้อ ให้ท่านผู้ทรงคุณวุฒิชุดเดิมตรวจสอบความเหมาะสมทั้งด้านเนื้อหาและภาษาที่ใช้ในข้อคำถามให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

7.5 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วจำนวน 12 ข้อไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพโรงเรียนสายประสิทธิ์พัฒนวิชาการ จำนวน 100 คน ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จากนั้นจึงตรวจให้คะแนนจากเกณฑ์ที่กำหนด เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อโดยใช้เทคนิค 25% กลุ่มสูง-กลุ่มต่ำ แล้วทดสอบด้วย t-test และคัดเลือกข้อที่มีค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ ที่มีค่า t ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้จำนวน 11 ข้อมาเป็นแบบสอบถามในการวิจัย ซึ่งมีค่า t อยู่ระหว่างระหว่าง 3.454 – 9.514

7.6 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่คัดเลือกแล้วในข้อ 7.5 มาหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .7832

ตัวอย่างแบบสอบถามภาระงานที่ได้รับมอบหมายภายในบ้าน

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามภาระงานที่ได้รับมอบหมายภายในบ้านของนักเรียน โดยให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องขวามือช่องใดช่องหนึ่งเพียงช่องเดียวที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด กรุณาตอบให้ครบหมดทุกข้อ โดยพิจารณาดังนี้

จริงที่สุด หมายถึง ข้อความตรงกับสิ่งที่จริงของนักเรียนมากที่สุด

จริง	หมายถึง	ข้อความตรงกับสิ่งที่เป็จริงของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความตรงกับสิ่งที่เป็จริงของนักเรียนบ้าง ไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความตรงกับสิ่งที่เป็จริงของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความตรงกับสิ่งที่เป็จริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
0	เมื่อบิดาสั่งให้ช่วยงาน ข้าพเจ้าไม่เคยขัดคำสั่ง					
00	ข้าพเจ้าไม่เคยสนใจเรื่องต่าง ๆ ของสมาชิกในครอบครัว					

เกณฑ์การให้คะแนน

ผู้วิจัยให้คะแนนตามความหมายของคำถามในแต่ละข้อ ดังนี้

ระดับความจริง	เกณฑ์การให้คะแนน	
	ข้อความทางบวก	ข้อความทางลบ
จริงที่สุด	5	1
จริง	4	2
จริงบ้าง	3	3
จริงน้อย	2	4
จริงน้อยที่สุด	1	5

เกณฑ์การแปลความหมาย

ใช้เกณฑ์การประเมินค่าความหมายตามแนวคิดของวิเชียร เกตุสิงห์ (2538 :38) ในการวิจัยครั้งนี้แปลผลได้ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	3.67-5.00	หมายถึง	มีภาระงานที่ได้รับมอบหมายภายในบ้านมาก
คะแนนเฉลี่ย	2.34-3.66	หมายถึง	มีภาระงานที่ได้รับมอบหมายภายในบ้านปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย	1.00-2.33	หมายถึง	มีภาระงานที่ได้รับมอบหมายภายในบ้านน้อย

ตอนที่ 8 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

ผู้วิจัยมีขั้นตอนการสร้างดังนี้

8.1 ผู้วิจัยศึกษานิยามศัพท์ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน แล้วนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

8.2 ผู้วิจัยศึกษาแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน ของสุวิทย์ เจริญผล (2547 :106-108)

8.3 ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน โดยใช้ความรู้จากข้อ 8.1 และ 8.2 ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคอร์ท (Likert Scale Type) ได้แก่ จริงที่สุด จริง จริงบ้าง จริงน้อย และจริงน้อยที่สุด

8.4 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน ที่สร้างขึ้นจำนวน 18 ข้อให้ท่านผู้ทรงคุณวุฒิชุดเดิมตรวจสอบความเหมาะสมทั้งด้านเนื้อหาและภาษาที่ใช้ในข้อคำถามให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

8.5 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วจำนวน 18 ข้อไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพโรงเรียนสายประสิทธิ์วิทยาคาร จำนวน 100 คน ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จากนั้นจึงตรวจให้คะแนนจากเกณฑ์ที่กำหนด เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อโดยใช้เทคนิค 25% กลุ่มสูง-กลุ่มต่ำ แล้วทดสอบด้วย t-test และคัดเลือกข้อที่มีค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ ที่มีค่า t ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้จำนวน 17 ข้อมาเป็นแบบสอบถามในการวิจัย ซึ่งมีค่า t อยู่ระหว่างระหว่าง 3.276 – 12.650

8.6 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่คัดเลือกแล้วในข้อ 8.5 มาหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8798

ตัวอย่างแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนของนักเรียน โดยให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องขวามือช่องใดช่องหนึ่งเพียงช่องเดียว ที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด กรุณาตอบให้ครบหมดทุกข้อ โดยพิจารณาดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความตรงกับสิ่งที่จริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความตรงกับสิ่งที่จริงของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความตรงกับสิ่งที่จริงของนักเรียนบ้าง ไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความตรงกับสิ่งที่จริงของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความตรงกับสิ่งที่จริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
0	ข้าพเจ้าสามารถทำงานร่วมกับเพื่อนในห้องได้					
00	เพื่อนไม่มีความจริงใจต่อข้าพเจ้า					

เกณฑ์การให้คะแนน

ผู้วิจัยให้คะแนนตามความหมายของคำถามในแต่ละข้อ ดังนี้

ระดับความจริง	เกณฑ์การให้คะแนน	
	ข้อความทางบวก	ข้อความทางลบ
จริงที่สุด	5	1
จริง	4	2
จริงบ้าง	3	3
จริงน้อย	2	4
จริงน้อยที่สุด	1	5

เกณฑ์การแปลความหมาย

ใช้เกณฑ์การประเมินค่าความหมายตามแนวคิดของวิเชียร เกตุสิงห์ (2538 : 9) ในการวิจัยครั้งนี้แปลผลได้ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	3.67-5.00	หมายถึง	สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนดี
คะแนนเฉลี่ย	2.34-3.66	หมายถึง	สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนดีพอใช้
คะแนนเฉลี่ย	1.00-2.33	หมายถึง	สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนไม่ดี

ตอนที่ 9 แบบสอบถามภาระงานที่ได้รับมอบหมายภายในโรงเรียน

ผู้วิจัยมีขั้นตอนการสร้างดังนี้

9.1 ผู้วิจัยศึกษานิยามศัพท์ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาระงานที่ได้รับมอบหมายภายในโรงเรียน แล้วนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

9.2 ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามภาระงานที่ได้รับมอบหมายภายในโรงเรียน โดยใช้ความรู้จากข้อ 9.1 ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคอร์ท (Likert Scale Type) ได้แก่ จริงที่สุด จริง จริงบ้าง จริงน้อย และจริงน้อยที่สุด

9.3 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามภาระงานที่ได้รับมอบหมายภายในโรงเรียน ที่สร้างขึ้น จำนวน 12 ข้อให้ท่านผู้ทรงคุณวุฒิชุดเดิมตรวจสอบความเหมาะสมทั้งด้านเนื้อหาและภาษาที่ใช้ในข้อคำถามให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

9.4 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วจำนวน 12 ข้อไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพโรงเรียนสายประสิทธิ์พณิชยการ จำนวน 100 คน ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จากนั้นจึงตรวจให้คะแนนจากเกณฑ์ที่กำหนด เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อโดยใช้เทคนิค 25% กลุ่มสูง-กลุ่มต่ำ แล้วทดสอบด้วย t-test และคัดเลือกข้อที่มีค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ ที่มีค่า t ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้จำนวน 11 ข้อ มาเป็นแบบสอบถามในการวิจัย ซึ่งมีค่า t อยู่ระหว่าง 2.174 – 5.639 17

9.5 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่คัดเลือกแล้วในข้อ 9.4 มาหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .5201

ตัวอย่างแบบสอบถามภาระงานที่ได้รับมอบหมายภายในโรงเรียน

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามภาระงานที่ได้รับมอบหมายภายในโรงเรียนของนักเรียน โดยให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องขวามือช่องใดช่องหนึ่งเพียงช่องเดียว ที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด กรุณาตอบให้ครบหมดทุกข้อ โดยพิจารณาดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความตรงกับสิ่งที่จริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความตรงกับสิ่งที่จริงของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความตรงกับสิ่งที่จริงของนักเรียนบ้าง ไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความตรงกับสิ่งที่จริงของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความตรงกับสิ่งที่จริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
0	นักเรียนจะเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียนทุกครั้ง					
00	ฉันจะมาสายในวันที่ฉันทำความสะอาดห้องเรียน					

เกณฑ์การให้คะแนน

ผู้วิจัยให้คะแนนตามความหมายของคำถามในแต่ละข้อ ดังนี้

ระดับความจริง	เกณฑ์การให้คะแนน	
	ข้อความทางบวก	ข้อความทางลบ
จริงที่สุด	5	1
จริง	4	2
จริงบ้าง	3	3
จริงน้อย	2	4
จริงน้อยที่สุด	1	5

เกณฑ์การแปลความหมาย

ใช้เกณฑ์การประเมินค่าความหมายตามแนวคิดของวิเชียร เกตุสิงห์ (2538 :38) ในการวิจัยครั้งนี้แปลผลได้ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	3.67-5.00	หมายถึง	มีภาระงานที่ได้รับมอบหมายภายในโรงเรียนมาก
คะแนนเฉลี่ย	2.34-3.66	หมายถึง	มีภาระงานที่ได้รับมอบหมายภายในโรงเรียนปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย	1.00-2.33	หมายถึง	มีภาระงานที่ได้รับมอบหมายภายในโรงเรียนน้อย

ตอนที่ 10 แบบสอบถามความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่ม

ผู้วิจัยมีขั้นตอนการสร้างดังนี้

10.1 ผู้วิจัยศึกษานิยามศัพท์ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่ม แล้วนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

10.2 ผู้วิจัยศึกษาแบบสอบถามความรับผิดชอบในการทำงานของรัชนี สังข์สุวรรณ (2547 :167-168)

10.3 ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่ม โดยใช้ความรู้จากข้อ 10.1 และ 10.2 ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคอร์ท (Likert Scale Type) ได้แก่ จริงที่สุด จริง จริงบ้าง จริงน้อย และจริงน้อยที่สุด

10.4 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่ม ที่สร้างขึ้นจำนวน 20 ข้อให้ท่านผู้ทรงคุณวุฒิชุดเดิมตรวจสอบความเหมาะสมทั้งด้านเนื้อหาและภาษาที่ใช้ในข้อคำถามให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

10.5 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วจำนวน 20 ข้อไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพโรงเรียนสายประสิทธิ์พณิชยการ จำนวน 100 คน ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จากนั้นจึงตรวจให้คะแนนจากเกณฑ์ที่กำหนด เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อโดยใช้เทคนิค 25% กลุ่มสูง-กลุ่มต่ำ แล้วทดสอบด้วย t-test และคัดเลือกข้อที่มีค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ ที่มีค่า t ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้จำนวน 19 ข้อ มาเป็นแบบสอบถามในการวิจัย ซึ่งมีค่า t อยู่ระหว่าง ระหว่าง 2.261 – 9.707

10.6 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่คัดเลือกแล้วในข้อ 10.5 มาหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8808

ตัวอย่างแบบสอบถามความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่ม

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มของนักเรียน โดยให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องขวามือช่องใดช่องหนึ่งเพียงช่องเดียว ที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด กรุณาตอบให้ครบหมดทุกข้อ โดยพิจารณาดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความตรงกับสิ่งที่จริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความตรงกับสิ่งที่จริงของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความตรงกับสิ่งที่จริงของนักเรียนบ้าง ไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความตรงกับสิ่งที่จริงของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความตรงกับสิ่งที่จริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
0	นักเรียนทำงานที่ได้รับมอบหมายอย่างดีที่สุด แม้ชอบหรือไม่ชอบ					
00	เพื่อนมักจะทวงงานจากนักเรียนเสมอ					

เกณฑ์การให้คะแนน

ผู้วิจัยให้คะแนนตามความหมายของคำถามในแต่ละข้อ ดังนี้

ระดับความจริง	เกณฑ์การให้คะแนน	
	ข้อความทางบวก	ข้อความทางลบ
จริงที่สุด	5	1
จริง	4	2
จริงบ้าง	3	3
จริงน้อย	2	4
จริงน้อยที่สุด	1	5

เกณฑ์การแปลความหมาย

ใช้เกณฑ์การประเมินค่าความหมายตามแนวคิดของวิเชียร เกตุสิงห์ (2538 : 9) ในการวิจัยครั้งนี้แปลผลได้ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	3.67-5.00	หมายถึง มีความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มมาก
คะแนนเฉลี่ย	2.34-3.66	หมายถึง มีความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย	1.00-2.33	หมายถึง มีความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มน้อย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อนำมาวิเคราะห์ ผู้วิจัยดำเนินการเป็นขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ถึงอาจารย์ใหญ่โรงเรียนพณิชยการสยาม เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร เพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่ม ไปเก็บรวบรวมข้อมูลของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียนพณิชยการสยาม เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร ในระหว่างวันที่ 1 – 6 มกราคม 2550 จำนวน 350 ฉบับ ได้รับคืนมาเป็นจำนวน 336 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 96.0
3. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่นักเรียนตอบมาคัดเลือกเฉพาะแบบสอบถามที่สมบูรณ์ คือ ตอบคำถามครบทุกข้อ ปรากฏว่าสมบูรณ์ทุกฉบับ จากนั้นจึงนำมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด และนำข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษานี้ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน โดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D)
2. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบด้านส่วนตัว องค์ประกอบด้านครอบครัว และองค์ประกอบด้านสิ่งแวดล้อม กับความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่ม ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียนพาณิชยการสยาม กรุงเทพมหานคร
3. วิเคราะห์องค์ประกอบด้านส่วนตัว องค์ประกอบด้านครอบครัว และองค์ประกอบด้านสิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียนพาณิชยการสยาม กรุงเทพมหานคร

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐานได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D)
2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือ ได้แก่
 - 2.1 การหาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อของแบบทดสอบ โดยใช้เทคนิค 25% กลุ่มสูง-กลุ่มต่ำ แล้วทดสอบด้วย t-test
 - 2.2 การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach)
3. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์สมมติฐาน ได้แก่
 - 3.1 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบด้านส่วนตัว องค์ประกอบด้านครอบครัว และองค์ประกอบด้านสิ่งแวดล้อมกับความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่ม ของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียนพาณิชยการสยาม กรุงเทพมหานคร โดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (The Pearson Product Moment Correlation Coefficient)
 - 3.2 วิเคราะห์องค์ประกอบด้านส่วนตัว องค์ประกอบด้านครอบครัว และองค์ประกอบด้านสิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียนพาณิชยการสยาม กรุงเทพมหานคร โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Stepwise Multiple Regression Analysis)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์และแปลผลข้อมูล

ในการวิเคราะห์และแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการแปลความหมายดังนี้

N	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ยกลุ่มตัวอย่าง
S.D.	แทน	ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณา F – distribution
df	แทน	ระดับชั้นของความเป็นอิสระ (Degree of Freedom)
SS	แทน	ผลรวมของคะแนนเบี่ยงเบนยกกำลังสอง (Sum of Squares)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยกำลังสองของคะแนนแต่ละค่า (Mean Squares)
r_{xy}	แทน	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่าย
$\hat{Y}$	แทน	ค่าสมการพยากรณ์ที่แทนค่าในรูปคะแนนดิบ
Z	แทน	ค่าสมการพยากรณ์ที่แทนค่าในรูปคะแนนมาตรฐาน
R	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ
R^2	แทน	กำลังสองของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ
b	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ
β	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน
a	แทน	ค่าคงที่ของการพยากรณ์
SE_b	แทน	ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของสัมประสิทธิ์ตัวพยากรณ์
SE_{est}	แทน	ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์
X_1	แทน	เพศ : นักเรียนชาย
X_2	แทน	เพศ : นักเรียนหญิง
X_3	แทน	อายุ
X_4	แทน	บุคลิกภาพ
X_5	แทน	แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน
X_6	แทน	การตระหนักรู้แห่งตน
X_7	แทน	นิสัยทางการเรียน
X_8	แทน	การเลียนแบบตัวแบบความรับผิดชอบภายในครอบครัว
X_9	แทน	ภาระงานที่ได้รับมอบหมายภายในบ้าน
X_{10}	แทน	สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

X_{11} แทน ภาระงานที่ได้รับมอบหมายภายในโรงเรียน
 Y แทน ความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่ม

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน โดยการคำนวณหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมทางการเรียนกับความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพโรงเรียนพณิชยการสยาม เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร
3. วิเคราะห์องค์ประกอบด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมทางการเรียนที่มีอิทธิพลต่อความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพโรงเรียนพณิชยการสยาม เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

ตอนที่ 1 เสนอผลการวิเคราะห์จำนวนและร้อยละ ข้อมูลทั่วไปของนักเรียนในระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียนพณิชยการสยาม จำแนกตามเพศ และอายุ

ตอนที่ 2 เสนอผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานขององค์ประกอบด้านส่วนตัว ได้แก่ บุคลิกภาพ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน การตระหนักรู้แห่งตน และนิสัยทางการเรียน องค์ประกอบด้านครอบครัว ได้แก่ การเลียนแบบตัวแบบความรับผิดชอบภายในครอบครัว และ ภาระงานที่ได้รับมอบหมายภายในบ้าน และองค์ประกอบด้านสิ่งแวดล้อมด้านการเรียน ได้แก่ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน ภาระงานที่ได้รับมอบหมายภายในโรงเรียน และความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพโรงเรียนพณิชยการสยาม เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร

ตอนที่ 3 เสนอผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมทางการเรียนกับความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่ม ของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียนพณิชยการสยาม เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร

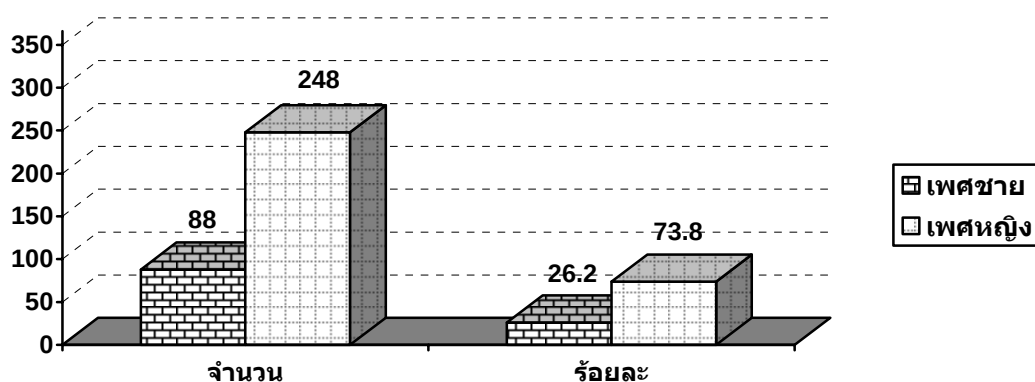
ตอนที่ 4 เสนอผลการวิเคราะห์องค์ประกอบด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมทางการเรียน ที่มีอิทธิพลต่อความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพโรงเรียนพณิชยการสยาม เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร

ตอนที่ 1 เสนอผลการวิเคราะห์จำนวนและร้อยละ ข้อมูลทั่วไปของนักเรียนในระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียนพณิชยการสยาม จำแนกตามเพศ ดังแสดงในตาราง 2-3

ตาราง 2 แสดงจำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียนพณิชยการสยาม เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร จำแนกตามเพศ

องค์ประกอบ	ระดับขององค์ประกอบ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ	ชาย	88	26.2
	หญิง	248	73.8
	รวม	336	100.0

จากตาราง 2 พบว่า นักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพโรงเรียนพณิชยการสยาม เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 336 คน เมื่อจำแนกตามเพศพบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงจำนวน 248 คน คิดเป็นร้อยละ 73.8 และเป็นเพศชาย จำนวน 88 คน คิดเป็นร้อยละ 26.2 ดังแสดงในภาพประกอบ 6

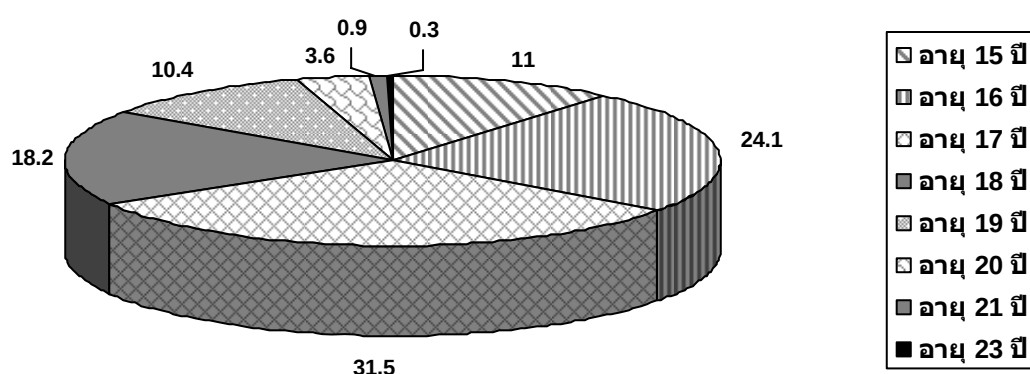


ภาพประกอบ 6 กราฟแสดงจำนวนเพศชายและเพศหญิง

ตาราง 3 แสดงระดับอายุและค่าร้อยละ ของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียน
พณิชยการสยาม เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร

องค์ประกอบ	ระดับขององค์ประกอบ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
อายุ	15	37	11.0
	16	81	24.1
	17	106	31.5
	18	61	18.2
	19	35	10.4
	20	12	3.6
	21	3	.9
	23	1	.3
รวม		336	100

จากตาราง 3 พบว่า นักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียนพณิชยการ
สยาม เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีอายุตั้งแต่ 15-23 ปี โดยระดับอายุที่มี
นักเรียนจำนวนมากที่สุดคือนักเรียนอายุ 17 ปี มีจำนวน 106 คน ร้อยละ 31.5 อายุ 16 ปี จำนวน
81 คน ร้อยละ 24.1 อายุ 18 ปี 61 คน ร้อยละ 18.2 อายุ 15 ปี จำนวน 37 คน ร้อยละ 11.0 อายุ 19
ปี จำนวน 35 คน ร้อยละ 10.4 อายุ 20 ปี จำนวน 12 คน ร้อยละ 3.6 อายุ 21 ปี 3 คน ร้อยละ 0.9
และอายุ 23 ปี จำนวน 1 คน ร้อยละ 0.3 ดังแสดงในภาพประกอบ 7



ภาพประกอบ 7 กราฟแสดงระดับอายุกลุ่มตัวอย่าง นักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตร
วิชาชีพ โรงเรียนพณิชยการสยาม เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร

ตอนที่ 2 เสนอผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานขององค์ประกอบด้านส่วนตัว ซึ่งได้แก่ อายุ บุคลิกภาพ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการเรียน การตระหนักรู้แห่งตน และนิสัยทางการเรียน องค์ประกอบด้านครอบครัว ได้แก่ การเลียนแบบตัวแบบความรับผิดชอบภายในครอบครัว และ ภาระงานที่ได้รับมอบหมายภายในบ้าน และองค์ประกอบด้านสิ่งแวดล้อมทางการเรียน ได้แก่ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน ภาระงานที่ได้รับมอบหมายภายในโรงเรียน และความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่ม ของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียนพณิชยการสยาม เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร ดังแสดงในตาราง 4

ตาราง 4 แสดงค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานขององค์ประกอบด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว ด้านสิ่งแวดล้อมทางการเรียน และความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียนพณิชยการสยาม เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร

องค์ประกอบ	$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
อายุ	17.08	1.35	วัยรุ่น
บุคลิกภาพ	2.94	.30	แบบ เอ
แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการเรียน	3.34	.43	ปานกลาง
การตระหนักรู้แห่งตน	3.07	.49	ดีพอใช้
นิสัยทางการเรียน	3.02	.60	ดีพอใช้
การเลียนแบบตัวแบบความรับผิดชอบภายในครอบครัว	3.44	.65	ปานกลาง
ภาระงานที่ได้รับมอบหมายภายในบ้าน	3.29	.58	ปานกลาง
สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน	3.36	.57	ดีพอใช้
ภาระงานที่ได้รับมอบหมายภายในโรงเรียน	3.22	.47	ปานกลาง
ความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่ม	3.33	.49	ปานกลาง

จากตาราง 4 พบว่า นักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียนพณิชยการสยาม เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร มีอายุเฉลี่ยอยู่ในช่วงวัยรุ่น มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการเรียน การเลียนแบบตัวแบบความรับผิดชอบภายในครอบครัว ภาระงานที่ได้รับมอบหมายภายในบ้าน ภาระงานที่ได้รับมอบหมายภายในโรงเรียน และความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มอยู่ในระดับปานกลาง มีการตระหนักรู้แห่งตน นิสัยทางการเรียน และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนอยู่ในระดับดีพอใช้ ส่วนบุคลิกภาพของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียนพณิชยการสยาม เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร เป็นบุคลิกภาพแบบ เอ

ตอนที่ 3 เสนอผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบด้านส่วนตัว
ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมทางการเรียนกับความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มของนักเรียน
ระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียนพณิชยการสยาม เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร ดังแสดง
ในตาราง 5

ตาราง 5 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว ด้านสิ่งแวดล้อมทางการเรียนกับความรับผิดชอบ
ในการทำงานกลุ่ม ของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียนพณิชยการสยาม เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร

องค์ประกอบ	X ₁	X ₂	X ₃	X ₄	X ₅	X ₆	X ₇	X ₈	X ₉	X ₁₀	X ₁₁	Y
X ₁	1	-1.000**	.215**	.179**	.051	.000	-.061	-.067	-.168**	-.117	-.091	-.143*
X ₂		1	.001	-.078	.012	.097	-.071	-.003	.068	.049	.049	.091
X ₃			1	.061	.106	.091	.012	.032	.150**	.095	.049	.108*
X ₄				1	.275**	.270**	.188**	.193**	.128*	.154**	.088	.109*
X ₅					1	.233**	.324**	.293**	.291**	.298**	.390**	.400**
X ₆						1	-.161**	-.068	.204**	.297**	.121*	.063
X ₇							1	.535**	.209**	-.022	.318**	.424**
X ₈								1	.459**	.155**	.328**	.523**
X ₉									1	.424**	.451**	.538**
X ₁₀										1	.359**	.510**
X ₁₁											1	.563**
Y												1

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

จากตาราง 5 พบว่า องค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียนพณิชยการสยาม เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีทั้งสามด้าน ได้แก่ ด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมทางการเรียน ซึ่งมี 6 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบด้านส่วนตัวมี 2 ได้แก่ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน (X_5) และนิสัยทางการเรียน (X_7) ด้านครอบครัวมี 2 องค์ประกอบ ได้แก่ การเลียนแบบตัวแบบความรับผิดชอบภายในครอบครัว (X_8) และภาระงานที่ได้รับมอบหมายภายในบ้าน (X_9) และด้านสิ่งแวดล้อมทางการเรียนมี 2 องค์ประกอบ ได้แก่ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (X_{10}) และภาระงานที่ได้รับมอบหมายภายในโรงเรียน (X_{11})

องค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่ม ของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียนพณิชยการสยาม เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มี 1 ด้าน ได้แก่ด้านส่วนตัว ซึ่งมี 2 องค์ประกอบ ได้แก่ อายุ (X_3) และ บุคลิกภาพ (X_4)

และองค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์ทางลบกับความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียนพณิชยการสยาม เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มี 1 ด้าน คือด้านส่วนตัว ได้แก่ เพศชาย (X_1)

องค์ประกอบที่ไม่มีความสัมพันธ์กับความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียนพณิชยการสยาม เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร มี 1 ด้าน คือ ด้านส่วนตัว ซึ่งมี 2 องค์ประกอบ ได้แก่เพศ : เพศหญิง(X_2) และ การตระหนักรู้แห่งตน (X_6)

ตอนที่ 4 เสนอผลการวิเคราะห์องค์ประกอบด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมทางการเรียน ที่มีอิทธิพลต่อความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพโรงเรียนพณิชยการสยาม เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร ดังแสดงในตาราง 6-7

ตาราง 6 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียนพณิชยการสยาม เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร

แหล่งของความแปรปรวน	df	SS	MS	F
Regression	5	47.078	9.416	92.771**
Residual	329	33.329	.101	
Total	334	80.470		

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 6 ผลวิเคราะห์ความแปรปรวน พบว่า มีองค์ประกอบ 5 องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพโรงเรียนพณิชยการสยาม เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ดังรายละเอียดในตาราง 7

ตาราง 7 แสดงผลการวิเคราะห์องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียนพณิชยการสยาม เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร

องค์ประกอบ	b	SE _b	β	R	R ²	F
X ₁₁	.286	.044	.333	.563	.317	154.581**
X ₁₁ , X ₈	.205	.038	.242	.668	.446	133.532**
X ₁₁ , X ₈ , X ₁₀	.167	.036	.215	.739	.546	132.822**
X ₁₁ , X ₈ , X ₁₀ , X ₇	.162	.035	.206	.756	.572	110.193**
X ₁₁ , X ₈ , X ₁₀ , X ₇ , X ₉	.124	.035	.146	.765	.585	92.771**

a = .098

R = .765

R² = .585

SE_{est} = .319

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 7 พบว่า องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่ม ของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียนพนิชยการสยาม เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 5 องค์ประกอบโดยเรียงลำดับจากองค์ประกอบที่มีอิทธิพลมากที่สุดไปหาองค์ประกอบที่มีอิทธิพลน้อยที่สุด ได้แก่ ภาระงานที่ได้รับมอบหมายภายในโรงเรียน (X_{11}) การเลียนแบบตัวแบบความรับผิดชอบภายในครอบครัว (X_8) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (X_{10}) นิสยทางการเรียน (X_7) และภาระงานที่ได้รับมอบหมายภายในบ้าน (X_9) ซึ่งองค์ประกอบทั้ง 5 องค์ประกอบ สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียนพนิชยการสยาม เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร ได้ร้อยละ 58.50 จึงนำค่าสัมประสิทธิ์ของตัวพยากรณ์มาเขียนสมการได้ดังนี้

สมการพยากรณ์ความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่ม ของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียนพนิชยการสยาม เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร ในรูปคะแนนดิบ ได้แก่

$$\hat{Y} = .098 + .286 X_{11} + .205 X_8 + .167 X_{10} + .162 X_7 + .124 X_9$$

สมการพยากรณ์ความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่ม ของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียนพนิชยการสยาม เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร ในรูปคะแนนมาตรฐาน ได้แก่

$$Z = .333 X_{11} + .242 X_8 + .215 X_{10} + .206 X_7 + .146 X_9$$

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อม กับความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียนพณิชยการสยาม เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาองค์ประกอบด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียนพณิชยการสยาม เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร
3. เพื่อสร้างสมการพยากรณ์ความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียนพณิชยการสยาม เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. องค์ประกอบด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อม มีความสัมพันธ์กับความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียนพณิชยการสยาม เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร
2. องค์ประกอบด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อม มีอิทธิพลต่อความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียนพณิชยการสยาม เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร

วิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียนพณิชยการสยาม เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2549 จำนวน 1,756 คน เป็นนักเรียนชาย 572 คน และนักเรียนหญิง 1,184 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียนพณิชยการสยาม กรุงเทพมหานคร จำนวน 350 คน เป็นนักเรียนชาย 114 คน และ

นักเรียนหญิง 236 คน ที่มีความเชื่อมั่นร้อยละ 95 (Yamane.1967 ; 886 – 887) ซึ่งได้มาด้วยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นจากประชากร (Stratified Random Sampling) โดยใช้เพศเป็นชั้น (Strata)

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียนพณิชยการสยาม เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร ซึ่งแบ่งออกเป็น 10 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว ได้แก่ เพศ และอายุ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามบุคลิกภาพ เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ จำนวน 20 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 2.261 – 8.972 มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .4274

ตอนที่ 3 แบบสอบถามแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ จำนวน 11 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 2.370 – 6.495 มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .6531

ตอนที่ 4 แบบสอบถามการตระหนักรู้แห่งตน เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ จำนวน 13 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 2.336 – 10.358 มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .7125

ตอนที่ 5 แบบสอบถามนิสัยทางการเรียน เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ จำนวน 13 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 3.547 – 9.465 มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .8645

ตอนที่ 6 แบบสอบถามการเลียนแบบตัวแบบความรับผิดชอบภายในครอบครัว เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ จำนวน 7 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 3.632 – 9.593 มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .7585

ตอนที่ 7 แบบสอบถามภาระงานที่ได้รับมอบหมายภายในบ้าน เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ จำนวน 11 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 3.454 – 9.514 มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .7832

ตอนที่ 8 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ จำนวน 17 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 3.276 – 12.650 มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .8798

ตอนที่ 9 แบบสอบถามภาระงานที่ได้รับมอบหมายภายในโรงเรียน เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ จำนวน 11 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 2.174 – 5.639 มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .5201

ตอนที่ 10 แบบสอบถามความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่ม เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ จำนวน 19 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 2.261 – 9.707 มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .8808

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อนำมาวิเคราะห์ ผู้วิจัยดำเนินการเป็นขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ถึงอาจารย์ใหญ่โรงเรียนพาณิชยการสยาม เพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่ม ไปเก็บรวบรวมข้อมูลของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียนพาณิชยการสยาม เขตบางพลัด กรุงเทพมหานครในระหว่างวันที่ 1 – 6 มกราคม 2550 จำนวน 350 ฉบับ ได้รับคืนมาเป็นจำนวน 336 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 96.0
3. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่นักเรียนตอบมาคัดเลือกเฉพาะแบบสอบถามที่สมบูรณ์ คือ ตอบคำถามครบทุกข้อ ปรากฏว่าสมบูรณ์ทุกฉบับ จากนั้นจึงนำมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด และนำข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน โดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D)
2. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบด้านส่วนตัว องค์ประกอบด้านครอบครัว และองค์ประกอบด้านสิ่งแวดล้อม กับความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่ม ของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียนพาณิชยการสยาม กรุงเทพมหานครโดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (The Pearson Product Moment Correlation Coefficient)
3. วิเคราะห์องค์ประกอบด้านส่วนตัว องค์ประกอบด้านครอบครัว และองค์ประกอบด้านสิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียนพาณิชยการสยาม กรุงเทพมหานครโดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Stepwise Multiple Regression Analysis)

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า

1. องค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียนพณิชยการสยาม เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร มีดังนี้

1.1 องค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียนพณิชยการสยาม เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 3 ด้าน 6 องค์ประกอบ ดังนี้

1.1.1 องค์ประกอบด้านส่วนตัว มี 2 องค์ประกอบ ได้แก่ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน (X_5) และนิสัยทางการเรียน (X_7)

1.1.2 องค์ประกอบด้านครอบครัว มี 2 องค์ประกอบ ได้แก่ การเลียนแบบตัวแบบความรับผิดชอบภายในครอบครัว (X_8) และภาระงานที่ได้รับมอบหมายภายในบ้าน (X_9) และ

1.1.3 องค์ประกอบด้านสิ่งแวดล้อมทางการเรียนมี 2 องค์ประกอบ ได้แก่ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (X_{10}) และภาระงานที่ได้รับมอบหมายภายในโรงเรียน (X_{11})

1.2 องค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพโรงเรียนพณิชยการสยาม เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มี 1 ด้าน 2 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบด้านส่วนตัว ได้แก่ อายุ (X_3) และ บุคลิกภาพ (X_4)

2. องค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์ทางลบกับความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียนพณิชยการสยาม เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร มีดังนี้

2.1 องค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์ทางลบกับความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียนพณิชยการสยาม เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มี 1 ด้าน 1 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบด้านส่วนตัว ได้แก่ เพศ : นักเรียนชาย (X_1)

3. องค์ประกอบที่ไม่มีความสัมพันธ์กับความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียนพณิชยการสยาม เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร มี 1 ด้าน 2 องค์ประกอบ คือ ด้านส่วนตัว ได้แก่ เพศ : นักเรียนหญิง (X_2) และการตระหนักรู้แห่งตน (X_6)

4. องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่ม ของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียนพณิชยการสยาม เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 5 องค์ประกอบโดยเรียงลำดับจากองค์ประกอบที่มีอิทธิพลมากที่สุดไปหาองค์ประกอบที่มีอิทธิพลน้อยที่สุด ได้แก่ ภาระงานที่ได้รับมอบหมายภายในโรงเรียน

(X₁₁) การเลียนแบบตัวแบบความรับผิดชอบภายในครอบครัว(X₈) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (X₁₀) นิสัยทางการเรียน (X₇) และภาระงานที่ได้รับมอบหมายภายในบ้าน (X₉) องค์ประกอบทั้งห้านี้ สามารถร่วมกันพยากรณ์ความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่ม ของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพโรงเรียนพณิชยการสยาม เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร ได้ร้อยละ 58.50

5. สมการพยากรณ์ที่สามารถพยากรณ์ความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่ม ของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียนพณิชยการสยาม เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังนี้

5.1 สมการพยากรณ์ความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มของนักเรียนระดับชั้น

ประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียนพณิชยการสยาม เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร ในรูปคะแนนดิบ ได้แก่

$$\hat{Y} = .098 + .286 X_{11} + .205 X_8 + .167 X_{10} + .162 X_7 + .124 X_9$$

5.2 สมการพยากรณ์ความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มของนักเรียนระดับชั้น

ประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียนพณิชยการสยาม เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร ในรูปคะแนนมาตรฐาน ได้แก่

$$Z = .333 X_{11} + .242 X_8 + .215 X_{10} + .206 X_7 + .146 X_9$$

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการศึกษาครั้งนี้ อภิปรายผลได้ดังนี้

1. องค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียนพณิชยการสยาม เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร มีดังนี้

1.1 องค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียนพณิชยการสยาม เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 3 ด้าน 6 องค์ประกอบ คือองค์ประกอบด้านส่วนตัว มี 2 องค์ประกอบได้แก่ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการเรียน (X₅) และนิสัยทางการเรียน (X₇) องค์ประกอบด้านครอบครัว มี 2 องค์ประกอบได้แก่ การเลียนแบบตัวแบบความรับผิดชอบภายในครอบครัว (X₈) และภาระงานที่ได้รับมอบหมายภายในบ้าน (X₉) และองค์ประกอบด้านสิ่งแวดล้อมทางการเรียนมี 2 องค์ประกอบได้แก่ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (X₁₀) และภาระงานที่ได้รับมอบหมายภายในโรงเรียน (X₁₁) ซึ่งอภิปรายผลได้ดังนี้

1.1.1 แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียนพณิชยการสยาม เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่านักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนมาก มีความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มมาก ทั้งนี้เพราะนักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนมาก จะมีความพยายามในการเรียนเพื่อต้องการที่จะประสบความสำเร็จในด้านการเรียน โดยที่นักเรียนผู้มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการเรียนมักจะไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค และไม่กลัวต่อความล้มเหลว เพราะรู้จักกำหนดเป้าหมายที่เหมาะสมกับความสามารถของตน สามารถคิดแก้ปัญหา และอุปสรรคต่าง ๆ ในการทำงานได้ดี และให้เวลาส่วนมากแก่การเรียน จึงมีความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่ม ดังที่ ไวเนอร์ (กันต์ คลังพหล.2546:29 อ้างอิงจาก Weiner.1972) ได้สรุปลักษณะของบุคคลผู้มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ไว้ว่า ผู้มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์จะมีความตั้งใจทำงาน ชอบริเริ่มกระทำสิ่งต่าง ๆ อดทนต่อความล้มเหลวสูง และชอบทำงานสลับซับซ้อน ซึ่งสอดคล้องกับแมคเคลแลนด์ (สมจิตร์ หอไตรรงค์. 2539:13; อ้างอิงจาก McClland. 1961) ที่ได้กล่าวถึงลักษณะของผู้มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ว่าเป็นผู้ที่กล้าเสี่ยงอย่างเหมาะสม (Moderate Risk – Taking) มีความกระตือรือร้น (Energetic) มีความรับผิดชอบตนเอง (Individual Responsibility) ต้องการทราบผลของการตัดสินใจ (Knowledge of Result Decision) คาดการณ์ล่วงหน้า (Anticipation of Future Possibilities) มีทักษะในการจัดระบบงาน (Organizational Skill) ซึ่งสิ่งเหล่านี้ทำให้นักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนจึงมีความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่ม

1.1.2 นิสัยทางการเรียน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียนพณิชยการสยาม เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า นักเรียนที่มีนิสัยทางการเรียนดีมีความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มมาก ทั้งนี้เพราะนักเรียนที่มีนิสัยทางการเรียนดีจะเป็นผู้ที่มีความขยัน พยายามตั้งใจเรียน เห็นคุณค่าของการเรียน มีความมุ่งมั่น ไม่ย่อท้อต่อการเรียน มีความรับผิดชอบสูง ดังที่ ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2538:1) กล่าวว่านักเรียนที่มีนิสัยทางการเรียนดี จะมีความมุ่งมั่นที่จะแสวงหาความรู้และพัฒนาการเรียนให้ดีขึ้นเรื่อย ๆ โดยไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคต่าง ๆ ซึ่งลักษณะของผู้ที่มีนิสัยทางการเรียนดี เหล่านั้นเป็นผลทำให้นักเรียนมีความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่ม

1.1.3 การเลียนแบบตัวแบบความรับผิดชอบภายในครอบครัว มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียนพณิชยการสยาม เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า นักเรียนที่เลียนแบบตัวแบบความรับผิดชอบภายในครอบครัวมาก มีความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มมาก ทั้งนี้เพราะนักเรียนที่มีผู้ปกครองมีความรับผิดชอบจะเลียนแบบตัวแบบในด้านความรับผิดชอบของผู้ปกครอง ดังนั้นผู้ปกครองที่มีความรับผิดชอบจะส่งผลต่อพฤติกรรมความรับผิดชอบของบุตรหรือสมาชิกภายในครอบครัว ดังที่ประดิพันธ์ อูปรมย์ (2530 :181,203-209) ได้

กล่าวไว้ว่า การปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างของพ่อแม่ ทำให้เกิดการเรียนรู้ของเด็ก ทั้งจากการสอน และจากการเลียนแบบ เมื่อเกิดการเลียนแบบตัวแบบความรับผิดชอบขึ้น พฤติกรรมความ รับผิดชอบก็จะติดตัวเด็ก จึงทำให้นักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียนพณิชยการ สยาม เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร มีความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่ม

1.1.4 ภาระงานที่ได้รับมอบหมายภายในบ้าน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับ ความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียนพณิชยการ สยาม เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า นักเรียนที่มี ภาระงานที่ได้รับมอบหมายภายในบ้านมาก มีความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มมาก ทั้งนี้เพราะผู้ที่ มีภาระงานที่ได้รับมอบหมายภายในบ้านจะได้รับการปลูกฝังความรับผิดชอบมาแล้วจากการที่ได้รับ มอบหมายงานให้ทำภายในบ้าน รู้จักหน้าที่ของตน ซึ่งบิดามารดาได้มีการปลูกฝังความรับผิดชอบ ต่อตัวเองและหน้าที่ให้แก่เด็ก โดยการให้ปฏิบัติงานหรือทำงานภายในบ้าน จึงทำให้นักเรียนมีการ เรียนรู้และปฏิบัติจริงทำให้เกิดการมีส่วนร่วมในการทำงานบ้าน ซึ่งนักเรียนจะฝึกความรับผิดชอบ จากการทำงานบ้าน และจะทำให้นักเรียนเกิดความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย จึงทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมไปในทางที่ดีในเรื่องของความรับผิดชอบ ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับ ผลการวิจัยของวันทนี อุบลแย้ม (2545:109) ที่ได้ศึกษาปัจจัยลักษณะพื้นฐานและสภาพแวดล้อมที่มีผลต่อพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อตนเอง ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนนวมิน- ทรราชินูทิศ นนทบุรี ผลการวิจัยพบว่า การมอบหมายงานให้ปฏิบัติจากบิดามารดา มีความสัมพันธ์ กับพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อตนเองของนักเรียนด้านการประพฤติตนที่เหมาะสม ด้านการศึกษา เล่าเรียน และด้านการดูแลรักษาสุขภาพ ดังนั้นนักเรียนที่มีภาระงานที่ได้รับมอบหมายภายในบ้าน จึงมีความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่ม

1.1.5 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับ ความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียนพณิชยการ สยาม เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า นักเรียนที่มี สัมพันธภาพดีกับเพื่อน มีความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มมาก ทั้งนี้เพราะการปฏิบัติตนกับเพื่อน นั้นนับได้ว่าเป็นสิ่งสำคัญเป็นอย่างมาก เพราะการมีสัมพันธภาพกับเพื่อนที่ดีเป็นสิ่งเกื้อกูลให้บุคคล มีความสุข มีความสามัคคีกันในกลุ่มในขณะ เมื่อบุคคลเกิดความสุข มีความสามัคคีกันในกลุ่มในขณะ ก็จะเกิดความรักใคร่ซึ่งกันและกัน ดังนั้นจึงทำงานร่วมกันด้วยความสามัคคีด้วยความเข้าใจ เข้าใจ ต่อกันและกัน เมื่อรวมกลุ่มทำงานกันก็ย่อมก่อให้เกิดความสำเร็จ ผลงานที่ได้ย่อมมีประสิทธิภาพ การให้ความช่วยเหลือเกื้อกูล ความเห็นอกเห็นใจ ความรักความสามัคคี และการเข้าใจซึ่งกันและกัน เป็นสิ่งที่เกื้อหนุนหรือสนับสนุนให้นักเรียนแก้ไขปัญหาหรืออุปสรรคที่เกิดขึ้นระหว่างการรวมกลุ่ม กันทำงานจึงทำให้สามารถระดมความคิดแก้ไขปัญหาหรืออุปสรรคที่เกิดขึ้นร่วมกัน และรวมกัน ทำงานกลุ่มได้เป็นอย่างดี

1.1.6 ภาระงานที่ได้รับมอบหมายภายในโรงเรียน มีความสัมพันธ์ทางบวก กับความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียนพณิชย

การสยาม เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า นักเรียนที่ได้รับภาระงานที่ได้รับมอบหมายภายในโรงเรียนมาก มีความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มมาก ซึ่งนักเรียนที่ได้รับมอบหมายงานให้ทำนั้นจะมีความรู้สึกมีส่วนร่วมกับทางโรงเรียน มีการเรียนรู้ และรู้จักหน้าที่ของตน มีความรับผิดชอบในหน้าที่ของตน ไม่ว่าจะเป็นหน้าที่ในด้านการเรียนหรือกิจกรรม ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้จะปลูกฝังความรับผิดชอบให้เกิดขึ้นแก่นักเรียน จึงทำให้นักเรียนที่ได้รับภาระงานที่ได้รับมอบหมายภายในโรงเรียนมีความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มมาก

1.2 องค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียนพณิชยการสยาม เขตบางพลัด กรุงเทพมหานครอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มี 1 ด้าน 2 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบด้านส่วนตัว ได้แก่ อายุ (X_3) และ บุคลิกภาพ (X_4) ซึ่งอภิปรายผลได้ดังนี้

1.2.1 อายุ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียนพณิชยการสยาม เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า นักเรียนโรงเรียนพณิชยการสยาม อายุมาก มีความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มมาก ทั้งนี้เพราะนักเรียนในช่วงวัยนี้เป็นช่วงของวัยรุ่น ซึ่งได้ผ่านขั้นตอนของการขยับหมั่นเพียรกับรู้สึกต้อยมมาแล้ว และเข้าสู่ช่วงการค้นหาเอกลักษณ์แห่งตน ซึ่งนักเรียนในช่วงนี้จะค้นหาเป้าหมายชีวิตของตนเอง เมื่อพบแล้วก็จะแสดงบทบาทตามที่ตัวเองเป็นอยู่ จากประสบการณ์ และการเรียนรู้ในช่วงที่ผ่านมาจึงทำให้นักเรียนมีประสบการณ์เพิ่มมากขึ้น ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของรัชนี้ สังข์สุวรรณ (2547 : 104) ที่ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบในการทำงานของข้าราชการสำนักบริหารงานส่งเสริม การศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ กรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างจำนวน 272 คน เป็นชาย 67 คน หญิง 205 คน ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความรับผิดชอบในการทำงาน ของข้าราชการสำนักงานบริหารงานส่งเสริมการศึกษาเอกชน กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 ตามลำดับ มี 10 ปัจจัย ได้แก่ อายุ สถานภาพการสมรส อายุราชการ สุขภาพจิต ทัศนคติการทำงาน สัมพันธภาพระหว่างข้าราชการกับเพื่อนร่วมงาน สัมพันธภาพระหว่างข้าราชการกับผู้ใต้บังคับบัญชา และสถานภาพการสมรส ซึ่งยังพบอีกว่า ข้าราชการซึ่งส่วนใหญ่อายุเฉลี่ย 42 ปี มีความรับผิดชอบในการทำงานมาก

1.2.2 บุคลิกภาพ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียนพณิชยการสยาม เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่านักเรียนที่มีบุคลิกภาพแบบเอ มีความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มมาก ทั้งนี้เพราะลักษณะของผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบเอนั้นมีลักษณะบุคลิกภาพริบร้อน ขอบแข็งขัน ขอบทำงานให้ได้มากในเวลาอันน้อย ๆ มีความรู้สึกเวลาผ่านไปอย่างรวดเร็ว มีความมานะพยายามในการทำงาน ขอบฝ่าฟันอุปสรรคต่าง ๆ เพื่อประสบความสำเร็จ ขอบทำงานด้วยความรวดเร็ว หนีไม่ติดกับงานที่ล่าช้า มีความต้องการพักผ่อนน้อยกว่า

คนอื่น ดังที่ไควร์เวอร์ และไวน์เดอร์ (วราภรณ์ แดงเจริญ.2544:44; อ้างอิงจาก Kleiwer and Weidner.1978) ได้ทำการวิจัยเรื่องลักษณะบุคลิกภาพแบบเอ และความปรารถนาความสำเร็จพบว่า เด็กที่มีบุคลิกภาพแบบเอ มักจะทำงานสำเร็จมากกว่า และมีความเพียรพยายามเพื่อให้ประสบความสำเร็จมากกว่า ดังนั้น นักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตร โรงเรียนพณิชยการสยาม จึงมีความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มมาก

2. องค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์ทางลบกับความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียนพณิชยการสยาม เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร มีดังนี้

2.1 องค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์ทางลบกับความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียนพณิชยการสยาม เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มี 1 ด้าน 1 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบด้านส่วนตัว ได้แก่ เพศ : นักเรียนชาย (X_1) ซึ่งอภิปรายผลได้ดังนี้

2.1.1 เพศ : นักเรียนชาย มีความสัมพันธ์ทางลบกับความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่ม ของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียนพณิชยการสยาม เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า นักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียนพณิชยการสยามที่เป็นเพศชายมีความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มน้อย ทั้งนี้ เพราะ พัฒนาการในช่วงนี้เป็นช่วงของวัยรุ่น ซึ่งนักเรียนชายจะให้ความสนใจด้านการเรียนน้อยกว่ามีความตั้งใจความสนใจกับเพื่อน หรือกิจกรรมอื่น ๆ เช่น กีฬา กิจกรรมนันทนาการต่าง ๆ เพื่อค้นหาเอกลักษณ์ของตนเองมากกว่าการเรียนรู้เมื่อเปรียบเทียบกับนักเรียนหญิง อีกทั้งอาจจะเนื่องมาจากนักเรียนเพศชายเป็นเพศที่เข้มแข็ง ชอบการทำหาย ชอบการแข่งขัน ชอบทดลองสิ่งแปลก ๆ ใหม่ ๆ ไม่ชอบทำอะไรซ้ำแบบเดิม ชอบการศึกษาหาความรู้นอกสถาบัน ชอบแสดงความคิดเห็นและกระทำการต่าง ๆ ด้วยตนเอง เชื้อมั่นในความสามารถของตนเอง และทนอยู่ในกฎระเบียบได้น้อยกว่าเพศหญิง ซึ่งการทำงานเป็นกลุ่มนั้นต้องมีกฎมีระเบียบมีข้อตกลงซึ่งกันและกันของสมาชิกภายในกลุ่ม ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นข้อที่เพศชายอดทนได้น้อยกว่าเพศหญิง จึงทำให้เพศชายมีความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มน้อย

3. องค์ประกอบที่ไม่มีความสัมพันธ์กับความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียนพณิชยการสยาม เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร มี 1 ด้าน 2 องค์ประกอบ คือ ด้านส่วนตัว ได้แก่ เพศ : นักเรียนหญิง (X_2) และการตระหนักรู้แห่งตน (X_6) ซึ่งอภิปรายผลได้ดังนี้

3.1 เพศ : นักเรียนหญิง ไม่มีความสัมพันธ์กับความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียนพณิชยการสยาม เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร แสดงว่า นักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียนพณิชยการสยามที่เป็นเพศหญิงบางคน มีความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มมาก ทั้งนี้เพราะนักเรียนหญิงบางคน มีความละเอียดในการทำงาน มีความประณีประนอมได้ดี มีความสุขุม สามารถจัดแบ่งเวลาในการศึกษาเล่า

เรียน และเข้าร่วมกิจกรรมได้อย่างเหมาะสม และสม่ำเสมอ มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้ปฏิบัติ ได้ดี จึงทำให้นักเรียนหญิงบางคนมีความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มได้ดี

นักเรียนหญิงบางคน มีความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มน้อย ทั้งนี้เพราะการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว ที่บางครอบครัวไม่มีเวลาในการอบรมสั่งสอนให้ลูกให้เป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบ อีกทั้งนักเรียนหญิงในวัยนี้บางคนสนใจตัวเอง และสิ่งแวดล้อมมากกว่าการสนใจ การศึกษาเล่าเรียน เลยทำให้ไม่ตั้งใจเรียน จึงมีความรับผิดชอบต่อการทำงานกลุ่มที่ตนได้รับ มอบหมายน้อย

3.2 การตระหนักรู้แห่งตน ไม่มีความสัมพันธ์กับความรับผิดชอบในการทำงาน กลุ่มของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียนพนิชยการสยาม เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร แสดงว่า นักเรียนที่มีการตระหนักรู้แห่งตนดีบางคนมีความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มมาก ทั้งนี้เพราะ นักเรียนที่มีการตระหนักรู้แห่งตนเป็นผู้ที่มีความรู้สึกนึกคิด ความสามารถ เข้าใจในตนเองว่า กำลังทำอะไร คิดอะไร รู้สึกอย่างไร รวมทั้งสามารถประเมิน สถานการณ์ที่เกิดขึ้นกับตนเองได้ อันเป็นผลจากการเรียนรู้จากประสบการณ์ ทำให้มีความ รับผิดชอบในการทำงานกลุ่มมาก ดังที่ โกลแมน (ทศพร ประเสริฐสุข. 2543:101 – 105; อ้างอิง จาก Goleman. 1998.) ได้กล่าวถึงลักษณะของผู้ที่มีการตระหนักรู้ในตนเองจะต้องเป็นผู้รู้เท่าทัน อารมณ์ของตนเอง รู้ถึงสาเหตุที่ทำให้เกิดความรู้สึกนั้น ๆ และคาดคะเนผลที่จะเกิดตามมาได้ สามารถประเมินตนเองได้ตามความเป็นจริง รู้จุดเด่นจุดด้อยของตนเอง มีความมั่นใจในตนเอง เชื่อมั่นในความสามารถ และมีคุณค่าในตนเอง และสามารถจัดการกับความรู้สึกภายในตนได้ โดยให้อยู่ในสภาวะที่พอเหมาะพอดี ดังนั้นเมื่อนักเรียนมีการตระหนักรู้แห่งตนที่ดี ก็จะทำให้มีการ ปรับตัวที่ดีในเรื่องที่ตนเองต้องประสบ หรือเข้ามาในชีวิตตนเอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องการ เรียนซึ่งเป็นบทบาทหน้าที่สำคัญของนักเรียน เมื่อนักเรียนรู้จักบทบาทหน้าที่ตนเองได้เป็นอย่างดี ก็ ย่อมส่งผลให้นักเรียนมีความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มมาก

นักเรียนบางคนที่มีการตระหนักรู้แห่งตนดี มีความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่ม น้อย ทั้งนี้เพราะแม้ว่านักเรียนจะสามารถที่จะรับรู้สภาวะที่ตัวเองเป็นอยู่ได้ รู้หน้าที่ มีการเอาใจใส่ ต่อสภาวะหรือสิ่งที่ตนเองต้องกระทำ รู้ว่าเวลานี้ ตอนนี้ ขณะนี้ ตัวเองต้องทำหน้าที่อย่างไร ทำอะไร ให้ดีที่สุด แต่ขาดความสนใจ เอาใจใส่ในการศึกษาเล่าเรียน จึงส่งผลให้ขาดความรับผิดชอบต่อ หน้าที่ของตน เลยทำให้มีความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มน้อยด้วย

4. องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่ม ของนักเรียน ระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียนพนิชยการสยาม เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร อย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 5 องค์ประกอบโดยเรียงลำดับจากองค์ประกอบที่มีอิทธิพลมาก ที่สุดไปหาองค์ประกอบที่มีอิทธิพลน้อยที่สุด ได้แก่ ภาระงานที่ได้รับมอบหมายภายในโรงเรียน (X_{11}) การเลียนแบบตัวแบบความรับผิดชอบภายในครอบครัว (X_8) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับ เพื่อน (X_{10}) นิสัยทางการเรียน (X_7) และภาระงานที่ได้รับมอบหมายภายในบ้าน (X_9) ซึ่ง อภิปรายผลได้ดังนี้

4.1 ภาระงานที่ได้รับมอบหมายภายในโรงเรียน มีอิทธิพลต่อความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียนพนิชยการสยาม เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นอันดับ 1 แสดงว่า นักเรียนที่มีภาระงานที่ได้รับมอบหมายภายในโรงเรียนมาก ทำให้มีความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มมาก ทั้งนี้เพราะนักเรียนที่ได้รับภาระงานที่ได้รับมอบหมายภายในโรงเรียนมากได้มีโอกาสฝึกความรับผิดชอบไปกับการที่ตัวเองได้รับมอบหมายมาก และเรียนรู้หน้าที่ที่ตัวเองต้องทำต้องปฏิบัติต่อโรงเรียน และมีความรู้สึกว่าได้มีส่วนร่วมกับทางสถานศึกษา และมีความรู้สึกว่าได้เป็นสมาชิกของโรงเรียนอย่างสมบูรณ์ จึงทำให้นักเรียนรู้จักหน้าที่ของตนเอง มีความภาคภูมิใจ จึงทำให้มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนที่ได้รับมอบหมายจากโรงเรียน จึงส่งผลต่อการศึกษาเล่าเรียน รวมทั้งส่งผลต่อการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มด้วย

4.2 การเลียนแบบตัวแบบความรับผิดชอบภายในครอบครัว มีอิทธิพลต่อความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียนพนิชยการสยาม เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นอันดับ 2 แสดงว่า นักเรียนที่มีการเลียนแบบตัวแบบความรับผิดชอบภายในครอบครัวมาก ทำให้มีความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มมาก ทั้งนี้เพราะนักเรียนได้เลียนแบบตัวแบบความรับผิดชอบมาจากภายในครอบครัว ซึ่งส่งผลให้นักเรียนมีความรับผิดชอบตามตัวแบบ และมีอิทธิพลต่อการทำงานกลุ่มดังที่พริยา ธาราพรพิสุทธิกุล (2533 : 148) กล่าวไว้ว่า แบบอย่างของพ่อแม่ เป็นสิ่งสำคัญยิ่ง ถ้าพ่อแม่ไม่เห็นความสำคัญของการรักษาความสะอาด ทั้งขยะลงบนถนนโดยขาดความรับผิดชอบ เด็กก็จะไม่เห็นความสำคัญของการรักษาความสะอาดเช่นกัน ดังนั้น ต้องให้เด็กได้เห็นแบบอย่างที่ถูกต้อง โดยพ่อแม่ต้องกระทำให้เป็นแบบอย่างที่ดีด้านความรับผิดชอบก่อน ทั้งความรับผิดชอบต่อตนเอง ต่อครอบครัว ต่อสังคมและต่อประเทศชาติ เด็กก็จะเรียนรู้แบบอย่างความรับผิดชอบจากพ่อแม่ เมื่อเด็กกระทำในสิ่งที่ดี และเป็นที่ถูกต้องก็ควรให้แรงเสริม เพื่อเป็นการยืนยันให้เด็กทราบว่าพฤติกรรมนั้นพ่อแม่ต้องการให้กระทำต่อไปอีก

4.3 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน มีอิทธิพลต่อความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพโรงเรียนพนิชยการสยาม เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นอันดับ 3 แสดงว่า นักเรียนที่มีสัมพันธภาพกับเพื่อนดี ทำให้มีความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มมาก ทั้งนี้เพราะ การมีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนดี ได้แก่ การช่วยเหลือพึ่งพาซึ่งกันและกันด้านการเรียน การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันทางการเรียน ความห่วงใยใกล้ชิดสนิทสนมซึ่งกันและกัน การทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกันในกลุ่มเพื่อนเพื่อให้เกิดความสำเร็จด้านการทำงานกลุ่ม ซึ่งการที่นักเรียนมีสัมพันธภาพกับเพื่อนดีนี้มีอิทธิพลต่อการเรียน พฤติกรรม และการทำงานของนักเรียนเป็นอันมาก หากนักเรียนมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อเพื่อนแล้วย่อมจะได้รับความช่วยเหลือจากกลุ่มเพื่อน และมีความภาคภูมิใจในตัวเองมาก มักจะประสบความสำเร็จทั้งการงานและการเรียน

4.4 นิสัยทางการเรียน มีอิทธิพลต่อความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มของนักเรียน ระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียนพนิชยการสยาม เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นอันดับ 4 แสดงว่า นักเรียนที่มีนิสัยทางการเรียนดี ทำให้มีความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มมาก ทั้งนี้เพราะ นักเรียนที่มีนิสัยทางการเรียนที่ดีนั้นจะมีลักษณะที่มุ่งมั่นที่จะศึกษา หาความรู้ ให้บรรลุผลสำเร็จ รวมทั้งพัฒนาการเรียนให้ดีขึ้นเรื่อย ๆ โดยไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค มีความขยัน ความรับผิดชอบ และอดทน จึงทำให้นักเรียนมีความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มมาก ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ พิไลวรรณ แดงขาว (2545 : 68-70) ที่ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อปัญหาของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ ผลการวิจัยพบว่า นิสัยทางการเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับปัญหาของนักเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อัจฉรา วงศ์โสธร และคนอื่น ๆ (2529 : 95-98) ที่ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างวิธีการเรียนรู้และความสำเร็จในการเรียนภาษาอังกฤษของผู้เริ่มเรียน โดยศึกษาองค์ประกอบต่าง ๆ ได้แก่ ความถนัดทางการเรียน ทักษะคิด แรงจูงใจ และนิสัยทางการเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็น นักเรียนที่เริ่มเรียนภาษาอังกฤษจากโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย จำนวน 97 คน พบว่า ทักษะคิด แรงจูงใจ นิสัยในการเรียนมีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการเรียนภาษาอังกฤษตามความสามารถของแต่ละบุคคล

4.5 ภาระงานที่ได้รับมอบหมายภายในบ้าน มีอิทธิพลต่อความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียนพนิชยการสยาม เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นอันดับ 5 ซึ่งเป็นอันดับสุดท้าย แสดงว่า นักเรียนที่มีภาระงานที่ได้รับมอบหมายภายในบ้านมาก ทำให้มีความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มมาก ทั้งนี้เพราะ บ้านเป็นสถาบันแรกที่จะปลูกฝังสิ่งต่าง ๆ ให้กับสมาชิก การปลูกฝังความรับผิดชอบให้กับเด็ก ก็ควรเริ่มมาจากสถาบันแรกและสถาบันหลักของสังคมซึ่งได้แก่สถาบันครอบครัว การที่พ่อแม่มอบหมายงานในบ้านให้สมาชิกภายในบ้านทำนั้นถือได้ว่าเป็นการสร้าง การปลูกฝังลักษณะนิสัยอันพึงประสงค์ให้กับสมาชิกภายในบ้าน งานที่นักเรียนได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติจากสมาชิกในครอบครัว ได้แก่ การช่วยพ่อแม่หรือผู้ปกครองทำงานบ้าน การทำความสะอาดบ้าน ซักเสื้อผ้า และการช่วยทำภารกิจของพ่อแม่หรือผู้ปกครอง ซึ่งจากผลการที่ได้รับมอบหมายภาระงานภายในบ้านจึงส่งผลให้นักเรียนมีความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มมาก ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของวันที อุบลแย้ม (2545 : 109) ที่ได้ศึกษาปัจจัยลักษณะพื้นฐานและสภาพแวดล้อมที่มีผลต่อพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อตนเองของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ หอวัง นนทบุรี กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียน 290 คน ผลการวิจัยพบว่า การมอบหมายงานให้ปฏิบัติจากบิดามารดามีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อตนเองของนักเรียนด้านการประพฤติตนที่เหมาะสม ด้านการศึกษาเล่าเรียน และด้านการดูแลสุขภาพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังนั้น พ่อแม่หรือผู้ปกครองควรใส่ใจ

และควรมอบหมายงานให้กับเด็ก ๆ หรือสมาชิกภายในครอบครัวได้ทำบ้าง ตามความเหมาะสมและความสามารถ เพื่อฝึกความรับผิดชอบให้กับสมาชิกภายในครอบครัว

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

ผลจากการวิจัยครั้งนี้ สามารถใช้เป็นแนวทางให้ผู้บริหาร ครูผู้สอน อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์แนะแนว และผู้ปกครองได้ทราบข้อมูลเพื่อพิจารณาข้อมูลประกอบวางแผนพัฒนา หรือหาวิธีการในการส่งเสริมให้นักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียนพณิชยการสยาม เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร มีความรับผิดชอบ โดยพิจารณาจากองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่ม ซึ่งได้แก่ภาระงานที่ได้รับมอบหมายภายในโรงเรียน การเลียนแบบตัวแบบความรับผิดชอบภายในครอบครัว สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน นิสัยทางการเรียน และภาระงานที่ได้รับมอบหมายภายในบ้าน เพื่อนำไปเป็นข้อมูลในการส่งเสริม ปลูกฝัง และพัฒนาให้เด็กนักเรียนมีความรับผิดชอบในการทำงาน หรือหาวิธีการในการส่งเสริมให้นักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียนพณิชยการสยาม เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร ดังนี้

1.1 ด้านนักเรียน

1.1.1 ภาระงานที่ได้รับมอบหมายภายในโรงเรียน เป็นองค์ประกอบที่มีอิทธิพลเป็นอันดับหนึ่ง ซึ่งแสดงให้เห็นว่าภาระงานที่นักเรียนได้รับมอบหมายจากโรงเรียนทำให้นักเรียนมีความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มเป็นอย่างมาก ในประเด็นนี้ควรสร้างจิตสำนึก และปลูกฝังการมีส่วนร่วมในการกระทำกิจกรรมต่าง ๆ แก่นักเรียน เพื่อให้นักเรียนได้ตระหนักถึงหน้าที่ของตนเอง และภาระที่ตัวเองต้องกระทำ ควรบูรณาการกิจกรรมการเรียนการสอนเข้ากับกิจกรรมของโรงเรียน ควรมอบหมายงานให้นักเรียนได้ทำ ตามความสามารถ และความเหมาะสมของนักเรียน เพื่อเป็นการสร้างและปลูกฝังให้นักเรียนได้เกิดการเรียนรู้จริงจากการปฏิบัติ และเพื่อปลูกฝังความรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่นักเรียนได้รับมอบหมาย

1.1.2 การเลียนแบบตัวแบบความรับผิดชอบภายในครอบครัว เป็นองค์ประกอบที่มีอิทธิพลอันดับสอง ที่ทำให้นักเรียนมีความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่ม ซึ่งแสดงให้เห็นว่าตัวแบบความรับผิดชอบส่งผลต่อพฤติกรรมความรับผิดชอบของนักเรียน ในประเด็นนี้ควรให้นักเรียนได้เลียนแบบความรับผิดชอบจากตัวแบบ จะเป็นตัวแบบภายในบ้านกล่าวคือพฤติกรรมความรับผิดชอบของพ่อแม่หรือผู้ปกครอง หรือจะเป็นตัวแบบความรับผิดชอบภายในโรงเรียน หรือควรส่งเสริมให้นักเรียนได้เรียนรู้จากตัวแบบสัญลักษณ์ที่ทางโรงเรียนจัดให้ เพื่อเป็นการส่งเสริม และปลูกฝังความรับผิดชอบให้เกิดขึ้นแก่นักเรียนจากการได้เลียนแบบจากตัวแบบ หรือทางโรงเรียนควรร่วมมือกับผู้ปกครองในเรื่องของการปลูกฝังความรับผิดชอบ ควรชี้แนะให้ผู้ปกครองได้ทราบว่าพฤติกรรมของผู้ปกครองที่แสดงออกมีผลต่อพฤติกรรมของนักเรียนด้วย

1.1.3 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน เป็นองค์ประกอบที่ส่งผลต่อพฤติกรรมความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มของนักเรียนเป็นอันดับสาม ทางโรงเรียนควรให้ความรู้แก่นักเรียนในการคบเพื่อน เพราะกลุ่มเพื่อนมีอิทธิพลมาก จะเห็นได้ว่าเด็กในช่วงนี้เป็นวัยรุ่น ซึ่งลักษณะของวัยรุ่นต้องการให้เพื่อนยอมรับตนเข้ากลุ่ม กลัวไม่มีเพื่อน จนทำให้ในบางครั้งเด็กวัยรุ่นไม่เป็นตัวของตัวเอง ในประเด็นนี้ควรสอนให้เด็กรู้จักและเคารพตนเอง เป็นตัวของตัวเอง ให้เด็กรู้จักแยกแยะวิเคราะห์สิ่งที่ถูกและผิดออกจากกันได้ เมื่อเป็นเช่นนี้ก็สามารถทำให้เด็กสามารถเลือกคบเพื่อนได้

1.1.4 นิสัยทางการเรียน เป็นองค์ประกอบที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มเป็นอันดับสี่ ในประเด็นนี้ทางโรงเรียนควรส่งเสริมและปลูกฝังให้นักเรียนมีนิสัยทางการเรียน และรู้จักหน้าที่ของตน ตามความเหมาะสม และตามความสามารถของนักเรียน ให้นักเรียนได้ตระหนักถึงคำว่าหน้าที่ และภาระที่ตัวเองต้องรับผิดชอบ เพราะนักเรียนในโรงเรียนพณิชยการเป็นโรงเรียนด้านสายอาชีพ การที่นักเรียนมีนิสัยในการเรียนที่ดี และรู้จักหน้าที่ของตน จะทำให้นักเรียนประสบผลสำเร็จ และเป็นผู้มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ตนได้รับมอบหมาย เมื่อสำเร็จการศึกษาออกไปประกอบอาชีพจะได้ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

1.1.5 ภาระงานที่ได้รับมอบหมายภายในบ้าน เป็นองค์ประกอบที่ทำให้มีความรับผิดชอบของนักเรียนเป็นอันดับห้า ซึ่งเป็นอันดับสุดท้าย ถึงแม้ว่าภาระงานภายในบ้านจะทำให้เกิดความรับผิดชอบเป็นอันดับสุดท้ายก็จริง แต่ก็ต้องควรตระหนักไว้ว่า การปลูกฝังความรับผิดชอบนั้นก็ต้องเริ่มจากบ้าน และหน้าที่ที่ได้มอบหมายให้นักเรียนได้ทำภายในบ้าน ซึ่งฉะนั้นในประเด็นนี้ควรมีการมอบหมายงานบ้านให้นักเรียนได้ทำบ้าง ตามความสามารถและตามความเหมาะสมของนักเรียน เพื่อปลูกฝังให้นักเรียนได้เรียนรู้งานและหน้าที่จากการปฏิบัติจริง แต่การมอบหมายงานให้นักเรียนปฏิบัตินั้นไม่ควรให้นักเรียนทำมากเกินไป ครอบครัวควรมีการตกลงแบ่งหน้าที่กันทำภายในบ้าน จัดแบ่งหน้าที่ให้เป็นสัดส่วน ให้เหมาะสมกับวัยของนักเรียนด้วย

1.2. ด้านบิดามารดาหรือผู้ปกครอง

1.2.1 การเลียนแบบตัวแบบความรับผิดชอบภายในครอบครัว ในด้านของครอบครัว การเลียนแบบตัวแบบความรับผิดชอบจากครอบครัวมีผลเป็นอันดับสองที่ทำให้นักเรียนมีความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่ม ดังนั้นการปฏิบัติตนของพ่อแม่ และพฤติกรรมที่แสดงออกมาของพ่อแม่จะเป็นทางกายหรือทางวาจา ล้วนแต่เป็นสิ่งที่มียุทธิพลต่อพฤติกรรมของเด็กทั้งสิ้น ในประเด็นนี้พ่อแม่หรือผู้ปกครองควรตระหนักและให้ความสำคัญในการการปฏิบัติตนในเรื่องความรับผิดชอบ โดยเฉพาะข้อตกลงที่ได้กระทำกันไว้ระหว่างพ่อแม่กับลูกควรปฏิบัติตามที่ได้ตกลงกันไว้กับเด็ก ซึ่งก็เท่ากับเป็นการฝึกความรับผิดชอบต่อสิ่งที่ตนได้ตกลงกันไว้ จะเห็นได้ว่าพ่อแม่เป็นต้นแบบของลูก เพราะฉะนั้นพ่อแม่และผู้ปกครองควรให้ความสำคัญและระมัดระวังในเรื่องของการแสดงออกให้มากที่สุด เพราะเด็กวัยนี้จะเป็นวัยรับรู้อะไรได้เร็ว เป็นวัยอยากรู้อยากเห็น อยากรู้อยาก

ทดลอง ดังนั้น หากพ่อแม่หรือผู้ปกครองปฏิบัติตัวอย่างเหมาะสมและเป็นตัวแบบที่ดีแก่เด็ก ก็จะทำให้เด็กเป็นผู้ใหญ่ที่มีความรับผิดชอบ และเป็นสมาชิกที่มีคุณภาพของสังคม

1.2.2 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน ทำให้นักเรียนเกิดความรับผิดชอบต่อเป็นอันดับสาม ซึ่งแสดงว่าการคบเพื่อนของนักเรียนส่งผลต่อความรับผิดชอบต่อการทำงานกลุ่มของตัวนักเรียน ในประเด็นนี้เพื่อให้นักเรียนได้รู้จักการเลือกคบเพื่อนพ่อแม่หรือผู้ปกครองควรให้การอบรม ให้ความรู้ หรือแนะนำให้นักเรียนรู้จักเลือกคบเพื่อน แต่ควรให้อิสระในการตัดสินใจเลือกคบเพื่อน สอนให้เด็กตัดสินใจด้วยตนเอง พ่อแม่หรือผู้ปกครองคอยเป็นผู้ปรึกษาหรือแนะแนวทางให้ไม่ควรชี้นำเด็ก เพราะจะทำให้เด็กไม่กล้าตัดสินใจ ไม่เป็นตัวของตัวเอง คอยตามเพื่อนอยู่เสมอ ไม่สามารถแยกแยะว่าอะไรถูกหรือผิด ดังนั้นพ่อแม่หรือผู้ปกครองควรตระหนักในการอบรมสั่งสอนเด็กในเรื่องของการเลือกคบเพื่อน เพราะเด็กในวัยนี้มักจะยึดกลุ่มเพื่อนเป็นหลัก หากนักเรียนเข้ากลุ่มเพื่อนที่ดีแล้วก็จะเกิดผลดีต่อตัวนักเรียนเป็นอย่างมาก

1.2.3 ภาระงานที่ได้รับการมอบหมายภายในบ้าน พ่อแม่หรือผู้ปกครองควรมอบหมายงานให้สมาชิกภายในบ้านได้มีส่วนร่วมรับผิดชอบ เพราะการที่นักเรียนได้รับมอบหมายงานให้ปฏิบัติจะทำให้เด็กมีความรับผิดชอบต่อการทำงานเป็นกลุ่มของนักเรียน ดังนั้นพ่อแม่หรือผู้ปกครองควรมอบหมายงานภายในบ้านให้นักเรียนได้ทำได้ปฏิบัติ ในประเด็นนี้จะปลูกฝังความรู้สึกมีส่วนร่วมให้เกิดขึ้นแก่นักเรียน นักเรียนจะเกิดความภาคภูมิใจว่าเขาก็ได้เป็นส่วนหนึ่งที่ได้ช่วยงานภายในบ้าน และทำงานบ้านจนสำเร็จ และได้เป็นส่วนหนึ่งของครอบครัว นักเรียนจะเกิดความรักความภาคภูมิใจในครอบครัวและเมื่อพ่อแม่มอบหมายงานให้ทำเขาก็จะทำด้วยความเต็มใจ และให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี ซึ่งจะเห็นได้ว่าการมอบหมายงานให้เด็กทำภายในบ้านเป็นการปลูกฝังความรับผิดชอบต่อเด็ก แต่พ่อแม่ควรมอบหมายงานตามความสามารถและความเหมาะสมของเด็ก แต่ก็ต้องมีพ่อแม่ของบางครอบครัวที่จะให้เด็กเรียนอย่างเดียวโดยไม่ต้องทำงานบ้านเลย ซึ่งลักษณะเช่นนี้ไม่ถูกต้องนัก ควรมอบหมายงานให้เด็กได้ทำบ้าง แต่พ่อแม่หรือผู้ปกครองควรมอบหมายงานให้เด็กทำอย่างสม่ำเสมอ ไม่ควรให้ทำตามอารมณ์ของพ่อแม่ เพราะจะทำให้เด็กเกิดความล้าและไม่แน่ใจว่าสิ่งที่ตนทำถูกต้องหรือไม่ พ่อแม่หรือผู้ปกครองควรมอบหมายงานให้เป็นเอกเทศ ให้เด็กได้รับผิดชอบในส่วนที่ได้รับมอบหมายหากมีปัญหาเกิดขึ้นพ่อแม่ควรให้เด็กได้แก้ปัญหาด้วยตนเอง และคอยให้คำปรึกษาแก่เด็ก ดังนั้นพ่อแม่ควรมอบหมายงานให้กับสมาชิกในครอบครัวปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ เพื่อเป็นการฝึกและปลูกฝังให้เด็กมีความรับผิดชอบต่อ

1.3. ด้านครูผู้สอน และผู้ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน

1.3.1 ในเรื่องของภาระงานที่ได้รับมอบหมายภายในโรงเรียน เป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญเป็นอันดับสองต่อความรับผิดชอบต่อเด็ก ดังนั้น จะเห็นได้ว่า ภาระงานที่ได้รับมอบหมายภายในโรงเรียน มีอิทธิพลเป็นอันดับหนึ่งที่ทำให้เด็กมีความรับผิดชอบต่อ ดังนั้นผู้บริหาร ครูผู้สอน ตลอดจนผู้ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน ควรมีการส่งเสริมให้นักเรียนมีภาระหน้าที่ใน

โรงเรียนตามความสามารถ และตามกำลังของนักเรียน เพื่อฝึกให้นักเรียนได้รู้จักหน้าที่ และความรับผิดชอบต่อภาระหน้าที่ของตน

1.3.2 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน ครู และผู้บริหารโรงเรียน ควรมีการจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้มีการปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันเพื่อให้เกิดสัมพันธภาพที่ดีต่อกันทั้งในและนอกห้องเรียน เกิดความสนิทสนม เข้าใจ ช่วยเหลือพึ่งพาซึ่งกันและกัน และการทำงานกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกันในกลุ่มเพื่อน เพื่อให้เกิดความสำเร็จด้านการเรียน เป็นต้น

1.3.3 การเลียนแบบตัวแบบความรับผิดชอบภายในครอบครัว ครู และผู้บริหารโรงเรียนควรมีการร่วมมือกับผู้ปกครอง เพื่อพัฒนาความรับผิดชอบให้เด็กมีแก่เด็ก ผู้ปกครองหรือครูควรเป็นแบบอย่างในการมีความรับผิดชอบให้กับเด็กทั้งนี้เด็กจะจดจำและเรียนรู้บทบาทความรับผิดชอบของครูหรือผู้ปกครองได้ดีกว่าการสอนแบบอื่น

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มกับนักเรียนระดับชั้นอื่น ๆ เช่น นักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง นักเรียนช่วงชั้นที่ 3-4 และระดับอุดมศึกษา เป็นต้น

2.2 ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่ม โดยจำแนกตามข้อมูลส่วนตัวของนักเรียน เช่น ลำดับการเกิด ระดับชั้น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นต้น

2.3 ควรมีการศึกษาความรับผิดชอบในด้านอื่น ๆ เช่น ความรับผิดชอบต่อสังคม เป็นต้น

2.4 ควรพัฒนาองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มได้แก่ภาระงานที่ได้รับมอบหมายภายในโรงเรียน การเลียนแบบตัวแบบความรับผิดชอบภายในครอบครัว สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน นิสัยทางการเรียน และภาระงานที่ได้รับมอบหมายภายในบ้าน โดยนำไปทำการทดลองเพื่อพัฒนาองค์ประกอบดังกล่าวซึ่งจะช่วยแก้ปัญหาการขาดความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่ม โดยใช้เทคนิคทางจิตวิทยา เช่น การปรับพฤติกรรม กลุ่มสัมพันธ์ เป็นต้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กมลรัตน์ หล้าสุวงษ์.(2527). จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ ฯ : โรงพิมพ์มหามกุฏราชวิทยาลัย.
กรมการศาสนา.(2521). ศิลธรรมและวัฒนธรรมไทย. กรุงเทพฯ ฯ : โรงพิมพ์กรมการศาสนา.
_____. (2525). คู่มือการศึกษาจริยธรรมระดับอุดมศึกษา ตอนที่ 2. กรุงเทพฯ ฯ : โรงพิมพ์
กรมการศาสนา.
- กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2522). “การปลูกฝังจริยธรรมและวัฒนธรรมให้แก่เด็ก”
วารสารสามัญศึกษา. 69-72
- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2524). การศึกษาหาเกณฑ์ปกติของระดับพัฒนาการทาง
จริยธรรมและองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาทางจริยธรรม. กรุงเทพฯ ฯ โรงพิมพ์
กรมการศาสนา,
_____. (2540). ระเบียบแห่งการศึกษา พระบรมราโชวาท และพระราชดำรัสด้านการศึกษา.
กรุงเทพฯ ฯ โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กระทรวงศึกษาธิการ.(2529). การปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษา เล่ม 4.
กรุงเทพฯ ฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กันยา สุวรรณแสง.(2533). การพัฒนาบุคลากรและการปรับตัว. กรุงเทพฯ ฯ : บำรุงสาส์น.
กันต์กนิษฐ์ เกษมพงษ์ทองดี.(2546). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการปรับตัวของนักศึกษาพยาบาลวิทยาลัย
พยาบาลบรมราชชนนี จังหวัดนนทบุรี. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม.(จิตวิทยาการศึกษา)
กรุงเทพฯ ฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- กาญจนา สุวรรณแสง.(2532). จิตวิทยาทั่วไป. กรุงเทพฯ ฯ : บำรุงสาส์น
- ขวัญฤดี ขำอ่อนสัตย์.(2542). การศึกษาพฤติกรรมความรับผิดชอบของนักศึกษา
มหาวิทยาลัยมหิดล. ปรินญาณินพนธ์ (อุดมศึกษา) กรุงเทพฯ ฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร
- คมเพชร จัตรศุกกุล.(2530). กิจกรรมกลุ่มในโรงเรียน. กรุงเทพฯ ฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- งามตา วณิชานนท์.(2535). จิตวิทยาสังคม. กรุงเทพฯ ฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- จรรยา เกษมศรีสังข์.(2537). วิธีเผชิญปัญหาของนักเรียนนายร้อยตำรวจ. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม.
(จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ ฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร.
- จินตนา ธนวิบูลย์ชัย.(2540). คุณสมบัติในการวัดและคุณภาพของมาตราวัดเจตคติเชิงจริยธรรม
ด้านความรับผิดชอบที่สร้างขึ้นโดยประยุกต์วิธีการของธอนไดค์. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม.
(จิตวิทยาการศึกษา) กรุงเทพฯ ฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- จूरรัตน์ นันนัยทิกุล.(2538). การวิเคราะห์องค์ประกอบคุณลักษณะความรับผิดชอบของนักเรียน
มัธยมศึกษาปีที่ 1 ในกรุงเทพมหานคร. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ ฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อันสำเนา
- ฉลอง ภิรมย์รัตน์. (2521). กระบวนการกลุ่ม คู่มือประกอบการเรียนวิชา 325 หลักสูตรสภาการ
ฝึกหัดครู พุทธศักราช 2519
_____(2521).จิตวิทยาสังคม. กรุงเทพฯ ฯ : ประจักษ์การพิมพ์
- ชมพูนุท พงษ์ศิริ.(2535). ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความวิตกกังวลในการฝึกปฏิบัติงานบนหอผู้ป่วย
ของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาล สภากาชาดไทย กรุงเทพมหานคร.
ปรินญานิพนธ์ กศ.ม.(จิตวิทยาการแนะแนว) กรุงเทพฯ ฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ชุติมา ศรีแก้ว.(2546) ปัจจัยที่ส่งผลต่อความวิตกกังวลในการเรียนของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.ปรินญานิพนธ์ กศ.ม.(จิตวิทยา
การศึกษา) กรุงเทพฯ ฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.อัดสำเนา
- ชูศักดิ์ สิงห์อุดร.(2532) การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนวิชาสังคมศึกษาโดยใช้เทคนิคการสอนแบบศึกษา
กรณีตัวอย่าง กับการสอนตามคู่มือการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา.
ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ ฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
ถ่ายเอกสาร
- ชัยพร วิชาวุธ.(2530).เอกสารการสอนชุดวิทยามนุษยศาสตร์กับสังคม. นนทบุรี :
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ไชยรัตน์ ปราณี.(2531).การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พฤติกรรมการทำงานกลุ่มและความ
รับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนสังคมศึกษาโดยการสอบ
แบบชนิดิเคทกับการสอนตามคู่มือครู.ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา)
กรุงเทพฯ ฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.ถ่ายเอกสาร
- ดวงกมล เวชบรรยงรัตน์.(2531). อิทธิพลของครอบครัวต่อเด็ก.เอกสารการสอนชุดวิชาพัฒนาการ
เด็กและการเลี้ยงดูหน่วยที่8-15.(พิมพ์ครั้งที่6)นนทบุรี:โรงพิมพ์มหาวิทยาลัย
สุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ณัชวดี จันทรฟอง.(2549).องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการปรับตัวด้านการเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็น
สำคัญของนักเรียนในระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนมัธยมประชานิเวศน์ เขตจตุจักร
กรุงเทพมหานคร.ปรินญานิพนธ์ กศ.ม.(จิตวิทยาการศึกษา) กรุงเทพฯ ฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อัดสำเนา

- ณัฐพร สตาภรณ์.(2540). การศึกษาองค์ประกอบความมีวินัยในตนเอง ของนักเรียนทหาร และพลเรือน.ปริญญาโท กศ.ม.กรุงเทพ ฯ :บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.ถ่ายเอกสาร
- ณัฐพล แนวจำปา. (2540). การปรับตัวของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหิดล. ปริญญาโท กศ.ม.กรุงเทพ ฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร
- ถวิล ธาราโกชน และศรัณย์ ดำริสุข.(2547). จิตวิทยาทั่วไป.พิมพ์ครั้งที่ 3. โรงพิมพ์ทิพย์วิสุทธิ์.
- ทศพร ประเสริฐสุข.(2543).ความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์กับการศึกษา.รวมบทความทางวิชาการอีคิว.กรุงเทพ ฯ : DESKTOP
- ทศนา แคมมณี และคนอื่น. (2530). กลุ่มสัมพันธ์ : เพื่อการทำงานและการจัดการเรียนการสอน. กรุงเทพ ฯ : ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- นกเล็ก สุตถิ่นไทย.(2531). ภัยวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบของคนไทย :ในประมวลบทความทางวิชาการด้านพฤติกรรมศาสตร์ เอกสารฉบับพิเศษในวันครบรอบปีที่ 33 หน้า 81-100. กรุงเทพ ฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- นพมาศ อึ้งพระ.(2546). ทฤษฎีบุคลิกภาพและการปรับตัว.ฉบับพิมพ์ครั้งที่ 3 ปรับปรุงใหม่. กรุงเทพ ฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- นพพร พานิชสุข.(2536).พฤติกรรมการสอนสังคมศึกษา.กรุงเทพ ฯ : พิษณุการพิมพ์.
- นิภา วิจิตรศิริ. (2525). ผลของกิจกรรมกลุ่มที่มีอิทธิพลต่อความรับผิดชอบของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนหนองคาย (สรกิจพิทยา) จังหวัดสระบุรี.ปริญญาโท กศ.ม.(จิตวิทยาการศึกษา) กรุงเทพ ฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- นิพนธ์ จิตต์ภักดิ์. (2528). การพัฒนาทีมงานให้มีประสิทธิภาพ. สารพัฒนาหลักสูตร 43:3-7 ตุลาคม.
- บุญเตือน บันแสง.(2535). ผลการใช้กลุ่มสัมพันธ์ที่มีต่อความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5.พิษณุโลก : วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ทองคุณ หงษ์พันธุ์.(2535). วิธีแห่งบัณฑิต การครองตน คลองคน และครองงาน. กรุงเทพ ฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- ป. มหาจันทร์.(2536). สอนเด็กให้เด็กมีความรับผิดชอบ.กรุงเทพ ฯ : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.
- ประกายทิพย์ พิชัย.(2539).ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนดอนเมืองทหารอากาศบำรุง.ปริญญาโท กศ.ม.(จิตวิทยาการศึกษา) กรุงเทพ ฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ประภาเพ็ญ สุวรรณ.(2526). ทศนคติ : การวัด การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอนามัย. กรุงเทพ ฯ : สำนักพิมพ์พระพินา.
- ประสาธ อิศรปรีดา.(2531). จิตวิทยาการศึกษา. มหาสารคาม : ภาควิชาแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม.

- ประดินันท์ อุปรมัย.(2530).“การพัฒนาความรับผิดชอบของเด็ก” .เอกสารการสอนชุดวิชาการพัฒนาพฤติกรรมเด็ก หน่วยที่ 6-10 (พิมพ์ครั้งที่ 2) .นนทบุรี : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ปัทมธรา วาณิชชานนท์. (2533). ความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจในงาน กับสมรรถภาพในการปฏิบัติงาน ของหัวหน้าสถานีนอนามัยในจังหวัดสงขลา.วิทยานิพนธ์ วท.ม. (บริหารสาธารณสุข) กรุงเทพฯ ฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ปิยกาญจน์ กิจอุดมทรัพย์.(2539). ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับลักษณะมุ่งอนาคตของนักศึกษาหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน วิทยาลัยสารพัดช่าง กรุงเทพมหานคร.ปริญญาานิพนธ์.กศ.ม. (การอุดมศึกษา) กรุงเทพฯ ฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์.(2546). จิตวิทยาการศึกษา.กรุงเทพฯ ฯ : พิมพ์ดี.
- ปรียา ชัยนิยม .(2542).การศึกษาความคิดเห็นของครูต่อการสอนความรับผิดชอบและความมีระเบียบวินัย โดยกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพมหานคร ฯ :มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์.(2530). เอกสารการสอนวิชาทดสอบทางจิตวิทยา.ม.ป.ท..
- พรรณพิศ วาณิชการ.(2524). การทำงานกลุ่ม วารสารสารานุกรม ฉบับที่ 1. 28 :135-137 ; กรกฎาคม –กันยายน.
- พระพุทธทาสภิกขุ.(2520). ศีลธรรมกับโลกมนุษย์.กรุงเทพฯ ฯ. การพิมพ์พระนคร.
- พระเมธีธรรมาภรณ์. (2533).พุทธศาสนากับปรัชญา.กรุงเทพฯ ฯ : บริษัทอมรินทร์ - พรินต์ติ้งกรุ๊ป จำกัด.
- พระเทพเวที.(2532). การศึกษาที่สากลบนฐานแห่งภูมิปัญญาไทย. กรุงเทพฯ ฯ : อมรินทร์พรินต์ติ้งกรุ๊ป.
- พระพรหมคุณาภรณ์.(2548).พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม. พิมพ์ครั้งที่ 14 .กรุงเทพฯ ฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.)
- พาสนา จุลรัตน์.(2548).จิตวิทยาการศึกษา.ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา ; คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- พิจิตรา พงษ์จินดากร. (2525). การทดลองสอนความรับผิดชอบแก่เด็กที่มีระดับพัฒนาการทางสติปัญญาต่างกันโดยวิธีกลุ่มสัมพันธ์.ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา) กรุงเทพฯ ฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร
- พริยา ธราพรพิสุทธิกุล.(2533). หนูดีเพราะแม่เฝ้าสอน.กรุงเทพฯ ฯ : สหมิตรออฟเซท.
- เพ็ชรินทร์ ปฐมวนิชกะ.(2535). การวิเคราะห์องค์ประกอบความรับผิดชอบ ของนักเรียนระดับประถม : กรณีศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานประถมศึกษา จังหวัด

- พิษณุโลก.วิทยานิพนธ์ ศศ.ม.(จิตวิทยาการแนะแนว) พิษณุโลก : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร.ถ่ายเอกสาร
- เพราพรรณ เปลี้นภู.(2542).จิตวิทยาการศึกษา.กรุงเทพ ฯ : คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้า.
- ภูซงค์ เลาสศิริวงศ์.(2535). การเปรียบเทียบสภาพปัญหาในด้านการปรับตัว และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่ศึกษาในระบบโรงเรียน และกึ่งระบบโรงเรียนเขตการศึกษา 11. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาพัฒนาการ).กรุงเทพ ฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.ถ่ายเอกสาร
- มาริสา รัฐปัตย์.(2532). ความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์.ปรินญานิพนธ์ กศ.ม.(จิตวิทยาการศึกษา) กรุงเทพ ฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- เมืองทอง แซมมณี.(2522). คุณสมบัติของกลุ่มที่ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ.กลุ่มสัมพันธ์ : ทฤษฎี และแนวทางปฏิบัติ เล่ม 1. กรุงเทพ ฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- เมธี โพธิพัฒน์.(2523). ความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ แรงจูงใจใฝ่สัมพันธ์ และความซื่อสัตย์ของเด็กไทย. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพ ฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ยุวดี เทียรประสิทธิ์.(2536). การพัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน.กรุงเทพ ฯ : ภาควิชาแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2525). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525.กรุงเทพ ฯ : สำนักพิมพ์อักษรเจริญทัศน์.
- รัชนี้ สังข์สุวรรณ.(2547).ปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบในการทำงานของข้าราชการสำนักงานบริหารงานส่งเสริมการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ กรุงเทพมหานคร.สารนิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา) กรุงเทพ ฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร
- รัตนา ศิริพาณิชย์.(2530).ปัญหาการปรับตัวของนักศึกษาไทยศูนย์รังสิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. กรุงเทพ ฯ : สาขาจิตวิทยา คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ลักขณา โสภ.(2537). ผลของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎีเผชิญความจริงที่มีความรับผิดชอบด้านการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบางมด (ตันเปาว์วิทยาการ) สังกัดกรุงเทพมหานคร.ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพ ฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร
- วราภรณ์ รักวิชัย.(2533). การอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย. กรุงเทพ ฯ : โรงพิมพ์แสงศิลป์การพิมพ์.
- วรวิทย์ วสินสารากร.(2522). การศึกษาไทย.กรุงเทพ ฯ : สารมวลชน.

- วริญญา อรรถยุกติ.(2543). การเปรียบเทียบทักษะชีวิตของวัยรุ่นชายที่ติดยาเสพติด และที่ไม่ติดยาเสพติด ในกรุงเทพมหานคร.ปริญญาโท กศ.ม.(การศึกษาพิเศษ) กรุงเทพฯ ฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วาริ ศิริเจริญ.(2536). “การทดลองใช้ชุดการสอนเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะด้านความรับผิดชอบของนักศึกษาชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 1.”วารสารวิจัยสนเทศ. 13(15) : 3; เมษายน.
- วิสัย วิมลรัตน์.(2534). “รูปแบบที่เหมาะสมในการทำนายความรับผิดชอบในการศึกษาเล่าเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1” วิจัยสนเทศ.
- วิเชียร เกตุสิงห์.(2538,กุมภาพันธ์-มีนาคม).ค่าเฉลี่ยความแปลความหมาย : เรื่องง่าย ๆ ที่บางครั้งก็พลาดได้. ข่าวสาร การวิจัยศึกษา. 18(3) : 8-11
- วัชรินทร์ โกสินเจริญชัย และปณิธา มีชอบธรรม.(2544).หมวดพัฒนาอาชีพ. ตามหลักเกณฑ์และวิธีการจัดการศึกษานอกโรงเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย.นนทบุรี : ปิยมิตร มัลติมีเดีย.
- วัฒนา พุ่มเล็ก.(2530).การศึกษาเปรียบเทียบองค์ประกอบที่อิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่มีความสามารถทางการเรียนต่ำ กับนักเรียนที่มีความสามารถทางการเรียนสูง ระดับชั้นมัธยมศึกษา โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (ภาควิชาจิตวิทยา) กรุงเทพฯ ฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วันทนี อุบลแย้ม. (2545). ปัจจัยและพื้นฐานสภาพแวดล้อมที่มีผลต่อพฤติกรรมความรับผิดชอบตนเอง ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ หอวัง นนทบุรี. ปรินญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) กรุงเทพฯ ฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.อัสสัาเนา.
- สบโชค พูลนวม.(2523). ความสัมพันธ์ระหว่างความซื่อสัตย์กับความรู้สึกรับผิดชอบ.ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ ฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ประสานมิตร.
- สมบุรณ์ บุญเกษมสุข.(2541). “การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พฤติกรรมการทำงานกลุ่มและความคงทนในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนวิชาสังคมศึกษา ส 305 ด้วยการสอนแบบซินดิเคทกับการสอนปกติ”วิทยานิพนธ์ (กศ.ม) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.ถ่ายเอกสาร
- สมพร พรหมจรรย์.(2540).ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจในการเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช.ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ ฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สรศักดิ์ สุข.(2530). ผลการใช้กิจกรรมกลุ่มที่มีต่อความสำนึกในหน้าที่พลเมืองดีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. ปริญญาโท กศ.ม.พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก. ถ่ายเอกสาร

- สามารถ สุขาวงษ์.(2537). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พฤติกรรมการทำงานกลุ่ม และ ความคงทนในการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนวิชาสังคมศึกษาด้วย การสอนแบบโครงการที่ใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือ. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ ฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.อัสสาเนา
- สายฝน เพ็งเกา.(2542). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พฤติกรรมทำงานกลุ่ม และความคงทน ในการเรียน กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้สิ่ง ช่วยจัดมโนทัศน์ล่วงหน้าและการร่วมมือกันเรียนรู้.วิทยานิพนธ์ ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- สาโรช บัวศรี.(2522). “ความรับผิดชอบในการตัดสินใจ” จุลสารสมาคมการศึกษาแห่งประเทศไทย ฉบับที่ 8.กรุงเทพฯ ฯ : สมาคมการศึกษาแห่งประเทศไทย โรงพิมพ์บรรหาร.
- สำนักงานทดสอบทางการศึกษา. (2539). “คุณธรรมพื้นฐาน” ในคู่มือการพัฒนาโรงเรียนเข้าสู่ มาตรฐานการศึกษา. หน้า 2-3. กรุงเทพฯ ฯ กระทรวงศึกษาธิการ
- สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ.(2526). คู่มือการปลูกฝังค่านิยม.กรุงเทพฯ ฯ : สำนักพิมพ์กราฟิการ์ต.
- สำเนาวิ ขจรศิลป์.(2537).หลักกิจกรรมนักศึกษา. กรุงเทพฯ ฯ : กองกิจการ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- สุฤดี รัชตถุงการกุล.(2542). โปรแกรมการเสริมสร้างทักษะชีวิต เพื่อป้องกันการเสพยาบ้าของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 .ปรินิพนธ์ กศ.ม.(สุศึกษา) กรุงเทพฯ ฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุใจ ตั้งทรงสวัสดิ์.(2532).การใช้เพื่อนผู้ให้การช่วยเหลือในกลุ่ม เพื่อการเพิ่มความรู้สึกเห็นคุณค่า ในตนเอง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 . วิทยานิพนธ์ ค.ม.(จิตวิทยาการให้คำปรึกษา และแนะแนว) กรุงเทพฯ ฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุทธิพงศ์ บุญผดุง. (2541). การสร้างแบบทดสอบวัดลักษณะความรับผิดชอบสำหรับนักเรียน มัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้การแสดงหลักฐานความเที่ยงตรง ความไม่เที่ยงตรง และความ เชื่อมั่น.ปรินิพนธ์ กศ.ม.กรุงเทพฯ ฯ : บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- สุภาพร ดาวดี.(2537). ศึกษาความตระหนักในตนเองของพยาบาล และพฤติกรรมการดูแลผู้ป่วย ระยะสุดท้าย.วิทยานิพนธ์ พศ.ม.(การพยาบาล) .กรุงเทพฯ ฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สุชาดา สุธรรมารักษ์.(2531). เอกสารการสอนวิชา จต.101 จิตวิทยาเบื้องต้น. กรุงเทพฯ ฯ : ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ประทุมวัน.
- สุทธิพงศ์ บุญผดุง.(2541). การสร้างแบบทดสอบวัดลักษณะความรับผิดชอบ สำหรับนักเรียน มัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้การแสดงหลักฐานความเที่ยงตรง ความไม่เที่ยงตรง และความ

เชื้อม้น. ปริญญานิพนธ์ (วัดผลการศึกษา) กรุงเทพฯ ฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.ถ่ายเอกสาร

สุวิทย์ เจริญผล.(2547). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับการปรับตัวทางการ
เรียนของนักเรียนมัธยมศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษาสาธิตสถาบันราชภัฏ.

ปริญญานิพนธ์. กศ.ม.(การวัดผลทางการศึกษา) กรุงเทพฯ ฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

สุรางค์ ไคว์ตระกูล.(2544).จิตวิทยาการศึกษา.พิมพ์ครั้งที่ 5 ฉบับปรับปรุงแก้ไข :สำนักพิมพ์แห่ง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สุโท เจริญสุข.(2528).“ข้อคิดพัฒนาคนให้มีความรับผิดชอบ”. วารสารแนะแนว.

96 (ธันวาคม-มกราคม) : 190.

อรทัย โสภา.(2533). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ และความรับผิดชอบของ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา) กรุงเทพฯ ฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร

อรรณวรรณ นิยะโต.(2536). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความรับผิดชอบตนเองและ
ความรับผิดชอบต่อสังคม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนวิชาสังคมศึกษาโดยใช้
การสอนแบบบูรณาการกับการสอนตามคู่มือครู.ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ ฯ
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

อรรณวรรณ พาณิชย์ปฐมพงศ์.(2542). ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับพฤติกรรมด้านความ
มีวินัยในตนเอง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ ฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.ถ่ายเอกสาร

อัจฉรา วัฒนามงคล.(2533).ตัวแปรทางพฤติกรรมศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาต่อในระดับ
บัณฑิตวิทยาลัย.ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์) กรุงเทพฯ ฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

อารี พันธุ์มณี.(2544). จิตวิทยาการเรียนการสอน.พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ ฯ : ดันอ้อ.

อนูวัติ คุณแก้ว(2538). การวัดและพัฒนาความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1.
ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ ฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร.

อุไร มะวิญชร (2543). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การคิดวิเคราะห์เชิงวิจารณ์ญาณ
และพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนด้วยการ
ให้ประสบการณ์กับครู.ปริญญานิพนธ์ กรุงเทพฯ ฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.ถ่ายเอกสาร

เอกชัย เอื้อเฟื้อ.(2537). การพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะด้านความเป็น
ผู้นำ และด้านการทำงานเป็นกลุ่มสำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ปริญญานิพนธ์ กศ.ด.กรุงเทพ ฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ถ่ายเอกสาร

อังคณา ถิรศิลาเวทย์.(2548). จิตลักษณะและปัจจัยทางสังคมที่สัมพันธ์กับความรับผิดชอบต่อการเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1. วิทยานิพนธ์.มหาสารคาม.บัณฑิตวิทยาลัย มหาสารคาม.ถ่ายเอกสาร

อัจฉรา วงศ์โสธร.(2529).เทคนิควิธีสร้างข้อสอบภาษาอังกฤษสำหรับวัดและประเมินผล การใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร.กรุงเทพ ฯ : อักษรเจริญทัศน์.

อัจฉรา สุขารม และอรพินทร์ ชูชม.(2530).การศึกษาเปรียบเทียบนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าระดับความสามารถกับนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปกติ.กรุงเทพ ฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

Ahmad EcZa Riahinejad and albert B Hood.(1984,November).The Development of Interpersonal Relationships in College,Journal of Collage Student Personal 25(6) : 498-502

Bernard,Chedter I.(1970). The Function Executive. Cambridge : Harward University Prees.

Birkhauser,John Charles.(1985).The Effects of Group Dynamics on Self Conception The Elementary School Classroom. Dissertation Abstracts International.46(1) : 103-A.

Broene,G.G. and S.C. Thoms. (1986).The Study of Leadership. Illinois. The Interstate Printers and Publishers.

Butterworth,Thomas W.(1974,October) The Relationship of Different Methods of Reporting Pupil Progress to the Reading Aehivement School Attitude and Self Responsibility of a Sample of Six Grade Pupil. Dissertation Abstracts International.30 : 2043 –A

Chinnery,Ann Helen.(2004).Response and Responsibility : On Levinas and Moral Education (Emmanuel Levinas).Dissertation Abstracts International. 64 (08) : 2821-A : Februaey.

Cronbach,Lee Joseph.(1970).Eddentials of Psychological Testing. 3rd ec.New YorK : Harper & Row.

Dabis,Robert Gene.(1988). A Study an the Effeces of Studrnrs Use of Selected group Process Skills on Student Achievement and Attitude During A Seventh Grade Cooperation Learning Mathematics Problem Soving Unit. Dissertation Abstracts International. 49 (1) : 2263-A

Davison,Demis.(1974).Learning Mathematics in a Group Situation. Mathematics Teacher.21(1) : 101-106 ;February.

- Fenigstein,A.Scheier,M.F. and Buss,A.H.(1975,December).Public and Private Self-Consciousness Assessment and Theory. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*.43(4):522-527.
- Flippo,Edwin B.(1966).*Management : A Behavioral Approach*. Illinois Bacon.
- Funk and Wagnals. (1961). *New Standard Dictionary of The English Language*. Vol. 2
New York.: McGraw-Hill Book Company.
- Friedman,M.and R.H.Roseman.(1974).Behavior Pattern and Coronary Angiographic Finding.
Journal of the American Medical Association.240-164.
- Good,V.C.and other.(1973).Ed *Dictionary of Education*. New York : Mc Graw-Hill Book company
- Gordon,Michelle C.(2004).The Role of Parenting Styles in the Development of Social Responsibility. *Dissertation Abstracts International*. 65(03) : 1578-B : September.
- Greene,Charles N., Adame,Everett E. Jr.and Evert,Porald J.(1985).*Management*.Englewood Cliffs, N.J : prentice-Hall.
- Gulley,Halbert E.(1960). *Discussion, conference, and group proces*. New York : Holt, Rinehart and Winston.
- Herman,Herbert J.M.(1970). A Questionnaire Measures of Achievement Motivation. *Journal of Applied Psychology*.
- Jakovits.(1971).An interdisciplinary reader in Philosophy. *Linguistics and Psychology*. New York : Cambridge University Press.
- Kando,Thomas M.(1971).*Social Interaction*. St Lours :The C.V. Mosley Company.
- Kelley,Karen E.and Houston,Ken B.(1985,October).Type A Behavior and in Employed Women : Relations to Work, Marital, and Leisure Variable Social Support, Stress, Tention, and Health. *Journal of the personality and Social Psychology*.48(4) : 1067
- Kleuwer,Wendy and Weidner,Gerdi.(1987,February).Type A Behavior and Aspirtion : A study of Parnts and Childern's Goal Setting. *Developmental Psychology*.23(2) : 204-209
- Lawshe,C.H.(1966) *Principles of Personal Testing*. New York : McGraw Hill Book,Co.
- Layman,Barbara Jean.(1975,May).perception of college Environment at Akalahoma State University by Incoming Freshman Students.*Dissertation Abstracts International*.36 (11) : 721-A
- Maslach,Christina Burnout.(1986).*The Cost of Caring*.2nd ed : Englewood Cliffs, N.J.:prentice-Hall Inc.

- Organ, Dennis W. and Hamner, Clay W. (1982). Organizational Behavior. Texas: Business Publications.
- Samart, Mollis S. (1967). Children development and relationships. New York : Macmillan.
- Samuel, William. (1981). Personality. New York : McGraw-Hill.
- Sanford, F. H., et. Al., (1970). Psychology : A Scientific Study of Man. California : Wadsworth Publishing Company, Inc.
- Sprengre, J. A. (1973). Group Work in Foreign Language Learning. A Report on English Teaching. Vol. 16 : 16-17 ; November.
- Strube and others. (1987, July). Type A Behavior Pattern and Self Evaluation of Abilities : Empirical Test of the Self Appraisal Model. Journal of Personality and Social Psychology. 52(5) : 956-974.
- Weiner, Bernard. (1972). Attribution Theory Achievement Motivation and the Education Process, Review of Educational Research. 42(8) : 203-215 ; August.
- Wiggins, Terry S. and Others. (1971). The Psychology of Personality Reaking. Chicago : Fberson-Wesley.
- Yamane, Taro, (1970). Statistics-An Introductory Analysis 2nd ed. Tokyo : John Weatherhill, Inc.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
แบบสอบถาม

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง : องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่ม
ของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียนพนิชยการสยาม
เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

1. แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่ม ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียนพนิชยการสยาม เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร

ในการตอบแบบสอบถามนี้ นักเรียนไม่ต้องลงชื่อ และให้นักเรียนตอบทุกข้อ โดยให้ตรงกับความคิดเห็น และความรู้สึกของนักเรียนให้มากที่สุด คำตอบของนักเรียนไม่มีผิดหรือถูก และไม่มีผลกระทบต่อนักเรียนแต่ประการใด

2. แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 10 ตอนได้แก่

- ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว
- ตอนที่ 2 แบบสอบถามบุคลิกภาพ
- ตอนที่ 3 แบบสอบถามแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการเรียน
- ตอนที่ 4 แบบสอบถามการตระหนักรู้แห่งตน
- ตอนที่ 5 แบบสอบถามนิสัยทางการเรียน
- ตอนที่ 6 แบบสอบถามการเลียนแบบตัวแบบความรับผิดชอบภายในครอบครัว
- ตอนที่ 7 แบบสอบถามภาระงานที่ได้รับมอบหมายภายในบ้าน
- ตอนที่ 8 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน
- ตอนที่ 9 แบบสอบถามภาระงานที่ได้รับมอบหมายภายในโรงเรียน
- ตอนที่ 10 แบบสอบถามความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่ม

3. ผู้วิจัยขอรับรองว่าจะใช้ข้อมูลของนักเรียนเพื่อประโยชน์ในการวิจัยเท่านั้น ซึ่งคำตอบทั้งหมดจะเก็บเป็นความลับ และเสนอวิเคราะห์เป็นภาพรวม

จึงขอความกรุณาให้นักเรียนตอบให้ตรงกับความรู้สึก และความคิดเห็นของนักเรียนให้มากที่สุด และโปรดตอบให้ครบทุกข้อ

ขอขอบคุณในการให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามครั้งนี้

พระมหาสมควร ขุนภิบาล
นิสิตปริญญาโท วิชาเอกจิตวิทยาการศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของนักเรียน เมื่อนักเรียนอ่านข้อความแล้วโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ และเติมข้อความลงในช่องว่าง.....ให้ตรงความเป็นจริง

1. เพศ

☐ ชาย

☐ หญิง

2. อายุ.....ปี

ตอนที่ 2 แบบสอบถามบุคลิกภาพ

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้ประกอบด้วยข้อความเกี่ยวกับกิจกรรมในชีวิตประจำวันของนักเรียน ขอให้นักเรียนพิจารณาว่าข้อความนั้นตรงกับสิ่งที่ เป็นจริงที่สุดในตัวนักเรียน แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องขวามือช่องใดช่องหนึ่งเพียงช่องเดียว กรุณาตอบให้ครบทุกข้อ โดยพิจารณาดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความตรงกับสิ่งที่ เป็นจริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความตรงกับสิ่งที่ เป็นจริงของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความตรงกับสิ่งที่ เป็นจริงของนักเรียนบ้างไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความตรงกับสิ่งที่ เป็นจริงของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความตรงกับสิ่งที่ เป็นจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อ	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
1	เมื่อนักเรียนมีนัด นักเรียนชอบไปถึงที่นัดหมายก่อนเวลา					
2	นักเรียนรู้สึกโมโห ถ้ามีคนมาขัดจังหวะในขณะที่นักเรียนไม่สามารถทำสิ่งที่นักเรียนตั้งใจไว้ได้					
3	นักเรียนคิดว่าเวลาช่างผ่านไปรวดเร็วจนไม่สามารถทำสิ่งที่นักเรียนตั้งใจไว้ได้					

ข้อ	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
4	นักเรียนรู้สึกว่าเป็นการเสียเวลา ถ้าต้องไปรอซื้อของในร้านค้าที่มีลูกค้าแน่น					
5	นักเรียนจะรู้สึกไม่สบายใจ ถ้างานของนักเรียนดำเนินไปอย่างล่าช้า					
6	นักเรียนเป็นคนที่เริ่มต้นทำอะไรแล้วต้องทำให้เสร็จ					
7	นักเรียนรู้สึกว่านักเรียนต้องทำอะไรต่าง ๆ อย่างรวดเร็วเพื่อแข่งกับเวลา					
8	นักเรียนคิดว่าคนรอบข้างทำงานไม่ถูกใจนักเรียน					
9	นักเรียนรู้สึกว่านักเรียนอยากทำกิจกรรมให้เสร็จโดยเร็วเท่าที่จะทำได้					
10	นักเรียนรู้สึกหงุดหงิดที่ต้องเข้าคิวเพื่อรอรับบริการ เช่น ที่ธนาคาร ที่ทำการไปรษณีย์ เป็นต้น					
11	นักเรียนไม่ชอบให้มีใครหรืออะไรมาขัดจังหวะการทำงานของนักเรียน					
12	นักเรียนรู้สึกทนไม่ได้ ถ้าต้องทำงานร่วมกับคนที่ทำงานอย่างขอไปที					
13	เพื่อน ๆ ส่วนใหญ่เห็นว่านักเรียนเป็นคนจริงจังกับการทำงาน					
14	นักเรียนเป็นคนที่ไม่ชอบเสียเวลาเพื่อฟังคนอื่นพูดเพื่อเจ้อ					
15	ถ้านักเรียนต้องฟังคนที่พูดไม่รู้จักรักจนนักเรียนจะรู้สึกทนไม่ได้					
16	นักเรียนชอบทำงานที่นักเรียนรับผิดชอบให้เสร็จก่อนกำหนดเวลา					
17	เมื่อนักเรียนกำลังฟังคนพูดเรื่องไร้สาระนักเรียนจะรู้สึกเบื่อ และหาทางเลี้ยวออกมา					

ข้อ	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
18	นักเรียนเป็นคนที่ทำกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยความรวดเร็ว ว่องไว					
19	เมื่อนักเรียนต้องทำสิ่งต่าง ๆ ซ้ำซาก นักเรียนจะรู้สึกหงุดหงิด					
20	นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการทำงาน					

ตอนที่ 3 แบบสอบถามแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการเรียน

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องขวามือช่องใดช่องหนึ่งเพียงช่องเดียว ที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด กรุณาตอบให้ครบทุกข้อโดยพิจารณาดังนี้

จริงที่สุด หมายถึง ข้อความตรงกับสิ่งที่จริงของนักเรียนมากที่สุด
 จริง หมายถึง ข้อความตรงกับสิ่งที่จริงของนักเรียนมาก
 จริงบ้าง หมายถึง ข้อความตรงกับสิ่งที่จริงของนักเรียนบ้าง ไม่ตรงบ้าง
 จริงน้อย หมายถึง ข้อความตรงกับสิ่งที่จริงของนักเรียนน้อย
 จริงน้อยที่สุด หมายถึง ข้อความตรงกับสิ่งที่จริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อ	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
1	ข้าพเจ้าไม่ยอมมาเรียน เพราะทำการบ้านไม่เสร็จ					
2	ข้าพเจ้ามีเป้าหมายในการเรียน					
3	ข้าพเจ้ามุ่งมั่นที่จะเรียนให้ดีกว่าเทอมที่แล้ว					
4	เมื่อข้าพเจ้าประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ ครั้งต่อไปข้าพเจ้าจะตั้งเป้าหมายให้สูงกว่าเดิม					

ข้อ	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
5	ข้าพเจ้ารู้สึกเบื่อที่จะเรียนเมื่อเรียนไม่เข้าใจ					
6	ข้าพเจ้ารู้สึกภูมิใจเมื่อประสบความสำเร็จตามที่ตั้งเป้าหมายเอาไว้					
7	ข้าพเจ้าให้ความสนใจเป็นพิเศษในวิชาที่เรียนไม่เข้าใจ					
8	ข้าพเจ้าไม่ละความพยายามในการอ่านหนังสือที่ยาก					
9	ข้าพเจ้าพยายามเรียนหนังสือให้เข้าใจโดยมีการวางแผนก่อนเสมอ					
10	ข้าพเจ้าเกิดความท้อแท้ หากงานที่ทำไม่ประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย					
11	เมื่อข้าพเจ้าเรียนไม่เข้าใจ ทำให้ไม่อยากเรียน					

ตอนที่ 4 แบบสอบถามการตระหนักรู้แห่งตน

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามการตระหนักรู้แห่งตนของนักเรียน โดยให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องขวามือช่องใดช่องหนึ่งเพียงช่องเดียว ที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด กรุณาตอบให้ครบทุกข้อ โดยพิจารณาดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความตรงกับสิ่งที่เป็จริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความตรงกับสิ่งที่เป็จริงของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความตรงกับสิ่งที่เป็จริงของนักเรียนบ้าง ไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความตรงกับสิ่งที่เป็จริงของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความตรงกับสิ่งที่เป็จริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อ	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
1	ข้าพเจ้ายอมรับข้อบกพร่องของตนเองจากการที่เพื่อนบอก					
2	ข้าพเจ้าแสดงพฤติกรรมตามอารมณ์ที่เกิดขึ้นไม่ว่าอยู่ในสถานการณ์ใด					
3	ข้าพเจ้ารู้สึกสับสน โดยไม่ทราบสาเหตุ					
4	ข้าพเจ้ารู้ว่าควรแสดงพฤติกรรมใดให้เหมาะสมต่อบุคคล					
5	ข้าพเจ้ามักทำอะไรไม่ถูก เมื่อมีปัญหาเฉพาะหน้าเกิดขึ้น					
6	ข้าพเจ้าเข้าใจดีว่าแสดงพฤติกรรมใดจึงจะเหมาะสมต่อสถานการณ์					
7	ข้าพเจ้ารู้ว่าควรแสดงพฤติกรรมใดให้เหมาะสมต่อสถานที่					
8	ข้าพเจ้าไม่สามารถรู้ถึงจุดเด่นของข้าพเจ้า					
9	ข้าพเจ้าไม่ทราบอารมณ์ของตนเอง					
10	ข้าพเจ้าไม่สามารถรู้ถึงจุดด้อยของข้าพเจ้า					
11	ข้าพเจ้าใช้อารมณ์ตัดสินใจเสมอ					

ข้อ	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
12	ข้าพเจ้าไม่ทราบสาเหตุที่เพื่อนไม่พอใจข้าพเจ้า					
13	ข้าพเจ้ารู้ถึงข้อดีของตัวเอง					

ตอนที่ 5 แบบสอบถามนิสัยทางการเรียน

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามนิสัยทางการเรียนของนักเรียนโดยให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องขวามือช่องใดช่องหนึ่งเพียงช่องเดียว ที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด กรุณาตอบให้ครบทุกข้อ โดยพิจารณาดังนี้

จริงที่สุด หมายถึง ข้อความตรงกับสิ่งที่จริงของนักเรียนมากที่สุด
 จริง หมายถึง ข้อความตรงกับสิ่งที่จริงของนักเรียนมาก
 จริงบ้าง หมายถึง ข้อความตรงกับสิ่งที่จริงของนักเรียนบ้าง ไม่ตรงบ้าง
 จริงน้อย หมายถึง ข้อความตรงกับสิ่งที่จริงของนักเรียนน้อย
 จริงน้อยที่สุด หมายถึง ข้อความตรงกับสิ่งที่จริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อ	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
1	เมื่อข้าพเจ้าทำการบ้านไม่ได้ ทำให้รู้สึกเบื่อ และปล่อยไปเลยตามเลย					
2	ข้าพเจ้าสามารถปฏิบัติตนได้ตามตารางที่กำหนดในการเรียน					
3	ข้าพเจ้าสามารถปฏิบัติตนได้ตามตารางที่กำหนดในการทำการบ้าน					
4	ข้าพเจ้าทบทวนบทเรียนที่เรียนผ่านมาแล้วทุกวัน					
5	ในขณะที่เรียน ข้าพเจ้าตั้งใจฟังอาจารย์					
6	เมื่อไม่เข้าใจ ข้าพเจ้าจะถามอาจารย์จนกว่าจะเข้าใจ					
7	ข้าพเจ้าไม่ทำงานอื่นมาทำในขณะที่อาจารย์สอน					

ข้อ	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
8	เมื่ออาจารย์ตรวจงานให้ ข้าพเจ้านำมาแก้ไขสิ่งที่ผิดให้ถูกต้อง					
9	ข้าพเจ้าค้นคว้าเพิ่มเติม นอกเหนือจากที่อาจารย์สอนเสมอ					
10	ข้าพเจ้าอ่านบทเรียนล่วงหน้าก่อนเข้าเรียน					
11	ข้าพเจ้าทำการบ้านด้วยตนเอง					
12	ข้าพเจ้าส่งงานตามเวลาที่กำหนด					
13	ข้าพเจ้าทบทวนบทเรียนทุกครั้งเมื่อกลับถึงบ้าน					

ตอนที่ 6 แบบสอบถามการเลียนแบบตัวแบบความรับผิดชอบภายในครอบครัว

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามการเลียนแบบตัวแบบความรับผิดชอบภายในบ้านของนักเรียน โดยให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องขวามือช่องใดช่องหนึ่งเพียงช่องเดียวที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด กรุณาตอบให้ครบหมดทุกข้อ โดยพิจารณาดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความตรงกับสิ่งที่จริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความตรงกับสิ่งที่จริงของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความตรงกับสิ่งที่จริงของนักเรียนบ้าง ไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความตรงกับสิ่งที่จริงของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความตรงกับสิ่งที่จริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อ	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
1	ข้าพเจ้าปฏิบัติตามพ่อแม่หรือผู้ปกครองในการทำงานบ้าน					
2	ข้าพเจ้าเลียนแบบพ่อแม่หรือผู้ปกครองที่เป็นคนทำอะไรมีการวางแผน					
3	ข้าพเจ้ายึดแบบอย่างของพ่อแม่หรือผู้ปกครองที่เป็นคนทำอะไตรงต่อเวลาในการทำงานบ้าน					

ข้อ	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
4	ข้าพเจ้าเลียนแบบพ่อแม่หรือผู้ปกครอง ที่หากทำอะไรไม่เสร็จไม่ยอมเลิกทำ					
5	ข้าพเจ้าเลียนแบบพ่อแม่หรือผู้ปกครองในการทำ ความสะอาดบ้าน					
6	ข้าพเจ้าขอศึกษาวิธีการทำอาหารจากพ่อแม่ หรือผู้ปกครอง					
7	ข้าพเจ้าปฏิบัติตามพ่อแม่หรือผู้ปกครองในการ เตรียมตัวทำงาน					

ตอนที่ 7 แบบสอบถามภาระงานที่ได้รับมอบหมายภายในบ้าน

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามภาระงานที่ได้รับมอบหมายภายในบ้าน
 ของนักเรียน โดยให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องขวามือช่องใดช่องหนึ่งเพียงช่องเดียว ที่
 ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด กรุณาตอบให้ครบหมดทุกข้อ โดยพิจารณาดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความตรงกับสิ่งที่จริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความตรงกับสิ่งที่จริงของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความตรงกับสิ่งที่จริงของนักเรียนบ้าง ไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความตรงกับสิ่งที่จริงของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความตรงกับสิ่งที่จริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อ	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
1	ข้าพเจ้าไม่พอใจ เมื่อพ่อแม่สั่งให้ทำงานบ้าน					
2	ข้าพเจ้าทำงานที่ได้รับมอบหมายเสร็จด้วยดีทุกครั้ง					
3	ข้าพเจ้าช่วยพ่อแม่ทำงานบ้านทุกวัน โดยท่านไม่ต้องสั่ง					
4	ข้าพเจ้าไม่เคยมีงานที่ต้องทำภายในบ้าน					
5	ข้าพเจ้าทำงานบ้านก็ต่อเมื่อพ่อแม่หรือผู้ปกครองออกปากหรือสั่งเท่านั้น					
6	ข้าพเจ้ามีหน้าที่ซักผ้าของพ่อแม่หรือผู้ปกครอง					
7	ข้าพเจ้าได้รับมอบหมายให้ทำความสะอาดบ้าน					
8	ข้าพเจ้าได้รับมอบหมายให้ทำความสะอาดอุปกรณ์เครื่องใช้ต่าง ๆ					
9	ข้าพเจ้าทำงานที่ได้รับมอบหมายด้วยความคับข้องใจ					
10	ข้าพเจ้าตั้งใจทำงานที่ได้รับมอบหมายด้วยความเต็มใจ					
11	ข้าพเจ้าช่วยพ่อแม่ หรือผู้ปกครองทำงานบ้านเท่าที่ทำได้					

ตอนที่ 8 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนของนักเรียน โดยให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องขวามือช่องใดช่องหนึ่งเพียงช่องเดียว ที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด กรุณาตอบให้ครบหมดทุกข้อ โดยพิจารณาดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความตรงกับสิ่งที่จริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความตรงกับสิ่งที่จริงของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความตรงกับสิ่งที่จริงของนักเรียนบ้าง ไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความตรงกับสิ่งที่จริงของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความตรงกับสิ่งที่จริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อ	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
1	เพื่อนในห้อง ต่างคนต่างอยู่ไม่สนใจกัน					
2	เพื่อนให้คำแนะนำแก่ข้าพเจ้าเป็นอย่างดี เมื่อข้าพเจ้ามีปัญหา					
3	ข้าพเจ้ารู้สึกว่าเป็นคนเห็นแก่ตัว					
4	ข้าพเจ้าชมเชยเพื่อนที่กระทำความดีด้วยความจริงใจ					
5	ข้าพเจ้าไม่ค่อยมีเพื่อนที่สนิทและไว้วางใจได้					
6	ข้าพเจ้าไม่สามารถทำงานร่วมกับเพื่อนได้ เนื่องจากความคิดเห็นไม่ตรงกัน					
7	ข้าพเจ้ามีเรื่องทะเลาะกับเพื่อนบ่อยครั้ง ในเรื่องไร้สาระ					
8	ข้าพเจ้าแสดงความไม่พอใจเมื่อเพื่อนมีความคิดเห็นแตกต่างจากข้าพเจ้า					
9	ข้าพเจ้าตำหนิเพื่อนเมื่อทำอะไรไม่ถูกใจ					
10	เมื่อข้าพเจ้าท้อแท้เพื่อนคอยให้กำลังใจเสมอ					
11	เมื่อข้าพเจ้าเบื่อหน่าย เพื่อนคอยปลอบใจเสมอ					
12	ในกลุ่มเพื่อนของข้าพเจ้าเรามีความสามัคคีกันดี					
13	เมื่อมีการทำกิจกรรม ข้าพเจ้าและเพื่อนให้ความร่วมมือกันอย่างเต็มที่					

ข้อ	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
14	ข้าพเจ้ารู้สึกว่าเป็นเพื่อนแก๊งค์ทำดีต่อข้าพเจ้า เฉพาะเวลาอยู่ด้วยกัน					
15	ข้าพเจ้ารู้สึกผิดหวังเมื่อเพื่อนไม่สนใจข้าพเจ้า					
16	ข้าพเจ้ากับเพื่อนมีความเอื้อเฟื้อซึ่งกันและกันเป็นอย่างดี					
17	เมื่อมีการทำงานกลุ่ม เพื่อนเปิดโอกาสให้ข้าพเจ้าได้แสดงความคิดเห็นอย่างเต็มที่					

ตอนที่ 9 แบบสอบถามภาระงานที่ได้รับมอบหมายภายในโรงเรียน

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามภาระงานที่ได้รับมอบหมายภายในโรงเรียนของนักเรียน โดยให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องขวามือช่องใดช่องหนึ่งเพียงช่องเดียว ที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด กรุณาตอบให้ครบหมดทุกข้อ โดยพิจารณาดังนี้

จริงที่สุด หมายถึง ข้อความตรงกับสิ่งที่จริงของนักเรียนมากที่สุด

จริง หมายถึง ข้อความตรงกับสิ่งที่จริงของนักเรียนมาก

จริงบ้าง หมายถึง ข้อความตรงกับสิ่งที่จริงของนักเรียนบ้าง ไม่ตรง

บ้าง

จริงน้อย หมายถึง ข้อความตรงกับสิ่งที่จริงของนักเรียนน้อย

จริงน้อยที่สุด หมายถึง ข้อความตรงกับสิ่งที่จริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อ	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
1	เมื่อมีกิจกรรมของโรงเรียนข้าพเจ้าเข้าร่วมทุกครั้ง					
2	ข้าพเจ้าช่วยเพื่อนทำความสะอาดห้องเรียนเสมอ					
3	ข้าพเจ้าทำความสะอาดห้องเรียนก็ต่อเมื่ออาจารย์สั่ง					
4	ข้าพเจ้าเตรียมอุปกรณ์การเรียนการสอน ก่อนที่จะเรียนวิชาต่อไป					

ข้อ	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
5	ข้าพเจ้ามักหลีกเลี่ยงในการเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียน					
6	ข้าพเจ้าช่วยอาจารย์ทุกอย่างเท่าที่จะมีเวลา					
7	ข้าพเจ้าช่วยอาจารย์ทุกอย่างเท่าที่มีความสามารถ					
8	ข้าพเจ้าภูมิใจที่อาจารย์ได้มอบหมายกิจกรรมของโรงเรียนให้ทำ					
9	ข้าพเจ้ามักปฏิเสธเมื่ออาจารย์มอบหมายกิจกรรมของโรงเรียนให้ทำ					
10	เมื่อถึงเวรทำความสะอาด ข้าพเจ้ามักมาสาย					
11	ข้าพเจ้าเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียนก็ต่อเมื่อ เป็นกิจกรรมที่จำเป็นต้องเข้าร่วมเท่านั้น					

ตอนที่ 10 แบบสอบถามความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่ม

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มของนักเรียน โดยให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องขวามือช่องใดช่องหนึ่งเพียงช่องเดียว ที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด กรุณาตอบให้ครบหมดทุกข้อ โดยพิจารณาดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความตรงกับสิ่งที่เป็จริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความตรงกับสิ่งที่เป็จริงของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความตรงกับสิ่งที่เป็จริงของนักเรียนบ้าง ไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความตรงกับสิ่งที่เป็จริงของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความตรงกับสิ่งที่เป็จริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อ	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
1	นักเรียนทำงานที่ได้รับมอบหมายอย่างดีที่สุด แม้ไม่ชอบ					
2	เพื่อนมักทวงงานกลุ่มที่ต้องส่งอาจารย์จากนักเรียนเสมอ					
3	เมื่อมีการทำงานกลุ่ม นักเรียนมักปล่อยให้เพื่อนทำ					
4	นักเรียนส่งงานที่ได้รับมอบหมายจากกลุ่มได้ตรงเวลาด้วยความสมัครใจ					
5	แม้มีอุปสรรคในการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม นักเรียนก็จะทำงานสำเร็จ					
6	นักเรียนทำงานกลุ่มให้เสร็จ ก่อนทำงานของตนเสมอ					
7	เมื่อแบ่งงานกันทำแล้ว เมื่อยังมีงานส่วนหนึ่งที่ยังไม่เสร็จ นักเรียนช่วยทำงานเสร็จ					
8	นักเรียนมีการเตรียมตัวในการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มเสมอ					
9	นักเรียนตั้งใจ ในการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มเสมอ					
10	เมื่อนักเรียนทำงานที่ได้รับมอบหมายเสร็จแล้ว รีบช่วยเพื่อนสมาชิกในกลุ่มที่ยังทำไม่เสร็จ					

ข้อ	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
11	นักเรียนทำงานเท่าที่ได้รับมอบหมายเท่านั้น โดยไม่สนใจงานของสมาชิกคนอื่น					
12	นักเรียนและเพื่อน ๆ ในกลุ่มมีการวางแผนในการทำงานกลุ่มร่วมกันอย่างมีระบบ					
13	เมื่องานเสร็จแล้ว นักเรียนมีการรวมกลุ่ม เพื่อหาจุดด้อยของงานเพื่อปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น					
14	ถึงแม้นักเรียนไม่ชอบสมาชิกภายในกลุ่ม นักเรียนก็ทำงานร่วมกันจนเสร็จ					
15	เมื่อเกิดปัญหาภายในกลุ่ม นักเรียนกับสมาชิกคนอื่น ๆ ร่วมกันแก้ปัญหาจนลุล่วง					
16	นักเรียนมีความตั้งใจที่ทำงานที่ได้รับมอบหมายให้ดีที่สุด เพื่อผลประโยชน์ของกลุ่ม					
17	สมาชิกภายในกลุ่มของนักเรียนร่วมกันคิดร่วมกันทำงานกลุ่มเสมอ					
18	เมื่อมีการนัดหมายในการทำงานกลุ่มนักเรียนไปก่อนเวลานัดทุกครั้ง					
19	นักเรียนมาสายเสมอเมื่อมีการนัดหมายให้มาทำงานร่วมกัน					

ขอขอบคุณนักเรียนทุกคนที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี

พระมหาสมควร ขุนภิบาล
 นิสิตปริญญาโท วิชาเอก จิตวิทยาการศึกษา
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ภาคผนวก ข
การหาคุณภาพเครื่องมือ

ตาราง 8 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามบุคลิกภาพ

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)
1	4.564
2	3.015
3	3.292
4	2.517
5	2.413
6	3.778
7	3.131
8	2.447
9	2.261
10	4.497
11	2.331
12	2.602
13	5.471
14	2.557
15	4.006
16	4.256
17	3.038
18	4.065
19	2.666
20	7.161

ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .4274

ตาราง 9 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามแรงจูงใจใฝ่
สัมฤทธิ์ทางการเรียน

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)
1	6.160
2	4.288
3	5.551
4	3.177
5	5.011
6	4.803
7	5.985
8	5.373
9	2.969
10	2.370
11	6.495

ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .6531

ตาราง 10 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามการตระหนักรู้แห่งตน

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)
1	2.931
2	5.720
3	3.657
4	3.895
5	2.826
6	3.198
7	3.839
8	6.961
9	6.798
10	10.358
11	5.436
12	5.244
13	2.336

ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .7125

ตาราง 11 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามนิสัยทางการเรียน

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)
1	3.547
2	3.859
3	7.636
4	7.867
5	6.381
6	6.610
7	9.465
8	5.549
9	7.842
10	7.141
11	5.925
12	6.404
13	7.495
ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8645	

ตาราง 12 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามการเลียนแบบตัวแบบความรับผิดชอบภายในครอบครัว

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)
1	3.632
2	9.593
3	9.172
4	7.577
5	6.894
6	5.781
7	5.212
ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .7832	

ตาราง 13 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามภาระงานที่ได้รับมอบหมายภายในบ้าน

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)
1	6.395
2	3.454
3	4.692
4	5.389
5	5.544
6	5.003
7	9.080
8	6.258
9	6.381
10	5.067
11	9.514

ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .7832

ตาราง 14 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามสัมพันธภาพ
ระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)
1	7.662
2	3.276
3	8.221
4	4.166
5	6.344
6	6.616
7	8.928
8	9.080
9	6.896
10	3.473
11	5.422
12	8.127
13	5.191
14	12.650
15	5.439
16	6.232
17	6.228

ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8798

ตาราง 15 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามภาระงานที่ได้รับมอบหมายภายในโรงเรียน

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)
1	5.254
2	2.174
3	2.355
4	3.882
5	3.629
6	5.639
7	5.484
8	3.944
9	2.487
10	4.329
11	3.053
ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .5201	

**ตาราง 16 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามความ
รับผิดชอบในการทำงานกลุ่ม**

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)
1	3.370
2	2.261
3	5.457
4	7.726
5	8.972
6	7.149
7	8.016
8	7.041
9	9.707
10	7.342
11	3.177
12	4.833
13	4.214
14	6.555
15	8.525
16	7.694
17	9.580
18	4.413
19	4.384

ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8808

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	พระมหาสมควร ขุนภิบาล
วัน/เดือน/ปีเกิด	2 พฤษภาคม 2517
สถานที่เกิด	61/1 หมู่ 3 ตำบลเขาพังไกร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช 80170
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	วัดเทพากร ซอยจรัญสนิทวงศ์ 68 ถนนจรัญสนิทวงศ์ แขวงบางพลัด เขต บางพลัด กรุงเทพมหานคร 10701 โทร 08-6535-8064
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2530	ประถมศึกษาปีที่ 6 จากโรงเรียนวัดบูรณาวาส ตำบลเขาพังไกร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช
พ.ศ. 2539	มัธยมศึกษาชั้นเอก จากสำนักเรียนวัดขันเงิน อำเภอหลังสวน จังหวัดชุมพร
พ.ศ. 2541	เปรียญธรรม 3 ประโยค จากสำนักเรียนวัดขันเงิน อำเภอหลังสวน จังหวัดชุมพร
พ.ศ. 2543	เปรียญธรรม 5 ประโยค จากสำนักเรียนวัดขันเงิน อำเภอหลังสวน จังหวัดชุมพร
พ.ศ. 2548	ปริญญาตรีพุทธศาสตรบัณฑิต (พธ.บ) สาขาพุทธจิตวิทยา จากมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2550	การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม) สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กรุงเทพมหานคร